

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2568)

Vol. 7 No. 2 (May - August 2025)

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Jaraphruekpirom Journal
Humanities and Social Sciences
Nakhonratchasima Rajabhat University

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2568)
Vol. 7 No. 2 (May-August 2025)

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์
Jaraphruekpirom Journal
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2568)
Vol. 7 No. 2 (May– August 2025)

วัตถุประสงค์

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีขอบเขตสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ทั่วไป (General Social Sciences) ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ (General Arts and Humanities) รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (Political Science and Public Administration) ภาษาและวรรณกรรม (Language and Literature) และการศึกษา (Education) และหรือที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นี้ เป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สำหรับคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และนักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย พัฒนาและส่งเสริมให้เกิดผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

สำนักงานวารสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา 30000
โทร. 044 009009 ต่อ 3602, 3621 โทรสาร. 044 256103
อีเมล: jppj@nrru.ac.th

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริวดี วิวิธคุณากร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บรรณาธิการผู้ช่วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรสิริ วิมลธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา วิทยานันท์	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.อัศรพนธ์ เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ เวชกามา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร จันทเทวณูมาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑา สืบเทพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปทุมวดี ล้ำเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทองไม้มัย เทพราม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ดร.จักรี ศรีจารุเมธีฐาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ดร.บัญญัติ อนุพันธ์จารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ

นางสาวชลินทรา วรภัทรา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
นางสาวนิตา เจริญทนต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความก่อนตีพิมพ์ (Peer review)

รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา วิทยานันท์	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะชั้นหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองศาสตราจารย์ ดร.วระเดช ภาวัตเวคิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์วีณา วิสเพ็ญ	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ณัฐวัฒน์ บัวทอง	วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ศรีวิวัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลอสันต์ ฤทธิขันธ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสฐียร ทั้งทองมะดัน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
	ราชวิทยาลัย (นครราชสีมา)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชู ชูศรี	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จณัญญา งามเนตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมัย วรรณอุดร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หลี่ เหมินเหลียง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชู ภูศรี	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ณะไชย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติพงษ์ สุวรรณสน	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ดร.ธนพล เอกพจน์	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
ดร.จิณณพัต ไรจนวงศ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
ดร.กฤต ไสดาลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อาจารย์ กัลยาวิรี อนันท์จารย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ดร.มนตรี หลินภู	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสาร ศรีพงษ์เหล็ก	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ดร.ณัฐพล โยธา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา คำผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรัฐพร ไทยงูเหลือม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนันท์ ทรงสุนทรวัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิฑูร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนิษฐา พุทเสถียร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรกุล เชวงกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สถิต จำเริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ดร.วิกานดา ชัยรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ดร.หทัยวรรณ มณีวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทบรรณาธิการ

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ Jaraphruekpirom ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2568 วารสารฉบับนี้ได้รับการยอมรับจากนักวิชาการหลากหลายมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, โรงเรียนบ้านบึงกาฬ, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้ให้ความสนใจส่งบทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และการศึกษา มาตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน 10 บทความ โดยบทความส่วนใหญ่เป็นบทความวิจัย มีกระบวนการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์และทดลองใช้แนวคิดและทฤษฎีเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาองค์การ จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ The K-pop Music Industry Strategy for the Development of the T-pop Music Industry for Chinese audience: A case of GMM Grammy, ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการพื้นที่จอตลอดรูปทุกบริเวณท่าเรือแหลมฉบัง, การสื่อสารผ่านสิ่งรบกวนจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลง “รีบั้นเลิฟ คัลเลอร์แบล็ค”, การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมจีนในสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้จาก 《木兰辞》, การประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญลักษณ์ ดอนศรี, การบูรณาการวิธีการเรียนรู้แบบหลากหลายและเทคโนโลยีในการสอนภาษาอังกฤษเฉพาะทางสำหรับการบริการและการท่องเที่ยว: มุมมองการวิเคราะห์ห่อภิมาน นอกจากนี้แล้วยังมีบทความวิชาการ ที่เรียบเรียงจากผลงานทางวิชาการ ในลักษณะที่เป็นการวิเคราะห์ วิจัย หรือเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากพื้นฐานทางวิชาการนั้น ๆ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ปรัชญาค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา การสร้างคุณลักษณะความเป็นครูผ่านกิจกรรมค่ายครูอาสา, การศึกษาเปรียบเทียบตัวสะกด และวรรณยุกต์ในภาษาไทยจ้วงและปู้ และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการลดปัญหาการหย่าร้าง

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ให้ความสนใจและให้ความไว้วางใจนำบทความที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ รวมทั้งขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์สละเวลาในการพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาบทความต่อผู้เขียนซึ่งทำให้ผู้อ่านได้อ่านบทความที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านทุกท่านจะได้รับประโยชน์จากบทความต่าง ๆ ในวารสารฉบับนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล)
บรรณาธิการวารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์

สารบัญ

การสื่อสารผ่านสิ่งรบกวนจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลง “รีบีนเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” กฤษณ์ คำนันท์	1
การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ที่ส่งเสริมทักษะการอ่านค่าและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ณัฐธิดา ดันโพธิ์	15
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการพื้นที่จอดรถบรรทุกบริเวณท่าเรือแหลมฉบัง นิภาพรรณ อนันต์พลศักดิ์, จีราดา อนุชิตนายนนท์, เกรียงศักดิ์ วนิชชากรพงศ์, นิธินันท์ อารยะพรศิลป์	27
การบูรณาการวิธีการเรียนรู้แบบหลากหลายและเทคโนโลยีในการสอนภาษาอังกฤษ เฉพาะทางสำหรับการบริการและการท่องเที่ยว: มุมมองการวิเคราะห์ทอิกมาน ธนาเศรษฐ ชะวางกลาง, กิตติสุตา ปานกุล, เปรมกมล สถิตเดชกัญญกร, ชญาวิณ หนูพงษ์, พงษ์ภรณ์ พงษ์ภากรณ์ศิริ	43
ปริทัศน์ค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา การสร้างคุณลักษณะความเป็นครูผ่านกิจกรรมค่ายครูอาสา พงษ์เกษม สิ่งรุ่งเรือง	61
การศึกษาเปรียบเทียบตัวสะกด และวรรณยุกต์ในภาษาไทยจ้วงและปู้ วระเดช มีแสงรุทธกุล	73
การประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี พรนัชชา เศษวงษา, วันวิสา ดีผิว, สุชัยญา ละอองทอง, บุญยเสนอ ตริวิเศษ	85
การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการลดปัญหาการหย่าร้าง สายยนต์ ชาวอุบล	101
การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมจีนในสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้จาก 《木兰辞》 อรุณรัตน์ ศรีสุราช, กนกพร แจ่มสวัสดิ์, ภาณินี เฟื่องสุข	113
The K-pop Music Industry Strategy for the Development of the T-pop Music Industry for Chinese audience: A case of GMM Grammy Zenghui Shen, Suppakorn Disatapundhu	127

การสื่อสารผ่านสิ่งรบกวนจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค”

COMMUNICATION THROUGH NOISE FROM THE PROTAGONIST'S MAKEUP IN THE MUSIC VIDEO "RIBBON LOVE COLOR BLACK"

กฤษฎณ์ คำนนท์

Krit Kamnon

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Faculty of Humanities and Social Sciences, Sisaket Rajabhat University

จังหวัดศรีสะเกษ

Sisaket Province

Received: February 5, 2025

Revised: April 22, 2025

Accepted: April 26, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการสื่อสารจากการแต่งหน้าของตัวละครเอก และเพื่อศึกษาลักษณะการรวบรวมการสื่อสารจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” ผลการศึกษาพบว่า การแต่งหน้าของตัวละครเอกเป็นการสื่อสารผ่านสิ่งรบกวนของการสื่อสาร (Noise) ในลักษณะที่เรียกว่า “การสื่อสารที่รบกวน” (Paracommunication) พบ 2 ลักษณะ คือ 1. ตัวบทขึ้นกับสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวบท (Peritext) คือ การใช้โครงสร้างของการแต่งหน้าในลักษณะที่มากกว่าหรือน้อยกว่าสถานะปกติ 2. ตัวบทที่ปรากฏอยู่รอบนอกตัวบท (Epitext) คือ การแต่งหน้ามีการเชื่อมโยงตัวบท (Intertextuality) ในลักษณะของการอ้างอิง (Quotation) คือ การแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอได้มีการอ้างอิงถึงตัวละครเอกจากภาพยนตร์เรื่อง “หอแก้วแตก” โดยเป็นการทิ้งร่องรอย (Trace) ในลักษณะการแต่งหน้าของตัวละครเอกจากภาพยนตร์ มาสู่การแต่งหน้าตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลง

ทั้งนี้ยังพบว่า การแต่งหน้าของตัวละครเอก มีฐานะเป็น “ตัวบท” (Text) หรือ “ตัวสาร” (Message) ที่ถูกสร้างขึ้นจากการผสมรวมของเครื่องหมายต่างๆ/สัญญาณ (Sign) จากองค์ประกอบพื้นฐานทางศิลปะร่วมกับโครงสร้างของการแต่งหน้าโดยมีบริบท (Context) คือ บริบทที่มาจากเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” โดยได้เกิดลักษณะที่เรียกว่า การซ้อนทับการสื่อความหมายของสื่อหลายประเภทที่ผสมรวมเข้าด้วยกันในการสร้างความหมาย หรือที่เรียกว่า การรวบรวมทางการสื่อสาร (Convergence Communication) ดังนั้นใบหน้าและการแต่งหน้าของตัวละคร จึงเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ร่วมกันตามรูปแบบ “ปฏิสัมพันธ์แบบพึ่งพา” (Symbiosis) ในลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพา (Mutualisms) ซึ่งไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้ต้องอยู่ควบคู่กันไปเสมอ

คำสำคัญ: การสื่อสาร, สิ่งรบกวนการสื่อสาร, การแต่งหน้า, ตัวละครเอก, มิวสิกวิดีโอ

ABSTRACT

This research is Qualitative research. The objective is to study the characteristics of parasites communication from the make-up of the protagonist. And to study the characteristics of communication from the make-up of the protagonist in the music video "Ribbon Love Color Black." This study revealed that the makeup of the protagonist " is a communication through the Noise of communication in what is termed "paracommunication." Two characteristics were identified: 1. The text depends on elements surrounding the text (Peritext) is the use of the structure of makeup in a more or less than normal conditions. 2. The text that appears outside the primary text where the makeup is linked to the Intertextuality in the form of a Quotation. Is the make-up of the protagonist in the music video. There is a reference to the protagonist from the movie "Taew Taew", which is a trace in the form of the protagonist from the movie. Come to make-up of the protagonist in the music video

However, it was found that the makeup of the protagonist as a "text" or "message" that is created from the combination of the Sign. From the elements of art with the structure of makeup, with the context of the music video "Ribbon Love Color Black" This results in what is known as the overlapping of multiple media types that come together to create meaning, or "Convergence Communication." Thus, the face and makeup of the protagonist in the music video " is therefore something that exists together in the form. "Symbiosis" in a form of Mutualism, which cannot be separated, must always be together

Keywords: Communication, Noise, makeup, Protagonist, Music Video

บทนำ

เพลงเป็นศูนย์กลางของการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมตลอดมา สืบทอดมาตั้งแต่ชนเผ่าที่ส่งเสียงร้องตามธรรมชาติ ใช้สัตว์ธรรมชาติเคาะประกอบจังหวะจนมนุษย์พัฒนาเครื่องดนตรีขึ้นมา หลากหลายและซับซ้อนกว่าเดิม หลังจากมีเทคโนโลยีการบันทึกเสียง เพลงก็พัฒนากลายเป็นธุรกิจ บันทึกที่เข้าถึงผู้คนจำนวนมากจนกลายเป็นวิถีชีวิตของสังคมยุคใหม่ (ปาณิส โพธิ์ศรีวังชัย, 2561, น. 2) นอกจากภาษาและเนื้อหาของเพลงที่มีความดึงดูดใจแล้ว อีกวิธีหนึ่งที่จะใช้เพื่อแข่งขันและเป็นเครื่องมือกระตุ้นความสนใจและการรับรู้ของผู้บริโภคเหล่านั้นก็คือ การทำภาพประกอบเพลงหรือมิวสิกวิดีโอ (Music Video) (วสนันท์ อิทธิมิชัย, 2558, น. 1)

“ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค ” เป็นผลงานเพลงของ ปาล์มมี อีฟ ปานเจริญ และ สิงโต นำโชค หรือนำโชค ทัศน์ธมย์ นำแสดงโดย จาตุรงค์ มกจ๊ก, ตี๋ก ลิ่นสี, โก๊ะตี๋, สิงโต, ออฟ Big Ass และศิริพร อำไพพงษ์ ควบคุมการผลิตโดย ทิลลี่เบิร์ด (Tilly Birds) กำกับโดย พชร อานนท์ สังกัดค่ายจีนี่ เรคคอร์ด (Genie Records) บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ (Gmm grammy) เผยแพร่ภาพครั้งแรกวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2565 ธน ผดุงไทย (2565) กล่าวว่า เพลงริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค ได้แรงบันดาลใจมาจากเพลง โบว์รักสีดำ ของศิริพร อำไพพงษ์ เนื่องจากช่วงทัวร์คอนเสิร์ตอัลบั้มแรกของปาล์มมี อีฟ ปานเจริญ มีแฟนคลับมาขอให้ร้องเพลง “โบว์รักสีดำ” เป็นประจำจนกลายสาเหตุในการผลิตผลงานเพลงนี้ขึ้นมา ดังนั้น มิวสิกวิดีโอเพลงดังกล่าว ได้นำเสนอเหตุการณ์เทียม (Pseudo event) เป็นเหตุการณ์ที่จำลองเรื่องราวความซุหลุนภายในระหว่างพิธีแต่งงาน ในระหว่างพิธีแต่งงาน โดยมีการวางแผนกำหนดและเตรียมการผลิตมิวสิกวิดีโอหรือเรียกว่า การสร้างมิวสิกวิดีโอ (Music Video making)

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการประกอบสร้าง มิวสิควิดีโอเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” ได้มีการนำองค์ประกอบทางด้านการสื่อสารต่างๆ เข้ามารวมไว้ด้วยกัน เช่น เนื้อเพลง การขับร้อง ดนตรี การแสดง และมิวสิควิดีโอ ที่ถือได้ว่าเป็นการควมรวมการสื่อสารของสื่อหลายประเภทเอาไว้ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นประเด็นที่น่าสนใจคือ “การแต่งหน้า” ที่มีลักษณะของการนำสัญญาณหรือเครื่องหมายต่างๆ (Sign) มาผสมรวมกันขึ้นจนเกิดเป็นความหมายในบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งลักษณะการแต่งหน้า ตัวละครในมิวสิควิดีโอได้มีการใช้การแต่งหน้าในลักษณะที่มากกว่าหรือน้อยกว่าสภาวะปกติ เช่น การเขียนคิ้วที่มีขนาดใหญ่ การติดขนตาปลอมมากกว่า 1 คู่ การปิดแถมด้วยสีที่บางหรือการทาปากให้หนากว่าปกติ ดังนั้นการแต่งหน้าจึงมีลักษณะเป็นสิ่งที่รบกวนการสื่อสาร (Noise) ที่เข้ามาอยู่กับการแต่งหน้าหรือรบกวนการแต่งหน้า จากแบบจำลองการสื่อสารของ Shannon and Weaver (1949) นำเสนอว่า “สิ่งรบกวน” การเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร โดยขัดขวางมิให้การสื่อสารประสบความสำเร็จกลม ชันนอก (2564, น. 3) กล่าวว่า ในทางด้านภาษาศาสตร์นั้นคำว่า ปริ แปลว่า ส่วนข้างเคียงหรือส่วนที่อยู่รอบๆ หรือที่เรา รู้จักกันดีในคำว่า “กาฝาก” หรือในทางชีววิทยา เรียกว่า “ปรสิต” ที่หมายความว่า สิ่งมีชีวิต (พืช หรือสัตว์) ที่อาศัยอยู่บนหรือในร่างกายของสิ่งมีชีวิตประเภทอื่น โดยปกติแล้วจะส่งผลลบต่อร่างกายของผู้เป็นเจ้าของร่างกายนั่น

ทั้งนี้ พงษ์ วิเศษสังข์ 2548 (อ้างถึงใน ภวินท์ ศรีเกษมสุข, 2562: 31) กล่าวว่า สิ่งรบกวนคือสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ที่ทำให้ผู้รับสารมีความเข้าใจไม่ถูกต้องต่อข่าวสารที่ผู้ส่งสารส่งไป เนื่องจากส่งผลทำให้ผู้รับสารตีความคลาดเคลื่อนไปจากเดิม หรือเกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกันสามารถแบ่งสิ่งรบกวนได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1. สิ่งรบกวนทางกายภาพ (Physical/External Noise) เป็นสิ่งรบกวนที่ผู้รับสารสามารถมองเห็นได้ยิน หรือเป็นตัวกระตุ้นที่ดึงความสนใจของเราไปจากข่าวสารได้ 2. สิ่งรบกวนทางจิต (Psychological/Internal Noise) เป็นสิ่งรบกวนที่เกิดขึ้นภายในตัวของผู้รับสารเอง ผ่านกระบวนการคิดและจิตใจ ขัดขวางต่อการตีความ หรือทำความเข้าใจในสิ่งที่ผู้ส่งสารกำลังส่งมา 3. สิ่งรบกวนทางความหมาย (Semantic Noise) เป็นการตีความในสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสารไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน เนื่องจากการรับรู้ ประสบการณ์ของคนเราไม่เหมือนกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงอนุมานได้ว่า การแต่งหน้าของตัวละครมิวสิควิดีโอ เป็นสิ่งรบกวนการสื่อสาร (Noise) ที่อยู่ร่วมกับการแต่งหน้าในการสื่อสารจนเกิดลักษณะที่เรียกว่า “ปรสิตการสื่อสาร” นั่นเอง

เมื่อการสื่อสารด้วยการแต่งหน้าของตัวละครในมิวสิควิดีโอถือเป็นการสื่อสารในลักษณะของการผสมรวมของเครื่องหมายต่างๆ/สัญญาณ จากองค์ประกอบพื้นฐานทางศิลปะร่วมกับโครงสร้างของการแต่งหน้า โดยสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะของตัวละคร ภายใต้บริบทของ “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” ทั้งนี้ยังมีลักษณะเป็น “ปรสิตการสื่อสาร” ซึ่งถือเป็นสิ่งรบกวนการสื่อสาร ทว่าผู้วิจัยเห็นว่า ลักษณะดังกล่าวอาจไม่ใช่ “สิ่งรบกวน” (Noise) ทางการสื่อสารเพียงอย่างเดียว แต่ผู้วิจัยเชื่อว่า สิ่งรบกวนในลักษณะดังกล่าวสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการสร้างสรรค์ (Creation) การแต่งหน้าเกิดผสมรวมของเครื่องหมายต่างๆ หรือสัญญาณ จนกลายเป็นตัวบท (Text) หรือตัวสาร (Message) ที่มีความหมายขึ้นมาในบริบท (Context) ที่แตกต่างกันออกไป งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงอาศัย แนวคิดเกี่ยวกับ “ปรสิตตัวบท” จากงานเขียนของ Gerard Genette (1997) ในหนังสือ Paratexts: Thresholds of interpretation ได้กล่าวถึง ปรสิตของตัวบทเป็นการให้ความสำคัญกับตัวบทที่มีการแทรกหรือโผล่เข้ามา โดยตัวบทที่แทรกเข้ามาสามารถช่วยกำหนดและทำให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ตัวบทนั้นๆ ถึงแม้แนวคิดเรื่อง ปรสิตของตัวบท (Paratextuality) เป็นการศึกษาลักษณะของปรสิตตัวบทเฉพาะในงานเขียนเท่านั้น แต่ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการเทียบเคียงลักษณะของการสื่อสารดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ถึงการแต่งหน้าในฐานะเป็นตัวบท (Text) ได้เช่นเดียวกัน

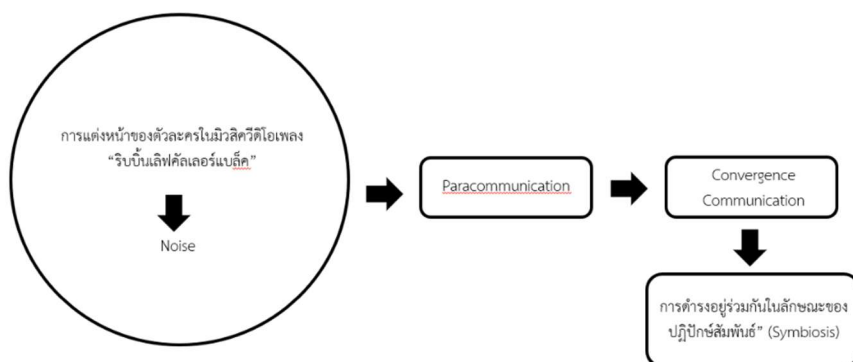
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้เขียนใช้ฐานะคิดผ่านมุมมองของสำนักเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (Technology Determinism) ที่ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีทางการสื่อสารในฐานะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม

โดยได้ยึดถือความหมายของการสื่อสาร คือ การสร้างและการแลกเปลี่ยนของความหมาย โดยใช้ตัวสื่อ (ตัวกลาง) กับ ตัวสาร (เครื่องหมายต่างๆ หรือสัญญาณ) เพื่อทำความเข้าใจพื้นฐานของการสื่อสารของ มนุษย์ว่ามนุษย์ทำการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน (Mutual understanding) ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจในวิเคราะห์และทำความเข้าใจถึง ลักษณะปรัสติกการสื่อสารและลักษณะการควบรวมการสื่อสารจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิควิดีโอเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” เพื่อนำความรู้ไปผลิตผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนิเทศศาสตร์ที่ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะปรัสติกการสื่อสารจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิควิดีโอเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค”
2. เพื่อศึกษาลักษณะการควบรวมการสื่อสารจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิควิดีโอเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค”

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้ทำให้เข้าใจถึงการนำสิ่งรบกวนการสื่อสารในลักษณะปรัสติกของการสื่อสารมาปรับประยุกต์ (Adaptation) นำมาใช้เป็นองค์ประกอบในการกำหนดหรือจัดการความหมายของสัญญาณต่างๆ ภายใต้บริบทใดบริบทหนึ่ง เพื่อความหมายให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ยังทำให้เข้าใจถึงลักษณะการควบรวมทางการสื่อสารที่มาจาก การแต่งหน้า ในฐานะตัวบท (Text) เครื่องแต่งกายในฐานะตัวบทร่วม (Co-text) ที่สามารถต่อยอดในการสร้างสรรค์เนื้อหาที่สามารถกระแสความนิยม (Viral) การรับรู้ (Awareness) เกิดการมีส่วนร่วม (engagement) และการแบ่งปัน (Sharing) ได้ในยุคดิจิทัลหรือยุคหลังสมัยใหม่ได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้จำกัดขอบเขตของงานวิจัย โดยศึกษาเฉพาะลักษณะของการแต่งหน้าและเครื่องแต่งกายของตัวละครเอก (Main character) คือ จาตุรงค์ พลบูรณ์ (จาตุรงค์ มกจ๊ก), ชาญณรงค์ ชันที่ท้าว (ต๊าก กลิ่นสี),

เจริญพร อ่อนละม้าย (โก๊ะตี้) ในมิวสิกวิดีโอเพลง ระเบิดลิฟต์เคลเลอร์แบล็คของปาล์มมี่และสิงโต นำโชค ค่ายจีนี่เรคคอร์ด (Genie Records) บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ (Gmm grammy) ที่แพร่ภาพในปี พ.ศ.2565 เท่านั้น

สมมุติฐานการวิจัย

การสื่อสารผ่านสิ่งรบกวนจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลง “ระเบิดลิฟต์เคลเลอร์แบล็ค” เป็นการสร้างความหมายด้วยการแต่งหน้าในฐานะตัวบท (Text) ที่ถูกสร้างขึ้นจากการผสมรวมจากเครื่องหมายต่าง ๆ สัญญะ (Sign) จากองค์ประกอบพื้นฐานทางศิลปะและโครงสร้างของการแต่งหน้า ซึ่งจะเกิดผลของการสื่อสารได้จะต้องอาศัย 1. ตัวบทขึ้นกับสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวบท (Peritext) คือ การใช้โครงสร้างของการแต่งหน้าในลักษณะที่มากกว่าหรือน้อยกว่าสภาวะปกติ 2. ตัวบทที่ปรากฏอยู่รอบนอกตัวบท (Epitext) คือ ตัวบทที่อื่นๆ ที่การแต่งหน้าได้กล่าวถึง ทั้งนี้จะต้องอาศัยเครื่องแต่งกายในฐานะตัวบทร่วม (Co-text) เพื่อเสริมสร้างความหมาย ความสมบูรณ์ และความชัดเจนทางการสื่อสารให้เกิดขึ้น นอกจากนั้นการแต่งหน้าและเครื่องแต่งกายจะเกิดการควบรวมทางการสื่อสาร (Convergence Communication) ซึ่งจะเกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดำรงอยู่ร่วมกันในลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพา (mutualism)

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวบท (transtextuality)

ผู้วิจัยนำแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทมาเป็นฐานคิดในการวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายด้วยการแต่งหน้าของตัวละครในมิวสิกวิดีโอเพลง “ระเบิดลิฟต์เคลเลอร์แบล็ค” ในฐานะการแต่งหน้าเป็นตัวสารที่ต้องเข้าใจถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทเป็นกรอบในการวิจัย Genette (1997 อ้างถึงใน เจริญพงศ์ ศรีสกุล, 2550) นักภาษาศาสตร์ได้กล่าวถึง ลักษณะ ความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันและกันระหว่างตัวบทหรือ “transtextuality” ซึ่ง ครอบคลุมถึงทุกสิ่งซึ่งทำให้ตัวบทหนึ่งสัมพันธ์กับตัวบทอื่น ๆ ไม่ว่าจะโดยชัดเจนหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ Genette ได้แบ่งประเภท ความสัมพันธ์ของตัวบทดังกล่าวไว้ 5 ลักษณะได้แก่ 1. ลักษณะสัมพันธ์บท (Intertextuality) คือลักษณะความสัมพันธ์ของตัวบท 2 ตัวบทหรือมากกว่าที่ปรากฏอยู่ร่วมกัน หรือการที่ตัวบทหนึ่งปรากฏอยู่ในตัวบทอื่นๆซึ่งเกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะปรากฏชัดเจนมากหรือน้อยก็ตาม 2. ลักษณะการเป็นปริสติดของตัวบท (Paratextuality) เป็นความสัมพันธ์ของตัวบทที่เรียกว่า “ปริสติดสาร” ซึ่งอยู่แวดล้อมตัวบทและช่วยประกอบตัวบทนั้นๆเป็นตัวบทที่สมบูรณ์ 3. ลักษณะอัตตะของตัวบท (Metatextuality) เป็นลักษณะความสัมพันธ์ของตัวบทซึ่งเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในลักษณะที่ตัวบทหนึ่งทำหน้าที่อธิบายอีกตัวบทหนึ่ง 4. ลักษณะการเป็นหุติยบท (Hypertextuality) หรือลักษณะตัวบทลำดับที่สอง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของตัวบทโดยตัวบทหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นภายหลังเรียกว่า หุติยบท ทำหน้าที่ขยายอีกตัวบทหนึ่งซึ่งเคยมีอยู่เดิม เรียกว่า ปฐมบท ซึ่งอยู่ในรูปแบบของการเลียนแบบการผสมผสานลักษณะของตัวบทเดิม การล้อเลียนตัวบทเดิม และสุดท้าย 5. ลักษณะพันธุ์บท (Architextuality) พันธุ์บทเป็นความสัมพันธ์ที่รวมเอาความเชื่อมโยงของตัวบทแต่ละตัวบทต่อสิ่งที่ตัวบทนั้นนำเสนอ

2. แนวคิดเกี่ยวกับปริสติวิทยา (Parasitology)

ผู้วิจัยนำเกี่ยวกับปริสติวิทยา (Parasitology) ซึ่งเป็นแนวคิดทางวิทยาศาสตร์มาเป็นพื้นฐานในการทำ ความเข้าใจถึงลักษณะการดำรงอยู่ร่วมกันของสัญญาณหรือเครื่องหมายต่างๆ ที่เกิดการผสมผสานจนกลายเป็นตัวบทที่มีความหมายขึ้นในบริบทของเพลงระเบิดลิฟต์เคลเลอร์แบล็ค โดยในทางปริสติวิทยา (Parasitology) ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต 2 ชนิด ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน การดำรงชีวิตร่วมกันของสิ่งมีชีวิต (Biological Association) เป็นความสัมพันธ์ที่พบเห็นได้ทั่วไปและเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยพบทั้งภายในและภายนอกของระบบนิเวศ โดยมี

ลักษณะที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้ 1. ภาวะพึ่งพา (Mutualism) เป็นความสัมพันธ์ที่สิ่งมีชีวิตสองชนิดจำเป็นต้องอาศัยร่วมกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่ายร่วมกัน 2. ภาวะเกื้อกูล (Commensalism) เป็นความสัมพันธ์ที่สิ่งมีชีวิตสองชนิดอยู่ร่วมกันโดยฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์จากการอยู่ร่วมกัน ส่วนสิ่งมีชีวิตอีกฝ่ายหนึ่งไม่เสียประโยชน์ และก็ไม่ได้รับประโยชน์แต่อย่างใด 3. ภาวะปรสิต (Parasitism) เป็นความสัมพันธ์ที่สิ่งมีชีวิตสองชนิดโดยฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์ เรียกว่า ปรสิต (Parasite) ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเสียประโยชน์ เรียกว่า ผู้ถูกอาศัย (host) (วันธร บุญพิทักษ์, 2551, น. 12)

3. แนวคิดเรื่องปฏิสัมพันธ์ (Symbiosis)

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องปฏิสัมพันธ์ (symbiosis) มาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจถึงลักษณะของการดำรงอยู่ร่วมกันขององค์ประกอบสองสิ่งที่แตกต่างกันที่เข้ามาผสมผสานกันในการสร้างสรรค์ความหมายของการแต่งหน้าให้เกิดขึ้น ศิริชัย ศิริกายะ (2558) ได้เสนอแนะให้ใช้แนวคิดเรื่องปฏิสัมพันธ์ในสาขาชีววิทยาซึ่งมีอยู่ด้วยกันสามรูปแบบเพื่ออธิบายการอยู่ร่วมกันในการสร้างความหมายในการสื่อสาร ทั้งนี้รูปแบบปฏิสัมพันธ์ทางชีววิทยาทั้งสามรูปแบบมีดังนี้ 1. ปฏิสัมพันธ์แบบพึ่งพา (mutualism) เป็นการอยู่ร่วมกันที่ทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกันและแยกจากกันไม่ได้ จะเกิดผลเสีย จึงเป็นสถานการณ์ที่ผูกมัดติดอยู่กันตลอดไป 2. ปฏิสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกัน (commensalism) เป็นการอยู่ร่วมกันที่ฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์ อีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่เสียประโยชน์ ดังนั้นถ้าฝ่ายได้ประโยชน์แยกจากไปก็จะเกิดผลเสียจากฝ่ายที่ได้ประโยชน์เอง 3. ปฏิสัมพันธ์แบบปรสิต (parasitism) เป็นการอยู่ร่วมกันของผู้ที่เกาะติดอาศัยอยู่ (parasite) กับตัวผู้ให้อาศัย (host) ผู้ที่เกาะอาศัยอยู่ได้ประโยชน์ แต่ถ้าแยกออกไปก็จะเสียประโยชน์และอาจเจริญเลวลงหรือเสียประโยชน์ แต่ถ้าไม่มีผู้มาเกาะติดอยู่ก็จะไม่ได้และไม่เสียประโยชน์ โดยแนวคิดเรื่องปฏิสัมพันธ์นี้เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์งานในรูปแบบงานผสมผสานองค์ประกอบที่แตกต่าง (hybrid) นั่นเอง

4. แนวคิดเรื่องสื่อร้อน-สื่อเย็น (hot-cool media) ของแม็คลูแฮน

แนวคิดสื่อร้อนสื่อเย็นเป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิเคราะห์ถึงการสื่อสารผ่านการแต่งหน้าและเครื่องแต่งกายของตัวละคร เพื่อทำให้เข้าใจถึงลักษณะการแสดงความคิดเห็นและการใช้จินตนาการ โดย Marshall McLuhan, (1964) ได้แบ่งสื่อออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ 1. สื่อร้อน (Hot Media) สื่อที่ผู้รับสารเข้าไปมีบทบาทมีส่วนร่วมกับการสื่อได้น้อย ไม่ว่าจะเป็นการเลือกเปิดรับ เลือกสนใจหรือการใช้จินตนาการเกี่ยวกับข่าวสารที่ถูกถ่ายทอดหรือส่งออกมาจากผู้ส่งสาร ดังนั้น สื่อร้อนจึงเป็นสื่อที่ผู้รับจำเป็นต้องใช้ความพยายามมากในการที่จะรับและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสารในการสื่อสารดังนั้นเป็นสื่อที่นำข้อมูลหรือสารที่ชัดเจนไปยังผู้รับ โดยผู้รับสารไม่ต้องแต่งเติมข้อมูลในการรับรู้ เช่น ภาพฉาย ภาพยนตร์ เป็นต้น 2. สื่อเย็น (Cool Media) สื่อที่ผู้รับสารสามารถเข้าไปมีบทบาทมีส่วนร่วมกับการสื่อได้มาก กล่าวคือ ผู้รับจำเป็นต้องใช้ความพยายามมากในการรับรู้และการทำความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นสื่อเย็นเป็นสื่อที่ผู้รับสารมีส่วนร่วมในการทำให้เกิดความสมบูรณ์ในสาร เช่น การสร้างจินตนาการ เช่น ภาพการ์ตูน โทรศัพท์ เป็นต้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์วิทยา

ผู้วิจัยนำแนวคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์วิทยามาใช้เพื่อเป็นฐานคิดในการทำความเข้าใจลักษณะการประกอบสร้างความหมายด้วยการแต่งหน้าที่มีฐานะเป็นการผสมรวมของสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายต่าง ๆ (Sign) จนเกิดเป็นข่าวสาร (Message) ในบริบท (Context) ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจความหมายที่เกิดขึ้น วิธีการศึกษาสัญลักษณ์ (Semiology) คือศาสตร์ที่ศึกษาการทำงานของสัญลักษณ์ (Sign) และสำรวจกระบวนการ ได้มาซึ่งความหมาย (Signification) มีส่วนประกอบ สองส่วน คือ รูปสัญลักษณ์ (Signifier) และความหมายสัญลักษณ์ (Signified) (สันต์ สุวจฉกรานันท์ และคณะ, 2555) ทั้งนี้ กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน (2560) กล่าวว่า กระบวนการสร้าง

ความสัมพันธ์ของตัวสัญญะกับวัตถุที่มีอยู่จริง แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ 1. สัญญะที่มี ลักษณะคล้าย/เหมือนกับวัตถุอ้างอิงของจริงมากที่สุด เรียกว่า สัญญะแบบเสมือน (Icon) 2. สัญญะที่มีความเกี่ยวข้องกัน อย่างมีเหตุผลกับวัตถุของจริง เรียกว่า สัญญะแบบดัชนี (Index) และ 3. สัญญะที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุอ้างอิงของจริง แต่อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์จะเกิดขึ้นจากข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ออกแบบสัญญะนั้น ๆ เรียกว่า สัญญะแบบ สัญลักษณ์ (Symbol) ทั้ง 3 ประเภทนี้แสดงให้เห็นความยากง่ายของการถอดสัญญะ

6. แนวคิดเรื่องการแต่งหน้า

การเขียนหน้าและการแต่งหน้า เป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งทางสังคมด้วยวิธีการ ชีต เขียน แต่ง แต่ง ให้เกิดลวดลายและสีสันบนใบหน้าด้วยวัตถุต่าง ๆ เป็นวิธีที่มนุษย์รู้จักการสร้าง งานศิลปะบนใบหน้าเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละโอกาส มนุษย์แต่ละกลุ่มชน ก็มีวิธีการสร้างรูปแบบการเขียนหน้าและการแต่งหน้าที่แตกต่างกันออกไป เป็นการสร้างอัตลักษณ์ เฉพาะกลุ่มของตนมีนัยยะแฝงและมีความแตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม (พหุลักษณ์ กนิษฐบุตร, 2565, น. 50-51) การแต่งหน้าแบบแฟนตาซีแสดงออกถึงศิลปะแนวความคิด สร้างสรรค์ของช่างแต่ละคน ซึ่งจะเห็นการแต่งหน้าแฟนตาซี ออกมามากมายหลายรูปแบบ แสดงถึงแนวความคิดของแต่ละ คนต่าง ๆ กันล้วนแล้วแต่น่าสนใจทั้งสิ้น เพราะการแต่งหน้าแฟนตาซีไม่มีขีดจำกัด จึงเป็นสนามการแต่งหน้าที่ให้ช่างแต่งหน้า (Make-Up Artist) แสดงศิลปะของตนเองอย่างเต็มที่ใน แนวความคิดที่สร้างสรรค์ (รังสรรค์ ศิริชู, 2530)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ศึกษาจากหน้าของตัวละครในมิวสิกวิดีโอเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” โดยผู้วิจัยได้ดาวน์โหลดแหล่งข้อมูลมาจากแอปพลิเคชัน (Application) ไอทูน (iTune) ทำให้สามารถย้อนดูย้อนหลังได้โดยไม่มีโฆษณาขึ้นมา รบกวนร่วมกับการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ในลักษณะของการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) และผ่านการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในฐานะผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) โดยเป็นความเชี่ยวชาญทางด้านงานแต่งหน้า การออกแบบเครื่องแต่งกายและมีประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพในวงการบันเทิงมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ผู้วิจัยได้จำแนกผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มช่างแต่งหน้า จำนวน 3 ท่าน และ 2. กลุ่มผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย จำนวน 3 ท่าน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญทางด้านวิชาชีพ รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 ท่าน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ การนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) เป็นการเขียนบรรยายข้อมูลอย่างมีระบบระเบียบและหาข้อสรุปของงานวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการสื่อสารจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” การแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอถือเป็นการสื่อสารผ่านสิ่งรบกวนของการสื่อสาร (Noise) ในลักษณะที่เรียกว่า “การสื่อสารที่สื่อสาร” (Paracommunication) พบ 2 ลักษณะ ดังนี้

1.1 ประสิทธิภาพการสื่อสารจากตัวบทขึ้นกับสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวบท (Peritext) คือ การใช้โครงสร้างของการแต่งหน้าในลักษณะที่มากกว่าหรือน้อยกว่าสภาวะปกติ เช่น เจ๊แต้ว (จาตุรงค์ มกจ๊ก) ได้ใช้การทาเบลอตาเต็มเป่าตาไล่ไปถึงท่อนคิ้วด้วยอายแชโดว์สีม่วงและสีดำ (ภาพที่ 1) เจ๊พูน (ตีก กลิ่นสี) ได้ใช้การติดขนตาปลอมมากกว่า 4 คู่ โดยติดในบริเวณคิ้ว บริเวณระหว่างคิ้วกับดวงตา บริเวณขอบตาด้านบน และบริเวณใต้ขอบตาด้านล่าง (ภาพที่

2) และแพนเค้ก (โกะตี้) ได้ใช้การเขียนคิ้วเส้นโค้งที่มีขนาดใหญ่และหนากว่าปกติ และใช้การทาปากด้วยลิปสติกสีชมพูอ่อนที่อ่อนมากกว่าปกติ (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 1 การแต่งหน้าเจ้แต้ว

ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=8_i4FXX6nOA

ภาพที่ 2 การแต่งหน้าเจ้พูน

ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=8_i4FXX6nOA

ภาพที่ 3 การแต่งหน้าแพนเค้ก

ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=8_i4FXX6nOA

1.2 ปริสติกการสื่อสารจากตัวบทที่ปรากฏอยู่รอบนอกตัวบท (Epitext) คือ การแต่งหน้ามีการเชื่อมโยงตัวบท (Intertextuality) ในลักษณะของการอ้างอิง (Quotation) คือ การแต่งหน้าของตัวละครเอกได้มีการอ้างอิงถึงตัวละครของ เจ้แต้ว เจ้พูน และแพนเค้ก จากภาพยนตร์เรื่อง “หอแต้วแตก” และการทิ้งร่องรอย (Trace) คือ การแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเป็นตัวบทใหม่ที่ได้มีการทิ้งร่องรอยบางอย่างจากตัวบทดั้งเดิมที่ได้หยิบยืมมาจากภาพยนตร์เรื่อง “หอแต้วแตก” เช่น เจ้แต้ว (จาตุรงค์ มกจ๊ก) ได้ใช้การทาเปลือกตาเติมเป้าตาไล่ไปถึงท่อนคิ้วด้วยอายแชโดว์สีม่วงและสีดำ การทาปากด้วยลิปสติกเนื้อด้านด้วยสีแดงเข้ม และการเขียนคิ้วเส้นเล็กเรียวยาว (ภาพที่ 4) เจ้พูน (ตีก กลิ่นสี) ได้ใช้การติดขนตาปลอมขนาดใหญ่ 2 คู่ โดยติดบริเวณขอบตาด้านบน และบริเวณใต้ขอบตาด้านล่าง (ภาพที่ 5) และแพนเค้ก (โกะตี้) ได้ใช้การใช้รองพื้นด้วยรองพื้นที่มีสีอ่อนกว่าใบหน้า และใช้การทาปากด้วยลิปสติกสีชมพูอ่อนที่อ่อนมากกว่าปกติ (ภาพที่ 6)

ภาพที่ 4 การแต่งหน้าเจ้าแก้ว

ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=8_i4FXX6nOA

ภาพที่ 5 การแต่งหน้าเจ้าพูน

ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=8_i4FXX6nOA

ภาพที่ 6 การแต่งหน้าแพนเค้ก

ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=8_i4FXX6nOA

นอกจากนั้นผู้วิจัยพบว่า เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของตัวละครเอก มีลักษณะเป็นปรสิตรการสื่อสารด้วยเช่นเดียวกัน คือ ตัวละครมีการสวมใส่เครื่องแต่งที่มีลักษณะที่เป็นแฟนตาซีที่มีลักษณะมากกว่าปกติของผู้คนที่ไปร่วมพิธีแต่งงาน เช่น เจ้าแก้ว (จาตุรงค์ มกจ๊ก) ได้สวมใส่เครื่องแต่งกายที่มีลักษณะเป็นรูปทรงโบว์ และสวมใส่เครื่องประดับผมเป็นโบว์ขนาดใหญ่ (ภาพที่ 7) เจ้าพูน (ตีก กลิ่นสี) ได้สวมใส่ชุดแต่งงานและเครื่องประดับผมที่มีขนาดใหญ่และยาวกว่าปกติ (ภาพที่ 8) และแพนเค้ก (โกะตี้) ได้สวมใส่ชุดที่ลักษณะเป็นรูปทรงเค้กในวันแต่งงาน และสวมใส่หมวกรูปทรงเค้ก (ภาพที่ 9)

ภาพที่ 7 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของเจ้าแก้ว

ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=8_i4FXX6nOA

ภาพที่ 8 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของเจ้าพญาน

ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=8_i4FXX6nOA

ภาพที่ 9 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของแพนเค้ก

ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=8_i4FXX6nOA

สำหรับการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลงดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของการสื่อสารต่าง ๆ ที่สามารถแปรเปลี่ยนและกลายกลายเป็นสิ่งรบกวนได้เสมอ เช่น ตัวสารตัวเดียวกันอาจเป็นสารของผู้รับสาร และในขณะเดียวกันก็อาจกลายเป็นสิ่งรบกวนของผู้รับสารคนอื่น ๆ ได้ ซึ่งยังถือว่าเป็นประเด็นที่มีความคลุมเครือเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น “สิ่งรบกวน” หรือ “ปรสิตรการสื่อสาร” เป็นองค์ประกอบที่สามารถเปลี่ยนสถานเป็นองค์ประกอบของการสื่อสารที่ทำหน้าที่ในการกำหนดความหมายของการแต่งหน้าให้เกิดขึ้นได้ อันนำไปสู่ความสนุกสนาน ความบันเทิง และรื่นรมย์ในยุคดิจิทัล

การรวบรวมการสื่อสารจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” ผลการศึกษาพบว่า การแต่งหน้าของตัวละครเอก มีฐานะเป็น “ตัวบท” (Text) หรือ “ตัวสาร” (Message) เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากการผสมรวมจากเครื่องหมายต่างๆ สัญญะ (Sign) จากองค์ประกอบพื้นฐานทางศิลปะ เช่น สี เส้น แสง เงา น้ำหนัก รูปทรง รูปร่าง และลักษณะผิว ร่วมกับโครงสร้างของการแต่งหน้า ในที่นี้ คือ ขั้นตอนของการแต่งหน้า ได้แก่ 1. การรองพื้น 2. การไฮไลต์ 3. การเชดดิ้ง 4. การทาแป้งฝุ่น 5. การเขียนคิ้ว 6. การปิดมาสคาร่าคิ้ว 7. การเขียนขอบตา 8. การทาทายแชโดว์ 9. การปิดมาสคาร่า 10. การติดขนตาปลอม 11. การปิดแก้ม และ 12. การทาปาก โดยมีบริบท (Context) คือ บริบทที่มาจากเพลงริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค ได้เกิดลักษณะที่เรียกว่า การซ้อนทับการสื่อความหมายของสื่อหลายประเภทที่ผสมรวมกันในการสร้างความหมาย หรือที่เรียกว่า การควบรวมทางการสื่อสาร (Convergence Communication) ดังนั้นใบหน้าและการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลงริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์ได้ดำรงอยู่ร่วมกันตามรูปแบบ “ปฏิสัมพันธ์สัมพันธ์” (Symbiosis) ในลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพา (Mutualisms) ซึ่งไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้ต้องอยู่ควบคู่กันไปเสมอ

ทั้งนี้การสร้างคุณสมบัติและความชัดเจนทางการสื่อสารให้แก่การแต่งหน้าของตัวละครเอก จำเป็นต้องอาศัยเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับเข้ามาช่วยกำกับความหมายของการแต่งหน้าให้เกิดขึ้นด้วย ดังนั้นองค์ประกอบต่างๆ คือ การแต่งหน้า เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับล้วนดำรงร่วมกันในลักษณะปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพา โดยไม่สามารถแยกออกจากกันได้หากแยกขาดออกจากกันก็จะไม่สามารถสร้างความหมายของตัวละครให้เกิดคุณสมบัติและความชัดเจนทางการสื่อสารได้ โดยจะแสดงให้เห็นอรรถะของการสื่อสาร (Metacommunication) คือ “เจ้แตร เจ้พูน และแพนเค้ก” ดังนั้นการควมรวมการสื่อสารจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลง “รีบีนเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” จึงลักษณะเป็นการบูรณาการจากการควมรวมองค์ประกอบของการสื่อสารอย่างฉับพลันทันใดและมีความสลับซับซ้อน (Highly Complexed)

อภิปรายผลการวิจัย

การแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลงได้ให้แสดงให้เห็นถึงสื่อสารผ่านสิ่งรบกวนของการสื่อสาร (Noise) ในลักษณะของปรสติดวับท (Paratextual Sign) โดยเป็นปรสติดที่เกิดจากรูปลักษณ์ภายนอก (Appearance) ในฐานะปรสติดการสื่อสาร (Para communication) โดยมีฐานะเป็น “สิ่งรบกวน” การสื่อสารซึ่งสามารถสุมบพบาพเป็นรหัสในการจัดการควมหมายของการแต่งหน้าของตัวละครเอกให้เกิดขึ้นได้ การแต่งหน้าในลักษณะเช่นนี้จึงเป็นสื่อร่อน ที่เปิดโอกาสให้ผู้รับสารแสดงควมคิดเห็นหรือจินตนาการเพิ่มเติมได้เพียงเล็กน้อย ดังเช่นที่ McLuhan (อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2555) กล่าวว่า สื่อร่อน คือ สื่อที่จัดสรรข้อมูลไว้มาก (High definition) มีการกำหนดมาแล้วอย่างมากจนแทบไม่มีช่องว่างให้ผู้รับสารเข้าไปใส่ข้อมูลหรือเนื้อหาเพิ่มเติมนัก

การแต่งหน้าของตัวละครเอกจึงเกิดการซ้อนทับการสื่อควมหมายของสื่อหลายประเภทเข้าไว้ด้วยกัน ภายใต้บริบทของมิวสิกวิดีโอเพลง “รีบีนเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” มีฐานะเป็นสื่อลูกผสม (media hybrid) ที่มีความกำกวม (ambiguous) และความคลุมเครือ (Uncertainty) ทางการสื่อสาร เนื่องจากการสร้างควมหมายไม่ได้มีสูตรสำเร็จที่ตายตัว แต่การสร้างควมหมายจึงต้องอาศัยการซ้อนทับการสื่อควมหมายล้วนเกิดจากการผสมรวมการหยิบยืม ยุบรวมและถ่ายโยงผลานสื่อหลายประเภทเข้าด้วยกันในลักษณะที่เรียกว่าการบูรณาการของการสื่อสาร จนเกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ชิ้นใหม่ได้ตลอดเวลาในสื่อดิจิทัลขึ้น สอดคล้องกับ (Jenkins, 2006 อ้างถึงใน ศิริชัย ศิริกาเย และยุทธนา สุวรรณรัตน์, 2560, น. 117) กล่าวว่า สื่อดิจิทัลจะเป็นตัวที่มาปลดปล่อยพวกเรออกจากการกดขี่บังคับจากสื่อมวลชน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เราได้เลือกเฉพาะเนื้อหาที่มีความหมายเฉพาะตัวเราเองได้ นั่นคือดิจิทัลเทคโนโลยีทำให้เกิดการควมรวมและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการสื่อสารและการสร้างภูมิปัญญาร่วมกัน สอดคล้องกับ Jay David Bolter (2002, pp. 77) กล่าวว่า สื่อที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล มีลักษณะของการทำสื่อขึ้นใหม่ (remediation) โดยสื่อดิจิทัลนั้นล้วนเกิดจากกระบวนการหยิบยืม ผสมผสานและปรับปรุงรูปแบบที่เคยมีมาแต่ดั้งเดิม เพื่อสร้างควมบันเทิงเรีรรมย์

ดังนั้นการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลงดังกล่าว ทำให้เกิดการสื่อควมหมายถึงควมสนุกสนาน ควมบันเทิง และเรีรรมย์ในยุคดิจิทัล โดยถือเป็นวิธีการสร้างควมน่าสนใจให้แก่เนื้อหาของรายการท่ามกลางการช่วงชิงกระแสควมนิยมของสื่อในยุคหลังสมัยใหม่หรือยุคดิจิทัล ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2552) กล่าวว่า “เราได้มาถึงยุคสิ้นสุดของเหล่าเก่าในขวดใหม่ หรือ เหล่าใหม่ในขวดเก่าแล้ว เพราะทั้งเหล่าและขวด (Elements) ล้วนแล้วแต่เป็นของเก่าทั้งสิ้น แต่น่าจะมี “วิธีรีน” (Organization หรือ Relation) ที่ยังคงแปลกใหม่ได้” เราจะเห็นได้ว่าวิธีคิดของยุคหลังสมัยใหม่ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือคุณค่าต่อผลงานต้นฉบับมากกว่าผลงานที่เกิดจากการผลิตซ้ำ งานวิจัยนี้พยายามชี้ให้เห็นว่า สิ่งรบกวนการสื่อสารไม่ได้ถูกพันนาการเพียงแคเป็นองค์ประกอบที่ขัดขวางมิให้การสื่อสารประสบควมสำเร็จเท่า ในทางกลับกัน “สิ่งรบกวน” ที่ปรากฏในยุคดิจิทัลถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบ

สื่อสารที่เข้ามามีบทบาทสำคัญที่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานะ สวมบทบาท และมีส่วนร่วมในการกำหนดความหมายให้เกิดขึ้นได้ในโลกยุคดิจิทัล เพื่อนำวิธีการ เทคนิคและองค์ความรู้ไปพัฒนางานสร้างสรรค์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพการสื่อสารและการรวบรวมการสื่อสารจากการแต่งหน้าของตัวละครเอกในมิวสิกวิดีโอเพลง “ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค” โดยใช้กลวิธีการสื่อสารที่น่าสนใจ คือ การใช้ประสิทธิภาพการสื่อสารหรือสิ่งรบกวนมากำหนดความหมายของตัวละครเอกให้เกิดขึ้น โดยศึกษาเพียงประสิทธิภาพการแต่งหน้าในมิวสิกวิดีโอเพลงเท่านั้น หากแต่ในการผลิตผลงานมิวสิกวิดีโอเพลง ยังสามารถนำประสิทธิภาพการสื่อสารหรือสิ่งรบกวน ไปปรับใช้ในการสร้างสรรค์ทางด้านฉาก การจัดแสง เทคนิคพิเศษ หรือการตัดต่อภาพ ฯลฯ ได้อย่างน่าสนใจ

ทั้งนี้ผู้สนใจนำองค์ความรู้นี้ไปศึกษาต่อยอดทางด้านการผลิตผลงานสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนิเทศศาสตร์ ในมิติต่าง ๆ ของสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) เช่น โฆษณา ละคร ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง และสื่อใหม่ (New Media) เช่น การผลิตคลิปวิดีโอ ยูทูบ (YouTube) เฟซบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม รีลส์ (Instagram Reels) หรือติกต็อก (Tik Tok) ฯลฯ เพื่อสร้างความแปลกใหม่ ความน่าสนใจ ความดึงดูดและช่วยแก้ไขปัญหาคำถามของผู้นำเสนอหรือผู้ชมผลงาน ซึ่งจะประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างผลงานให้เกิดความน่าสนใจและสร้างกระแสไวรัลในบริบทต่าง ๆ ได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมล ชันนอก. (2564). *ประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการ 9 ขาวค่ำ สำนักข่าวไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). สัมพันธบท (Intertextuality): เหล้าเก่าในขวดใหม่ในการสื่อสารศึกษา. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 27(2), 1-29.
- _____. (2555). สื่อที่ใช่ ของใครที่ชอบ. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2560). *สื่อเก่า-สื่อใหม่: สัญลักษณ์ อุดมการณ์*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- เจริญพงศ์ ศรีสกุล. (2550). *การออกแบบเนื้อหาส่วนควบและส่วนขยายในสื่อทีวีภาพยนตร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ธมน ผดุงไทย. (2565). *PALMY ขวณป่วนงานแต่งเจ้าหญิงในซิงเกิ้ลใหม่ ริบบิ้นเลิฟคัลเลอร์แบล็ค Feat. สิงโต นำโชค*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2565, จาก <https://thestandard.co/plamy-ribbon-love-color/>.
- ปานิส โพธิ์ศรีวังชัย. (2561). *อัตลักษณ์ของเพลงอีสานประยุกต์ในยุคอีสานใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- พหลยุทธ กนิษฐบุตร. (2565). *แนวคิดการเขียนหน้าและการแต่งหน้าในนาฏกรรมไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ภวินท์ ศรีเกษมสุข, (2562). *กลยุทธ์การสื่อสารภายในองค์กรในภาวะวิกฤตของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- รังสรรค์ ศิริชู. (2530). *เรียนรู้เทคนิคและศิลปะการถ่ายภาพ*. กรุงเทพฯ: บางกอกสาส์น.
- วรินทร์ บุญพิทักษ์. (2551). *ประสิทธิภาพการสื่อสารในการแสดงตลกจากสื่อวีซีดีบันทึกการแสดงสดของวงโปงลางสะออน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

- วสนันท์ อธิธิมัยชัย. (2558). ภาษาและการสื่อความหมายในมิวสิควิดีโอของปาน ธนพร แวกประยูร (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ศิริชัย ศิริกายะ. (2558). ข้อเสนอแนะประเด็นการสื่อสารเพื่องานวิจัยนิเทศศาสตร์ตามแนวคิด “ปฏิสัมพันธ์” (Symbiosis) ในยุคดิจิทัล. วารสารนิเทศสยามปริทัศน์, 14(16), 7-11.
- ศิริชัย ศิริกายะ และยุพธนา สุวรรณรัตน์. (2560). การข้ามผ่านทางการสื่อสารของบทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน. วารสารนิเทศสยามปริทัศน์, 16(2), 117-124.
- สันต์ สุวัจนราภินันท์ และคณะ. (2555). รายงานฉบับสมบูรณ์เรื่องการถอดรหัสและการประยุกต์ใช้อัตลักษณ์เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบ (รายงานผลการวิจัย). เชียงใหม่: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Bolter, J. (2002). Formal Analysis and Cultural Critique in Digital Media Theory. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, 8(4), 77-88.
- Genette, G. (1997). *Literature in the Second Degree*. Translated by Channa Newman and Claude Doubinsky. London: University of Nebraska Press.
- McLuhan, M. (1964). *Understanding media: The extensions of man*. New York: McGraw-Hill.
- Shannon, C. E. & Weaver, W. (1949). *The Mathematical Theory of Communication*. Urbana, IL: University of Illinois Press.

ผู้เขียนบทความ

ภุชงค์ คำนันท์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ email:
web_webmaz@live.com

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกม
เป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT BASED ON 2W3P
MODEL WITH GAME-BASED LEARNING TECHNIQUES TO PROMOTE
ENGLISH VOCABULARY AND SENTENCES READING SKILLS OF
4TH GRADE STUDENTS

ณัฐธิดา ตันโพธิ์

NATTIDA TONPHO

โรงเรียนบ้านบึงกาฬ

BANBUENGKAN SCHOOL

จังหวัดบึงกาฬ

BUENGKAN PROVINCE

Received: April 7, 2025

Revised: May 20, 2025

Accepted: May 26, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 2) เพื่อวัดระดับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (ดัชนีประสิทธิผล) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการใช้โมเดล 2W3P ร่วมกับเกมเป็นฐาน 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเกมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน 2) แบบทดสอบภาคปฏิบัติเป็นการอ่านออกเสียงคำศัพท์ จำนวน 12 ข้อ และ 3) แบบทดสอบการสะกดคำและบอกความหมายคำศัพท์ จำนวน 28 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย Dependent Samples t-test

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.66/79.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6514 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 65.14 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานมีทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P เทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) evaluate the effectiveness of the 2W3P learning management plan combined with game-based learning techniques against the 75/75 standard criterion, 2) assess the learning progress (effectiveness index) of Grade 4 students after applying the 2W3P model integrated with game-based learning; and 3) compare the English word and sentence reading skills of Grade 4 students before and after using the 2W3P model combined with game-based learning. The research target group consisted of 24 Grade 4/1 students from Ban Buengkan School, Muang Buengkan District, Buengkan Province. The research tools included: 1) six learning activity plans and 2) a vocabulary test, divided into two sections: 2.1) a practical test for reading aloud 12 vocabulary words, and 2.2) a spelling and meaning test for 28 vocabulary items. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing with a Dependent Samples t-test.

The research findings were as follows: 1) The effectiveness of the 2W3P learning management plan combined with game-based learning techniques for Grade 4 students was 80.66/79.38, which exceeded the 75/75 standard; 2) The effectiveness index of this learning management approach was 0.6514, which means that students showed a 65.14% progress; and 3) The students who received the 2W3P learning management plan with game-based learning techniques demonstrated significantly improved English word and sentence reading skills after the lesson compared to before, with a statistical significance at the .05 level.

Keywords: Instructional management based on 2w3p model, Game-based learning technique, The skills of reading words and sentences

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ทั่วโลกยอมรับ ให้เป็นภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านสังคม การเมือง การทูต และการทหาร อีกทั้งภาษาอังกฤษยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร และความรู้เกือบทุกแขนง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการถ่ายทอดวิทยาการทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งเผยแพร่โดยใช้ภาษาอังกฤษแทบทั้งสิ้น ยิ่งในยุคที่การศึกษาโยงใยกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วยแล้ว ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญอย่างมากอีกภาษาหนึ่ง ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา แสวงหาความรู้เพิ่มเติม และเพื่อการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อให้สามารถนำประเทศไปสู่การแข่งขันทางเศรษฐกิจ และสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ไทยไปสู่สังคม การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันเป็นแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างและการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านขึ้นในตัวผู้เรียนได้แก่ทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนเพื่อประโยชน์ในการสื่อสาร ซึ่งในการเรียนการสอนนั้นความรู้เรื่องคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทั้ง 4 ด้าน และการที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้ได้ดีนั้น นักเรียนที่รู้ศัพท์มาก จำได้แม่นยำ สามารถนำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง ย่อมเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่ง

สอดคล้องกับสติวค (Stewich, 1972, p. 2) กล่าวว่า ในการเรียนภาษานั้นการเรียนรู้คำศัพท์ของภาษาใหม่ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศส่วนหนึ่งนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้องค์ประกอบของภาษาซึ่งประกอบด้วย เสียง โครงสร้างไวยากรณ์และคำศัพท์ ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามประการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่ผู้อื่นพูด และสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ คำศัพท์จึงนับเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนภาษา (สาธิตา สังข์พงษ์, 2562, น. 36) ที่กล่าวว่าภาษาต่างประเทศนับเป็นวิชาที่สำคัญที่จะเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร ได้กล่าวไว้ว่าบทบาทและความสำคัญของภาษาอังกฤษเป็นแรงผลักดันให้คนเราต้องเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศ สิ่งสำคัญ คือการพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำศัพท์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

คำศัพท์ที่มีความสำคัญและสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการฟัง การพูดและการเขียนด้วย ในด้านการฟังและการพูด ถ้านักเรียนไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ ฟังไม่รู้เรื่อง จับใจความไม่ได้ ใช้คำผิดความหมาย ทำให้การสื่อสารไม่ประสบผลสำเร็จ ส่วนทางด้านการเขียนนั้นผู้เรียนจะเขียนสะกดคำไม่ถูก และเขียนไม่ได้ใจความชัดเจน กล่าวคือถ้านักเรียนไม่มีความแม่นยำหรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับศัพท์แล้ว นักเรียนจะเรียนภาษาให้ได้ดีทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนได้ยาก อย่างไรก็ตามการสอนคำศัพท์มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เป็นการสื่อสารสำหรับกิจกรรมที่นักเรียนใช้ภาษาเป้าหมายเพื่อการสื่อสารให้สำเร็จตามเป้าหมาย คุณค่าของการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารนี้มีประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะในการสอนทักษะการสื่อสาร (ประยงค์ กลั่นฤทธิ์, 2563, น.18) ได้กล่าวว่าปัญหาที่นักเรียนไทยไม่สามารถเขียนเรื่องได้ถูกต้องนั้น อาจเนื่องมาจากไม่มีพื้นฐานที่สำคัญของการเขียน คือไม่รู้คำศัพท์ การสะกดคำ และโครงสร้างทางไวยากรณ์ ซึ่งกล่าวได้ว่าคำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการเรียนภาษา ถ้านักเรียนมีความรู้ในเรื่องคำศัพท์ไม่มากพอ ก็จะเป็นอุปสรรคต่อการเขียนได้ รวมถึงการฝึกฝนในห้องเรียนไม่เพียงพอในการฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้ก็ยังมีนักเรียนไม่กล้าที่จะออกเสียงในห้องเรียน ซึ่งการที่จะออกเสียงภาษาอังกฤษได้นั้น นักเรียนต้องมีการฝึกออกเสียงด้วยตนเองนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ (รัชดา พงศ์ไพรัตน์, 2563, น.23) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้คำศัพท์ในการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะคำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทุกทักษะของการเรียนภาษา ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้สื่อความถึงความรู้สึกนึกคิดถึงความต้องการ การมีความรู้และความสามารถใช้คำศัพท์ของบุคคลคนหนึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่จะบ่งบอกว่า บุคคลนั้นสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด คำศัพท์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องเรียนรู้และเพิ่มพูนอยู่เสมอ การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศแตกต่างจากผู้เรียนที่เป็นเจ้าของภาษา การพัฒนาความรู้เรื่องคำศัพท์เป็นสิ่งที่ผู้เรียนเองก็ต้องการเพราะผู้เรียนมีความเชื่อว่าการรู้คำศัพท์จำนวนมากเป็นสิ่งที่แสดงถึงพัฒนาการด้านภาษาของตนเอง คำศัพท์เป็นส่วนหนึ่งของภาษาที่ต้องค่อย ๆ พัฒนาเพิ่มพูนไปทีละน้อยให้เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญ คำศัพท์เป็นตัวกำหนดความสำเร็จในทักษะภาษาอื่น ๆ ผู้สอนจึงควรช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ แล้วจึงให้นำคำศัพท์นั้นไปใช้สำหรับการสื่อสารให้ถูกต้องตามหลักภาษา

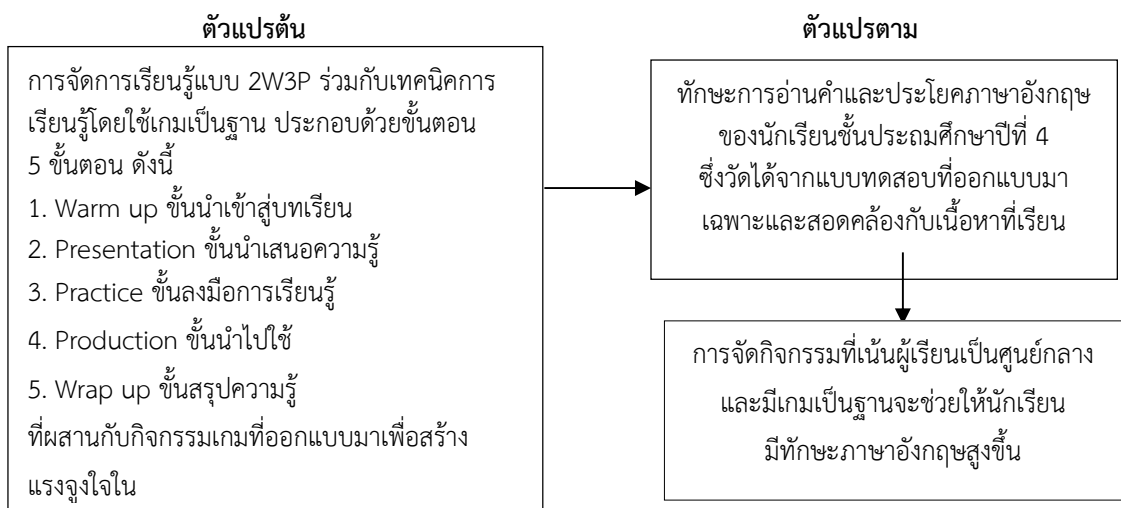
เกมบัตรคำ (FlashCard Game) เป็นเกมฝึกภาษาที่ช่วยให้นักเรียนกล้าสื่อเป็นภาษาอังกฤษได้ดีลักษณะของเกมบัตรคำเป็นชุดของบัตรที่ทำด้วยกระดาษแข็ง มีข้อมูลเกี่ยวกับคำศัพท์ วลี ประโยคและรูปภาพที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ในบัตรเดียวกัน นักเรียนสามารถทำกิจกรรมในกลุ่มเล็ก เพื่อฝึกการใช้ภาษาและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเพื่อน นอกเหนือไปจากการรู้จักคำศัพท์ ไวยากรณ์สอดคล้องกับ วิลลอฟบี้ (Willoughby, 1993) ที่กล่าวถึงผลของการใช้เกมบัตรคำว่าเป็นเกมที่ช่วยให้นักเรียนกล้าสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ เป็นการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ช่วยเหลือและแก้ไขข้อบกพร่องให้แก่กันและกัน เป็นการเรียนโดยไม่มีช่องว่างระหว่างวัย ซึ่ง

สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนและที่สำคัญช่วยกระตุ้น ให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เนื่องจากบัตรคำศัพท์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนได้หลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้บัตรคำศัพท์เป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่งที่มีราคาไม่แพง หรือสามารถจัดทำขึ้นเองโดยมีขั้นตอนหรือกระบวนการที่ไม่ยุ่งยาก นอกจากนั้นนักเรียนสามารถพกพาหรือหีบจับไปที่ไหนก็ได้ทั้งภายในห้องเรียนหรือภายนอกห้องได้ บัตรภาพและบัตรคำช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาสอดคล้องกับ ลาวิส (Lewis, 2010) ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษได้ตระหนักว่าคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการวางแผน กำหนดแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75
2. เพื่อวัดระดับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (ดัชนีประสิทธิผล) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการใช้โมเดล 2W3P ร่วมกับเกมเป็นฐาน
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเกมเป็นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านบึงภาพ ตำบลบึงภาพ อำเภอเมืองบึงภาพ จังหวัดบึงภาพ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 51 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบ้านบึงภาพ ตำบลบึงภาพ อำเภอเมืองบึงภาพ จังหวัดบึงภาพ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากเป็นวิธีที่เหมาะสมกับสภาพจริงของการจัดห้องเรียนในโรงเรียนที่มีการแบ่งห้องเรียนไว้ชัดเจน ช่วยลดความยุ่งยากและเป็นการควบคุมตัวแปรที่รบกวนการทดลองได้ดี ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเป็นตัวแทนประชากรอย่างแท้จริง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน แผนที่ 1 เรื่อง Food and Drink, แผนที่ 2 เรื่อง Free Time , แผนที่ 3 เรื่อง Interest/Opinion, แผนที่ 4 เรื่อง Travel, แผนที่ 5 เรื่อง Occupations, แผนที่ 6 เรื่อง Weather สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผน จำนวน 18 ชั่วโมง ผู้วิจัยสร้างโดยศึกษาหลักสูตรเพื่อวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด แล้วกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน จากนั้นวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมเลือกสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม ออกแบบการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายและสอดคล้องกับจุดประสงค์เพื่อสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งพบว่า ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ทำการแก้ไขปรับปรุงและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มใหญ่ จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.90/78.56

2.2 แบบทดสอบภาคปฏิบัติเป็นการอ่านออกเสียงคำศัพท์โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้ เริ่มจากการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ทราบว่าจะวัดพฤติกรรมใดของนักเรียน จากนั้นพิจารณารูปแบบของแบบทดสอบให้เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์ จำนวน 12 ข้อ ต่อมาจัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบให้ครอบคลุมทั้งเนื้อหาและระดับความคิดที่ต้องการวัด เมื่อกำหนดรูปแบบแล้วจึงเริ่มเขียนข้อสอบโดยยึดหลักการสร้างข้อสอบที่ดี คือ ข้อสอบต้องมีความชัดเจน ถูกต้องและไม่ชี้นำคำตอบ นำแบบทดสอบไปประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คำนวณค่า IOC แล้วพิจารณาเลือกข้อที่มีค่า IOC พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 39 คน นำคะแนนที่ได้มาหาค่าความยาก อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น พบว่า มีค่าความยากตั้งแต่ 0.28 ถึง 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.55 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.82

2.3 แบบทดสอบการสะกดคำและบอกความหมายคำศัพท์ ใช้แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และแบบจับคู่ จำนวน 28 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้ วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วพิจารณารูปแบบของแบบทดสอบให้เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์ จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบให้ครอบคลุมทั้งเนื้อหาและระดับความคิดที่ต้องการวัด เมื่อกำหนดรูปแบบแล้วทำการเขียนข้อสอบ หลังจากเขียนข้อสอบเสร็จผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คำนวณค่า IOC แล้วพิจารณาเลือกข้อที่มีค่า IOC พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนที่

ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 39 คน นำคะแนนที่ได้มาหาค่าความยาก อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น พบว่า มีค่าความยากตั้งแต่ 0.35 ถึง 0.72 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40 ถึง 0.91 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบนี้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคำศัพท์และประโยคพื้นฐานในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือก่อนนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องมือนี้มีความเหมาะสมในการวัดผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 การสร้างสื่อเกมประกอบการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาสื่อเกมเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการสอน ซึ่งครอบคลุมทั้ง 6 แผนการสอน โดยมุ่งเน้นการใช้เกมเป็นฐานในการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ ความสนุกสนาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน เกมที่สร้างขึ้น ได้แก่

1) Musical Flashcard Game เกมบัตรคำที่ใช้เสียงเพลงประกอบ เพื่อสร้างบรรยากาศสนุกสนานให้นักเรียนได้จดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) Ordering Game เกมจัดลำดับประโยคภาษาอังกฤษตามรูปแบบที่ถูกต้อง ส่งเสริมการเข้าใจโครงสร้างภาษา

3) Chain Chair Activity เกมที่ให้นักเรียนเรียงประโยคต่อกันเป็นสายโซ่ ช่วยพัฒนาทักษะการฟัง พูด และอ่านประโยคภาษาอังกฤษแบบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) ขั้นที่ 2 ชี้นำเสนอ (Presentation) ขั้นที่ 3 ฝึก (Practice) ขั้นที่ 4 ขั้นการใช้ภาษา (Production) ขั้นที่ 5 ชี้นำสรุป (Wrap up) มาบูรณาการร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวนทั้งหมด 6 แผนการสอน โดยใช้เวลาดังกล่าว 18 ชั่วโมง (แผนละ 3 ชั่วโมง) กิจกรรมในแต่ละแผนได้รับการออกแบบให้มีความหลากหลาย สนุกสนาน และตรงตามพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3.4 การทดสอบหลังเรียน (Posttest) ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 6 แผนแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษชุดเดียวกันกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การพิจารณาผลของการทดลองว่าเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยหรือไม่

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จะถูกนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิงสำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Samples t-test) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลอง นอกจากนี้ยังอาจพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมเพื่อใช้ประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัยที่ตั้งไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4.2 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4.3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยร้อยละ

5.3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานด้วย Dependent Samples t-test

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 1 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 1 ผลการประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้	เกณฑ์ 75/75
แผนที่ 1 Food and Drink	82.92
แผนที่ 2 Free Time	82.71
แผนที่ 3 Interest/Opinion	80.21
แผนที่ 4 Travel	80.83
แผนที่ 5 Occupations	76.46
แผนที่ 6 Weather	80.83

ตารางที่ 1 ผลการประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	เกณฑ์ 75/75
คะแนนจากการทำใบงาน ทดสอบย่อย และการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (E1)	80.66
การทดสอบหลังเรียน (E2)	79.38

จากตารางที่ 1 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 80.66/79.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ค่า 80.66 หมายถึงคะแนนเฉลี่ยจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน (E1) ที่นักเรียนได้รับจากใบงานและการทดสอบย่อย ขณะที่ค่า 79.38 หมายถึงคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน (E2)

2. วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏผลดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนน		ร้อยละ		E.I.
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	
24	960	392	762	40.83	79.38	0.6514

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6514 คิดเป็นร้อยละ 65.14 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 65.14

3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตัวแปร	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
	M	SD	M	SD		
ทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษ	16.33	4.63	31.75	4.98	13.90*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานมีทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการดำเนินงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แผนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ที่มีประสิทธิภาพ 80.66/79.38 หมายความว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยเฉลี่ย 80.66 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนโดยเฉลี่ย 79.38 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้เกมบัตรคำที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 ที่กำหนดไว้ ทำให้การเรียนรู้คำศัพท์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สาธิต โภคิ, 2565, น. 56) และผลการศึกษางานวิจัย (ศุภาพิชญ์ สิงห์ลอ, 2565, น.78) ที่พบว่าการสอนคำศัพท์โดยใช้เกม แบบฝึกเสริมทักษะ บัตรภาพและบัตรคำ สามารถพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติกิจกรรม และการจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้จัดทำเกมบัตรคำ 2 เกม 1 กิจกรรม เพื่อจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ใน 6 Topic โดยก่อนเล่นเกมผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ทั้งความหมาย การสะกดคำและการออกเสียงคำศัพท์ ก่อนศึกษากติกาการเล่นและขั้นตอนวิธีเล่นเกมอย่างละเอียด นักเรียนจึงสามารถเล่นได้อย่างไม่ติดขัด เป็นผลทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6514 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 65.14 ซึ่งเป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยของ (อุซงค์ มัชฌิโม, 2559, น.56) ที่พบว่าการสอนคำศัพท์ การเขียนคำศัพท์และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เกม และบัตรภาพและบัตรคำ มีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางเรียน ในการศึกษาครั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่านักเรียนมีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้เกมบัตรคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งมีประสิทธิภาพ 80.66/79.38 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้และเป็นเพราะการสร้างเกมบัตรคำทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยได้เลือกคำศัพท์จากหัวข้อเรื่องในสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกมที่นำมาทดลองผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและแก้ไขปรับปรุงแล้วทั้งบัตรคำและกติกาในการเล่น เมื่อนักเรียนได้ทดลองจริง บรรยากาศในการเรียนจึงเป็นไปอย่างสนุกสนาน และนักเรียนสามารถจำคำศัพท์ที่เรียนมาแล้วได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานของ (Youngceity, 2562) ว่าเกมบัตรคำศัพท์เป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เพราะในเกมบัตรคำศัพท์จะมีคำศัพท์ที่หลากหลาย ประกอบกับรูปภาพต่างๆ ที่ช่วยกระตุ้นการทำงานของสมองซีกขวาในด้านการจดจำ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในคำศัพท์คำนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในอนาคตของนักเรียนต่อไป

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานมีทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ผสานกับการใช้เกม

ช่วยสร้างแรงจูงใจและลดความเครียดในการเรียนภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกและสนใจการเรียนมากขึ้น ส่งผลให้ทักษะการอ่านดีขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ณัชชาภรณ์ สารโจน์, 2566, น.59) และ ผลการศึกษา (ชรินทร์ทิพย์ ปฏิมารประกร, 2565, น.63) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษแบบฝึกทักษะ เกมและบัตรคำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และอาจเป็นเพราะการใช้เกมบัตรคำช่วยให้เกิดการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเกมบัตรคำที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นได้นำเสนอวงคำศัพท์และจำนวน เกมบัตรคำในแต่ละแผนการเรียนรู้ไม่มากหรือยากเกินไป คำศัพท์ที่นำเสนอเป็นสิ่งใกล้ตัวนักเรียน ก่อนที่จะเล่นเกม บัตรคำนักเรียนได้เรียนรู้ความหมาย รูปคำ และการออกเสียงคำศัพท์แต่ละคำ รวมทั้งประโยคที่จะใช้ในการเล่นเกม แล้ว แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นได้ยึดขั้นตอนการสอนเพื่อการสื่อสารอย่างถูกต้อง เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ ใหม่แล้ว จะได้รับการฝึกจนนักเรียนสามารถออกเสียงและรู้ความหมายได้ จึงนำคำศัพท์ไปสร้างสรรค์ภาษาในการ เล่นเกม เมื่อถึงขั้นตอนการเล่นเกมนักเรียนจึงใช้ภาษาได้ไม่ติดขัด ทำให้เกิดความสนุกสนาน อยากเรียนและอยาก ฝึกฝนต่อเนื่อง เมื่อดำเนินการเล่นเกมเป็นผลทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังที่ วิลลอบบี้ (Willoughby, 1993) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ไวยากรณ์พื้นฐานจากกิจกรรมเกมบัตรคำสำหรับนักเรียนที่เรียน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของประเทศญี่ปุ่น พบว่านักเรียนใช้ภาษาอังกฤษในบทสนทนามากขึ้น และนำภาษาไป ใช้ในห้องเรียนได้ โมเดล 2W3P และการใช้เกมอาจสามารถนำไปปรับใช้กับทักษะอื่นๆ เช่น การฟัง พูด และเขียน รวมทั้งกลุ่มนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ได้ โดยการปรับเนื้อหาและระดับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

- 1.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการทดลองโดยใช้เกมบัตรคำ 2 เกม สำหรับ 1 กิจกรรมการเรียนรู้เท่านั้น ครูผู้สอนควรได้พัฒนาเกมที่หลากหลาย
- 1.2 ในการเล่นเกมแต่ละครั้ง ไม่ควรนำเสนอคำศัพท์มากเกินไป
- 1.3 ก่อนดำเนินการเล่น ครูต้องบอกนักเรียนให้ปฏิบัติตามกฎกติกาและใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุด
- 1.4 ขณะนักเรียนเล่นเกม ครูคอยดูแลอยู่ห่างๆ ไม่รบกวนสมาธินักเรียนและควรแก้ไขการใช้ภาษา ภายหลังเมื่อเกมจบแล้ว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

- 2.1 ควรมีการทดลองเปรียบเทียบกิจกรรมการสอนคำศัพท์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ในระดับชั้นอื่นๆ
- 2.2 ควรศึกษาถึงเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้เกม
- 2.3 ควรศึกษาการพัฒนาเกมเพื่อสอนภาษาในลักษณะอื่น ๆ เช่น สอนโครงสร้างภาษา หรือ Tenses ต่าง ๆ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่ ส่งเสริมทักษะการอ่านคำและประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วย ความอนุเคราะห์จาก อาจารย์ ดร.ณัฐพล โยธา ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือด้วยความเอื้อเฟื้อเป็น อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนบ้านบึงกาฬทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่งต่อผู้วิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและการทำงานต่อไป

ขอขอบคุณพ่อแม่ ครอบครัว และญาติพี่น้องอันเป็นที่รักยิ่ง ที่คอยสนับสนุน ผลักดัน ช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจที่สำคัญยิ่งในทุกด้าน และสุดท้ายขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านบึงกาฬทุกคน ที่ให้ความร่วมมือตลอดมา คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิจัยฉบับนี้ขอมอบแด่บิดามารดา ครูอาจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จทางการศึกษาและทำให้วิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง .

- ชรินทร์ทิพย์ ปฎิมาประกร. (2565). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบรู้2W3P ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน (วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ณัฏฐาภรณ์ สารโจน์. (2566). การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ กศ.ม.). เพาะยา: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา ขมณี. (2551). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ดวงเงิน. (2547). การพัฒนาทักษะการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เกม (การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิตยา สุวรรณศรี. (2536). เพลงและเกมประกอบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: บริษัทต้นอ้อ จำกัด.
- บำรุง ไตรรัตน์. (2524). วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปัญญา สังขิรัมย์ และสุคนธ์ สินธพานนท์. (2550). สุดยอดวิธีสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ประนอม สุรัสวดี. (2539). ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา วิธีการและกิจกรรมเสนอแนะ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภาวรรณ เจริญศิลป์. (2548). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการใช้บัตรภาพและบัตรคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประยงค์ กลั่นฤทธิ์. (2563). การใช้ภาระงานสื่อสารในการพัฒนาประสิทธิภาพการพูดภาษาอังกฤษในห้องเรียนภาษา. วารสารชัยพฤกษ์ปริทัศน์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563).
- ภาวินี ทองสูงเนิน. (2543). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภูงค์ มัชฌิโม. (2559). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ ค.ม.). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- รัชดา พงศ์ไพรัตน์. (2563). การใช้แฟลชการ์ดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ภาษาอังกฤษ. วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีที่ 2 ฉบับที่ 1. (มกราคม-มิถุนายน 2563).
- ระวีวรรณ ศรีศรีรัมย์. (2523). หลักและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษในมัธยม (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เรืองศักดิ์ อัมไพพันธ์. (2542). 100 language game (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วัลภาภรณ์ คงถาวร. (2539). กิจกรรมการสอนเขียน, กิจกรรมและสื่อการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ชุดเสริมประสิทธิภาพครู เล่มที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภา ตันทูลพงษ์. (2549). เกมภาษาเพื่อความเพลิดเพลินในการอ่าน. นนทบุรี: เกรท เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2530). ภาษาและภาษาศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิธร แสงธนู และคิต พงศพัทธ์. (2516). คู่มือครูภาษาอังกฤษภาคทฤษฎีและปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศุภาพิชญ์ สิงห์ลอ. (2565). การใช้เกมคำศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ กศ.ม.). เพาะ: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สาธิต โภคี. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการใช้บัตรคำศัพท์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สาธิตา สังข์พงษ์. (2562). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานพื้นบ้าน ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562).
- Geetha, B. R., & Siegler, R. S. (2008). Promoting broad and stable improvements in low-income children's numerical knowledge through playing number board game. *Child Development*, 79(2), 375–394.
- Lewis, M., & Ellis, S. (Eds.). (2009). *Phonics PRACTICE, RESEARCH AND POLICY* (2nd ed.). U.K.: CPI Antony Rowe
- Stevick, E. W. (1972). *Language learning: Teaching and learning English*. London: Longman Group Limited.
- Willoughby, S. E. (1993, May). Education Resources Information Center, Card game activities using grammar-based dialogues. *ERIC*.
<http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/search/simpleSearch.jsp>
- Youngcity. (2562). สื่อการสอนส่งเสริมทักษะการจำ, สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2565, จาก
<https://www.youngcity.com/article/learning/flash-cards-for-kids.html>

ผู้เขียนบทความ

นางณัฐธิดา ตันโพธิ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ
Email: nattida509@gmail.com

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการพื้นที่จอดรถบรรทุกบริเวณท่าเรือแหลมฉบัง

FACTORS INFLUENCING THE DECISION TO USE TRUCK PARKING SERVICES IN LAEM CHABANG PORT

นิภาพรรณ อนันต์พลศักดิ์, จีราดา อนุชิตนانون,
เกรียงศักดิ์ วนิชชากรพงศ์ และนิตินันท์ อารยะพรศิลป์
NIPAPAN ANANPALASAK, JEERADA ANUCHITNANON,
KRIANGSAK VANICHCHAKORNPHONG AND NITHINAN ARAYAPORNILP
คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา
FACULTY OF LOGISTICS, BURAPHA UNIVERSITY
จังหวัดชลบุรี
CHONBURI PROVINCE

Received: May 9, 2025

Revised: May 15, 2025

Accepted: May 18, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความแตกต่างของกระบวนการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถในพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบังของผู้ขับรถขนส่งสินค้าระหว่างเขตและช่วงอายุ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถของผู้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง และ 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาดบริการกับแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถ ได้แก่ การรับรู้ปัญหา การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจใช้บริการ และพฤติกรรมหลังการใช้บริการ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณผ่านแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ขับรถบรรทุกจำนวน 400 ราย เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน มีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test และ Chi-Square Test เพื่อตรวจสอบความแตกต่างและความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 96) มีช่วงอายุระหว่าง 25–35 ปี และปฏิบัติหน้าที่ขับรถขนส่งสินค้าในลักษณะพักคอยที่ลานจอดรถ (ร้อยละ 92) ปัจจัยด้านสถานที่ตั้งได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.19$) ในขณะที่ด้านการส่งเสริมการขาย มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.74$) สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ บุคลากร, กระบวนการ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับหลายขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ ($\text{Sig} < 0.05$) โดยเฉพาะในขั้นตอนการประเมินทางเลือกและภายหลังการใช้บริการ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาองค์ประกอบด้านบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการเชิงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะทาง โดยเฉพาะพนักงานขับรถบรรทุกในกลุ่มเพศหญิงซึ่งมีสัดส่วนน้อยแต่มีความต้องการเฉพาะ เช่น ความปลอดภัยและพื้นที่บริการที่แยกจากผู้ให้บริการทั่วไป ทั้งนี้ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือปรับปรุงการให้บริการของผู้ประกอบการลานจอดรถและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: พฤติกรรมผู้ใช้บริการ พื้นที่จอดรถบรรทุก ท่าเรือแหลมฉบัง

ABSTRACT

This research aims 1) to study the differences in the decision-making process of using parking services in the Laem Chabang Port among truck drivers across gender and age groups 2) to study the service marketing mix factors (7P's) that influence the decision-making process of truck drivers in using parking services in the Laem Chabang Port, and 3) to analyze the relationship between each component of the service marketing mix and the stages of the decision-making process, including problem recognition, information search, evaluation of alternatives, service decision, and post-service behavior. A quantitative research methodology was employed, utilizing structured questionnaires distributed to a sample of 400 truck drivers. Data were analysed using both descriptive and inferential statistics to identify differences and correlations.

The findings reveal that the majority of respondents were male (96%), aged between 25-35 years, and primarily engaged in waiting for loading/unloading duties at the parking areas (92%). Among the marketing mix elements, Place received the highest average score ($\bar{X} = 4.19$), while Promotion received the lowest ($\bar{X} = 2.74$). Correlation analysis showed that Product, People, Process, and Physical Evidence were significantly associated with various stages of the decision-making process ($\text{Sig} < 0.05$), particularly in the evaluation of alternatives and post-service behaviour. The results highlight the importance of developing service components that address the behavioural needs of specific target groups, especially female truck drivers, who represent a small but distinct segment with unique requirements such as safety and dedicated service zones. The empirical findings from this study offer practical insights for policy development and service improvement by parking service providers and related agencies.

Keywords: Customer behavior, Truck parking area, Laem Chabang Port

บทนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมซึ่งเชื่อมโยงระหว่างแผ่นดินใหญ่กับเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศ ทำให้สามารถพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกของประเทศ ซึ่งมีการจัดตั้งเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม การค้าระหว่างประเทศ และระบบโลจิสติกส์แบบครบวงจร ท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี นับเป็นท่าเรือน้ำลึกหลักของประเทศไทย และเป็นหนึ่งในท่าเรือที่มีความสำคัญสูงสุดของภูมิภาค (ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี, 2567) เนื่องจากเป็นประตูหลักในการนำเข้าและส่งออกสินค้าระหว่างประเทศ โดยมีปริมาณตู้สินค้าที่หมุนเวียนเข้าออกมากกว่าหลายล้านตู้ต่อปี การเติบโตของกิจกรรมขนส่งดังกล่าว ส่งผลให้พื้นที่โดยรอบท่าเรือกลายเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมโลจิสติกส์ที่มีความหนาแน่นสูง ทั้งในด้านการขนถ่ายสินค้า การกระจายสินค้า และการให้บริการสนับสนุนระบบโลจิสติกส์อื่น ๆ

ในมิติของการขนส่งสินค้าทางถนน รถบรรทุกมีบทบาทสำคัญในฐานะกลไกหลักที่เชื่อมโยงระหว่างท่าเรือกับปลายทางทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม ความแออัดของระบบจราจรโดยรอบท่าเรือ รวมถึงข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานบางประการ ทำให้ผู้ขับรถบรรทุกจำนวนมากต้องจอดพักรอคิวเพื่อรับหรือส่งตู้สินค้าเป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้เกิดความจำเป็นในการจัดสรรพื้นที่จอดรถบรรทุกให้เพียงพอ และมีระบบการจัดการที่เป็นระเบียบ เพื่อไม่ให้กระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของท่าเรือโดยรวม (ฐานเศรษฐกิจ, 2566) ดังนั้น การจัดการพื้นที่จอดรถบรรทุกจึงไม่ใช่เพียงประเด็นด้านการจราจรหรือความสะดวกของผู้ขับขี่เท่านั้น หากแต่ยังเกี่ยวข้องโดยตรงกับความสามารถในการแข่งขันของระบบโลจิสติกส์ของประเทศ ทั้งในแง่ของต้นทุน เวลา และคุณภาพบริการ ในบริบทนี้ ความเข้าใจถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการลานจอดรถของผู้ขับรถบรรทุก จึงเป็นข้อมูลที่สำคัญในการออกแบบนโยบายหรือแนวทางพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ให้ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้งาน และเสริมสร้างระบบโลจิสติกส์ของประเทศให้มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ในทางปฏิบัติพบว่า ผู้ขับรถบรรทุกซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้บริการหลักของพื้นที่จอดรถในเขตท่าเรือแหลมฉบังยังคงประสบปัญหาในการเข้าถึงและเลือกใช้บริการพื้นที่จอดรถได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจากปัจจัยหลากหลายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ขับรถ เช่น ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งซึ่งอาจไม่อยู่ในเส้นทางที่สะดวก ความปลอดภัยของพื้นที่ซึ่งมีผลต่อความไว้วางใจในการใช้บริการ รวมถึงความสะดวกในการเข้าออกพื้นที่จอดรถ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการจราจรหนาแน่นหรือช่วงเวลารอคิวรับ-ส่งตู้สินค้า นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในลานจอดรถ เช่น ห้องน้ำ สถานที่พักผ่อน จุดบริการอาหาร หรือระบบเทคโนโลยีสนับสนุนต่าง ๆ ก็ถือเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและการตัดสินใจใช้บริการของผู้ขับรถอย่างมีนัยสำคัญ (อนุชสร และคณะ, 2560) อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่างานวิจัยในประเทศไทยที่มุ่งศึกษาปัจจัยเชิงพฤติกรรมหรือมุมมองของผู้ใช้บริการโดยตรงต่อการเลือกใช้บริการพื้นที่จอดรถบรรทุกในเขตท่าเรือแหลมฉบังยังคงมีจำนวนจำกัด ส่วนใหญ่เน้นไปที่การวางแผนผังเมืองหรือการบริหารจัดการโลจิสติกส์ในภาพรวม (สุนทร ผจญ, 2567; โอฬาร ถิ่นบางเตียว และ สิตางค์ เจริญวงศ์) ขาดข้อมูลเชิงลึกที่สามารถสะท้อนพฤติกรรม ความต้องการ และข้อจำกัดเฉพาะของกลุ่มผู้ขับรถบรรทุกได้อย่างชัดเจน ซึ่งช่องว่างขององค์ความรู้ในประเด็นนี้ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน ยังไม่สามารถวางแผนพัฒนาการให้บริการที่ตอบสนองต่อบริบทการใช้งานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

แม้จะมีการศึกษาหลายฉบับเกี่ยวกับการวางแผนการจราจรและโครงสร้างพื้นฐานโดยรอบท่าเรือ แต่ยังคงขาดงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่มุ่งวิเคราะห์ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้ใช้บริการ และปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการลานจอดรถอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การศึกษาวิจัยเชิงประจักษ์ที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ขับรถบรรทุก จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในมิติของการยกระดับคุณภาพการให้บริการพื้นที่จอดรถ ซึ่งหมายรวมถึงการพัฒนาองค์ประกอบด้านผลิตภัณฑ์ การให้บริการของบุคลากร ความสะดวกในกระบวนการ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความปลอดภัยและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ไปจนถึงการออกแบบกลยุทธ์การสื่อสารและกำหนดราคาที่เหมาะสมกับพฤติกรรมผู้ใช้งานจริง ในอีกด้านหนึ่ง การวิจัยลักษณะนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์ในเขตพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบังอย่างครอบคลุมและยั่งยืน เนื่องจากการจัดการพื้นที่จอดรถอย่างมีประสิทธิภาพช่วยลดความแออัด เพิ่มความคล่องตัวในการรับ-ส่งสินค้า และลดเวลารอคอยอันไม่จำเป็น ซึ่งล้วนเป็นตัวแปรที่มีผลโดยตรงต่อต้นทุนโลจิสติกส์และความสามารถในการแข่งขันของระบบขนส่งทางบกในภาพรวม การศึกษานี้จึงไม่เพียงตอบโจทย์ในระดับปฏิบัติการของผู้ประกอบการลานจอดรถเท่านั้น แต่ยังสามารถต่อยอดเป็นนโยบายสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการพื้นที่ท่าเรือ เพื่อสร้างความยั่งยืนทั้งในมิติของโครงสร้างพื้นฐานและคุณภาพชีวิตของผู้ขับรถที่ปฏิบัติงานในระบบโลจิสติกส์ดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความแตกต่างของกระบวนการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถในเขตพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบังของผู้ขับรถขนส่งสินค้าระหว่างเพศและช่วงอายุ
2. ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถของผู้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถขนส่งสินค้าในเขตพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดบริการกับแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถ ได้แก่ การรับรู้ปัญหา การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจใช้บริการ และพฤติกรรมหลังการใช้บริการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การตัดสินใจเลือกใช้บริการด้านโลจิสติกส์ในปัจจุบันไม่ได้พิจารณาเพียงแค่ต้นทุนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงปัจจัยด้านความสะดวก จะกล่าวถึงความเข้าถึงง่าย ระบบการจองหรือใช้งานที่ไม่ซับซ้อน และความยืดหยุ่นของเวลาให้บริการ เพราะฉะนั้นการวางผังโครงสร้างพื้นฐานและระบบดิจิทัลที่สนับสนุนต้องเหมาะสม เช่น การมีท่าเลตที่ใกล้จุดโหลด/ปลายทาง สามารถช่วยลดเวลาและต้นทุนแฝงในการขนส่งได้ (Tijan et al., 2019) ปัจจัยด้านความปลอดภัยเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญ หากมีระบบจัดการที่ดีจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ การตลาดแกลนที่จอดรถที่ปลอดภัยส่งผลให้เพิ่มความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุและความปลอดภัยด้านอื่น ๆ (Hernandez et al., 2018). ตัวอย่างในงานวิจัยของ Tiwari et al., 2018 ที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) ในการจัดการโลจิสติกส์ ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงความปลอดภัยของลานจอดรถบรรทุกผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการดำเนินงาน และปัจจัยด้านความคุ้มค่าต่อการใช้บริการเป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญ ผู้ใช้บริการมักประเมินความคุ้มค่าในแง่ของต้นทุนและผลประโยชน์ที่ได้รับ โดยพิจารณาทั้งในด้านราคาค่าบริการ ระยะเวลาที่สามารถใช้บริการได้ และคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับ (Christopher, 2016) บริการที่สามารถเสนออัตราค่าบริการที่เหมาะสม พร้อมการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการ จะช่วยสร้างความพึงพอใจและความภักดีในระยะยาว (Vargo & Lusch, 2004)

นอกจากนี้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ได้รับการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในภาคบริการ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ (Booms & Bitner, 1981) ดังนี้

- ผลิตภัณฑ์ (Product) คือสิ่งที่ผู้ใช้บริการได้รับจากการใช้บริการ เช่น ความสะดวกในการจอดรถ สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยของพื้นที่ หากองค์ประกอบเหล่านี้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้อย่างครบถ้วน ก็จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจและความภักดีต่อบริการ (Dey et al., 2011)
- ราคา (Price) เป็นปัจจัยที่ผู้ใช้บริการมักพิจารณาในเชิง “ความคุ้มค่า” โดยเฉพาะกลุ่มผู้ขับรถบรรทุกที่มีข้อจำกัดด้านต้นทุน ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมและโปร่งใสจะช่วยสร้างความมั่นใจและส่งเสริมการใช้บริการในระยะยาว (Yuen & Thai, 2017)
- สถานที่ตั้ง (Place) ท่าเลตที่ตั้งและความสะดวกในการเข้าถึงมีผลต่อความสะดวกและประสิทธิภาพในการให้บริการ (Dey et al., 2011)
- การส่งเสริมการขาย (Promotion) วิธีการสื่อสารที่ใช้เพื่อสร้างการรับรู้และกระตุ้นความสนใจจากผู้ใช้บริการ สามารถจูงใจผู้ใช้บริการได้มากขึ้น (Rahimi & Gunlu, 2016)

- บุคลากร (People) เช่น พนักงานรักษาความปลอดภัย หรือเจ้าหน้าที่ให้บริการ มีบทบาทสำคัญในการสร้างความประทับใจและความเชื่อมั่นในการใช้บริการ การอบรมให้บุคลากรมีทักษะการบริการเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ (Ryu et al., 2008)

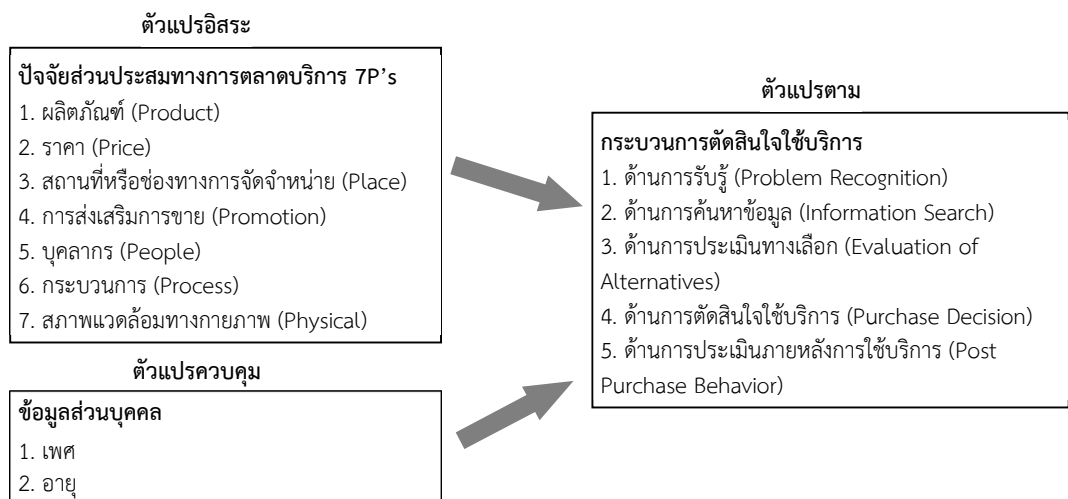
- กระบวนการ (Process) คือขั้นตอนการให้บริการที่ต้องมีความชัดเจน เป็นระบบ และไม่ซับซ้อน เช่น การลงทะเบียนเข้าใช้บริการ ระบบจองผ่านแอปพลิเคชัน หรือการชำระเงินแบบอัตโนมัติ หากกระบวนการเหล่านี้ราบรื่น ก็จะช่วยเพิ่มความสะดวกและลดระยะเวลาการให้บริการ (Bhatnagar & Teo, 2009)

- สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence) เช่น ความสะอาดของพื้นที่ การจัดแสง ระบบกล้องวงจรปิด หรือเครื่องหมายที่ชัดเจน เป็นปัจจัยที่ช่วยให้ผู้ใช้บริการรู้สึกมั่นใจในความปลอดภัยและคุณภาพของบริการ (Yuen et al., 2017)

องค์ประกอบทั้ง 7 ของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการสามารถสะท้อนความคาดหวังของผู้ใช้บริการในหลายมิติ ทั้งความสะดวก ความคุ้มค่า และความปลอดภัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโลจิสติกส์ในปัจจุบัน

การพัฒนาบริการจ่อรถบรรทุกในบริเวณท่าเรือ กรณีศึกษาในท่าเรือเชียงไฮ้ พบว่า ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการได้แก่ ค่าบริการ, ระดับความปลอดภัย, สิ่งอำนวยความสะดวก, และ ระยะทางจากท่าเรือ โดยเฉพาะระบบกล้องวงจรปิด (CCTV) และการมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง ส่งผลให้ผู้บริกรู้สึกมั่นใจและเลือกใช้บริการมากกว่าการจอดในพื้นที่ไม่เป็นทางการ (Xie et al., 2022) สำหรับการศึกษาในเกาหลีใต้ งานวิจัย Chen et al. (2023) ได้พัฒนาแนวทางการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของลานจ่อรถบรรทุกในพื้นที่เมืองของเกาหลีใต้ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ร่วมกับอัลกอริทึม competitive p-median เพื่อหาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการก่อสร้างลานจ่อรถบรรทุกสาธารณะ ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการวางแผนที่ดีสามารถลดปัญหาการจ่อรถผิดกฎหมายและเพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้ขับรถบรรทุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นงานวิจัยนี้จึงได้กำหนดกรอบงานวิจัย โดยกำหนดตัวแปรอิสระตามองค์ประกอบทั้ง 7 ของส่วนประสมทางการตลาด แสดงตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถขนส่งสินค้าที่ใช้บริการลานจอดรถในพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบด้วยผู้ขับรถบรรทุกที่เดินทางเข้าออกพื้นที่ท่าเรือเป็นประจำและมีประสบการณ์ในการใช้บริการลานจอดรถ และเนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง สำหรับประชากรไม่จำกัด (Infinite Population) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของ Cronbach (1990) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($Z = 1.96$) จะเท่ากับ 384 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ผู้ขับรถบรรทุกจำนวน 400 ราย โดยเลือกจากผู้ขับรถที่ปฏิบัติหน้าที่จริงในบริเวณท่าเรือแหลมฉบังในช่วงเดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ต้องมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ มีประสบการณ์การใช้บริการลานจอดรถอย่างน้อย 5 ครั้งภายในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา และยินยอมเข้าร่วมการตอบแบบสอบถามอย่างสมัครใจ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอ้างอิงจากกรอบแนวคิดเรื่องพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริโภคและองค์ประกอบส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ซึ่งครอบคลุม 3 ส่วนสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ และอายุ

ส่วนที่ 2: ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's)

เป็นคำถามปลายปิดมีลักษณะให้เลือกตอบ ครอบคลุม 7 ด้านของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ จำนวน 18 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ

ส่วนที่ 3: ขั้นตอนในการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถ

เป็นคำถามปลายปิดมีลักษณะให้เลือกตอบ ครอบคลุม 5 ขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ

ในการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญทำการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในช่วง 0.60 ถึง 1.00 ภายหลังจากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และทำการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้อาศัยการรวบรวมข้อมูลจากทั้ง ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เพื่อให้เกิดความครอบคลุมทั้งในเชิงทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลทุติยภูมิได้มาจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ตำราวิชาการ หนังสือ บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสารทางวิชาการ รายงานวิจัยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนข้อมูล

จากแหล่งอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลออนไลน์ เว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์และการขนส่ง รวมถึงข้อมูลจากท่าเรือแหลมฉบัง เพื่อใช้ประกอบการกำหนดกรอบแนวคิด ทบทวนวรรณกรรม และออกแบบเครื่องมือวิจัย

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ข้อมูลปฐมภูมิได้จากการเก็บรวบรวมโดยตรงผ่านแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถในพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายหลักคือผู้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถขนส่งสินค้า

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะถูกตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องก่อนนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถในพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยนี้ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับพฤติกรรมการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถของผู้ขับรถบรรทุก

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถของผู้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถขนส่งสินค้าในพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย ผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 ขณะที่เพศหญิงมีเพียง 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า อาชีพขับรถขนส่งสินค้ายังคงเป็นบทบาทหลักของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่

ในด้านอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 25-35 ปี จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 54.25 รองลงมาคือช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 และกลุ่มอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงช่วงวัยแรงงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการขนส่งในพื้นที่ท่าเรือ

และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (จำแนกตามเพศ) ต่อ การตัดสินใจเลือกใช้บริการลานจอดรถในพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง แม้ว่าค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจระหว่าง เพศชายและเพศหญิงจะมีความใกล้เคียงกัน โดยเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าในเกือบทุกขั้นตอนของกระบวนการ ยกเว้นขั้นตอน “การประเมินภายหลังการใช้บริการ” ซึ่งผู้หญิงมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเล็กน้อย ตามตารางที่ 1 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าทางสถิติ พบว่า เพศ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการลานจอดรถ โดยเฉพาะใน ขั้นตอน การประเมินทางเลือก และ การตัดสินใจใช้บริการ ซึ่งผู้ชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าหญิงอย่างเห็นได้ชัด

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการลานจอดรถในพื้นที่แหลมฉบัง

ปัจจัยส่วนบุคคล		ด้านการรับรู้		ด้านการค้นหาข้อมูล		ด้านการประเมินทางเลือก		ด้านการตัดสินใจ		ด้านการประเมินภายหลังการใช้บริการ		t	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
เพศ	ชาย	.207	.124	.146	.102	.378	.207	.124	.146	.102	.378	1.979	0.48
	หญิง	.001*	0.13*	.003*	.041	.001*	.001*	0.13*	.003*	.041	.001*		
อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	.032	.075	.097	.075	.199	.032	.075	.097	.075	.199	1.955	.101
	25 – 35 ปี	.22	.132	.057	.132	0.01*	.22	.132	.057	.132	0.01*		
	36 – 45 ปี	1.41	.176	.090	.012	.041	1.41	.176	.090	.012	.041		
	46 – 55 ปี	.005*	.001*	.071	.011*	.408	.005*	.001*	.071	.011*	.408		
	มากกว่า 55 ปี	.052	.021	.025	.113	.316	.052	.021	.025	.113	.316		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มอายุ ต่ำกว่า 25 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในหลายขั้นตอน โดยเฉพาะ การตัดสินใจใช้บริการ (เฉลี่ย 4.83) และ การประเมินภายหลังการใช้บริการ (เฉลี่ย 4.17) กลุ่มอายุ 46–55 ปี และ มากกว่า 55 ปี มีค่าเฉลี่ยในขั้นตอน การประเมินทางเลือก และ การตัดสินใจ ค่อนข้างสูง (4.33 และ 4.67 ตามลำดับ) กลุ่มอายุ 25–35 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยแรงงานหลัก มีค่าคะแนนเฉลี่ยที่สม่ำเสมอทุกด้าน และค่าเฉลี่ยของกลุ่มอายุ 36–45 ปี มีแนวโน้มต่ำกว่ากลุ่มอื่นในเกือบทุกขั้นตอน โดยเฉพาะด้าน การค้นหาข้อมูล และ การประเมินภายหลังการใช้บริการ

แม้ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุจะไม่ปรากฏอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่แนวโน้มบ่งชี้ว่ากลุ่มผู้มีอายุน้อยกว่า (ต่ำกว่า 25 ปี) ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจและประสบการณ์หลังใช้บริการมากกว่า ขณะที่กลุ่มอายุสูงกว่า (46 ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับ การประเมินทางเลือก มากขึ้น ซึ่งอาจสะท้อนถึงประสบการณ์การใช้งานและความระมัดระวังในการเลือกบริการ

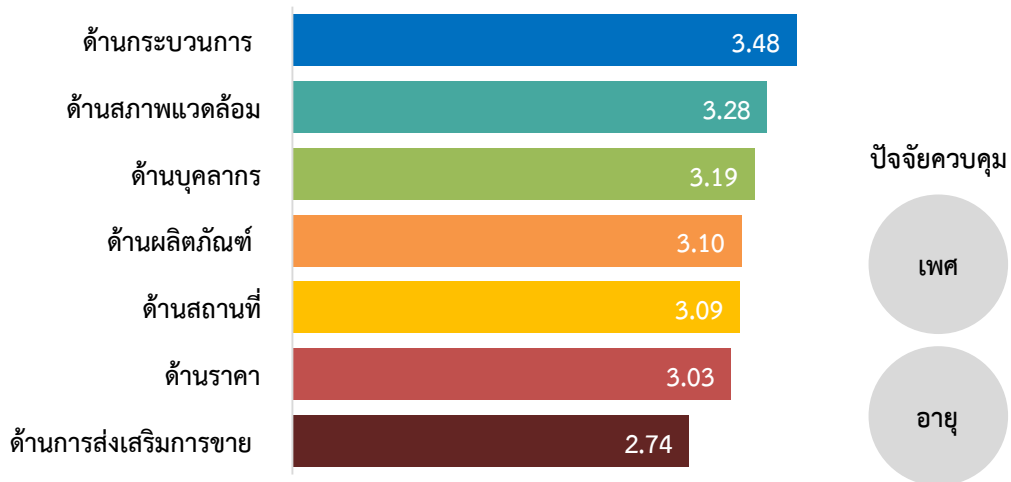
เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการลานจอดรถในพื้นที่แหลมฉบัง ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ Chi-Square Test ผลแสดงตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการลานจอดรถในพื้นที่แหลมฉบัง

ปัจจัย 7P's		ด้านการรับรู้	ด้านการค้นหาข้อมูล	ด้านการประเมินทางเลือก	ด้านการตัดสินใจ	ด้านการประเมินภายหลังการใช้บริการ	χ^2	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์	Chi-Square	.207	.124	.146	.102	.378	2.86	0.01*
	Sig.	.001*	0.13*	.003*	.041	.001*		
ด้านราคา	Chi-Square	.032	.075	.097	.075	.199	1.25	0.12
	Sig.	.22	.132	.057	.132	0.01*		
ด้านสถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย	Chi-Square	1.41	.176	.090	.012	.041	.162	0.01*
	Sig.	.005*	.001*	.071	.011*	.408		
ด้านการส่งเสริมการขาย	Chi-Square	.052	.021	.025	.113	.316	.113	.024*
	Sig.	.297	.674	.624	.024*	.001*		
ด้านบุคลากร	Chi-Square	.502	.555	.557	.477	.526	.341	.001*
	Sig.	.001*	.028*	.001*	.790	.001*		
ด้านกระบวนการ	Chi-Square	.061	.041	.162	.022	.233	.203	.001*
	Sig.	.226	.408	.001*	.007*	.001*		
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	Chi-Square	.228	.010	.130	.101	.208	.264	.001*
	Sig.	.001*	.838	.009*	.045	.001*		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) มีความสัมพันธ์กับกระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนการรับรู้ปัญหา (Sig.=0.001), การประเมินทางเลือก (Sig. = 0.003), การตัดสินใจ (Sig. = 0.041) และ หลังการใช้บริการ (Sig. = 0.001) ปัจจัยด้านราคา (Price) พบความสัมพันธ์เฉพาะในขั้นตอน หลังการใช้บริการ (Sig. = 0.01) เท่านั้น ส่วนในขั้นตอนอื่นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยด้านสถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) พบความสัมพันธ์กับขั้นตอน การรับรู้ปัญหา (Sig. = 0.005), การแสวงหาข้อมูล (Sig. = 0.001), และ การตัดสินใจ (Sig. = 0.011) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion) พบความสัมพันธ์กับขั้นตอน การตัดสินใจ (Sig. = 0.024) และ หลังการใช้บริการ (Sig. = 0.001) ปัจจัยด้านบุคลากร (People) พบความสัมพันธ์กับขั้นตอน การรับรู้ปัญหา (Sig. = 0.001), การแสวงหาข้อมูล (Sig. = 0.028), การประเมินทางเลือก (Sig. = 0.001), และ หลังการใช้บริการ (Sig. = 0.001) ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) พบความสัมพันธ์กับขั้นตอน การประเมินทางเลือก (Sig. = 0.001), การตัดสินใจ (Sig. = 0.007), และ หลังการใช้บริการ (Sig. = 0.001) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence) พบความสัมพันธ์กับขั้นตอน การรับรู้ปัญหา (Sig. = 0.001), การประเมินทางเลือก (Sig. = 0.009), การตัดสินใจ (Sig. = 0.045), และ หลังการใช้บริการ (Sig. = 0.001)

ภาพที่ 2 ลำดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการลานจอดรถในพื้นที่แหลมฉบัง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายถึงร้อยละ 96.00 ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ที่บทบาทของพนักงานขับรถบรรทุกยังคงถูกครอบครองโดยเพศชายในสัดส่วนสูง เนื่องจากลักษณะงานมีความเหน็ดเหนื่อย ต้องเดินทางระยะไกล ใช้เวลานาน และมักต้องพักค้างคืนที่ลานจอดรถ โดยเฉพาะในช่วงที่ต้องรอเทียบท่าเรือหรือผ่านกระบวนการทางศุลกากร ซึ่งต้องอาศัยความอดทนสูง สอดคล้องกับลักษณะของอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ที่บทบาทของพนักงานขับรถบรรทุกยังคงถูกครอบครองโดยเพศชายในสัดส่วนสูง เนื่องจากลักษณะงานมีความเหน็ดเหนื่อย ต้องเดินทางระยะไกล ใช้เวลานาน และมักต้องพักค้างคืนที่ลานจอดรถ โดยเฉพาะในช่วงที่ต้องรอเทียบท่าเรือหรือผ่านกระบวนการทางศุลกากร ซึ่งต้องอาศัยความอดทนสูง อย่างไรก็ตาม การมีสัดส่วนผู้ขับรถหญิงมีจะน้อยอย่างมาก อาจสะท้อนถึงแนวโน้มของความหลากหลายทางเพศในอุตสาหกรรมขนส่งในอนาคต ซึ่งควรถูกสำรวจในเชิงคุณภาพเพิ่มเติมว่าอุปสรรคหรือปัจจัยเฉพาะเพศมีบทบาทต่อพฤติกรรมการใช้บริการหรือไม่

จากข้อมูล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 25–35 ปี (ร้อยละ 54.25) และ 36–45 ปี (ร้อยละ 25.75) ซึ่งอยู่ในช่วงวัยแรงงานที่มีความคล่องตัวสูงและมักเป็นกลุ่มหลักของแรงงานในระบบขนส่งทางบก อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยของกลุ่มอายุ 36–45 ปีกลับมีแนวโน้มต่ำกว่ากลุ่มอื่นในแทบทุกขั้นตอน โดยเฉพาะในขั้นตอน การค้นหาข้อมูล และการประเมินภายหลังการใช้บริการ ซึ่งอาจตีความได้ว่าเป็นกลุ่มที่อาศัยประสบการณ์มากกว่าการค้นหาข้อมูลใหม่ ๆ หรือมีรูปแบบการตัดสินใจที่เป็นกิจวัตรอยู่แล้ว ไม่ได้พิจารณาทางเลือกใหม่บ่อยครั้ง หรือในอีกมุมหนึ่ง อาจเป็นเพราะเครื่องมือที่ใช้วัดไม่สามารถแยกแยะความละเอียดอ่อนของการตัดสินใจแบบอัตโนมัติ (Routine decision) กับการตัดสินใจเชิงวิเคราะห์ที่ได้ชัดเจน จึงควรมีการออกแบบคำถามปลายเปิดหรือใช้วิธีวิจัยผสมเพื่อให้เข้าใจความซับซ้อนในมิติอายุที่แตกต่าง ในทางกลับกัน กลุ่มอายุน้อย (ต่ำกว่า 25 ปี) และมากกว่า 55 ปี กลับให้ค่าคะแนนค่อนข้างสูงในหลายขั้นตอน อาจสะท้อนว่ากลุ่มอายุน้อยยังอยู่ในช่วงทดลองใช้บริการจึงมี

พฤติกรรมค้นหาข้อมูลและประเมินผลอย่างรอบด้าน ขณะที่กลุ่มอายุสูงอาจมีประสบการณ์มาก จึงสามารถตัดสินใจได้อย่างมั่นใจและมีเกณฑ์ประเมินผลชัดเจน

ในประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการกับขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) หลายด้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถของผู้ขับรถบรรทุก โดยเฉพาะในขั้นตอนการประเมินทางเลือก การตัดสินใจ และหลังการใช้บริการ

1. ผลิตภัณฑ์ (Product)

ความสัมพันธ์ที่เด่นชัดในหลายขั้นตอนสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของคุณลักษณะการให้บริการ เช่น ความปลอดภัย การจัดการพื้นที่จอด ระบบรักษาความปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการทำงานของผู้ขับรถบรรทุกที่มักต้องใช้เวลารอคอยนานก่อนการเทียบท่าและผ่านพิธีการศุลกากร ดังนั้นบริการที่ครอบคลุมและตอบโจทย์จะส่งผลต่อความพึงพอใจและการกลับมาใช้บริการซ้ำ ดังที่ Dey et al. (2011) ได้ระบุว่าหากผู้ใช้บริการได้รับการบริการตามความต้องการครบถ้วน จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจและความภักดีต่อบริการ

2. ราคา (Price)

พบว่าปัจจัยด้านราคามีผลในขั้นตอนหลังการใช้บริการเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ขับรถอาจไม่ได้พิจารณาราคาเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจเริ่มต้น แต่จะประเมินความคุ้มค่าภายหลังเมื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์ที่ได้รับจริง สอดคล้องกับลักษณะของบริการที่เน้น “ความจำเป็น” มากกว่า “ความสมัครใจ” ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Yuen และ Thai (2017) ที่ชี้ว่า “ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม โปร่งใส และมีความสอดคล้องกับคุณภาพของบริการที่ได้รับ จะส่งผลต่อความพึงพอใจและความไว้วางใจในระยะยาวของผู้ใช้บริการท่าเรือ” โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ให้บริการที่ต้องอาศัยความเชื่อมั่นจากลูกค้าซ้ำ เช่น พื้นที่จอดรถบรรทุก ที่ผู้ใช้งานอาจไม่มีเวลาเปรียบเทียบในช่วงตัดสินใจ แต่จะใช้ประสบการณ์และราคาที่จ่ายเป็นเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาใช้บริการครั้งถัดไป

3. สถานที่ตั้ง (Place)

ท่าเรือแหลมฉบัง โดยเฉพาะในแง่ของทำเลที่ตั้งและความสะดวกในการเข้าถึง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักที่มีผลต่อ ความสะดวกและประสิทธิภาพในการใช้บริการ (Dey et al., 2011) ความสำคัญของทำเลที่ตั้งและความสะดวกในการเข้าถึงแสดงให้เห็นว่า การเลือกใช้บริการจอดรถมีความเชื่อมโยงกับเส้นทางหลักของการขนส่งและการกระจายตัวของท่าเรือย่อย การตั้งอยู่ใกล้จุดรับ-ส่งสินค้าหรือด่านตรวจศุลกากร จึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจในหลายขั้นตอน

4. การส่งเสริมการขาย (Promotion)

แม้จะเป็นปัจจัยที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ในขั้นตอนการตัดสินใจและหลังการใช้บริการ สะท้อนให้เห็นว่ากลยุทธ์การสื่อสาร เช่น ป้ายบอกข้อมูล โปรโมชัน หรือความร่วมมือกับบริษัทขนส่ง อาจยังสามารถมีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณค่าและสร้างการรับรู้ซ้ำในระยะยาว สอดคล้องกับข้อเสนอของ Rahimi และ Gunlu (2016) คือ การสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิภาพสามารถมีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณค่าและเพิ่มโอกาสในการเลือกใช้บริการ โดยเฉพาะเมื่อบริการนั้นไม่ใช่ความสมัครใจ แต่เป็นความจำเป็นตามบริบทของผู้บริโภค แม้ผู้ตอบไม่ให้ความสำคัญในภาพรวม แต่การส่งเสริมการขายบางรูปแบบ เช่น ความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการกับบริษัทขนส่ง อาจมีอิทธิพลในระดับองค์กรหรือเฉพาะกลุ่ม ซึ่งไม่สามารถสะท้อนผ่านการวิเคราะห์ระดับบุคคลทั่วไปได้

5. บุคลากร (People)

ปัจจัยด้านบุคลากรมีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพนักงานและผู้ให้บริการ ในช่วงเวลาการเข้า-ออก การติดต่อประสานงาน และการให้ข้อมูล สอดคล้องกับข้อเสนอของ Ryu et al. (2008) ที่ชี้ว่า คุณภาพการบริการที่สัมผัสได้โดยตรงจากบุคลากร ความสามารถของบุคลากรในการให้บริการอย่างสุภาพ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีผลโดยตรงต่อการรับรู้และประเมินผลการใช้บริการ

6. กระบวนการ (Process)

ขั้นตอนต่าง ๆ ของการให้บริการ เช่น การลงทะเบียน การรอคิว การออกบัตร การชำระเงิน และการตรวจสอบ มีผลโดยตรงต่อการประเมินทางเลือกและความรู้สึกหลังใช้บริการ หากกระบวนการเหล่านี้เป็นไปอย่างราบรื่น มีมาตรฐาน และลดความซับซ้อน จะช่วย เพิ่มความสะดวกและลดระยะเวลาการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับ Bhatnagar & Teo (2009) ที่ระบุว่า ความมีประสิทธิภาพของกระบวนการบริการส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญ ในทางกลับกัน หากขั้นตอนเหล่านี้ ยุ่งยาก ซับซ้อน หรือขาดความโปร่งใส จะส่งผลต่อการประเมินทางเลือกของผู้ใช้บริการและลดโอกาสในการกลับมาใช้บริการในอนาคต

7. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence)

สิ่งแวดล้อมของสถานที่ เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การจัดการพื้นที่จอดรถ ห้องน้ำ และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยที่สามารถสร้างความประทับใจและเป็นภาพจำของผู้ใช้บริการได้อย่างชัดเจน ผลที่พบจึงสอดคล้องกับลักษณะของบริการที่มีลักษณะเป็นกึ่งพักผ่อน และใช้เวลานานในบางกรณี สอดคล้องกับ Yuen et al. (2017) ที่กล่าวว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมมีผลต่อความมั่นใจ ความปลอดภัย และการรับรู้คุณภาพของบริการโดยรวม

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการทั้ง 7 ด้านล้วนมีบทบาทต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถของผู้ขับรถบรรทุกในเขตพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง แต่ละปัจจัยมีอิทธิพลแตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ

ปัจจัยผลิตภัณฑ์ บุคลากร กระบวนการ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่ครอบคลุมในหลายขั้นตอน สะท้อนว่า “ประสบการณ์ของการใช้บริการจริง” มีผลอย่างมากต่อการรับรู้คุณค่าและการตัดสินใจของผู้ใช้บริการ แม้ปัจจัยราคาไม่ใช่ตัวแปรหลักในช่วงการตัดสินใจเริ่มต้น แต่กลับมีนัยสำคัญในช่วงหลังการใช้บริการ แสดงให้เห็นว่าความคุ้มค่าเป็นเรื่องที่ผู้ใช้บริการสะท้อนกลับมาเพื่อประกอบการพิจารณาในอนาคต สำหรับปัจจัยการส่งเสริมการขาย แม้ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่มีผลในช่วงการตัดสินใจและหลังการใช้บริการ แสดงถึงความสำคัญของการสื่อสารทางการตลาดที่เหมาะสม โดยเฉพาะในรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทของผู้ใช้บริการเฉพาะกลุ่ม เช่น ผู้ขับรถบรรทุก โดยปัจจัยทำเลที่ตั้งมีผลเด่นชัดในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงและเชื่อมโยงกับเส้นทางหลัก สอดคล้องกับลักษณะของบริการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมโลจิสติกส์โดยตรง

ในภาพรวม องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยนี้คือ การเข้าใจลึกถึงรูปแบบการตัดสินใจของผู้ขับรถบรรทุกในมิติของบริการจำเป็นอย่างยิ่งจากด้านเวลา สถานที่ และกายภาพ จึงทำให้ลำดับของความสำคัญของปัจจัยทางการตลาดแตกต่างจากสินค้าหรือบริการทั่วไป กล่าวคือ คุณภาพของประสบการณ์และความเชื่อมั่นในบริการมีความสำคัญมากกว่าราคาและโปรโมชั่นในช่วงต้นของการตัดสินใจ งานวิจัยนี้จึงมีคุณค่าในเชิงการออกแบบบริการที่ตอบสนอง พฤติกรรมเฉพาะทาง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ท่าเรือหรือศูนย์กระจายสินค้าอื่น ๆ ที่มีลักษณะการให้บริการที่คล้ายคลึงกัน ทั้งยังมีส่วนช่วยในการยกระดับประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์โดยอิงจากมุมมองของผู้ใช้บริการระดับปฏิบัติการอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

จากผลการวิจัยที่ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการลานจอดรถในพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ส่งเสริมทำเลที่ตั้งให้เหมาะสมกับเส้นทางโลจิสติกส์หลัก โดยลานจอดรถควรตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือ ด้านศุลกากร หรือจุดตรวจเทียบท่า เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งและลดเวลาการรอคอย หน่วยงานภาครัฐหรือเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สามารถนำไปพิจารณาในการกำหนดนโยบายหรือการจัดสรรพื้นที่และวางผังเมืองโลจิสติกส์ได้

ข้อเสนอแนะเชิงสาธารณะ

- พัฒนาคูณภาพด้านสภาพแวดล้อมบริการ เช่น การจัดการความสะอาด ความปลอดภัย พื้นที่ห้องน้ำ พื้นที่พักผ่อน ระบบแสงสว่าง และกล้องวงจรปิด เพื่อเพิ่มความมั่นใจและความพึงพอใจแก่ผู้ขับรถ โดยเฉพาะในช่วงเวลารอที่มีระยะเวลานาน

- อบรมและพัฒนาบุคลากร ให้มีทักษะในการให้บริการที่เป็นมิตร สุภาพ และสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องได้อย่างรวดเร็ว เพราะบุคลากรมีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์และความประทับใจของผู้ใช้บริการ

ข้อเสนอแนะเชิงพาณิชย์

- เพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการให้บริการ เช่น การลงทะเบียนเข้าใช้พื้นที่ การออกบัตรผ่าน การชำระค่าบริการ และการตรวจสอบความปลอดภัย ควรดำเนินการอย่างรวดเร็วและมีมาตรฐานเพื่อลดความไม่พึงพอใจหลังการใช้บริการ

- ปรับกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด แม้จะมีคะแนนเฉลี่ยต่ำ แต่การใช้ป้ายประชาสัมพันธ์ โปรโมชั่น หรือความร่วมมือกับบริษัทขนส่ง อาจยังช่วยเพิ่มการรับรู้และดึงดูดผู้ใช้บริการได้ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใช้หน้าใหม่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น ผู้ขับรถระยะสั้น ผู้ใช้บริการจากบริษัทโลจิสติกส์ที่มีการจัดซื้อพื้นที่จอดรถแบบเหมาจ่าย และผู้ใช้บริการชั่วคราว เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมและความต้องการในบริบทที่หลากหลายยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านเทคโนโลยี เช่น ระบบจองล่วงหน้า แอปพลิเคชันจอดรถ หรือระบบติดตามคิวแบบเรียลไทม์ ที่อาจกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจในอนาคต

2.3 ควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังลานจอดรถในท่าเรือหรือพื้นที่โลจิสติกส์อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการใช้บริการและตรวจสอบความแตกต่างของพฤติกรรมผู้ใช้ในแต่ละบริบท

เอกสารอ้างอิง

ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี. (2567). แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรมปี 2568-2570: บริการขนส่งสินค้าทางทะเล, สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567, จาก https://www.krungsri.com/getmedia/32fb6e2d-8986-4e52-956e-ba1ff750e70b/IO_Sea_Freight_241223_TH_EX.pdf.aspx

- ฐานเศรษฐกิจ. (2566). การท่าเรือ เคาะปี 67 ประมูลจุดพักรถบรรทุก “ท่าเรือแหลมฉบัง” พื้นที่ 90 ไร่, สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567, จาก <https://www.thansettakij.com/business/economy/572530>
- สุนทร ผจญ. (2567). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งผู้สินค้าในท่าเรือแหลมฉบัง. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 14(2), 457–474.
- อนุชสรา คงประสม, นันทวรรณ ช่างคิด และสาโรช เนติธรรมกุล. (2560). ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการลานเทปาล์มน้ำมัน ของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร. *วารสารปาริชาติ*, 28(2), 32–47.
- โอฬาร ถิ่นบางเตียว และ สิตางค์ เจริญวงศ์. (2564). แหลมฉบัง: พลวัตของการพัฒนา ผลกระทบ และข้อเสนอที่เป็นธรรม. *วารสารวิจัยร่วมไพพรรณี*, 15(3), 128–135.
- Bhatnagar, R., & Teo, C. C. (2009). Role of logistics in enhancing competitive advantage: A value chain framework for global supply chains. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 39(3), pp. 202–226.
- Booms, B. H., & Bitner, M. J. (1981). Marketing strategies and organization structures for service firms. In J. H. Donnelly & W. R. George (Eds.), *Marketing of Services* (pp. 47–51). American Marketing Association.
- Chen, M., Zhao, T., Lee, J., & Lee, H. (2023). Developing a Decision-Making Process of Location Selection for Truck Public Parking Lots in Korea. *Sustainability*, 15(2), p. 1467.
- Christopher, M. (2016). *Logistics & supply chain management* (5th ed.). Pearson Education.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). Harper & Row. pp. 202–204
- Dey, A., LaGuardia, P., & Srinivasan, M. (2011). Building sustainability in logistics operations: A research agenda. *Management Research Review*, 34(11), pp. 1237–1259.
- Hernandez, S., & Al-Bdairi, N. S. S. (2018). Understanding truck parking behavior and choice of commercial motor vehicle operators: Impacts on roadway safety. [Thesis], Oregon State University, USA. สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2568, จาก <https://digital.lib.washington.edu/server/api/core/bitstreams/4494d81d-d5b9-41b3-88e8-c0b66ad67b14/content>
- Rahimi, R., & Gunlu, E. (2016). Implementing customer relationship management (CRM) in hotel industry from organizational culture perspective: Case of a chain hotel in the UK. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28(1), pp. 89–112.
- Ryu, K., Han, H., & Kim, T. H. (2008). The relationships among overall quick-casual restaurant image, perceived value, customer satisfaction, and behavioral intentions. *International Journal of Hospitality Management*, 27(3), pp. 459–469.
- Thai, V. V. (2008). Service quality in maritime transport: Conceptual model and empirical evidence. *Asian Pacific Journal of Marketing*, 20(4), pp. 493–513.
- Tiwari, S., Wee, H. M., & Daryanto, Y. (2018). Big data analytics in supply chain management between 2010 and 2016: Insights to industries. *Computers & Industrial Engineering*, 115, pp. 319–330.
- Vargo, S. L., & Lusch, R. F. (2004). Evolving to a new dominant logic for marketing. *Journal of Marketing*, 68(1), pp. 1–17.

- Xie, H., Yu, Z., He, Z., Chen, K., & Liu, J. (2022). Analyzing Overnight Parking Demand Characteristics Using City-Scale Automatic Vehicle Identification Data in Shanghai, China. *Journal of Transportation Engineering, Part A: Systems*, 149(1)
- Yuen, K. F., & Thai, V. V. (2017). Corporate social responsibility and service quality provision in shipping firms: financial synergies or trade-offs?. *Maritime Policy & Management*, 44(1), pp. 1–16.

ผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิภาพรรณ อนันต์พลศักดิ์ อาจารย์ประจำคณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา
จังหวัดชลบุรี อีเมล nipapan@go.buu.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จีราดา อนุชิตนันทน์ อาจารย์ประจำคณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัด
ชลบุรี อีเมล jeerada@go.buu.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ วนิชชากรพงศ์ อาจารย์ประจำคณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา
จังหวัดชลบุรี อีเมล kriangsv@buu.ac.th

นิธินันท์ อารยะพรศิลป์ นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการขนส่ง คณะโลจิสติกส์
มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี อีเมล benjamad42kk@gmail.com

การบูรณาการวิธีการเรียนรู้แบบหลากหลายและเทคโนโลยีในการสอนภาษาอังกฤษ
เฉพาะทางสำหรับการบริการและการท่องเที่ยว: มุมมองการวิเคราะห์ห่อภิมาณ
Integrating Multimodal and Technology-Enhanced Approaches in ESP Instruction
for Hospitality and Tourism: A Meta-Analytic Perspective

ธนเศรษฐ ชะวางกลาง

THANASET CHAVANGKLANG

กิติสุดา ปานกุล

KITISUDA PARNKUL

เปรมกมล สติเตเดชกุนชร

PREMKAMON SATHITDETKUNCHORN

ชญาวิน หนูพงษ์

CHAYAWIN NUPONG

พงษ์กรณ์ พงษ์ภากรณ์ศิริ

PHONGKOT PHONGPHAKONSIRI

BUSINESS ENGLISH DEPARTMENT,

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: MARCH 18, 2025

Revised: April 16, 2025

Accepted: April 17, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินประสิทธิผลโดยรวมของแนวทางการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) สำหรับภาคการบริการและการท่องเที่ยว 2) ศึกษาเครื่องมือและวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น VR/AR, gamification และแอปพลิเคชันมือถือ 3) วิเคราะห์ปัจจัยเชิงบริบทที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ และ 4) ระบุอุปสรรคที่ส่งผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis) เป็นหลัก โดยรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เผยแพร่ระหว่างปี 2020–2024 จำนวน 50 เรื่อง ซึ่งผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ PRISMA และประเมินคุณภาพด้วยเครื่องมือ Cochrane's Risk of Bias เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบฟอร์มสกัดข้อมูลมาตรฐาน และใช้กรอบการวิเคราะห์ทั้งทางสถิติและการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วม การจดจำ และความสามารถทางภาษาสำหรับบริบทวิชาชีพ 2) เครื่องมือแต่ละประเภทมีจุดแข็งเฉพาะ VR เหมาะกับสถานการณ์สมจริง, gamification เสริมแรงจูงใจ และแอปมือถือ

ส่งเสริมการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น 3) ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทักษะดิจิทัล และบริบททางภูมิศาสตร์มีผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ และ 4) อุปสรรคหลักคือ งบประมาณจำกัด การขาดการอบรมครู และเครื่องมือที่ไม่เหมาะสมกับบริบท ข้อเสนอแนะคือ ควรออกแบบสื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และส่งเสริมการอบรมครูอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบหลากหลาย ภาษาอังกฤษเฉพาะทาง การศึกษาด้านการบริการและการท่องเที่ยว การเรียนรู้ที่สนับสนุนด้วยเทคโนโลยี การวิเคราะห์ห่อภิณ

ABSTRACT

This study aimed to 1) evaluate the overall effectiveness of multimodal and technology-enhanced learning in English for Specific Purposes (ESP) instruction within the hospitality and tourism sector, 2) identify the most effective tools and methods—such as VR/AR, gamification, and mobile applications, 3) analyze contextual factors influencing instructional outcomes, and 4) determine the key challenges to implementation. A meta-analysis was employed as the principal research method, synthesizing data from 50 peer-reviewed studies published between 2020 and 2024. The studies were selected using PRISMA guidelines and evaluated with the Cochrane Risk of Bias tool. Data were extracted using a standardized form, and analyzed using both statistical and thematic content analysis frameworks.

The results indicated that 1) multimodal and technology-enhanced learning approaches had a significantly positive impact on learner engagement, knowledge retention, and ESP-related language proficiency in professional contexts; 2) different tools had unique advantages—VR enabled immersive real-world simulations, gamification increased motivation, and mobile apps supported flexible, self-paced learning; 3) contextual factors such as infrastructure readiness, digital literacy levels, and geographic region significantly influenced effectiveness; and 4) the main barriers included limited funding, insufficient teacher training, and misalignment between technology tools and learner context. It is recommended that instructional content and platforms be adapted to fit the specific needs of learners, and that ongoing teacher training be provided to ensure successful technology integration in real classrooms.

Keywords: Multimodal Learning, English for Specific Purposes (ESP), Hospitality and Tourism Education, Technology-Enhanced Learning, Meta-Analysis

บทนำ

“ทำไมเทคโนโลยีจึงมีบทบาทสำคัญใน ESP ปัจจุบัน?” ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีอิทธิพลในแทบทุกมิติของชีวิตมนุษย์ ระบบการศึกษาเองก็ได้รับผลกระทบและมีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purposes: ESP) ซึ่งถือเป็นแนวทางการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของวิชาชีพเฉพาะทาง เช่น อุตสาหกรรมการบริการ การท่องเที่ยว และธุรกิจระหว่างประเทศ ผู้เรียนในรายวิชา ESP จำเป็นต้องมีสมรรถนะทางภาษาที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์การทำงานจริง อาทิ การสื่อสารกับลูกค้า การเจรจาต่อรอง การเขียน

เชิงวิชาชีพ และการทำงานร่วมกันในบริบทวัฒนธรรม (Yan, 2025) ดังนั้น เทคโนโลยีจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์ทักษะในโลกวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แนวคิดเรื่องการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อ (multimodal learning) ได้รับการส่งเสริมอย่างแพร่หลายควบคู่ไปกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality: VR) บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning modules) และเกมการเรียนรู้ (educational games) มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะในรายวิชา ESP ซึ่งเนื้อหาที่มีลักษณะเฉพาะทางและเชื่อมโยงกับสถานการณ์จำลองในชีวิตจริง การใช้เทคโนโลยีจึงช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับบริบทวิชาชีพ และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ (Christou, Parmaxi, & Christoforou, 2025; ศศิธร หวังค้ำกลาง & สกฤต วงษ์กาฬสินธุ์, 2566) ตัวอย่างเช่น การจัดทำบทเรียนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และแอปพลิเคชันทางการศึกษาทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และยืดหยุ่นตามเวลาที่ต้องการ ซึ่งช่วยตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้แบบ personalized learning และ self-paced learning ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Oliveira & Hamari, 2025); รุจิรา ศรีสุภา, ศศิธร หวังค้ำกลาง, & วีรวัฒน์ บุญมา, 2565)

นอกจากเทคโนโลยีเชิงระบบแล้ว การบูรณาการเนื้อหาในรูปแบบวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น นิทานพื้นบ้าน และกิจกรรมการเรียนรู้เชิงเกม ยังแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และความเข้าใจในบริบทภาษาอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในรายวิชา ESP ที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถตีความข้อความในบริบทที่มีความซับซ้อนหลากหลาย (สาธิตา สังข์พงษ์, 2562) ขณะเดียวกัน งานวิจัยที่ศึกษาความคาดหวังและประสบการณ์ของผู้เรียนต่อระบบ e-learning ยังช่วยให้ผู้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สามารถออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการและลักษณะการเรียนรู้เฉพาะบุคคลของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา (โสภิตา โมงกระโทก & มานิตย์ อรรถชาติ, 2566)

แม้ว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีร่วมกับเนื้อหาทางวิชาชีพเฉพาะจะได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในหมู่นักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ทว่างานวิจัยในด้านนี้ยังคงกระจุกตัว ขาดการรวบรวมและสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงระบบที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในระดับนโยบายและปฏิบัติการ นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทรัพยากรโครงสร้างพื้นฐาน และขาดความพร้อมในการพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (meta-analysis) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการรวบรวมหลักฐานเชิงประจักษ์ที่หลากหลายเพื่อสร้างความเข้าใจที่เป็นระบบ และสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เหมาะสมสำหรับการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา ESP ให้สอดคล้องกับทิศทางของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลักของการวิเคราะห์ห่อภิมาณนี้มีดังนี้

1. เพื่อประเมินประสิทธิภาพโดยรวมของแนวทางการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ในการจัดการด้านการบริการและการท่องเที่ยว
2. เพื่อศึกษาเครื่องมือและวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น VR/AR, การประยุกต์ใช้เกม (gamification) และแอปพลิเคชันมือถือ ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การจดจำความรู้ และความชำนาญในภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจ
3. เพื่อสำรวจปัจจัยเชิงบริบทที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแนวทางการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อ รวมถึงภูมิภาคทางภูมิศาสตร์ ลักษณะประชากรของผู้เรียน และบริบททางวิชาชีพ

4. เพื่อวิเคราะห์ความท้าทายและข้อจำกัดทั่วไปในการนำแนวทางการสอน ESP แบบใช้การเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีไปใช้ เช่น ข้อกำหนดของโครงสร้างพื้นฐาน อุปสรรคด้านต้นทุน และความต้องการในการฝึกอบรมผู้สอน

วิธีดำเนินการวิจัย

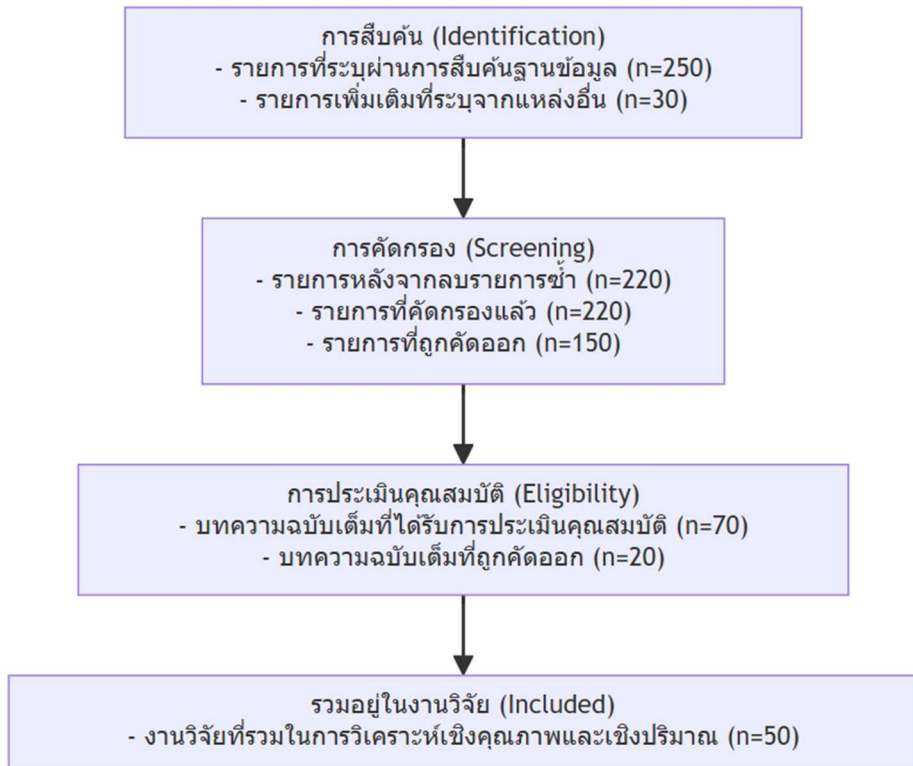
การศึกษานี้วางกรอบการดำเนินงานตามกระบวนการในการวิเคราะห์อภิमान เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ในบริบทของการบริการและการท่องเที่ยว ดังนี้

1. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งเน้นการประเมินประสิทธิภาพของแนวทางการสอน ESP แบบใช้การเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยี โดยเฉพาะในบริบทของการบริการและการท่องเที่ยว โดยรวมถึงงานวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ตีพิมพ์ในช่วงระหว่างปี 2020 ถึง 2024 ซึ่งได้ศึกษาเครื่องมือต่าง ๆ เช่น ความเป็นจริงเสมือน (VR) การประยุกต์ใช้เกม (gamification) แอปพลิเคชันมือถือ และแพลตฟอร์มออนไลน์ ขอบเขตของการศึกษาคครอบคลุมงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีที่หลากหลาย — ทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และวิธีผสม — โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่สามารถวัดได้ เช่น การมีส่วนร่วมของผู้เรียน การจดจำความรู้ และความชำนาญในภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจ ด้วยการสังเคราะห์ผลการวิจัยจากทั่วโลก การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่อให้ข้อเสนอแนะที่นำไปปฏิบัติได้แก่ผู้สอน ผู้ฝึกอบรมในอุตสาหกรรม และผู้กำหนดนโยบาย พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เช่น โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึง

2. เกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัย

กระบวนการคัดเลือกงานวิจัยดำเนินการตามเกณฑ์การรวมและการตัดออกที่เข้มงวด เพื่อให้แน่ใจว่าผลการศึกษามีความเกี่ยวข้อง มีคุณภาพ และเชื่อถือได้ โดยเกณฑ์การรวมระบุให้งานวิจัยที่นำมาใช้ต้องได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่มีผลกระทบสูงและผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือ งานวิจัยที่เน้นไปที่วิธีการสอนแบบหลากหลายสื่อในภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) สำหรับบริการและการท่องเที่ยว รวมถึงงานวิจัยที่ประเมินเครื่องมือที่เสริมด้วยเทคโนโลยี เช่น VR/AR การประยุกต์ใช้เกม (gamification) แอปพลิเคชันมือถือ และแพลตฟอร์มออนไลน์ ได้รับการจัดลำดับความสำคัญ นอกจากนี้ งานวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และแบบผสมที่มีผลลัพธ์ที่สามารถวัดได้ เช่น การมีส่วนร่วมของผู้เรียน การจดจำความรู้ หรือการปรับปรุงทักษะทางภาษา จะได้รับการคัดเลือกสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีที่ไม่ชัดเจนหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ถูกคัดออก และงานตีพิมพ์ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษก็ถูกตัดออก เว้นแต่จะมีการแปลที่เชื่อถือได้เพื่อรักษาความสอดคล้อง การคัดเลือกที่เข้มงวดนี้ช่วยให้แน่ใจว่าเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณภาพสูงและเกี่ยวข้องเท่านั้นที่จะถูกนำมารวมไว้ในการวิเคราะห์อภิमान

ภาพที่ 1 แผนภาพลำดับขั้นของ PRISMA

แผนภูมิลำดับขั้นของ PRISMA ซึ่งแสดงกระบวนการคัดเลือกงานวิจัย ถูกนำเสนอไว้ด้านบน โดยแสดงขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ การระบุ การคัดกรอง การตรวจสอบคุณสมบัติ และการรวมงานวิจัย

3. กลยุทธ์การค้นหา

เพื่อระบุงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีการดำเนินการค้นหอย่างครอบคลุมในฐานข้อมูลหลายแห่ง รวมถึง Scopus, Web of Science, ERIC, JSTOR และ Google Scholar กลยุทธ์การค้นหาที่ใช้การผสมผสานคำสำคัญ เช่น "ESP ในการบริการ", "การเรียนรู้แบบหลายสื่อในท้องเที่ยว", "เทคโนโลยีในภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจ", "VR ในการเรียนรู้ภาษา" และ "การประยุกต์ใช้เกมใน ESP" โดยใช้ตัวดำเนินการ Boolean เพื่อปรับแต่งผลลัพธ์ กระบวนการค้นหาประกอบด้วย การคัดกรองจากหัวเรื่อง บทคัดย่อ และคำสำคัญ ตามด้วยการคัดกรองด้วยตนเองของรายการอ้างอิงในงานวิจัยที่เลือกมา เพื่อระบุวรรณกรรมเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง บันทึกข้อมูล และงานวิจัยที่เหลือผ่านกระบวนการทบทวนสองขั้นตอน ซึ่งรวมถึงการคัดกรองจากหัวเรื่องและบทคัดย่อ ตามด้วยการทบทวนข้อความเต็มอย่างละเอียด วิธีการอย่างละเอียดนี้ช่วยให้แน่ใจว่ามีการนำงานวิจัยที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ห่อภีมานี้มารวมไว้ด้วย

4. การสกัดข้อมูล

ตัวแปรหลักถูกสกัดออกจากแต่ละงานวิจัยอย่างเป็นระบบโดยใช้แบบฟอร์มสกัดข้อมูลมาตรฐาน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและแม่นยำ ตัวแปรเหล่านี้รวมถึงลักษณะของงานวิจัย เช่น ผู้เขียน ปีที่ตีพิมพ์ ประเทศ และบริบทของการศึกษา รวมทั้งลักษณะประชากรของผู้เข้าร่วม เช่น อายุของผู้เรียน ระดับความสามารถทางภาษา

และพื้นฐานทางวิชาชีพหรือการศึกษาในด้านการบริการและการท่องเที่ยว นอกจากนี้ วิธีการสอนและเทคโนโลยีที่ใช้ เช่น VR/AR, การประยุกต์ใช้เกม (gamification), แอปพลิเคชันมือถือ และแพลตฟอร์มออนไลน์ ก็ได้รับการบันทึกพร้อมกับกลยุทธ์การดำเนินการ อีกทั้งผลการวัดที่รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การจดจำความรู้ และการพัฒนาทักษะทางภาษา เช่น คำศัพท์ ไวยากรณ์ และความสามารถในการสนทนา ก็ถูกบันทึก กระบวนการสกัดข้อมูลที่ละเอียดนี้ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับการวิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการจัดเตรียมชุดข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นระบบ

5. การสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล

กระบวนการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ได้พิจารณาความหลากหลายของระเบียบวิธีที่ปรากฏในงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ครอบคลุมและลึกซึ้งต่อแนวทางการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อ (multimodal learning) และการเสริมเทคโนโลยีในบริบทของการสอน ESP

สำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ มีการใช้เทคนิคทางสถิติในกรอบของการวิเคราะห์อภิมาน (meta-analysis) ได้แก่ การคำนวณขนาดผล (effect sizes) การหาค่าช่วงความเชื่อมั่น (confidence intervals) การประเมินค่าความแปรปรวนระหว่างการศึกษา (เช่น I^2 statistic) ซึ่งช่วยให้สามารถวัดความแรงของผลกระทบจากการประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่แตกต่างกันต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ

ในส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธี การวิเคราะห์แบบธีม (Thematic Analysis) โดยมีขั้นตอนดังนี้:

1. การอ่านและทำความเข้าใจข้อมูล (familiarization) – ผู้วิจัยอ่านข้อความอย่างละเอียดหลายรอบเพื่อทำความเข้าใจข้อมูลโดยรวม
2. การระบุรหัสเบื้องต้น (initial coding) – แบ่งเนื้อหาห้อยออกเป็นส่วน ๆ พร้อมกำหนดรหัสที่สะท้อนความหมายของข้อความ
3. การจัดกลุ่มรหัสเป็นธีม (theme development) – รวบรวมรหัสที่มีความใกล้เคียงกันเข้าด้วยกันเพื่อสร้างธีมที่สอดคล้องกับประเด็นวิจัย
4. การตรวจสอบและปรับปรุงธีม (review and refine) – ตรวจสอบความชัดเจนและความแตกต่างของแต่ละธีมให้สามารถอธิบายประเด็นที่พบได้อย่างชัดเจน
5. การตั้งชื่อลักษณะเฉพาะของแต่ละธีม (define and name themes) – ตั้งชื่อธีมที่สะท้อนแก่นสารของข้อมูลในเชิงแนวคิด
6. การสังเคราะห์และรายงานผล (synthesis and reporting) – สังเคราะห์ธีมที่ได้ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อแสดงความเข้าใจที่สมบูรณ์และหลากหลายมุมมอง

ตัวอย่างธีมที่เกิดขึ้น ได้แก่: การมีส่วนร่วมของผู้เรียน การเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ ความท้าทายในการจัดการและการใช้เทคโนโลยี และความแตกต่างด้านการเข้าถึงและความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ข้อมูลเชิงธีม เหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการอธิบายปรากฏการณ์เชิงบริบทที่ไม่สามารถตีความได้จากข้อมูลเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนการตีความผลการวิเคราะห์อภิมานได้อย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการ วิเคราะห์แบบกลุ่มย่อย (subgroup analyses) เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เช่น ภูมิภาคทางภูมิศาสตร์ ลักษณะประชากรของผู้เรียน และ ประเภทของเทคโนโลยีหรือสื่อที่ใช้ ซึ่งช่วยให้สามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนการสอนแบบใช้เทคโนโลยีได้อย่างละเอียดและแม่นยำยิ่งขึ้น

6. การประเมินคุณภาพของงานวิจัย

คุณภาพของงานวิจัยที่ถูกรวมได้รับการประเมินอย่างเข้มงวดโดยใช้กรอบการประเมินที่ได้รับการยอมรับ เพื่อลดอคติและเพิ่มความน่าเชื่อถือ รายการตรวจสอบ PRISMA ได้เป็นแนวทางในกระบวนการคัดเลือกงานวิจัย เพิ่มความโปร่งใสและความสามารถในการทำซ้ำ พร้อมกับการจัดทำแผนภาพลำดับขั้นของ PRISMA เพื่อบันทึกขั้นตอนต่าง ๆ ในการระบุ คัดกรอง และรวมงานวิจัย นอกจากนี้ เครื่องมือประเมินความเสี่ยงจากอคติของ Cochrane (Cochrane's Risk of Bias Tool) ถูกนำมาใช้ในการประเมินอคติที่อาจเกิดขึ้นในการออกแบบการศึกษา การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ โดยมีการพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เช่น การสุ่มตัวอย่าง (randomization) การปิดบังข้อมูล (blinding) และการสูญเสียผู้เข้าร่วม (attrition) อย่างละเอียดเพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของแต่ละงานวิจัย วิธีการประเมินอย่างเข้มข้นเหล่านี้ช่วยยืนยันความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ที่ออกมา ทำให้สามารถสรุปผลบนพื้นฐานของหลักฐานเกี่ยวกับประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีในการสอน ESP สำหรับการบริการและการท่องเที่ยวได้อย่างมีหลักฐานรองรับ

ผลการศึกษา

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งสี่ข้อ งานวิจัยฉบับนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ออกมาโดยแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ประสิทธิภาพโดยรวมของแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อ การประเมินเครื่องมือและวิธีการเฉพาะทางที่ใช้ในแนวทางดังกล่าว ปัจจัยเชิงบริบทที่มีผลต่อประสิทธิภาพ และอุปสรรคในการดำเนินการ โดยแต่ละหัวข้อสะท้อนถึงข้อค้นพบหลักที่สามารถนำไปใช้ในการออกแบบนโยบาย การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาเครื่องมือการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในสาขาการบริการและการท่องเที่ยว

1. ประสิทธิภาพโดยรวมของแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยี

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่าแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีมีผลกระทบในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อังกฤษเพื่อการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) สำหรับภาคการบริการและการท่องเที่ยว วิธีการเหล่านี้สามารถเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การจดจำความรู้ และความชำนาญในภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง โดยผลการศึกษาที่ถูกรวมไว้ในการวิเคราะห์ที่ออกมา แสดงให้เห็นชัดเจนถึงประสิทธิภาพดังกล่าว

1.1 การมีส่วนร่วมของผู้เรียน: เครื่องมือแบบหลายสื่อ โดยเฉพาะแพลตฟอร์มที่ประยุกต์ใช้เกมและการจำลองสถานการณ์เสมือนจริง แสดงให้เห็นถึงการปรับปรุงระดับการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างชัดเจน การประยุกต์ใช้เกมผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบ คะแนนผู้นำ และรางวัล ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจโดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่โต้ตอบและแข่งขันกัน ในขณะที่สถานการณ์จำลองด้วยความเป็นจริงเสมือน (VR) ที่จำลองสภาพแวดล้อมในที่ทำงานจริง ช่วยเพิ่มสมาธิของผู้เรียนโดยการทำให้พวกเขามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีบริบทเฉพาะ เช่น การติดต่อสื่อสารกับลูกค้าหรือการจัดการกิจกรรม

1.2 การจดจำความรู้: แนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อใช้ประโยชน์จากทฤษฎีการเข้ารหัสข้อมูลและการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการปรับปรุงการจดจำความรู้ งานวิจัยแสดงให้เห็นว่าการผสมผสานระหว่างข้อความ ภาพ และการมีปฏิสัมพันธ์ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจดจำคำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ และสำนวนที่เกี่ยวข้องกับบริบท โดยเฉพาะเครื่องมือ VR และ AR มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความทรงจำระยะยาวผ่านการจำลองสถานการณ์ในทางปฏิบัติ

1.3 ความชำนาญในภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจ: แนวทางที่เสริมด้วยเทคโนโลยีมีผลต่อการพัฒนาทักษะภาษาอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้คำศัพท์ ความคล่องแคล่วในการสนทนา และการเขียนในเชิงวิชาชีพ แอป

พลีเคชั่นมือถือมอบโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนคำศัพท์และไวยากรณ์ตามความสะดวก ในขณะที่แพลตฟอร์มออนไลน์ที่มีการโต้ตอบช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านกิจกรรมจำลองบทบาทและโครงการกลุ่ม นอกจากนี้ VR ยังช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารโดยช่วยให้ผู้เรียนฝึกสนทนาในสถานการณ์เฉพาะของอุตสาหกรรม

ผลการทดสอบความไม่สอดคล้อง ($I^2 = 62\%$) ซึ่งให้เห้นว่ามีความแปรปรวนปานกลางในงานวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากความแตกต่างในภูมิภาคทางภูมิศาสตร์และเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ใช้ อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์โดยรวมยังคงยืนยันถึงประสิทธิผลของแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีในการบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ตั้งเป้าไว้

ตารางที่ 1 สรุปขนาดผลรวมและผลการวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้	ขนาดผล (Cohen's d)	ช่วงความเชื่อมั่น (95% CI)
การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	0.82	[0.75, 0.89]
การจดจำความรู้	0.74	[0.68, 0.80]
ความชำนาญในภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจ	0.85	[0.78, 0.91]

โดยสรุป แนวทางเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การจดจำความรู้ และความชำนาญในการสอน ESP สำหรับภาคการบริการและการท่องเที่ยว ความสามารถในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความไดนามิก ได้ตอบได้ และสอดคล้องกับบริบทเฉพาะทำให้แนวทางเหล่านี้เป็นการปฏิวัติวงการการสอนภาษาอย่างแท้จริง

2. ประสิทธิภาพของเครื่องมือและวิธีการแบบหลายสื่อเฉพาะทาง

หัวข้อนี้นำเสนอผลการประเมินประสิทธิภาพของเครื่องมือและเทคโนโลยีหลักในรูปแบบการเรียนรู้แบบหลายสื่อ รวมถึงความเป็นจริงเสมือน (VR) และความเป็นจริงเสริม (AR), การประยุกต์ใช้เกม (gamification), แอปพลิเคชันมือถือ และแพลตฟอร์มออนไลน์ ในการบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) สำหรับภาคการบริการและการท่องเที่ยว ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ซึ่งผลการวิเคราะห์มีดังนี้

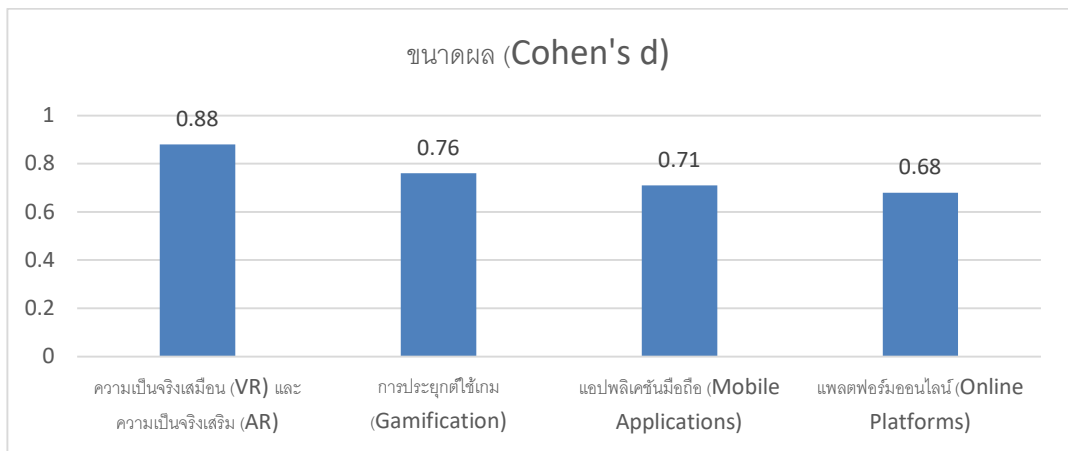
2.1 ความเป็นจริงเสมือน (VR) และความเป็นจริงเสริม (AR): เครื่องมือ VR และ AR มีประสิทธิภาพสูงในการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ โดยทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับสถานการณ์เฉพาะในอุตสาหกรรมที่สมจริง เทคโนโลยีเหล่านี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานด้านบริการลูกค้า เช่น การตอบข้อซักถามที่แผนกต้อนรับของโรงแรมหรือการจัดทัวร์นำเที่ยวในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในระดับความเสี่ยงต่ำ การได้รับสัมผัสอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์เหล่านี้ช่วยพัฒนาความคล่องแคล่วในการสนทนาและสร้างความมั่นใจในการสื่อสารในบริบทวิชาชีพ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีความเครียดสูง งานวิจัยรายงานขนาดผลที่สูงสำหรับการพัฒนาทักษะการสื่อสาร (Cohen's $d = 0.88$) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพเปลี่ยนแปลงของ VR/AR ในการสร้างการมีส่วนร่วมตามสถานการณ์และพัฒนาทักษะ

2.2 การประยุกต์ใช้เกม (Gamification): การประยุกต์ใช้เกมผสมผสานองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบ, ป้ายรางวัล, และตารางผู้นำ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่โต้ตอบและแข่งขัน เครื่องมือเหล่านี้มีประสิทธิภาพเป็นพิเศษสำหรับผู้เรียนรุ่นเยาว์ โดยช่วยส่งเสริมแรงจูงใจและความสนใจในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ที่ได้รับรวมถึงระดับการมีส่วนร่วมที่สูงขึ้นและการจดจำคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่ดีขึ้น ซึ่งได้รับการเสริมสร้างผ่านการฝึกซ้ำ งานวิจัยแสดงขนาดผลในระดับปานกลางถึงสูงสำหรับการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Cohen's $d = 0.76$) ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้เกมในฐานะวิธีที่มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นความกระตือรือร้นและเสริมสร้างความรู้ด้านภาษา

2.3 แอปพลิเคชันมือถือ: แอปพลิเคชันมือถือ เช่น Duolingo และ Busuu มอบโอกาสในการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตามความเร็วของผู้เรียนเอง จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในระบบการทำงาน เครื่องมือเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนคำศัพท์ การออกเสียง และทักษะการสนทนาได้ตามความสะดวก นอกจากนี้ แอปยังมอบข้อเสนอแนะเฉพาะบุคคลและเส้นทางการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนได้ ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะไวยากรณ์และคำศัพท์ที่ละน้อย งานวิจัยระบุขนาดผลในระดับปานกลางสำหรับความยืดหยุ่นและการจดจำคำศัพท์ (Cohen's $d = 0.71$) เน้นบทบาทสำคัญของแอปในการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.4 แพลตฟอร์มออนไลน์: แพลตฟอร์มออนไลน์ที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน เช่น Moodle และ Google Classroom ช่วยอำนวยความสะดวกในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นและโครงการกลุ่มผ่านฟอรัม กิจกรรมจำลองบทบาท และทรัพยากรหลายสื่อ เช่น วิดีโอและงานที่มีการโต้ตอบ แพลตฟอร์มเหล่านี้มีประสิทธิภาพเป็นพิเศษในการพัฒนาทักษะการเขียนและส่งเสริมการทำงานเป็นทีมในกิจกรรมทางภาษา งานวิจัยรายงานขนาดผลระดับปานกลางสำหรับการพัฒนาทักษะการเขียน (Cohen's $d = 0.68$) เน้นความสำคัญของแพลตฟอร์มเหล่านี้ในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือและตามภารกิจ

ภาพที่ 2 ขนาดผล (Effect Size: Cohen's d)

ข้อสังเกตเชิงเปรียบเทียบ: เมื่อเปรียบเทียบเครื่องมือเหล่านี้ VR/AR โดดเด่นในความสามารถในการจำลองบริบทโลกจริง ทำให้มีผลกระทบสูงสุดในการพัฒนาความคล่องแคล่วและความมั่นใจในการสนทนา ในขณะที่การประยุกต์ใช้เกมช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และแอปพลิเคชันมือถือมอบความยืดหยุ่นที่ไม่มีคู่เทียบสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง แพลตฟอร์มออนไลน์เสริมบทบาทของเครื่องมือเหล่านี้ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือและพัฒนาทักษะการเขียน

โดยสรุป เครื่องมือแบบหลายสื่อแต่ละประเภทมีข้อดีเฉพาะตัวที่ช่วยสนับสนุนการสอน ESP อย่างครบถ้วน VR/AR มอบประสบการณ์ที่ดื่มด่ำ การประยุกต์ใช้เกมช่วยเพิ่มแรงจูงใจ และแอปพลิเคชันมือถือมอบ

ความสามารถในการเข้าถึงและปรับตัวได้ ร่วมกัน เทคโนโลยีเหล่านี้สร้างกรอบการทำงานที่ครอบคลุมสำหรับการบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่หลากหลายในด้านการศึกษาด้านการบริการและการท่องเที่ยว

3. ปัจจัยเชิงบริบทที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ

ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแนวทางการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) แบบใช้การเรียนรู้แบบหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญตามภูมิภาค ลักษณะประชากรของผู้เรียน และบริบททางวิชาชีพหรือการศึกษา ปัจจัยเชิงบริบทเหล่านี้มีบทบาทในการกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และมีความสำคัญต่อความสำเร็จของแนวทางการสอนดังกล่าว

3.1 ภูมิภาคทางภูมิศาสตร์: ความแตกต่างในระดับโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุนจากสถาบันในแต่ละภูมิภาคมีผลต่อการนำแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อไปใช้และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นอย่างมาก ในทวีปเอเชียประเทศต่าง ๆ เช่น จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ รายงานว่ามีการมีส่วนร่วมและการพัฒนาความสามารถทางภาษาในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากการลงทุนจากสถาบันในเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น VR และแพลตฟอร์มการประยุกต์ใช้เกม (gamification) (Chang, 2024) ในทางกลับกัน งานวิจัยในยุโรปได้เน้นย้ำถึงประสิทธิภาพของวิธีการแบบร่วมมือและแบบโต้ตอบ โดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเขียนและการทำงานเป็นทีม (Zarghami, Khoii, & Rashtchi, 2022) อย่างไรก็ตาม ในภูมิภาคที่มีทรัพยากรจำกัด เช่น บางส่วนของแอฟริกาและอเมริกาใต้ การขาดแคลนอุปกรณ์ VR และต้นทุนการดำเนินการที่สูงส่งผลให้ประสิทธิภาพของเครื่องมือเหล่านี้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ (Santosa & Antari, 2023)

3.2 ลักษณะประชากรของผู้เรียน: คุณลักษณะของผู้เรียน รวมถึงอายุ ระดับความสามารถทางภาษา และพื้นฐานทางวิชาชีพมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการใช้แนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่ออย่างมาก ผู้เรียนในช่วงอายุ 18–25 ปี มักมีการมีส่วนร่วมกับเครื่องมือที่ใช้การประยุกต์ใช้เกมและ VR ได้ดีกว่า เนื่องจากความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีเชิงโต้ตอบ ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในงานประจำชอบความยืดหยุ่นที่แอปพลิเคชันมือถือมอบให้ (Stevani, Yanti, & Hidayat, 2024) นอกจากนี้ ผู้เรียนที่มีความชำนาญสูงมักได้รับประโยชน์มากที่สุดจากเครื่องมือแบบโต้ตอบ เช่น การจำลองบทบาทและแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ใช้ร่วมกัน ในขณะที่ผู้เริ่มต้นจะได้รับประโยชน์อย่างมากจากทรัพยากรที่อาศัยภาพและเสียงซึ่งช่วยให้แนวคิดทางภาษาเข้าใจได้ง่ายขึ้น (Chang, 2024) ผู้ที่ทำงานในภาคการบริการและการท่องเที่ยวโดยตรงก็ได้รับประโยชน์จากการจำลองด้วย VR ที่จำลองสถานการณ์ในโลกจริง ซึ่งช่วยเสริมสร้างทักษะปฏิบัติ

3.3 บริบททางวิชาชีพและการศึกษา: สภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมกับแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อที่มีผลต่อประสิทธิภาพเช่นกัน โปรแกรมในมหาวิทยาลัยแสดงอัตราความสำเร็จสูงสุดเนื่องจากเข้าถึงทรัพยากรได้ดี มีผู้สอนที่ผ่านการฝึกอบรม และหลักสูตรที่มีโครงสร้างชัดเจน ซึ่งช่วยให้การนำเครื่องมือแบบหลายสื่อไปใช้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (Ishak, Noordin, & Ismail, 2023) โปรแกรมฝึกอบรมในที่ทำงาน โดยเฉพาะสำหรับผู้เชี่ยวชาญในภาคการบริการที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ ได้รับประโยชน์จากแอปพลิเคชันมือถือและการประยุกต์ใช้เกม เนื่องจากความมีประสิทธิภาพด้านเวลาและความเป็นจริงที่ปฏิบัติได้ ในขณะที่โรงเรียนอาชีวศึกษามักรายงานว่าการพัฒนาที่โดดเด่นที่สุดเมื่อมีการบูรณาการเครื่องมือ VR และ AR เข้ากับโมดูลปฏิบัติ เช่น การจำลองงานที่แผนกต้อนรับหรือการบริการลูกค้า

โดยสรุป ประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีถูกกำหนดโดยความผสมผสานของความแตกต่างในภูมิภาค ลักษณะประชากรของผู้เรียน และบริบททางวิชาชีพหรือการศึกษา โครงสร้างพื้นฐานและการลงทุนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการใช้เครื่องมือเหล่านี้ ในขณะที่อายุและระดับความสามารถของผู้เรียนมีผลต่อความเหมาะสมของเทคโนโลยีเฉพาะ บริบททางวิชาชีพและการศึกษายังกำหนด

ความง่ายในการดำเนินการและการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน การปรับแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อให้สอดคล้องกับปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิผลในระดับสูงสุด แนวทางในอนาคตควรมุ่งเน้นการลดช่องว่างด้านโครงสร้างพื้นฐานและออกแบบเครื่องมือที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของโปรไฟล์และบริบทของผู้เรียนอย่างแท้จริง

4. ความท้าทายและอุปสรรคในการดำเนินการ

วัตถุประสงค์ที่ 4 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีจะแสดงศักยภาพที่ชัดเจนในการปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) สำหรับภาคการบริการและการท่องเที่ยว แต่ก็ยังมีอุปสรรคหลายประการที่ขัดขวางการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอุปสรรคเหล่านี้มีที่มาจากข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุปสรรคด้านงบประมาณ และการขาดความชำนาญด้านเทคนิค ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากแนวทางเหล่านี้

4.1 โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงเทคโนโลยี: ข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานถือเป็นอุปสรรคสำคัญในภูมิภาคที่มีทรัพยากรจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอาชีวศึกษาและโรงเรียนในพื้นที่ชนบท หลายสถาบันยังขาดแคลนเทคโนโลยี เช่น อุปกรณ์ VR/AR และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีความจำเป็นสำหรับการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบสมจริง นอกจากนี้ ช่องว่างทางดิจิทัลยังเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ผ่านมือถือหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (AlTameemy & Alrefaei, 2021).

4.2 อุปสรรคด้านงบประมาณ: การนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น ระบบ VR/AR หรือแพลตฟอร์มที่ประยุกต์ใช้เกมนั้นต้องการงบประมาณเริ่มต้นที่สูง ทั้งในด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และการดูแลรักษา อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง เช่น ค่าลิขสิทธิ์แพลตฟอร์ม ซึ่งมักจะเกินขีดความสามารถของโรงเรียนของรัฐหรือสถานศึกษาที่มีงบจำกัด โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา (Akan, Offodile, Akanobong, & Kobara, 2024).

4.3 การฝึกอบรมผู้สอนและความชำนาญด้านเทคนิค: ผู้สอนมักเผชิญกับความท้าทายในการนำแนวทางเหล่านี้ไปใช้เนื่องจากการฝึกอบรมและความคุ้นเคยกับเครื่องมือที่จำเป็นไม่เพียงพอ หลายท่านขาดทักษะทางเทคนิคที่จำเป็นในการบูรณาการ VR/AR, การประยุกต์ใช้เกม หรือแพลตฟอร์มออนไลน์เข้ากับการสอน อีกทั้งยังมีความต่อต้านการนำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้เนื่องจากต้องใช้เวลาและความพยายามในการปรับตัว (Hsu, Barrett, & Liu, 2023)

4.4 ความรู้ด้านดิจิทัลของผู้เรียน: ระดับความรู้ด้านดิจิทัลของผู้เรียนมีผลต่อประสิทธิผลของแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อ ผู้เรียนที่มีทักษะด้านเทคนิคจำกัด โดยเฉพาะผู้ใหญ่หรือผู้ที่อยู่ในภูมิภาคที่ด้อยทรัพยากร มักประสบปัญหาในการใช้งานเครื่องมือขั้นสูง เช่น VR หรือแพลตฟอร์มที่ใช้ประยุกต์ใช้เกม บางครั้งผู้เรียนอาจรู้สึกหงุดหงิดหรือวิตกกังวลเมื่อต้องใช้เทคโนโลยีที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของพวกเขา (Choi-Lundberg & Butler-Henderson, 2023)

4.5 ความท้าทายทางวัฒนธรรมและบริบท: เครื่องมือแบบหลายสื่อที่ได้รับการออกแบบโดยไม่คำนึงถึงบริบทและวัฒนธรรมในท้องถิ่นอาจไม่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน ตัวอย่างเช่น เนื้อหาที่ไม่สะท้อนมาตรฐานวิชาชีพหรือค่านิยมในท้องถิ่น รวมถึงการขาดภาษาท้องถิ่นในระบบ อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกไม่เชื่อมโยงกับเนื้อหาและลดความสนใจในการเรียนรู้ (Bellés Calvera, 2024; Hockly & Dudeney, 2018).

การแก้ไขปัญหาลักษณะอุปสรรคเหล่านี้ต้องการแนวทางที่ครอบคลุม ซึ่งรวมถึงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ความร่วมมือเพื่อลดต้นทุน และการพัฒนาวิชาชีพสำหรับผู้สอน การออกแบบเครื่องมือที่ใช้งานง่ายและมี

ความสอดคล้องกับวัฒนธรรมจะช่วยให้แนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อเข้าถึงได้และมีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนในวงกว้าง การเอาชนะอุปสรรคเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้สามารถใช้ศักยภาพของวิธีการเสริมเทคโนโลยีในการสอน ESP สำหรับภาคการบริการและการท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่

การอภิปรายผล

การวิเคราะห์ห่อหุ้มมานี้ยืนยันถึงประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) โดยเฉพาะในบริบทของอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว โดยแบ่งการอภิปรายผลออกเป็นสี่ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลจากวัตถุประสงค์ที่ 1: ประเมินประสิทธิภาพโดยรวม

จากผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีหลากหลายประเภท เช่น ความเป็นจริงเสมือน (VR), ความเป็นจริงเสริม (AR), gamification และแอปพลิเคชันมือถือ ช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตร ESP ได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทักษะภาษาในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง เช่น การบริการลูกค้าในโรงแรมหรือการตอบโต้กับนักท่องเที่ยวในร้านอาหาร การจำลองสถานการณ์ด้วย VR ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านประสบการณ์โดยไม่ต้องเผชิญความเสี่ยงจริง ซึ่งเป็นจุดเด่นที่ทำให้วิธีการเรียนรู้นี้ได้รับความนิยมสูง

ทั้งนี้ ประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียนอาจเกิดจากความสามารถของเทคโนโลยีเหล่านี้ในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมเชิงรุก (active engagement) และสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่ “มีปฏิสัมพันธ์สูง” ส่งผลให้การจดจำคำศัพท์ โครงสร้างภาษา และกระบวนการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงมีความชัดเจนและยั่งยืน งานของ Santosa และ Antari (2023) พบว่าผู้เรียนที่ใช้บทเรียนแบบปฏิสัมพันธ์ผ่านวิดีโอ VR มีการพัฒนาทักษะการพูดที่เร็วและมั่นใจขึ้น ขณะที่ Hsu, Barrett, & Liu (2023) ยืนยันว่า AR-based learning ส่งผลให้ผู้เรียน ESP มีแรงจูงใจสูงขึ้นและเข้าใจเนื้อหาได้ลึกยิ่งขึ้น

2. ผลจากวัตถุประสงค์ที่ 2: ศึกษาเครื่องมือและวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจากการวิเคราะห์ห่อหุ้มมานี้ ได้แก่ VR และ gamification ซึ่งช่วยเพิ่มพูนทั้งการจดจำคำศัพท์และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในห้องเรียน ESP โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่เนื้อหา มีลักษณะเชิงปฏิบัติและใช้ทักษะภาษาร่วมกับทักษะวิชาชีพ อย่างไรก็ตาม แอปพลิเคชันมือถือยังคงมีบทบาทสำคัญสำหรับผู้เรียนที่มีข้อจำกัดด้านเวลา เช่น กลุ่มแรงงานหรือผู้เรียนที่เรียนควบคู่ไปกับการทำงาน

คุณลักษณะที่ทำให้เครื่องมือเหล่านี้โดดเด่น คือความสามารถในการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ (learning-by-doing) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาและบริบทการใช้งานได้อย่างแม่นยำ งานวิจัยของ Belda-Medina & Calvo-Ferrer (2022) ชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการเทคโนโลยีผ่านกรอบแนวคิด TPACK ช่วยให้การออกแบบการเรียนการสอน ESP มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในขณะที่ Oliveira & Hamari (2025) พบว่า gameful learning environments ช่วยสร้างประสบการณ์แบบ flow ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ระยะยาว

3. ผลจากวัตถุประสงค์ที่ 3: ปัจจัยเชิงบริบทที่มีผลต่อความสำเร็จ

การดำเนินการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อมีความแปรผันตามปัจจัยเชิงบริบท เช่น สภาพภูมิศาสตร์ โครงสร้างพื้นฐาน และระดับทักษะดิจิทัลของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีการลงทุนในเทคโนโลยีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น ประเทศในยุโรปและเอเชียตะวันออก พบว่ามีระดับความสำเร็จในการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ESP สูงกว่าประเทศใน Global South

จากหลักฐานเชิงประจักษ์ ความไม่พร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงหรืออุปกรณ์ VR ส่งผลโดยตรงต่อการเข้าถึงและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน งานวิจัยของ Akpan et al. (2024) วิเคราะห์ digital divide ในประเทศกำลังพัฒนา และพบว่า แม้ผู้สอนจะมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี แต่หากขาดระบบสนับสนุนที่เพียงพอ การเรียนรู้ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นอย่างเต็มศักยภาพได้

4. ผลจากวัตถุประสงค์ที่ 4: วิเคราะห์อุปสรรคในการดำเนินการ

อุปสรรคสำคัญที่พบในการใช้แนวทางการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อ ได้แก่ ข้อจำกัดทางโครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณที่จำกัด การขาดการฝึกอบรมครูอย่างต่อเนื่อง และความแตกต่างในระดับความรู้ด้านดิจิทัลของผู้เรียน ซึ่งเป็นอุปสรรคที่พบได้ทั่วไปในบริบทของการศึกษายาอาชีพ โดยเฉพาะในประเทศหรือพื้นที่ที่มีทรัพยากรจำกัด

ทั้งนี้ สถาบันที่ยังไม่สามารถลงทุนในเทคโนโลยี เช่น VR หรือแพลตฟอร์ม gamification ได้อย่างเต็มที่ มักประสบปัญหาในการฝึกอบรมครูและทำให้เกิดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอน งานวิจัยของ Choi-Lundberg & Butler-Henderson (2023) ชี้ให้เห็นว่า digital readiness ของทั้งครูและผู้เรียนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จ ขณะที่ AlTameemy & Alrefae (2021) ศึกษาบริบทในเยเมนและพบว่า ความไม่พร้อมด้านเทคโนโลยีทำให้แนวทาง blended หรือ online learning ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิเคราะห์อภิमानในครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ในบริบทของอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว โดยพบว่า เครื่องมือทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ความเป็นจริงเสมือน (VR), การใช้เกมเพื่อการศึกษา (gamification), และแอปพลิเคชันมือถือ ไม่ได้เป็นเพียง “เครื่องมือเสริม” แต่เป็นกลไกหลักที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกและประสบการณ์เชิงวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้ คือ ความเข้าใจใน “การออกแบบการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อที่มีจุดประสงค์” โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะผู้เรียน สภาพแวดล้อม และบริบทของเนื้อหา ESP ซึ่งก่อนหน้านี้ยังขาดการสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ งานวิจัยยังนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ในมิติของปัจจัยเชิงบริบทที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้แบบหลากหลายสื่อ โดยชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จของการใช้เทคโนโลยีขึ้นอยู่กับองค์ประกอบร่วมระหว่างโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ความพร้อมของครูผู้สอน และระดับทักษะดิจิทัลของผู้เรียน ไม่ใช่เพียงการมีเทคโนโลยีเท่านั้น อีกทั้งยังเสนอแนวทางใหม่ในการมอง “ข้อจำกัด” ของเทคโนโลยีไม่ใช่อุปสรรคล้วน ๆ แต่เป็นจุดเริ่มต้นของการออกแบบแนวทางการฝึกอบรมครู การเลือกใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับงบประมาณ และการปรับใช้สื่อให้เหมาะสมกับบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น องค์ความรู้ใหม่นี้สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางเชิงนโยบาย และการวางแผนหลักสูตร ESP ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศกำลังพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้:

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า แนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีมีผลกระทบในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ESP ในบริบทของภาคการบริการและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วม การจดจำความรู้ และความชำนาญทางภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยี เช่น VR, AR, และ gamification เข้าสู่ห้องเรียน โดยควรจัดให้มีเวิร์คช็อปหลักสูตร

อบรมสำหรับครูผู้สอนในระดับอาชีวศึกษาและสายการบริการ เพื่อให้สามารถออกแบบกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริงผ่านสภาพแวดล้อมจำลองและการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์สูง (Hsu, Barrett, & Liu, 2023; Santosa & Antari, 2023)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า เครื่องมือเฉพาะทางอย่าง VR/AR, gamification และแอปพลิเคชันมือถือล้วนมีจุดเด่นที่ส่งผลต่อด้านต่าง ๆ ของการเรียนรู้ โดย VR เหมาะกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติในสถานการณ์สมจริง ส่วน gamification ส่งเสริมแรงจูงใจของผู้เรียน และแอปพลิเคชันมือถือตอบโจทย์ผู้เรียนที่ต้องการความยืดหยุ่น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการเลือกใช้เครื่องมือให้ตรงกับลักษณะของผู้เรียน เช่น นักเรียนอาชีวฯ, พนักงานบริการ หรือผู้ที่เรียนควบคู่กับการทำงาน (Stevani, Yanti, & Hidayat, 2024; Oliveira & Hamari, 2025) รวมถึงควรมีการพัฒนาแพลตฟอร์มเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ในต้นทุนต่ำ สำหรับสถานศึกษาที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยเชิงบริบท เช่น โครงสร้างพื้นฐาน ระดับทักษะดิจิทัล และลักษณะประชากรของผู้เรียน ส่งผลต่อประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในพื้นที่ห่างไกลหรือด้อยโอกาส พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการพัฒนาครูในท้องถิ่น โดยเน้นทักษะ digital pedagogy และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบท เช่น การเรียนแบบ hybrid หรือ blended learning (Akpan et al., 2024; Choi-Lundberg & Butler-Henderson, 2023)

4. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า ยังมีอุปสรรคด้านงบประมาณ การฝึกอบรม และความรู้ด้านเทคโนโลยีของครูและผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทที่ทรัพยากรจำกัด ดังนั้นภาครัฐควรพัฒนาโครงการสนับสนุนระยะยาว เช่น โครงการนำร่องที่บูรณาการเทคโนโลยีในโรงเรียนอาชีวฯ และสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อจัดหาอุปกรณ์ เช่น VR และอุปกรณ์เคลื่อนที่ รวมถึงควรพัฒนาเนื้อหาที่สะท้อนบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกเชื่อมโยงและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น (Bellés Calvera, 2024; Hockly & Dudeney, 2018)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้เสนอองค์ความรู้สำคัญเกี่ยวกับประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อใน ESP โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จำลองและการเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมบริการ องค์ความรู้เหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบหลักสูตรสายอาชีพ การอบรมพนักงานในภาคธุรกิจบริการ และการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ห่างไกลได้ โดยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครื่องมือที่มีต้นทุนต่ำ และสามารถปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานด้านดิจิทัลแตกต่างกัน

สำหรับการวิจัยในอนาคต ควรศึกษาผลกระทบในระยะยาวของการใช้เทคโนโลยีแบบหลากหลายสื่อต่อความพร้อมในการประกอบอาชีพ การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะที่ยั่งยืน นอกจากนี้ควรมีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพระหว่างเครื่องมือแต่ละประเภท เช่น VR, gamification และแอปมือถือ รวมถึงศึกษาการจัดอบรมครูในระยะยาวเพื่อสร้างความยั่งยืนในนโยบายการเรียนรู้แบบเทคโนโลยีขับเคลื่อน อีกประเด็นที่ควรวิจัยเพิ่มเติมคือการสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อเชื่อมโยงระหว่างทักษะที่เรียนในห้องเรียนกับทักษะที่จำเป็นในสถานที่ทำงานจริง

ข้อจำกัดของการศึกษา

การวิเคราะห์อภิปรายนี้เผยให้เห็นข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ความหลากหลายทางระเบียบวิธี ซึ่งส่งผลให้เกิดความแปรปรวนในผลการศึกษา ซึ่งเทคนิคทางสถิติสามารถแก้ไขได้เพียงบางส่วน การพึ่งพางานวิจัยที่ผ่านการ

ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิอาจนำไปสู่การเลือกเผยแพร่ (publication bias) และงานวิจัยส่วนใหญ่ดำเนินการในภูมิภาคที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง ทำให้เกิดช่องว่างในบริบทที่มีทรัพยากรจำกัดต้นทุนที่สูง ความต้องการโครงสร้างพื้นฐานและความซับซ้อนของการเรียนรู้เทคโนโลยีเช่น VR และ AR ยังก่อให้เกิดข้อจำกัดในการปรับขนาดการใช้งานในพื้นที่ที่มีทรัพยากรจำกัด นอกจากนี้ ข้อจำกัดด้านเวลาในการฝึกอบรมผู้สอนและผู้เรียนเพื่อใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออัตราการนำไปใช้ แม้อุปสรรคเหล่านี้ ผลการศึกษายังคงแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อ ซึ่งเน้นถึงความจำเป็นในการวิจัยในอนาคตเพื่อแก้ไขข้อจำกัดเหล่านี้และปรับปรุงกลยุทธ์การนำไปใช้งาน

บทสรุป

การวิเคราะห์ห่อถักนี้ย้ำถึงประโยชน์ของแนวทางการเรียนรู้แบบหลายสื่อและการเสริมเทคโนโลยีในการสอน ESP สำหรับภาคการบริการและการท่องเที่ยว เครื่องมือเช่น VR, การประยุกต์ใช้เกม และแอปพลิเคชันมือถือช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การจดจำความรู้ และความชำนาญทางภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจผ่านประสบการณ์ที่ดื่มด่ำและมีการโต้ตอบ การปรับแนวทางเหล่านี้ให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของผู้เรียนช่วยเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ และเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเผชิญกับความท้าทายในโลกแห่งความเป็นจริง ความร่วมมือระหว่างผู้สอน ผู้กำหนดนโยบาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรม พร้อมกับการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การฝึกอบรม และการวิจัย ถือเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เกิดศักยภาพสูงสุดของเครื่องมือที่เปลี่ยนแปลงวงการนี้และเพื่อให้การสอน ESP มีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบในระดับโลก

เอกสารอ้างอิง

- รุจิรา ศรีสุภา, ศศิธร หวังค้ำกลาง, & วีรวัฒน์ บุญมา. (2565). การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ T5 โมเดล ชุดภาษาและวัฒนธรรมจีน. *วารสารชัยพฤกษ์กสิกรรม*, 4(1), 55–67.
- ศศิธร หวังค้ำกลาง & สกฤต วงษ์กาฬสินธุ์. (2566). การพัฒนาแผนที่แหล่งเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ทางด้านศิลปะวัฒนธรรม และประเพณี. *วารสารชัยพฤกษ์กสิกรรม*, 5(2), 22–35.
- สาธิตา สังข์พงษ์. (2562). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานพื้นบ้านของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 1(1), 35–48.
- โสภิตา โมกกระโทก & มานิตย์ อรรถชาติ. (2566). ความคาดหวังต่อการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. *วารสารชัยพฤกษ์กสิกรรม*, 5(1), 15–30.
- AlTameemy, F. A., & Alrefae, Y. (2021). Impact of Covid-19 on English language teaching in Yemen: Challenges and opportunities. *SSRN*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3856436>
- Akpan, I. J., Offodile, O. F., Akpanobong, A. C., & Kobara, Y. M. (2024). A comparative analysis of virtual education technology, e-learning systems research advances, and digital divide in the Global South. *Informatics*, 11(3), 53. <https://www.mdpi.com/2227-9709/11/3/53>
- Bellés Calvera, L. (2024). *Innovative teaching in ESP: The unexplored potential of AI-generated visuals in tourism language instruction*. Universitat de València Repository. <https://roderic.uv.es/items/4393dbc3-7778-4883-8f2c-03b7e22192bf>

- Boeru, M. (2023). Aspects of gamification in the ESP program for maritime students. *Scientific Bulletin of Naval Academy*, 26(1), 83–88. <https://doi.org/10.21279/1454-864X-23-I1-009>
- Chang, Y., Wang, X., Wang, J., Wu, Y., & Yang, L. (2024). A survey on evaluation of large language models. *ACM Digital Library*. <https://doi.org/10.1145/3641289>
- Choi-Lundberg, D. L., & Butler-Henderson, K. (2023). A systematic review of digital innovations in technology-enhanced learning designs in higher education. *Australasian Journal of Educational Technology*, 39(3), 1–22. <https://ajet.org.au/index.php/AJET/article/view/7615>
- Christou, E., Parmaxi, A., & Christoforou, M. (2025). Implementation and application of extended reality in foreign language education for specific purposes: A systematic literature review. *Universal Access in the Information Society*. <https://doi.org/10.1007/s10209-025-01191-w>
- Hockly, N., & Dudeney, G. (2018). Current and future digital trends in ELT. *RELC Journal*, 49(2), 164–178. <https://doi.org/10.1177/0033688218777318>
- Hsu, K. C., Barrett, N. E., & Liu, G. Z. (2023). English for tourism and AR-assisted context-aware ubiquitous learning: A preliminary design-based research study. *Computer Assisted Language Learning*. <https://doi.org/10.1080/09588221.2023.2202701>
- Ishak, N., Noordin, N., & Ismail, L. (2023). Development, validity, and reliability of a theme-based CBI vocabulary module for ESL post-secondary tourism management students at an English-medium university. *SSRN*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4593930
- Oliveira, W., & Hamari, J. (2025). Flow Experience in Gameful Approaches: A Systematic Literature Review, Scientometric Analysis, and Research Agenda. *International Journal of Human-Computer Interaction*. DOI: 10.1080/10447318.2025.2470279
- Santosa, M. H., & Antari, N. K. P. (2023). Investigation of hospitality and business school English instructors' TPACK in the online learning context. *Journey: Journal of English Language and Pedagogy*, 6(3), 671–681. Retrieved from <http://ejurnal.uibu.ac.id/index.php/journey/article/download/714/564>
- Stevani, M. S., Yanti, N., & Hidayat, I. M. (2024). Developing interactive multimedia-based ESP to improve English proficiency and career guidance at UPMI Medan. *English Review: Journal of English Education*, 12(3), 893–896. <https://doi.org/10.25134/erjee.v12i3.10555>
- Yan, H. (2025). Trends in empirical research in English for Specific Purposes: A systematic review of SSCI-indexed journal articles (2014–2023). *SAGE Open*. DOI: 10.1177/21582440251328460
- Zarghami, Z., Khoii, R., & Rashtchi, M. (2022). *Effects of multimedia learning on language learners' self-regulation and cognitive load in an ESP context: A mixed methods study*. SSRN. <https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm?abstractid=4203408>

ผู้เขียนบทความ

ดร.ธนเศรษฐ ชะวางกลาง โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา Email: thanaset.c@nrru.ac.th

ดร.กิตติสุดา ปานกุล โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏนครราชสีมา Email: kitisuda.p@nrru.ac.th

นางเปรมกมล สติเดชกฤษพร โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา Email: premkamon.s@nrru.ac.th

นายชญาวิน หนูพงษ์ โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา Email: chayawin.n@nrru.ac.th

นายพงษ์กฤษณ์ พงษ์ภากรณ์ศิริ โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ปริทัศน์ค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา การสร้างคุณลักษณะความเป็นครูผ่านกิจกรรมค่ายครูอาสา

Overview of the Volunteer Teacher Camp for Rural Development, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University: Developing Teacher Characteristics Through the Volunteer Teacher Camp Activities

พงษ์เกษม สิงห์รุ่งเรือง

Pongkasem Singrungruang

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

FACULTY OF EDUCATION, NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: February 13, 2025

Revised: April 1, 2025

Accepted: April 9, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างคุณลักษณะความเป็นครูผ่านกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลจากการศึกษาพบว่า กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู โดยเฉพาะในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การทำงานร่วมกับชุมชน และจิตวิญญาณความเป็นครู ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีพัฒนาการทางด้านจิตอาสาและทักษะทางสังคมสูงขึ้น โดยเฉพาะการทำงานเป็นทีมและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมกระบวนการตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผล การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาในหลายมิติ ทั้งด้านการศึกษาท้องถิ่น วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ นอกจากนี้ กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท ยังเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะของครูให้มีความพร้อมในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม อีกทั้งยังมีบทบาทในการสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความดีงามและร่มเย็น ทั้งนี้ การบูรณาการองค์ความรู้และคุณลักษณะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท, คุณลักษณะความเป็นครู, อัตลักษณ์ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์

ABSTRACT

This academic article aims to study the development of teacher characteristics through the Volunteer Teacher Camp for Rural Development, organized by the Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University. The study found that the camp serves as a crucial mechanism for fostering key teacher attributes, particularly social responsibility, collaboration with communities,

and the teaching spirit. The results indicate that students participating in the camp exhibited significant improvement in volunteerism and social skills, especially in teamwork and strengthening relationships between schools and local communities. The Volunteer Teacher Camp for Rural Development is systematically organized, encompassing planning, implementation, monitoring, and evaluation. This initiative plays a vital role in enhancing cooperation between universities and communities, leading to multidimensional development, including local education, culture, and the economy. Furthermore, the camp serves as an essential mechanism for equipping future teachers with the ability to adapt to social changes while contributing to the creation of a harmonious and morally sound society. The integration of knowledge and character development gained from this activity enables students to effectively and sustainably apply these qualities in their teaching careers.

Keywords: Volunteer Teacher Camp for Rural Development, Teacher Characteristics, Identity of Faculty of Education Graduates

บทนำ

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตครูให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและวิชาชีพครู โดยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีภารกิจสำคัญในการผลิตบัณฑิตครูในสาขาการศึกษาให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว คณะครุศาสตร์จึงจัดกิจกรรมที่ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมอย่างหลากหลาย โดยผสมผสานความรู้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้ คณะครุศาสตร์ได้ส่งเสริมให้นักศึกษานำความรู้และความสามารถจากการศึกษามานำมาบูรณาการเพื่อสร้างประโยชน์ในรูปแบบที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย คือ “เป็นที่พึ่งของท้องถิ่น” และอัตลักษณ์ของบัณฑิตที่ว่า “สำนึกดี มีความรู้ พร้อมสู้งาน” อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นพลเมืองที่มีจิตอาสา ถือเป็นภารกิจสำคัญของมหาวิทยาลัย ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาทุกแห่งได้พยายามบูรณาการการปลูกฝังจิตอาสาในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการสอนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชนหรือผู้ด้อยโอกาส รวมถึงการออกค่ายครูอาสาเพื่อพัฒนาชนบท (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2555: บทนำ) อีกทั้ง การพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบของจิตสาธารณะหรือจิตอาสาให้แก่เด็กและเยาวชน เป็นสิ่งสำคัญที่ควรเร่งส่งเสริมและดำเนินการ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเยาวชน (ชนัญชิตา ทิพย์ญาณ, 2564: 38)

จิตอาสาเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่สมาชิกทุกคนในสังคมควรมีติดตัว อีกทั้งยังเป็นคุณลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดี เพราะสะท้อนถึงจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมกับสังคม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นอยู่เสมอ (หทัยภัทร ดังกุล และอัญญรัตน์ เชิงคำ. 2563: 54) หนึ่งในกิจกรรมสำคัญ คือ กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมสร้างจิตสำนึกด้านจิตอาสาในการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ ฝึกการทำงานเป็นทีม เรียนรู้การปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานศึกษาและชุมชน อีกทั้งกิจกรรมนี้ยังเป็นหนึ่งในรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งเสริมสร้างความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยเติมเต็มความรู้ ทักษะ และ

ประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ช่วยให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพและความสนใจของตนเอง พร้อมทั้งพัฒนาทักษะทางสังคมและปลูกฝังจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อสังคม (ทัศนีย์ ผลเนื่องมา. 2552: 3-4)

กิจกรรมดังกล่าวได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากนักศึกษาครู สถานศึกษา และชุมชน เนื่องจากกิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถตอบโจทย์ความต้องการและสร้างคุณค่าให้กับทุกฝ่ายอย่างชัดเจน ในส่วนของนักศึกษาครู กิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาทักษะที่สำคัญ เช่น การทำงานร่วมกันเป็นทีม การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่หลากหลาย และการฝึกความเป็นผู้นำ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับ สมศรี ฐานะวุฒิกุล และคณะ (2556: 47) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมจิตอาสาส่วนช่วยพัฒนานักศึกษาให้มีจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชนและสังคมตระหนักถึงความเหลื่อมล้ำและความด้อยโอกาสของผู้อื่น พร้อมปลูกฝังจิตสำนึกในการเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ รวมถึงเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของจิตสาธารณะ

สำหรับสถานศึกษาและชุมชนที่เข้าร่วม กิจกรรมนี้ถือเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ โดยเฉพาะการปรับปรุงสภาพแวดล้อมหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการดำรงชีวิตของชุมชน เช่น การซ่อมแซมอาคารเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชน โดยผลการดำเนินกิจกรรมแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จอย่างชัดเจน ไม่เพียงแต่ในด้านผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา สถานศึกษา และชุมชน ที่ร่วมมือกันอย่างเต็มความสามารถ ความสำเร็จนี้สะท้อนให้เห็นถึงการวางแผนและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งส่งผลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรู้สึกพึงพอใจและพร้อมให้การสนับสนุนกิจกรรมลักษณะนี้ในอนาคต

ประโยชน์ของค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ด้านสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย กิจกรรมในค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท เช่น การก่อสร้างและซ่อมแซมอาคาร การปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หรือการจัดกิจกรรมกลางแจ้งอื่น ๆ ล้วนต้องใช้พลกำลังและความอดทน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกายและพัฒนาความคล่องตัว อีกทั้งการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ท้าทายยังช่วยให้ผู้เข้าร่วมได้ฝึกความอดทน และการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง 2) ด้านอารมณ์ การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้เผชิญกับสถานการณ์และประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งช่วยพัฒนาความมั่นใจในตนเอง และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้ทำ นอกจากนี้ การได้ช่วยเหลือผู้อื่น ยังส่งผลให้เกิดความสุขและความพึงพอใจในตัวเอง รวมถึงช่วยลดความเครียดและเสริมสร้างอารมณ์ที่ดี 3) ด้านจิตใจ ค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท ช่วยปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเสียสละ และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ผู้เข้าร่วมจะได้เรียนรู้ที่จะเห็นคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่น และพัฒนาทัศนคติที่เป็นบวกต่อการใช้ชีวิตและการทำงานเพื่อสังคม 4) ด้านสังคม ค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท เป็นพื้นที่ที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้เข้าร่วมจะได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นที่มีความหลากหลาย นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างคนในสังคม และ 5) ด้านสติปัญญา กิจกรรมในค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และการตัดสินใจในสถานการณ์จริง เช่น การวางแผน การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการจัดการเวลา นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมยังได้เรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของชุมชน ซึ่งช่วยเพิ่มพูนความรู้และมุมมองใหม่ ๆ ในการพัฒนาด้านตนเองและการอยู่ร่วมกันในสังคม

จากที่มาและความสำคัญของกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2567 กิจกรรมนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างคุณลักษณะความเป็นครูผ่านกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ให้เป็นผู้ที่สามารถสร้างสรรค์สังคมด้วยความดีงาม ผ่านกิจกรรมค่ายครูอาสา ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทักษะ

ความรู้ และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาครู กิจกรรมดังกล่าวช่วยส่งเสริมความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู และเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาได้นำความรู้ความสามารถไปใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีในอนาคต การพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาครูให้ถึงขีดสุด จึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เพื่อยกระดับคุณค่าทางจิตใจของว่าที่บัณฑิตครู และพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันภายใต้หลักความสามัคคี การมีส่วนร่วม การเสียสละ และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทยังมุ่งสร้างช่องทางในการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การดำเนินกิจกรรมนี้ ช่วยผลักดันให้ท้องถิ่นและชุมชนเกิดความก้าวหน้าในหลากหลายด้าน ต่อย้ายบทบาทของมหาวิทยาลัยในการเป็นที่พึ่งของท้องถิ่นและสร้างความยั่งยืนให้กับสังคมโดยรวม เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์ (2544: 221) กล่าวว่า กิจกรรมค่ายอาสาของนักศึกษามุ่งหวังที่จะสร้างประโยชน์และส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตในอีกมิติหนึ่ง โดยกิจกรรมที่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องคือ การออกค่ายครูอาสาเพื่อพัฒนาสังคม ตัวอย่างเช่น การร่วมกันสร้างอาคารเรียนหรืออาคารอเนกประสงค์ในชุมชนที่ขาดแคลน เพื่อส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน นอกจากนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านและสังคมโดยรวมแล้ว นักศึกษายังได้รับโอกาสในการฝึกฝนทักษะสำคัญต่าง ๆ เช่น การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการรับมือกับความท้าทายที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน

ดังนั้น การจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท โดยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จึงถือเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นครูมืออาชีพให้นักศึกษา กิจกรรมนี้ช่วยเสริมสร้างให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและศักยภาพสูง ตอบโจทย์ความต้องการของสังคมและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่มุ่งมั่น “เป็นที่พึ่งของท้องถิ่น” และอัตลักษณ์ของบัณฑิตที่ว่า “สำนึกดี มีความรู้ พร้อมสู้งาน” ได้อย่างสมบูรณ์แบบ

ภูมิหลังค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท

กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท โดยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เริ่มต้นขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2550 ที่โรงเรียนบ้านห้วยม่วง อำเภอนางรอง จังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และจิตวิญญาณการเป็นครู รวมถึงการฝึกฝนการเป็นผู้ให้ และการศึกษาบริบทของโรงเรียนในชนบท พร้อมทั้งสร้างประสบการณ์การทำงานภาคสนาม และเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาการศึกษากับชุมชนท้องถิ่น ผลจากการจัดกิจกรรมในครั้งแรกได้รับความพึงพอใจและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง สร้างประโยชน์และคุณค่าหลายด้านทั้งกับโรงเรียนและนักศึกษาครู จึงได้รับการสนับสนุนจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และบุคคลทั่วไปในการจัดกิจกรรมค่ายอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน การจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทไม่เพียงแต่พัฒนาโรงเรียนในชนบท แต่ยังช่วยเสริมสร้างทักษะ ความรู้ และจิตสำนึกในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาให้เติบโตเป็นบัณฑิตครูที่มีคุณภาพ โดยกิจกรรมนี้ได้สร้างผลผลิตที่มีคุณค่าและได้รับการชื่นชมจากหน่วยงานต่าง ๆ มาโดยตลอด

จุดเริ่มต้นการจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท ครั้งที่ 1 จัดขึ้นที่โรงเรียนบ้านห้วยม่วง อำเภอนางรอง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งถือเป็นครั้งแรกและครั้งเดียวที่มีการจัดกิจกรรมนอกจังหวัดนครราชสีมา หลังจากนั้นเป็นต้นมา การดำเนินกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทได้กำหนดพื้นที่การดำเนินงานให้อยู่ภายในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา เหตุเนื่องมาจากปัญหาด้านการเดินทางและการประสานงาน และเพื่อตอบโจทย์การเป็นที่พึ่งของท้องถิ่น สำหรับรายละเอียดการจัดค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทในแต่ละปี มีดังนี้ ครั้งที่ 2 จัดที่โรงเรียนบ้านหลุมข้าว อำเภอห้วยแถลง ในปี พ.ศ. 2551 ครั้งที่ 3 จัดที่โรงเรียนบ้านท่าวังไทร อำเภอวังน้ำเขียว ระหว่างวันที่ 5 ถึง 7 ธันวาคม พ.ศ. 2552

ครั้งที่ 4 จัดที่โรงเรียนบ้านใหญ่พัฒนา อำเภอประทาย ระหว่างวันที่ 10 ถึง 12 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ครั้งที่ 5 จัดที่โรงเรียนวัดบ้านสระแก้ว อำเภอห้วยแถลง ระหว่างวันที่ 3 ถึง 5 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ครั้งที่ 6 จัดที่โรงเรียนบ้านหนองสะเดา อำเภอแก้งสนามนาง ระหว่างวันที่ 8 ถึง 10 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ครั้งที่ 7 จัดที่โรงเรียนบ้านโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ ระหว่างวันที่ 6 ถึง 8 ธันวาคม พ.ศ. 2556 ครั้งที่ 8 จัดที่โรงเรียนชลประทานนาดี อำเภอโชคชัย ระหว่างวันที่ 20 ถึง 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 ครั้งที่ 9 จัดที่โรงเรียนบ้านหนองขามน้อย อำเภอแก้งสนามนาง ระหว่างวันที่ 5 ถึง 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ครั้งที่ 10 จัดที่โรงเรียนท่าเรือวิทยา อำเภอเมืองยาง ระหว่างวันที่ 24 ถึง 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ครั้งที่ 11 จัดที่โรงเรียนศรีชลสินธุ์ อำเภอโนนไทย ระหว่างวันที่ 9 ถึง 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 ครั้งที่ 12 จัดที่โรงเรียนบ้านโคกเสี้ยว อำเภอดง ระหว่างวันที่ 15 ถึง 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ครั้งที่ 13 จัดที่โรงเรียนไทรทอง อำเภอจักราช ระหว่างวันที่ 10 ถึง 12 มกราคม พ.ศ. 2563 ครั้งที่ 14 จัดที่โรงเรียนบ้านหนองตะเข้-หนองตูม อำเภอเสิงสาง ระหว่างวันที่ 25 ถึง 27 มีนาคม พ.ศ. 2564 ครั้งที่ 15 จัดที่โรงเรียนไตรราษฎร์สามัคคี อำเภอประทาย ระหว่างวันที่ 6 ถึง 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 ครั้งที่ 16 จัดที่โรงเรียนบ้านเมืองไผ่ อำเภอชุมพวง ระหว่างวันที่ 27 ถึง 29 มกราคม พ.ศ. 2566 ครั้งที่ 17 จัดที่โรงเรียนบ้านยอกขาม อำเภอหนองบุญมาก ระหว่างวันที่ 19 ถึง 21 มกราคม พ.ศ. 2567 และ ครั้งที่ 18 จัดที่โรงเรียนบ้านเดินหัวบึงวิทยา อำเภอโนนสูง ระหว่างวันที่ 20 ถึง 22 ธันวาคม พ.ศ. 2567 (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 2567: 1-2)

จากผลการดำเนินกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เห็นได้อย่างชัดเจนว่า กิจกรรมนี้ได้สร้างประโยชน์และคุณค่าอย่างมากมายทั้งสำหรับผู้จัดกิจกรรมและท้องถิ่น โดยนอกจากจะบรรลุวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้แล้ว ยังได้สร้างเครือข่ายการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างทั้งสองฝ่ายในการขับเคลื่อนท้องถิ่นให้เติบโตและเจริญรุ่งเรืองไปในทิศทางที่ดีขึ้น ดังนั้น กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทจะยังคงได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ผลแห่งความพากเพียรของการจัดค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท

ความสำเร็จของการจัดค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประการหลัก ๆ คือ

1. ความสำเร็จในการจัดกิจกรรม กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีการดำเนินการที่เป็นระเบียบและมีการประสานงานที่ดีทั้งภายในมหาวิทยาลัยและระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีคุณค่า เช่น การสร้างอาคารเรียนหรืออาคารอเนกประสงค์ การพัฒนาสิ่งแวดล้อม และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนาชุมชน ได้รับการตอบรับที่ดีจากทุกฝ่าย

นอกจากนี้ ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คือความสำเร็จที่เกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นความสำเร็จในระดับจุลภาคในการจัดกิจกรรม โดยสามารถประเมินความสำเร็จนี้ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้กรอกและแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญว่า การจัดค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ รวมถึงข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมให้ดียิ่งขึ้นในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ตลอดระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับดีมากทุกครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ และประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง แต่แม้ว่าผลการประเมินจะเป็นที่น่าพอใจ คณะผู้จัด

กิจกรรมยังคงมุ่งมั่นที่จะพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลก สังคม และความต้องการของชุมชน เพื่อให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในทุก ๆ ครั้งที่ดำเนินการ

2. ผลที่ได้รับจากการจัดค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท ผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมนี้มีทั้งในด้านการพัฒนาการศึกษาและท้องถิ่น โดยนักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำงานในพื้นที่จริง ได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและจิตสำนึกในการเป็นครูให้แก่นักศึกษา ส่วนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสาธารณูปโภค และการเสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

ผลที่ได้รับจากการจัดค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คือคุณค่า ประโยชน์ หรือสิ่งอันดีงามที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม ถือเป็นความสำเร็จที่แท้จริงและเป็นความสำเร็จในระดับมหภาค ซึ่งเป็นผลที่คณะครุศาสตร์และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมามุ่งหวังเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในท้องถิ่น ความสำเร็จนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน การประเมินความสำเร็จในส่วนนี้สามารถสะท้อนให้เห็นผ่านสองช่องทางหลัก ได้แก่

2.1 การสะท้อนให้เห็นผ่านบุคลากรผู้จัดกิจกรรม คือการที่บุคลากรมีบทบาทในการดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท ได้เข้าถึงแก่นแท้และเข้าใจความสำคัญที่แท้จริงของการจัดกิจกรรมนี้ โดยไม่เพียงแต่เห็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนเท่านั้น แต่ยังเห็นคุณค่าของการปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครูผ่านการให้และการทำงานร่วมกับผู้อื่น บุคลากรเหล่านี้มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์และเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน สะท้อนให้เห็นผ่านการแสดงออกที่มีจิตสาธารณะ และการร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ผลที่สุุดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรผู้จัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทคือ การเติบโตเป็นครูที่มีคุณภาพ เป็นบัณฑิตที่มีสำนึกดี มีความรู้ พร้อมสู้งาน และมีทักษะในการสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความองกามและพัฒนา บุคลากรเหล่านี้จะกลายเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมลงไปในห้องเรียนและในสังคม เพื่อช่วยเสริมสร้างอนาคตที่ดีให้กับเยาวชนและชุมชนโดยรวม สิ่งเหล่านี้ถือเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จที่สะท้อนผ่านการจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทและความสามารถของบุคลากรที่มีส่วนร่วม

2.2 การสะท้อนให้เห็นผ่านมุมมองของท้องถิ่นหรือชุมชนที่มีต่อค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท เกิดจากการสัมภาษณ์หรือสอบถามบุคคลในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงคณะครู ผู้นำชุมชน และบุคคลทั่วไปหลังจากที่กิจกรรมได้จบลง โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการสอบถามคือคำชื่นชมและความพึงพอใจอย่างมากจากท้องถิ่นและชุมชน ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาสถานศึกษาหรือหมู่บ้านเท่านั้น แต่ยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนและผู้จัดกิจกรรม ส่งผลให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาและเกิดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง หลังจากการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นไปแล้ว ท้องถิ่นและชุมชนยังคงมีการประสานงานกับคณะผู้ดำเนินกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ทั้งสองฝ่ายร่วมมือกันเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ด้วยความยินดีและมุ่งมั่นที่จะทำให้การพัฒนาของท้องถิ่นเกิดผลอย่างยั่งยืน

กล่าวโดยภาพรวม ประสิทธิภาพของการจัดค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทส่งผลให้นักศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีจิตวิญญาณความเป็นครูที่มุ่งสร้างสรรค์สังคม โดยสืบสานอุดมการณ์การเป็นผู้เสียสละเพื่อส่วนรวม และการเป็นผู้เอื้ออาทรที่ให้โอกาสแก่ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการเป็นครูที่ดี การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้นักศึกษาเติบโตเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตามอัตลักษณ์ของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ “เก่งศาสตร์ เก่งสอน และมีจิตวิญญาณความเป็นครู” นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมค่ายครูอาสายังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือที่แข็งแกร่ง และการสร้างเครือข่ายที่เอื้อต่อการพัฒนาในท้องถิ่น

ด้วยการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าและยั่งยืน โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์หลักของมหาวิทยาลัยที่ว่า “การเป็นที่พึ่งของท้องถิ่น”

การจรรโลงลักษณะความเป็นครูผ่านกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท

การสร้างคุณลักษณะความเป็นครูถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้แก่นักศึกษาในสาขาวิชาการศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นครูที่ดีและมีประสิทธิภาพในอนาคต หนึ่งในแนวทางที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูคือการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ ทักษะการทำงานร่วมกัน และการปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครูที่ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม การสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม และการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทจึงเป็นเวทีที่สำคัญในการฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่ดีในตัวนักศึกษา โดยการจัดกิจกรรมดังกล่าวช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำงานจริงในชุมชน ทำให้พวกเขาเข้าใจบทบาทของครูในบริบทต่าง ๆ และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในอนาคต อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในรูปแบบของอาสาสมัคร โดยแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความดีงาม และความเสียสละต่อสังคม รวมถึงการมีจิตสาธารณะ กิจกรรมดังกล่าวถือเป็นหนึ่งในแปดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สถานศึกษาต้องมุ่งพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรรยา พรณณา. 2559: 124)

การจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตลอดระยะเวลา 18 ปีที่ผ่านมา หากมองย้อนกลับไปดูผลสำเร็จที่เกิดขึ้นซึ่งสะท้อนให้เห็นผ่านบุคลากรผู้จัดกิจกรรมจะพบว่า ผู้จัดกิจกรรมได้รับการจุดประกายการรู้คิด เกิดองค์ความรู้ผ่านกระบวนการการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในค่ายครูอาสาอย่างมากมาย อีกทั้งยังได้รับการปลูกฝังในเรื่องการมีจิตวิญญาณความเป็นครู การเป็นผู้เสียสละ และการเป็นวิศวกรสังคมเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น ตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยได้ตั้งเป้าหมายในการเป็นที่พึ่งของท้องถิ่น โดยคุณลักษณะการเป็นครูถูกปลูกฝังผ่านกระบวนการดำเนินกิจกรรมของค่ายครูอาสาดังต่อไปนี้

1. การเป็นผู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นสิ่งสำคัญในยุคปัจจุบันที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนทั่วไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทุกคนจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาตนเองไม่เพียงแต่ช่วยให้บุคคลมีทักษะและความรู้ที่เพียงพอต่อการทำงานในสาขาต่าง ๆ แต่ยังเป็นการเสริมสร้างความเชี่ยวชาญที่จำเป็นในวิชาชีพ โดยเฉพาะในวิชาชีพครู ที่ต้องการความพร้อมทั้งด้านวิชาการและทักษะทางสังคม

การเข้าร่วมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษาคูพัฒนาตนเองในหลายด้าน ตั้งแต่การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ รวมถึงการฝึกกระบวนการวางแผนและประสานงานเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นักศึกษายังได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับสังคมที่แตกต่างจากเดิม การสร้างสัมพันธภาพที่ดีและการมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งส่งผลให้เกิดการช่วยเหลือและการสนับสนุนกันและกันในสังคม

ผลจากการฝึกฝนในกิจกรรมค่ายครูอาสา นักศึกษาจะสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบวิชาชีพครูในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างบัณฑิตครูที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสังคมในยุคปัจจุบัน โดยไม่เพียงแต่มีความรู้ทางวิชาการ แต่ยังสามารถในการพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมให้เติบโตในทางที่ดีอย่างยั่งยืน

2. การเป็นผู้มีจิตเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทรต่อผู้อื่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ครูอาวุโสในปี พ.ศ. 2522 ซึ่งมีตอนหนึ่งที่กล่าวถึงลักษณะครูที่แท้จริงว่า “ครูที่แท้จริงนั้นต้องเป็นผู้ทำแต่ความดี คือต้องหมั่นขยันและ อุตสาหะพากเพียร ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ต้องหนักแน่นอดทน และอดกลั้น” ข้อความนี้สะท้อนถึงคุณสมบัติของครูที่สำคัญคือการมีจิตเสียสละ และเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่การจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทมุ่งหวังจะปลูกฝังให้กับนักศึกษาครูทุกคนผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำงานร่วมกันในการซ่อมแซมสิ่งของต่าง ๆ หรือการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย หากใครทำหน้าที่สำเร็จแล้ว ก็จะช่วยเหลือผู้อื่นนอกเหนือจากหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และน้ำใจที่ทำให้คนในสังคมรักและเคารพ นอกจากนี้ยังสร้างตัวอย่างที่ดีให้กับศิษย์ในอนาคตอีกด้วย

3. การเป็นผู้มีระเบียบวินัย อยู่ในกรอบของความดีงาม การจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้กำหนดหลักการและระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประพฤติตนตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่ตกลงกันไว้ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผนเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น แต่ยังเป็นการฝึกฝนให้นักศึกษาครูได้เข้าใจและปฏิบัติตนในกรอบของสังคมที่ยอมรับอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการเป็นครูที่ดี ในการปฏิบัติหน้าที่การสอนในอนาคต การมีระเบียบวินัยจะทำให้ครูสามารถจัดการกับทุกสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างให้กับศิษย์ในด้านการประพฤติตนที่ถูกต้องและเหมาะสม

4. การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชนท้องถิ่น การร่วมมือกันระหว่างชุมชน ครอบครัว และโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาให้เกิดผลอย่างยั่งยืน หากทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญและเป้าหมายร่วมกัน โดยเข้าใจถึงบริบททางสังคมและเศรษฐกิจของตนเองและของผู้อื่น การทำงานร่วมกันภายใต้ความเข้าใจที่ดีสามารถผลักดันการพัฒนาในระดับท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชนท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องที่นักศึกษาวิชาชีพครูต้องเข้าใจและปฏิบัติให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยการทำความเข้าใจกับความต้องการของครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน ผ่านการสื่อสารและพูดคุยกันอย่างเปิดเผย ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนจะช่วยให้การพัฒนาผู้เรียนเป็นไปตามความต้องการของสังคมได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาผู้เรียนได้ตรงจุดและรวดเร็ว ทั้งนี้ยังช่วยสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาชุมชนและโรงเรียนในระยะยาว สร้างความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าทั้งในระดับบุคคลและสังคม การเรียนรู้และการปลูกฝังการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่นักศึกษาครูต้องรับมือในชีวิตจริงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต

กล่าวโดยสรุป การสร้างคุณลักษณะความเป็นครูผ่านกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักศึกษาผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ และปฏิบัติจริงในกิจกรรมต่าง ๆ การเป็นผู้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ การมีจิตเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีระเบียบวินัย และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนล้วนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการเป็นครูที่ดี กระบวนการต่าง ๆ ในค่ายครูอาสาจะสะท้อนและเสริมสร้างคุณลักษณะเหล่านี้ให้กับนักศึกษาครู ทำให้พวกเขาพร้อมที่จะนำความรู้และคุณลักษณะเหล่านี้ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพครูในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณค่าในสังคม

การบริหารค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท

การบริหารค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มุ่งเน้นกระบวนการที่มีความเป็นระบบและมีการประสานงานอย่างราบรื่นในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ

การตรวจสอบและประเมินผล จนถึงการปรับปรุงการทำงานในอนาคต การดำเนินการโดยนักศึกษาคณะครุศาสตร์ในทุกกิจกรรมได้รับการกำกับดูแลจากฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ คณะครุศาสตร์ เพื่อฝึกฝนและปลูกฝังให้นักศึกษามีทักษะในการทำงานอย่างมีระเบียบ แบบแผน และมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้นักศึกษากลายเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีความสามารถในการสร้างสรรค์งานอย่างมืออาชีพ

การบริหารค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสโมสรนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยมีนายกสโมสรเป็นประธานและคณะกรรมการสโมสรที่ร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การทำงานใช้หลักประชาธิปไตยในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม เหตุผล และประโยชน์สูงสุดที่จะได้รับจากการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้จะสร้างทักษะการทำงานเป็นทีมแล้ว ยังช่วยให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้การประสานงาน การจัดการ และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการทำงานจริงในอนาคต

การบริหารค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ซึ่งช่วยให้การดำเนินกิจกรรมมีความเป็นระบบและประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

1. ขั้นเตรียมการวางแผน ในขั้นนี้จะเริ่มด้วยการประชุมเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท โดยจะมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนที่จะทำค่าย ครอบคลุมการสำรวจพื้นที่ สภาพบริบทของโรงเรียน และการเลือกพื้นที่ในการจัดค่าย การประชุมนี้จะนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมที่จะทำและการบริหารเวลาในการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการหารายได้สมทบทุนสำหรับการจัดกิจกรรมค่ายครูอาสา ซึ่งทั้งหมดจะใช้ระยะเวลาในการเตรียมการประมาณ 1 เดือน

2. ขั้นดำเนินการ ในขั้นนี้จะเป็นการนำแผนงานที่วางไว้มาดำเนินการจริง เช่น การออกเดินทางเพื่อขอรับบริจาค การสำรวจนักศึกษาที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น นอกจากนี้ยังมีการประชุมกับคณะกรรมการของโรงเรียน และการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านการขนส่งและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก่อนจะเริ่มกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทอย่างเป็นทางการ

3. ขั้นติดตามตรวจสอบขณะดำเนินงาน ในขั้นนี้จะมีการประชุมติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงาน โดยจะตรวจสอบการทำงานของทุกฝ่ายเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน นอกจากนี้ยังมีการแจกแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อตรวจสอบความคิดเห็น และประเมินผลเพื่อใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมในครั้งถัดไป

4. ขั้นประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน หลังจากการจัดกิจกรรมค่ายครูอาสาเสร็จสิ้น จะมีการจัดกิจกรรมเวทีเสวนาให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อประเมินปัญหาและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยจะมีการจัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ เพื่อให้คณะครุศาสตร์สามารถนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมในอนาคต นอกจากนี้ยังมีการกำหนดเวลาให้แต่ละขั้นตอนดำเนินงานอย่างมีระเบียบและทันตามกำหนด

การดำเนินการทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้การจัดกิจกรรมค่ายครูอาสามีระเบียบและระบบที่ชัดเจน แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะการบริหารจัดการของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม และการมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ผ่านกระบวนการทำงานที่รอบคอบ เพื่อฝึกฝนและปลูกฝังการทำงานที่มีประสิทธิภาพให้กับนักศึกษาครู สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างคุณประโยชน์ทั้งต่อสถาบัน และเกิดผลดีต่อนักเรียนในอนาคตอย่างสูงสุด

อย่างไรก็ตาม การบริหารค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ยังพบปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรม ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการวางแผน ปัญหาที่พบมักเกี่ยวข้อง

กับการกำหนดแผนงานที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน เนื่องจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานอาจไม่ครอบคลุมเพียงพอ ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการออกแบบกิจกรรม ส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง 2) ขั้นตอนการ ปัญหาที่พบบ่อยเกี่ยวข้องกับความร่วมมือของนักศึกษาที่ขาดทักษะสำหรับการปฏิบัติงานจริง เช่น ทักษะการสื่อสารกับชุมชน ทักษะการบริหารจัดการกิจกรรมค่ายอาสา 3) ขั้นตอนติดตามตรวจสอบขณะดำเนินงาน ปัญหาที่พบบ่อยเกิดจากการขาดระบบติดตามที่เป็นรูปธรรมและขาดผู้รับผิดชอบหลักที่ทำหน้าที่ตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และ 4) ขั้นตอนประเมินผล ปัญหาที่พบบ่อยคือขาดเครื่องมือและเกณฑ์ที่ชัดเจนในการวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ทำให้เกิดการแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุดในการจัดค่ายครั้งถัดไป

กล่าวโดยสรุป การบริหารค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นการทำงานที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการเตรียมการและการกำหนดกิจกรรมไปจนถึงการดำเนินการจริง โดยนักศึกษาครูมีบทบาทสำคัญในทุกกระบวนการ ทั้งการจัดเตรียมงาน การบริหารจัดการ และการสร้างความร่วมมือกับคณะกรรมการและชุมชน การติดตามความคืบหน้าในระหว่างการทำงาน รวมถึงการประเมินผลหลังจากกิจกรรมเสร็จสิ้น ซึ่งทุกขั้นตอนมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน รวมถึงการพัฒนาให้นักศึกษาครูให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

ปริทัศน์ความรู้ค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท

ค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ภายใต้การนำของสโมสรนักศึกษาและการสนับสนุนจากฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่สะท้อนศักยภาพของนักศึกษาและเป็นผลผลิตของหลักสูตรครุศาสตร์ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน กิจกรรมนี้ยังเป็นการบริการท้องถิ่นของมหาวิทยาลัย ช่วยสร้างเครือข่ายและขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทให้ประโยชน์หลายด้านต่อมหาวิทยาลัย คณะ นักศึกษา และท้องถิ่น โดยที่ประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยคือความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์หลักที่ว่า “การเป็นที่พึ่งของท้องถิ่น” ซึ่งเป็นการสร้างความก้าวหน้าของท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการผลิตบุคลากรการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลให้สามารถสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความดีงามได้ ส่วนที่เป็นประโยชน์ต่อคณะครุศาสตร์คือ การแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรในการผลิตบัณฑิตครูที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยสามารถออกไปพัฒนาสังคมในอนาคตได้อย่างมั่นคง ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้จากสิ่งแลดล้อมที่อยู่ภายนอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง รวมถึงการก่อให้เกิดทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการคิด การปรับตัว การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การเข้าสังคม การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น รวมทั้งการเข้าใจถึงชีวิตและความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (เนาวนิตย์ สงคราม. 2557: 9) และส่วนที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นคือการได้รับโอกาสในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนในการขับเคลื่อนสังคมให้ก้าวหน้า ทั้งในด้านการศึกษา การท่องเที่ยว วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเป็นแรงขับเคลื่อนหลักในการดำเนินการร่วมกับท้องถิ่น

ส่วนประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษาจากการจัดค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทนั้น ถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากสำหรับว่าที่บัณฑิตครู เนื่องจากช่วยเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการทำงานและในวิชาชีพครู อาทิ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพที่ดี การเรียนรู้ที่จะทำงานเป็นทีม การพัฒนาความเสียสละ ความสามัคคี และการ

มีจิตสำนึกในคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้ไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาเองเท่านั้น แต่ยังส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนและเยาวชนในอนาคต สิ่งเหล่านี้ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสังคมที่ดีงามและร่มเย็น โดยนักศึกษาจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการสอนและการสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนในอนาคต เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมและชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ดังนั้น ค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท จึงถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และจำเป็นต้องยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่องไปพร้อมกับหลักสูตรครุศาสตร์ อันจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างและขัดเกลาให้นักศึกษาว่าที่บัณฑิตครูให้มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ครอบคลุมไปถึงการมีจิตวิญญาณความเป็นครู การมีคุณธรรมจริยธรรม และการเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของครูโดยเฉพาะในชนบททางไกลอย่างแท้จริง ค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทจะช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์และเรียนรู้การคิดและการปฏิบัติในบริบทของสังคมท้องถิ่นนั้น ๆ นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังและบ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรมในจิตใจของนักศึกษา เพื่อให้ไปสร้างประโยชน์ให้แก่ นักเรียนในอนาคตต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ถึงความสำคัญของ “ค่ายครูอาสาพัฒนาชนบท” ที่ควรได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

บทประมวลผล

แม้ว่าโลกในปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอย่างมากมาย แต่สิ่งที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้คือ “ครู” เนื่องจากบทบาทของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและการสร้างสรรค์สังคมที่สงบสุขและมีความสุข เพราะฉะนั้น ความสามารถของครูจึงต้องได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทที่จัดขึ้นโดยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จึงเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความสามารถทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพครู โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาว่าที่บัณฑิตมีความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในระดับโลก เพื่อให้พวกเขาสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงานจริง สร้างสรรค์สังคมให้มีความสุขและร่มเย็นต่อไป

ตราบไคที่ครูยังคงมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาและเป็นกำลังสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคม การพัฒนาครูไม่เพียงแต่เป็นการเสริมสร้างความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ แต่ยังรวมถึงการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทถือเป็นหนึ่งในโครงการที่มีศักยภาพในการเสริมสร้างความสามารถของครู โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการทำให้กิจกรรมนี้สามารถดำเนินไปได้อย่างยั่งยืนและประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ การดำเนินกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ หากขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันสร้างครูที่มีคุณภาพ ครูที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะและคุณธรรมที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษากิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทชี้ให้เห็นถึงแนวทางสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาครูอย่างยั่งยืน โดยสามารถสรุปข้อเสนอแนะหลักได้ดังนี้ ประการแรก ควรมีการพัฒนากิจกรรมให้ครอบคลุมทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาครูมากยิ่งขึ้น ไม่

เพียงแต่เน้นการเรียนรู้เชิงวิชาการหรือการสอนในห้องเรียน แต่ควรเสริมสร้างทักษะที่สำคัญในวิชาชีพครู เช่น การฝึกภาวะผู้นำ ซึ่งช่วยให้นักศึกษามีการบริหารจัดการชั้นเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปรับตัวและเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมในบริบทที่หลากหลาย ประการที่สอง ควรมีระบบติดตามผลหลังเสร็จสิ้นค่ายเพื่อประเมินผลลัพธ์ของกิจกรรม การติดตามผลจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถสะท้อนผล การเรียนรู้ของตนเอง ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้รับจากค่าย รวมถึงช่วยพัฒนากลยุทธ์ในการทำงาน และการเรียนรู้ของตนเองต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ การติดตามผลยังช่วยให้ผู้จัดกิจกรรมสามารถปรับปรุงและ พัฒนากิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นสำหรับรุ่นต่อไป ประการสุดท้าย ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัย โรงเรียน และหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อขยายผลกิจกรรมให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ดังนั้น หากมีการพัฒนาโครงสร้างกิจกรรม ระบบติดตามผล และเครือข่ายความร่วมมืออย่างเป็นระบบ กิจกรรมค่าย ครูอาสาพัฒนาชนบทจะสามารถส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาคูให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อวิชาชีพ และสามารถ นำความรู้ไปใช้ได้อย่างยั่งยืน อันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งนักศึกษา โรงเรียน และสังคมโดยรวม

เอกสารอ้างอิง

- กรรยา พรรณณา. (2559). *จิตสาธารณะ สร้างได้นิดเดียว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2567). *เอกสารสรุปกิจกรรมค่ายครูอาสาพัฒนาชนบทครั้งที่ 18*. นครราชสีมา: ฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา.
- ชนัญชิดา ทิพย์ญาณ. (2564). การให้ความหมายพฤติกรรมจิตอาสาและกระบวนการขัดเกลาสังคมที่เสริมสร้าง พฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 5(2), น. 36-52.
- ทัศนีย์ ผลเนืองมา. (2552). *เสริมสร้างคุณลักษณะและจริยธรรมด้วยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2557). *การศึกษานอกสถานที่และการศึกษานอกสถานที่เสมือนเพื่อการเรียนรู้เชิงรุก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์. (2544). *ราชภัฏ: มหาวิทยาลัยของประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2555). *นวัตกรรมการเรียนรู้ผ่าน กระบวนการกิจกรรมนิสิตนักศึกษา*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- หทัยภัทร ตั้งกุลลา และอัญญรัตน์ เชิงคำ. (2563). รูปแบบการสร้างจิตอาสาอย่างสร้างสรรค์เพื่อความเป็นพลเมืองที่ ดีของสังคมไทย. *วารสารสันติสุขปริทรรศน์*, 1(1), น. 52-67.
- สมศรี ฐานะวุฒิกุล และคณะ. (2556). กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ ปฐมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(2), น. 45-57.

ผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เกษม สิงห์รุ่งเรือง อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อีเมล Marnmaya@gmail.com

การศึกษาเปรียบเทียบตัวสะกด และวรรณยุกต์ในภาษาไทจ้วงและปู้อี้

THE COMPARATIVE STUDY OF FINAL CONSONANT AND TONES

IN TAI ZHUANG AND BOUYEI LANGUAGES

วเรเดช มีแสงรุทธกุล

WARADET MESNAGRUTDHARAKUL

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCE NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: December 11, 2024

Revised: February 25, 2025

Accepted: February 28, 2025

บทคัดย่อ

ภาษาที่ใช้อักษรโรมันที่สำคัญในประเทศจีนคือ ภาษาปู้อี้ และภาษาจ้วงสมัยใหม่ ความใกล้ชิดของภาษา และวัฒนธรรมจ้วงและปู้อี้ ที่อยู่ในกลุ่มภาษาไทที่ใช้อักษรโรมันเหมือนกันจึงสามารถศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ แสดงให้เห็นว่า สระไม่มีตัวสะกดสามารถเทียบกับแม่ ก กา และมีตัวพินอินของภาษาจีนเทียบได้ ส่วนสระมีเสียงท้ายตามด้วยตัวสะกดภาษาจ้วงและปู้อี้ มี 1) แม่เกย 2) แม่เกอว 3) แม่กน 4) แม่กง 5) แม่กม 6) แม่กบ 7) แม่กต 8) แม่กก เทียบได้กับมาตราตัวสะกดทั้ง 8 รวมทั้ง แม่ ก กา โดยภาษาจ้วงใช้ t (ท) ส่วนปู้อี้ใช้ d (ด) เป็นตัวสะกดแม่กต

เสียงวรรณยุกต์ภาษาจ้วงและปู้อี้ใกล้เคียงกัน แต่มีบางเสียงไม่เหมือนกันคือ เสียงที่ 2 ส่วนเสียงที่ 4 แม้ว่าจะมีระดับเสียงต่างกัน แต่ถือได้ว่าเป็นเสียงย่อยของเสียงเอก ซึ่งทั้งสองเสียงเป็นเสียงที่มีอยู่ในภาษาไทยเช่นกัน และภาษาปู้อี้มีเสียงวรรณยุกต์ 8 เสียง โดยเสียงที่ 7 ซ้ำกับเสียงที่ 3 และเสียงที่ 8 ซ้ำกับเสียงที่ 6 เหมือนกับ 7 (3) และ 8 (6) ของภาษาปู้อี้ คือ 8 (3) และ 9 (6) ที่อาจจะได้อิทธิพลจากภาษาจีนกวางตุ้งมากกว่าภาษาจีนกลาง

คำสำคัญ: จ้วง ปู้อี้ อักษรโรมัน พินอิน ลายสือดิบ

ABSTRACT

The objective of this meta-analysis is to explore the impact of artificial intelligence (AI) and digital tools on English as a Foreign Language (EFL) writing instruction in higher education, focusing on their effectiveness in enhancing grammar, coherence, and vocabulary. By reviewing peer-reviewed articles published between 2010 and 2024, the study aggregates quantitative and qualitative findings using meta-analytic techniques to assess the overall impact of these technologies on writing outcomes. Findings show that AI tools, such as intelligent tutoring systems and automated writing evaluation software, offer personalized feedback that significantly improves writing performance and student engagement. Digital tools, including online writing platforms and

collaborative software, promote interactive and student-centered learning, particularly in the Thai educational context, where traditional methods often fall short. Despite their potential, challenges such as limited technology access and varying digital literacy levels present barriers to effective implementation. The study highlights the transformative potential of AI and digital tools in providing personalized and effective learning experiences in EFL writing instruction. Policymakers should prioritize these technologies by funding technological infrastructure and professional development for educators. Future research should expand access to these tools, develop culturally relevant instructional materials, and explore their long-term impact on writing skills to inform policy decisions and improve instructional practices in EFL education.

Keywords: Artificial intelligence, digital tools, EFL writing instruction, higher education, Thai context

บทนำ

นอกจากอักษรอริยกะที่เป็นอักษรที่ใช้เขียนภาษาบาลีในประเทศไทยนั้นได้ถูกประดิษฐ์ขึ้นโดย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในขณะผนวชประมาณ พ.ศ. 2390 (พรทิพย์ เฉิดฉินนภา. 2546: 8) มีหลักฐาน คล้ายอักษรโรมัน ก่อนหน้านั้นช่วงสมัยอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ก็มีชาวต่างชาติพยายามจะใช้อักษรโรมันแทน ตัวอักษรไทยเพื่อบอกเล่าเรื่องราวในประเทศไทย เพื่อกุศโลบายทางการเมืองและสงครามการค้าเช่น บาทหลวงตาชาร์ด (กี ตาซาร์) ลาลูแบร์ ถึง ปาเลอกัว (ฌ็อง-บาติสต์ ปาลกัว หรือ พระสังฆราชปัลเลอกัวซ์) และหมอบรัดเลย์ (ดร. แดน บีช บรัดเลย์) เป็นต้น (ปิยะวรรณ กลีบศรี. 2538: 1-4) แต่อย่างไรก็ตามในหมู่คนไทยปัจจุบันก็ยังนิยม เขียนภาษาไทยด้วยตัวอักษรไทย ต่างจากกลุ่มภาษาไทของชนกลุ่มน้อยในประเทศอื่นที่ไม่มีอักษรเป็นของตนเอง หรือหลงลืมอักษรของตนเองเพราะหันไปให้ความสำคัญกับภาษาและวัฒนธรรมกระแสอื่นที่เป็นกระแสหลักตามการ ส่งเสริมของทางภาครัฐ ตามอิทธิพลของทั้งทางสังคม การค้า และการเมืองในประเทศที่ตนอาศัย ก็ต้องใช้อักษรโรมัน หรืออักษรอังกฤษแทนเสียงในภาษาของตนเอง

ภาษาไทยที่ใช้อักษรโรมัน เช่นภาษานุง ภาษาต๋ย ในเวียดนาม แต่ภาษาที่ใช้อักษรไทโรมันที่สำคัญในประเทศ จีนคือ ภาษาบู๊ และภาษาจ้วงสมัยใหม่ โดยภาษาจ้วงสมัยเก่านั้นใช้ตัวอักษรที่ดัดแปลงมาจากอักษรจีนเรียกว่า อักษรสือติบ อย่างไรก็ตามแม้ว่าภาษาไทจ้วงและบู๊จะใช้อักษรโรมันไม่ได้ใช้อักษรสือติบแล้ว แต่ลักษณะที่สำคัญบาง ประการคือ การใช้วรรณยุกต์ และตัวสะกดแบบภาษาไทยภาคกลางยังมีความสัมพันธ์กันอย่างอยู่บ้าง

ดังนั้นการศึกษาเปรียบเทียบตัวสะกด และวรรณยุกต์ในภาษาไทยจ้วงและบู๊จะทำให้เข้าใจโครงสร้างของ ภาษากลุ่มไทที่ใช้อักษรอื่น ๆ ในต่างประเทศโดยเฉพาะกลุ่มที่ใช้อักษรโรมัน เช่นไทจ้วง และบู๊ นี้กับภาษาไทย ทำให้ เข้าใจอัตลักษณ์และลักษณะสำคัญที่แท้จริงของภาษาตระกูลไทแบบดั้งเดิมที่มีอยู่ร่วมกันโดยเฉพาะเรื่องของวรรณยุกต์ และตัวสะกด และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของคำศัพท์ภาษาไทยแท้ที่มีใช้ร่วมกันในภาษา ตระกูลไท-กะไดต่าง ๆ ในอนาคต

เนื้อหา

1. กลุ่มอักษรจีนโบราณ

จ้วงโบราณ หรืออักษรสือติบ (Sawndip 𑜋𑜰𑜫 7th century) คืออักษรที่ใช้เขียนภาษาจ้วงในสมัย โบราณ เพราะมีหลักฐานสืบกลับไปได้ถึงราชวงศ์ถัง (Tang Dynasty 618-907 AD) ของจีน (Omniplot. n. d.) ตัวอย่างอักษรสือติบ เช่น 𑜋𑜰𑜫 และ 𑜋𑜰𑜫 ใช้ “𑜋𑜰𑜫” (ยั้ง-เกาะ) “𑜋𑜰𑜫” (ไต่-กระต่าย), “𑜋𑜰𑜫” (มา-ม้า), “𑜋𑜰𑜫” (ฉือ-วัว), “𑜋𑜰𑜫”

”(แอ่น-นกงางแอ่น), “荳” (ถั่ว-ถั่ว), “菓” (มาก-ผลไม้), แต่จีนกลางจะใช้ “羊” (หยาง-แกะ), “兔” (ตู้-กระต่าย), “馬” (หม่า-ม้า), “牛” (หนิว-วัว), “燕” (เยียน-นกงางแอ่น), “豆” (ไต่ว-ถั่ว), “果” (กั่ว-ผลไม้) ทำให้เชื่อว่าลาย สี่ อติบดัดแปลงมาจากอักษรจีน (Wang Dan and Zhang Xiancheng. 2016: 6) โดยอักษรจีนก็พัฒนามาจากอักษร กระดองเต่า (เจียกู่เหวิน (甲骨文) ปลายราชวงศ์ซาง, ราชวงศ์ซางประมาณ 1,600 – 1,046 ก่อนคริสต์ศักราช: หลี่ หมิงเสียน. 2020) โบราณของจีน (อัญญารัตน์ มะลาศรี และเวย์ จิ่งรุ. 2561)

2. จ้วงสมัยใหม่ และปู้อี้

แต่ในบางประเทศที่รักษาอักษรของตนเองไว้ได้อย่างเข้มแข็งแต่ก็พัฒนาระบบอักษรโรมันที่เรียกว่า ตัวอักษรพินอินของตนเองขึ้นมาใช้เพื่อความสะดวกในการเรียนรู้ภาษาจีนของชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ ที่ต้องถูกหล่อ หลอมให้เป็นจีน ภายใต้แนวคิดชาตินิยมของคอมมิวนิสต์แบบจีน และเพื่อการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีนของ ชาวต่างชาติที่เข้ามาค้าขายและเผยแพร่ศาสนาในจีน โดยประมาณ ค.ศ. 1605 (พ.ศ. 2148) มิซซันนารี คณะเยซุอิต ในประเทศจีนเริ่มใช้อักษรโรมันแทนภาษาจีนเมื่อประมาณ ระบบWade-Giles ประมาณ ค.ศ. 1858 (พ.ศ. 2401) คิดโดย Thomas Wade และพัฒนาโดย Herbert Giles ระบบเรียนจีนของกองทัพอเมริกาของมหาวิทยาลัยเยล ประมาณ ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) จนในที่สุดในช่วงหลังเปลี่ยนการปกครอง โจว โหย่วกวง (周有光) และคณะได้ พัฒนา อักษรโรมันที่ใช้สำหรับภาษาจีนขึ้นเพื่อให้คนจีนในประเทศใช้เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1958 (พ.ศ. 2501) (วิภา จิรภาไพศาล. 2563)

โดยในช่วงเวลาหลังจากนั้นไม่นานก็มีการพัฒนาอักษรโรมันใช้สำหรับภาษาถิ่นชาติพันธุ์ต่างในจีน ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 โดยเฉพาะอักษรจ้วงสมัยใหม่ หรือที่เรียกว่า วาซุง (Vahcuengh 話僮) ที่น่าจะมิมาก่อน ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) เพื่อใช้แทนอักษรสือดิบที่เป็นอักษรจีนภาษาจ้วงแบบโบราณ เช่นเดียวกับภาษาปู้อี้ใหม่ที่มีความใกล้เคียงกับภาษาจ้วงมายาวนานก่อนที่จะคิดค้นอักษรโรมันเพื่อเขียนภาษาปู้อี้ของตนเองขึ้นมา ในช่วงประมาณ ค.ศ. 1981 -1985 (Omniplot. n. d.) เนื่องจากความใกล้ชิดของภาษาและวัฒนธรรมจ้วงและปู้อี้ ที่อยู่ในกลุ่มภาษา ไทที่ใช้อักษรโรมันเหมือนกันจึงสามารถศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียง สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ ได้ดังต่อไปนี้

3. สระ

การเปรียบเทียบสระจ้วง ปู้อี้ และพินอิน ได้แก่

3.1 สระท้ายเสียงไม่มีตัวสะกด

อักษรจ้วง: a (อา) e (เอ/แอ) i (อี) o (โอ/ออ) u (อุ) w (อือ) (we-เออ/เอือ)

อักษรปู้อี้: a/aa (อา) ea (เอือ/เอือ) ee (เอ/แอ) i (อี) oo (โอ) o (ออ) u (อุ) ue/ua e (อือ)

อักษรพินอิน: a (อะ/อา) e (เอ/แอ) e/er (เออ/เออร์) yi/i (อี) o (โอ/ออ) u/ wu (อุ) w (อือ)

3.2 เสียงสระท้ายเสียงมีตัวสะกด

อักษรจ้วง: - ย, aw (ไอ) ai (อาย) ae (ไอ) ei (ie-เอีย?) oi (ออย) ui (อุย) wi (เอย/เอือย/อีย) - ว, au (อาว) aeu (เอา) eu (เอว/เอว) iu (อีว) (ieu-เอียว?) ou (โอว) - ม, am (อาม) aem (อำ) em (เอม) iem (เอียม) im (อิม) om (โอม) oem (อม) uem (อุม) um (อุม) (wem-เอือม) (wm-อิม/อิม) - น, an (อาน) aen (อัน) en (เอน) ien (เอียน) in (อิน) on (ออน) oen (อน) uen (อุน) un (อุน) wen (เอือน) wn (อีน/อีน) - ง, ang (อาง) aeng (อ้าง) eng (แอ้ง) ieng (เอียง) ing (อิง) ong (ออง) oeng (อง) ueng (อุ้ง/วง) ung (อุ้ง) (weng-เอือ้ง) wng (อ้าง) - บ, ap (อาบ) aep (อับ) ep (แอบ) iep (เอียบ) ip (อิบ) op (ออบ) oep (อบ) uep (อุบ/วบ) up (อุบ) (wep-เอือบ) (wp-อิบ/อิบ) - ท, at (อาด) aet (อัด) et (แอต) iet (เอียด) it (อิต) ot (ออด) oet (อด) uet (อุต/วด) ut (อุต) wet (เอือต) wt (อืด/อืด) - ก, ak (อาก) aek (อัก) ek (แอก) iek (เอียก) ik (อิก) ok (ออก) oek (อก) uek (อุก/วก) uk (อุก) (wek-เอือก) wk (อิก)

อักษรปู้: -ย, aai (อาย) ai (ไอ) ae/ie (เอีย) ei (เอีย, เอ-อิ) oi (ออย) ei (เอย/เอีย/เอีย/เอีย) -ว, au (อว/เอา) eeu (แอว, เอว) iu (อีว) - ม, aam (อาม) am (อ้าม) oom (โอม) om (ออม) eem (เอม) iam (เอี่ยม) im (เอิม) uam (เอิม) um (อุม) eam (เอือม) - น, aan (อาน) an (อ้าน) oon (โอน) on (ออน) een (เออน) ian (เอียน) in (อิน) uan (อวน) un (อุน) ean (เอือน) en (อิน~เอิน) - ง, aang (อาง) ang (อ้าง) oong (โอง) ong (ออง) eeng (เอง) iang (เอียง) ing (อิง) uang (อว) ung (อุง) eang (เอือ) eng (อิง~เอิง) - บ, aab (อาบ) ab (อ้าบ) oob (โอบ) ob (ออบ) eeb (เอบ) iab (เอียบ) ib (อีบ) uab (อาบ) ub (อูป) eab (เอือบ) - ต, aad (อาด) ad (อ้าด) ood (โอด) od (ออด) eed (เอต) iad (เอียด) id (อีด) uad (อาด) ud (อูด)/ ead (เอือด) ed (อืด~เอ็ด) - ก, ag (อ้าก) og (ออก) eeg (เอก) ig (อิก) ug (อูก) eg (อึก~เอิก)

อักษรพินอิน: - ย, ai (ไอ/ไ) ei (เอีย) ya/ia (เอีย) ui (อูย) - ว, ao (โอาว) iu (อีว) ou (โอาว) iao (เอียว) - น, an (อัน/อาน) en (เออน) ian (เอียน) in (อิน/อิน/อิน) un (อุน/อุน) - ง, ang (อั้ง/อว) iang (เอียง) ing (อิง/อิง) ong (อง/อุง/ออง) uang (อุง/อว)

แสดงให้เห็นว่า สระไม่มีตัวสะกดสามารถเทียบกับแม่ ก กา และมีตัวพินอินของภาษาจีนเทียบได้ ส่วนสระมีเสียงท้ายตามด้วยตัวสะกดภาษาจ้วงและปู้มี 1) แม่เกย 2) แม่เกว 3) แม่กน 4) แม่กง 5) แม่กม 6) แม่กบ 7) แม่กต 8) แม่กก เทียบได้กับมาตราตัวสะกดทั้ง 8 + แม่ ก กา โดยภาษาจ้วงใช้ t (ท) ส่วนปู้ใช้ d (ด) เป็นตัวสะกดแม่กต ส่วนที่อักษรพินอินมี แม่เกย แม่เกว แม่กน แม่กง เท่านั้น ส่วนคำยืมภาษาจีนที่ปรากฏแม่กก เช่น สามก๊ก (三國) และแม่กม เช่น กวนอิม (觀音) เชื่อว่าเป็นสำเนียงจีนถิ่นใต้และในประเทศไทย เพราะในภาษาจีนกลาง สามก๊ก (Sānguó) ออกเสียงว่า “ซานกั๋ว” เป็นแม่เกว และกวนอิม (Guān Yīn) ออกเสียงว่า “กั๋วยิ่น” เป็นแม่กน ในภาษาจีนกลาง

4. พยัญชนะ

การเปรียบเทียบพยัญชนะจ้วง ปู้ และพินอิน ได้แก่

4.1 พยัญชนะเสียงต้นลิ้น

เสียงต้นลิ้น/คอ	อักษรจ้วง	g	-	gv	ng	h	r
อักษรปู้	g	k	-	-	ng	h	hr
อักษรพินอิน	g	k	(gv)	ng	h	r	
อักษรไทย	ก	ข/ค	กว	ง, หง	ฮ, ห	ร, หร	

4.2 พยัญชนะเสียงหน้าลิ้น

เสียงหน้าลิ้น	อักษรจ้วง	c	-	-	-	-	y	ny	ngv	by	gy		my
อักษรปู้	c	q	qv	j	z	x	y	ny	ngy	by		gv	my
อักษรพินอิน	c	q	(qu)	j	z	x	y	-	-	-	-	-	-
อักษรไทย	จ/ช	ช	ชว	จ	จ	ฉ/ช	ย, หย	ญ, หญ	งว, หงว	ปย	กย	กว	มย, หมย

4.3 พยัญชนะเสียงหางลิ้น

เสียงหางลิ้น	อักษรจ้วง	d	nd	t	n	s	-	l
อักษรปู้	d	nd	t	n	s	sl	l	
อักษรพินอิน	d	-	t	n	s	-	l	
อักษรไทย	ด	ด	ท	น	ซ, ส	สล/หล	ล, หล	

4.4 พยัญชนะเสียงผิวปาก

เสียงผิวปาก	อักษรจ้วง	b	-	mb	m	f	v
	อักษรปู้	b	p	mb	m	f	v
	อักษรพินอิน	b	p	-	m	f	w
	อักษรไทย	ป	พ	บ	ม, หม	ฟ, ฝ	ว, หว

จากอักษรจ้วง g อาจจะแทนเสียง /ก/, /ข/ และ /ค/ ส่วน c อาจจะแทนเสียง /จ/ และ /ช/ ส่วนในภาษาปู้ g จะแทนเสียง /ก/ และ k แทน /ข/ และ /ค/ ส่วน c จะแทนเสียง /จ/ ส่วน q จะแทน /ช/ อักษร b ในภาษาจ้วงแทน /ป/ โดยอักษรไทยที่ใช้ พ มักจะใช้เสียงนี้ ส่วนในภาษาปู้จะใช้อักษร b แทนเสียง /ป/ และ p แทน /พ/ โดยที่ทั้งสองภาษาใช้ d แทนเสียง /ต/ และ t แทนเสียง /ท/ เช่นเดียวกับตัวพินอินที่อาจจะเป็นต้นแบบก่อนที่จะทั้งสองภาษาจะพัฒนาตัวโรมันใช้เป็นรูปแบบของตนเอง

5. วรรณยุกต์ของจ้วงและปู้

การเปรียบเทียบวรรณยุกต์ของจ้วง ปู้ และพินอิน ได้แก่

5.1 วรรณยุกต์ของจ้วงและปู้

จ้วง

ที่	ระดับเสียง	จ้วง	จีน	ไทย
1	/1/ ลงแล้วขึ้น	-	á	จัตวา
2	/2/ ค่อนข้างต่ำ	- z	ǎ	เอก
3	/3/ ขึ้นจากระดับสูง	- q	-	ตรี (กึ่งสูง-สูง)
4	/4/ ค่อนข้างสูงคงที่	- j	-	ตรี (สูง)
5	/5/ ขึ้นแล้วลง	- x	à	โท
6	/6/ เสียงกลางคงที่	- h	ā	สามัญ

ปู้

ที่	ระดับเสียง	ปู้	จีน	ไทย
1	/1/ ลงแล้วขึ้น	- l/ q	á	จัตวา
2	/2/ เสียงต่ำคงที่	- z	ǎ	เอก (ต่ำ)
3	/3/ ค่อนข้างต่ำ	- x/ f	ǎ	เอก (กึ่งต่ำ-ต่ำ)
4	/4/ ขึ้นจากระดับสูง	- s/ t	a / ā	ตรี (กึ่งสูง-สูง)
5	/5/ สูงไปกลาง	- j/ c	à	โท
6	/6/ เสียงกลางคงที่	- h/ y	ā	สามัญ

5.2 เสียงวรรณยุกต์ที่มากับตัวสะกดภาษาจ้วง

ลำดับ	จ้วง	จีน	ไทย	ระดับเสียง	ตัวอย่าง	คำแปล
1	-	a	เสียงเอก+คำตาย	/˩/ ค่อนข้างต่ำ+เสียงกัก	doek	ตก
2	- b/g/d	-	สามัญ + คำตาย	/˨˩˦/ เสียงกลาง+เสียงกัก	bag	พัน(คำกริยา)
3	- p/t/k	-	ตรี + คำตาย	/˥/ ค่อนข้างสูง+เสียงกัก	bak	ปาก

ศัพท์ภาษาจ้วงกับเสียงวรรณยุกต์ (ยุทธพร นาคสุข. มปป : 16, 17) เช่น

เสียงจัตวา (ลงแล้วขึ้น/˩˩˦/) bwn ปิน (ชน) mbwn บิน (ฟ้า อากาศ) lajmbwn ลาบิน (لابิน - โลก) hanqmbwn ฮานบิน (ฮานบิน - ห่านฟ้า/หงส์) son สอน (สอน)

เสียงตรี (กึ่งสูง-สูง/˥/) hanq ฮาน (ห่าน) haeuq เฮา (ช้อน) hiq ฮี (ลม) gyauejhoq ภูเขาโฮ (ภูเขาโฮ - หัวเข่า) gvaq กว้า (ขำม)

เสียงตรี (สูงอย่างเดียว/˥/) gyauej ภูเขา (หัว ผม ยอด) gyaeqhenj ภูเขาเอน (ภูเขาเอน-ไข่มือก/ไข่มือก) cij ซี (แต้มนม น้มนม) hwnj ฮัน (ป็น)

เสียงโท (ขึ้นแล้วลง/˨˩˦/) boux โบ้ว (ผู้) haex โฮ (ชี้ อูจจาระ) caeux เข้า (เข้า) nax น้ำ (น้ำ) max ม้า (ม้า)

เสียงเอก (ค่อนข้างต่ำ/˩/) ngoenz ง๊อ (วัน) ranz ฆาน (ครัว เรือน ห้อง) faenz ฟัน (ฟัน) ngviz งวี (ไขกระดูก) rwz รื่อ (หู) mwngz มึง (คุณ)

สามัญ (กลาง/˨˩˦/) daeuh เตา (ชี้เถ้า สาหร่าย เขียว) dah ตา (น้ำ) ciengh ชิง (ข้าง) conggh โง (รู ช่อง) meh เม (แม่/เมีย) noh โน (เนื้อ)

ศัพท์ภาษาปู้กับเสียงวรรณยุกต์ (เมฆม สอดส่องภท. 2557: 72,73) เช่น

เสียงจัตวา (ลงแล้วขึ้น/˩˩˦/) : baul (ปู่) byal (ปลา) bil (ปี) mal (มา) jeengl (แข็ง) jangl (ข้าง) gaail (ขาย) jael (ไกล) haaul (ขาว) hingl (ชิง) raaml (หาม) ranl (เห็น) saangl (สูง) laail (หลาย) nyal (หญ้า)

เสียงตรี (ขึ้นจากระดับสูง/˥/) : - s, baus (ปู่) jais (ไข่) gais (ไก่) roons (หัน) dams (ต่ำ) - t, bidt (เปิด) raabt (หาบ)

เสียงโท (สูงไปกลาง/˨˩˦/) : jaec (ไถ่) jac (กล้า)

เสียงเอก (ต่ำคงที่/˩/) : haangz (คาง) hoz (ขอ) nganz (เงิน) ngeaz (งู) gvaz (ขวา)

เสียงเอก (ค่อนข้างต่ำ/˩/) : x, bix (พี่) ramx (น้ำ) nuangx (น้อง) xex (ซื้อ) oix (อ้อย)

เสียงสามัญ (กลาง/˨˩˦/) : boh (พ่อ) roh (นอก)

6. เสียงวรรณยุกต์ของจีนกวางตุ้งเทียบ ปู้ และจ้วง

กวางตุ้ง: 1อ (˩) 2อ (˩) 3อ (˩) 4อ (˩) 5อ (˩) 6อ (˩) 7อ (˩) 8อ (˩) 9อ (˩)

ปู้: 1อ (˩) 2อ (˩) 3อ (˩) 4อ (˩) 5อ (˩) 6อ (˩) 7อ (˩) 8อ (˩)

จ้วง: 1อ (˩) 2อ (˩) 3อ (˩) 4อ (˩) 5อ (˩) 6อ (˩)

ไทย ¹	จีนกลาง ²	กวางตุ้ง ³	กวางตุ้ง II ⁴	ปู้ฮีส ⁵	จ้วง ⁶	เลข ⁷	จิ้น ⁷
สามัญ /t/	ā /l/ อี้	1 อี้	l, ʔ อี้/อ้อ	l อ้อ	l อ้อ	1	陰平
โท /t/	ǎ /t/ อ๋อ	1 ออ / งอ	l อี้	ʔ อ้อ	l อี้	2	陰上
ตรี /t/	à /t/ อ้อ	l อ้อ	1 ออ	l อี้	l อี้	3	陰去
เอก /t/	á /t/ อี้	(j)?	j อ้อ	j อ้อ	ng อ้อ	4	陽平
โท /t/	ǎ /t/ อ๋อ	1 ออ / งอ	l อ้อ	ng อ้อ	ng อ้อ	5	陽上
ตรี /t/	à /t/ อ้อ	ng อ้อ	j อ้อ	1 ออ	1 ออ	6	陽去
(t) ?	a สั้นเบา /t/	1 อี้	l อี้	l อี้		7 (1)	上陰入
(t) ?	a สั้นเบา /t/	(ng/t)?	1 ออ	1 ออ		8 (3)	下陰入
(t) ?	a สั้นเบา /t/	ng อ้อ	j อ้อ			9 (6)	陽入
จัตวา /t/ ?							

ไทย¹ ไทยภาคกลาง

จีนกลาง² คือ IPA+พินอินจีน

กวางตุ้ง³ คือ กวางตุ้งในไทย

กวางตุ้ง II⁴ จิ้น

กวางตุ้ง

ปู้ฮีส⁵ คือ IPA tone

ปู้ฮีส

จ้วง⁶ คือ IPA tone จ้วง

เลข⁷ คือ ลำดับเสียงจิ้น

จิ้น⁷ คือ เสียงฮันยูจิ้น

7 (1) คือ 7=1

8 (3) คือ 8 = 3

9 (6) คือ 9 = 6

หมายเหตุ

ข้อมูลตารางรวบรวมและสรุปจาก ¹ จุมพล ถาวรชอบ และเทวากร คำสัตย์. (2567: 127-149) ² Tilman Aretz. (2018: 1-29), Wai-Sum Lee and Eric Zee. (2003) และ Peter Ladefoged. (2018) ^{3,7} ปภาดา ทวีอักษรพันธ์. (2565: 231-248) ⁴ Zee, Eric (1999: 58-61) ⁵ เมฆม สอดส่องกฤษ. (2557: 67-76) ⁶ เมฆม สอดส่องกฤษ. (2558: 68-81)

วงเล็บก่อนหน้าเครื่องหมายปริศนา คือเสียงที่ผู้วิจัยไม่สามารถสรุปได้แน่ชัดว่าเป็นเรื่องดังกล่าวหรือไม่ ภายในเครื่องหมายชนิดขีดในเชิงเลขคือ เครื่องหมายเสียงที่ซ้ำกันคือ 7 (1) หมายถึงเสียงที่ 7 ที่เป็นวรรณยุกต์เดียวกับเครื่องหมายเสียงที่ 1, 8 (3) หมายถึงเสียงที่ 8 ที่เป็นวรรณยุกต์เดียวกับเครื่องหมายเสียงที่ 3, 9 (6) หมายถึงเสียงที่ 9 ที่เป็นวรรณยุกต์เดียวกับเครื่องหมายเสียงที่ 6.

โดยจากตารางจะเห็นว่าเสียงวรรณยุกต์ภาษาจ้วงและปู้ใกล้เคียงกัน แต่มีบางเสียงไม่เหมือนกันคือเสียงที่ 2 ส่วนเสียงที่ 4 แม้ว่าจะมีระดับเสียงต่างกัน แต่ถือได้ว่าเป็นเสียงย่อยของเสียงเอก ซึ่งทั้งสองเสียงเป็นเสียงที่มีอยู่ในภาษาไทยเช่นกัน และภาษาปู้มีเสียงวรรณยุกต์ 8 เสียง โดยเสียงที่ 7 ซ้ำกับเสียงที่ 3 และเสียงที่ 8 ซ้ำกับเสียงที่ 6 เหมือนว่า 7 (3) และ 8 (6) ของภาษาปู้ คือ 8 (3) และ 9 (6) ที่อาจจะได้อิทธิพลจากภาษาจีนกวางตุ้ง และเสียงจัตวาน่าจะเป็นคู่เทียบได้กับ พินอิน ā ในเสียงที่ 1 แต่นักวิชาการหลายท่านให้สามัญตรงกับ 陰平 เสียงจัตวาจึงจัดไว้นอกการเทียบเสียง

6.3 ระดับเสียงวรรณยุกต์สากลในภาษาไทยกลาง

ศัพท์ภาษาไทยกับวรรณยุกต์ (วิรัช กมลนาวัน. 2546: 49 และวิภาศรี จ้อยสูงเนิน. 2537: 12) เช่น

เสียงจัตวา /4/ ขา ฝา หู หมู หนา หั่ว

เสียงตรี (กึ่งสูง-สูง/1/) ข้า น้ำ น้ำ ม้า ไม้ (สูงอย่างเดียว/1/) มด นก ลัก ชั่น เค้า

เสียงโท /3/ ลาก ลูก แม่ พ่อ ต้ม ป้า ผ้า ห้า

เสียงเอก (กึ่งต่ำไปต่ำ/3/) แดด ตาก สง ฝา ไช้ จุ่ม ป่า บ่า (ต่ำอย่างเดียว/1/) หนา (อย่า หลับ) ?

เสียงสามัญ /1/ ปี ตา กิน บิน แดง มือ นา

6.4 เสียงวรรณยุกต์ภาษาปักข์ได้

คำศัพท์ปักข์ได้กับวรรณยุกต์ (พจน์ ศิริอักษรสาสน์. 2545: 172-198) เช่น

เสียงจัตวา (กลางขึ้น/4/) ดึก เกียน (เกวียน) เป็ล้อย เกลือ คี (กี) จู้ด (จุด)

เสียงตรี (สูงขึ้น/1/) หงอน ใหญ่ ร้อย (อร้อย) เคื่อฮั่น (มะเขือขึ้น) ม้า (หมา)

เสียงโท (สูงปลายตก/3/) ผึ่ง คลาด (ขลาด) ฮีต (นิต) หลุหละ (เลอะเทอะ) คาด (ขาด)

เสียงโทเพี้ยน (เสียงกลางตก/3/) พา ทา ชาย ชิม ู เงิน ยุง เรี้ยน (เรียน)

เสียงเอกเพี้ยน (เสียงต่ำตก/3/) พัด ท้อง แท้ ชี้ ลี๊ก มลับ (สำหรับ) ฉ่าง (ข้าง)

เสียงเอก (ต่ำระดับ/1/) พ่อ เหมลีน (ลีน) นูนี้ (เสียงกระหุนกระหุน) เหมละ (มะลิ) โหลก (ลูก)

เสียงสามัญ (กลางระดับ/1/) ตลอก (ตลอก) กลวย (กล้วย) กวาด กลาบ (กราบ) คา (ฆ่า)

6.5 ระดับเสียงวรรณยุกต์สากลในภาษาคำเมือง

ศัพท์ล้านนากับเสียงวรรณยุกต์ (กรรณิการ์ วิมลเกษม. 2549: 9-52) เช่น

เสียงจัตวา (ต่ำ-กึ่งสูง /4/) : เหลา หลัก กา เกียง (เดือนแรก ชิดกา) โหมม ไก่ (ต้นไก่ แก้งไม่รู้ ไกล)

เสียงคล้ายจัตวา (กลางขึ้น -1/) : ลี๊ (ลี้ก) นก (นก) มัด (มัด) ลัก ลับ

เสียงคล้ายตรี (สูงขึ้น /1/) : เปอะ (ชีโคลน) ลี (สอย) แสะ (ถาง) เมอะ (เหมาะ) กั๊ (กับ)

เสียงตรี (กึ่งสูงมาก-สูง /1/): เล้า ลัก ค้า คุ้ม/คุ่ม (วังของกษัตริย์) ไค่ (ปีกุน)
เสียงตรีปลายโท/โทพิเศษ (สูงตกเส้นเสียงปิด /12/): เหล้า ก้า เก้ง (กั้น บัง มุง) ใจ
เสียงโท (สูง-ตก /4/): เล้า ลาก ค่า แม่ ผ้ากั้ว (ผ้าม่าน) พี่ (อ่าน ปี่) ร่อม (ร้อง ช่องทางเดิน)
เสียงเอก (ต่ำ-ตก /J/): เหล้า หลาก ก่า ก้า (สุกใส เข้ม จืด) ตู๋ (ต้นประตู่)
เสียงสามัญ (กลาง /4/): เล้า คา คิง (ตัว ร่างกาย ตนเอง) ไทย (อ่าน ไต) เมย (อ่าน เมีย)

โดยการที่เสียงวรรณยุกต์จีนกลางมี 5 เสียง กวางต้งมี 9 เสียง จ้วงมี 6 เสียง ปู้มี 8 เสียง ในขณะที่ไทภาคกลางมี 5 เสียง ไทเหนือมี 8 เสียง ไทปักษ์ใต้มี 7 เสียง แสดงให้เห็นว่าภาษาหลักเช่น จีนกลาง และไทยภาคกลางมีการทำให้ง่ายขึ้นจึงนับเสียงย่อยของตรี หรือเอกไว้ด้วยกันในขณะที่ภาษาไทยเหนือมีหน่วยเสียงย่อยของเสียงโท เช่นเดียวกับเสียงวรรณยุกต์ที่ 7, 8, 9 ของจีนกวางต้ง และเสียงที่ 7, 8 ในภาษาปู้มี ที่เป็นเสียงซ้ำที่เป็นเหมือนเสียงดนตรีที่มีการซ้ำเสียงเมื่อใดโน้ตเป็นเสียงสูงขึ้นหรือต่ำลง

สรุป

ภาษาที่ใช้อักษรโรมันที่สำคัญในประเทศจีนคือ ภาษาปู้มี และภาษาจ้วงสมัยใหม่ ความใกล้ชิดของภาษาและวัฒนธรรมจ้วงและปู้มี ที่อยู่ในกลุ่มภาษาไทที่ใช้อักษรโรมันเหมือนกันจึงสามารถศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ แสดงให้เห็นว่า สระไม่มีตัวสะกดสามารถเทียบกับแม่ ก กา และมีตัวพินอินของภาษาจีนเทียบได้ ส่วนสระมีเสียงท้ายตามด้วยตัวสะกดภาษาจ้วงและปู้มี มี 1) แม่เกย 2) แม่เกว 3) แม่กน 4) แม่กง 5) แม่กม 6) แม่กล 7) แม่กต 8) แม่กก เทียบได้กับมาตราตัวสะกดทั้ง 8 + แม่ ก กา โดยภาษาจ้วงใช้ t (ท) ส่วนปู้มีใช้ d (ด) เป็นตัวสะกดแม่กต

จากอักษรจ้วง g อาจแทนเสียง /ก/, /ข/ และ /ค/ ส่วน c อาจแทนเสียง /จ/ และ /ช/ ส่วนในภาษาปู้มี g จะแทนเสียง /ก/ และ k แทน /ข/ และ /ค/ ส่วน c จะแทนเสียง /จ/ ส่วน q จะแทน /ช/ อักษร b ในภาษาจ้วงแทน /ป/ โดยอักษรไทยที่ใช้ พ มักจะใช้เสียงนี้ ส่วนในภาษาปู้มีจะใช้อักษร b แทนเสียง /ป/ และ p แทน /พ/ โดยที่ตั้งสองภาษาใช้ d แทนเสียง /ต/ และ t แทนเสียง /ท/ เช่นเดียวกับตัวพินอินที่อาจจะเป็นต้นแบบก่อนที่จะทั้งสองภาษาจะพัฒนาตัวโรมันใช้เป็นรูปแบบของตนเอง

เสียงวรรณยุกต์ภาษาจ้วงและปู้มีใกล้เคียงกัน แต่มีบางเสียงไม่เหมือนกันคือ เสียงที่ 2 ส่วนเสียงที่ 4 แม้ว่าจะมีระดับเสียงต่างกัน แต่ถือได้ว่าเป็นเสียงย่อยของเสียงเอก ซึ่งทั้งสองเสียงเป็นเสียงที่มีอยู่ในภาษาไทยเช่นกัน และภาษาปู้มีมีเสียงวรรณยุกต์ 8 เสียง โดยเสียงที่ 7 ซ้ำกับเสียงที่ 3 และเสียงที่ 8 ซ้ำกับเสียงที่ 6 เหมือนว่า 7 (3) และ 8 (6) ของภาษาปู้มี คือ 8 (3) และ 9 (6) ที่อาจจะได้อิทธิพลจากภาษาจีนกวางต้งมากกว่าภาษาจีนกลาง โดยการซ้ำเสียงหรือเหล่านี้อาจจะเข้าใจได้ง่ายขึ้นเมื่อเปรียบกับโน้ตดนตรีที่เสียงสูงขึ้นหรือต่ำลงด้วยโน้ตตัวเดียวกัน

รายการอ้างอิง

- กรรณิการ์ วิมลเกษม. (2549). *ภาษาไทยถิ่นเหนือ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ภาควิชาโบราณคดี สาขาวิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทธรรมสารจำกัด.
- จุมพล ถาวรชอบ และเทวากร คำสัตย์. (มกราคม-มิถุนายน 2567). การศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน สาขาวิชาภาษาไทย สถาบันผู้เลี้ยงแห่งมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมนานกิงสาธารณรัฐประชาชนจีน. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*. 19(1), น. 127-149.
- ธัญญารัตน์ มะลาศรี และเวย์ จิงหฺรุ. (2561). ลักษณะเด่นของอักษรกระดองเต่า. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*. 6(1), น. 77-92.

- ปภาดา ทวีอักษรพันธ์. (มกราคม - มิถุนายน 2565). การศึกษาระบบเสียงภาษาจีนกวางตุ้งในประเทศไทย.
วารสารวิชาการภาษาและวัฒนธรรมจีน. 9(1), น. 231-248.
- ปิยะวรรณ กลีบศรี. (2538). การเขียนพยัญชนะไทยด้วยอักษรโรมันสมัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พจน์ ศิริอักษรสาสน์. (2545). ภาษาถิ่นของไทย FL 323. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรทิพย์ เติตตินนภา. (พฤศจิกายน 2546). การเปลี่ยนแปลงระบบการเขียนในสมัยรัตนโกสินทร์.
วารสารวรรณวิทัศน์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปีที่ 3, น. 7-30.
- ยุทธพร นาคสุข. (มปป). เอกสารประกอบการสอนวิชา LCLG 597 อักษรไท (Tai Orthography). มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เมฆม สอดส่องกฤษ. (กรกฎาคม - ธันวาคม 2557). ภาษาปู้อี้: ภาษาที่ใกล้ชิดกับภาษาไทยในประเทศจีน.
วารสารกระแสวัฒนธรรม. 15 (28), 67-76.
- _____. (กรกฎาคม - ธันวาคม 2558). ภาษาจ้วง: ภาษาไทในประเทศจีนตามทัศนะของนักวิชาการจีน.
วารสารกระแสวัฒนธรรม. 16 (30), 68-81.
- วิรัช กมลนวิน. (กรกฎาคม - ธันวาคม 2546). การวิเคราะห์ระบบเสียงวรรณยุกต์ของชาวกรุงศรีอยุธยาจากเสียงเจรจาโขนและจินตตามณี. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 3(2), น. 28-54.
- วิภา จิรภาไพศาล. (2563). 13 มกราคม 2449 วันเกิด “โจวไห่ยว่กวง” นักภาษาศาสตร์ผู้ได้ชื่อว่า “บิดาระบบพินอิน”. (ออนไลน์).
- ศิลปวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2567. จาก: https://www.silpa-mag.com/this-day-in-history/article_44043.
- วิภาศรี จ้อยสูงเนิน. (2537). การแก้ไขการออกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยของนักเรียนระดับ 8 โรงเรียนนานาชาติ เชียงใหม่ โดยการแทนเสียงด้วยตัวอักษรอย่างมีระบบ. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- หลี่หมิงเสียน. (2020). พัฒนาการของตัวอักษรจีน. (ออนไลน์). อาศรมสยาม-จีนวิทยา, บริษัทซีฟู้ดอลล์จำกัด (มหาชน) และสมาคมปัญญาภิวัฒน์. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2567. จาก: <https://www.arsomsiam.com/evolution-of-chinese-characters/>.
- Omniplot. (n. d.). Zhuang (Vahcuengh / Vabcueyɯ / 話儂). (Online). Retrieved Nov. 30, 2024. from: <https://www.omniplot.com/writing/zhuang.htm>.
- Peter Ladefoged. (2018). Chinese, Standard (Tone) “The tones of Standard Chinese”. (Online). UCLA Phonetics Lab Data, Index of languages. Nov. 30, 2024. from: <https://phonetics.ucla.edu/vowels/chapter2/chinese/recording2.1.html>
- Tilman Aretz. (2018). “Hanyu Phinyin” A Guide to the Pronunciation and Romanization of Modern Chinese. (Pdf Online). A Wonderful Taiwan Forum publication. Retrieved Nov. 30, 2024. from: <https://www.taiwan-database.net/PDFs/WTFpdf03.pdf>. pp. 1-29.

- Wai-Sum Lee and Eric Zee. (2003). Standard Chinese (Beijing). *Journal of the International Phonetic Association*. (Pdf online). International Phonetic Association. Printed in the United Kingdom. 33(1), pp. 109-102. Retrieved Nov. 30, 2024. from: https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/050A393AF2D3C325E3C6796FE8CA99A3/S0025100303001208a.pdf/standard_chinese_beijing.pdf.
- Wang Dan and Zhang Xiancheng. (2016). Study on Zhuang People's Cognitive Situation from the Perspective of Sawndip's Semantic Component: Based on Animals and Plants Sawndip. *Studies in Literature and Language*, Canadian Academy of Oriental and Occidental Culture (CSCanada). 12(1), pp. 5-8.
- Zee, Eric (1999), "Chinese (Hong Kong Cantonese)". (Pdf online). Handbook of the International Phonetic Association: A guide to the use of the International Phonetic Alphabet, Cambridge: Cambridge University Press. Retrieved Nov. 30, 2024. from: https://sail.usc.edu/~lgoldste/General_Phonetics/Final_Project/Chinese.pdf. pp, 58-61.

ผู้เขียนบทความ

ดร. วรเดช มีแสงรุทธกุล อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อีเมล: waradet.m@nrru.ac.th

การประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี The Construction of Musical Identity of Sanyalak Donsri

พรณัชชา เศษวงษา, วันวิสา ดีผิว, สุชัยญา ละอองทอง, บุนยเสนอ ตรีวิเศษ
PORNNATCHA SETWONGSA, WANWISA DEEPIW, SUCHANYA LA-ONGTHONG,
BUNSANOE TRIWISET
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University
จังหวัดบุรีรัมย์
Buri Ram Province

Received: March 17, 2025

Revised: April 29, 2025

Accepted: May 4, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคือบทเพลงที่ประพันธ์โดยสัญญาลักษณ์ ดอนศรี จำนวน 206 เพลง โดยใช้แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ของ ศิริพร ภักดีผาสุก (2561) และแนวคิดการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมของ วรวรรณ ศรียากย์ (2562) ผลการวิจัยพบการประกอบสร้างอัตลักษณ์ 2 ประการ คือรูปแบบของบทเพลง และกลวิธีการสร้างสรรค์บทเพลง ในด้านรูปแบบพบการประยุกต์ใช้ฉันทลักษณ์ไทยดั้งเดิม ได้แก่ กลอนสุภาพ กาพย์ยานี กาพย์ฉับ และพบรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะถิ่นของชาวอีสานใต้ ได้แก่ การประยุกต์ท่วงทำนองของเพลงกันตรึม และท่วงทำนองเพลงโคราช ส่วนกลวิธีการสร้างสรรค์บทเพลงพบ 2 ด้าน คือ การประกอบสร้างด้านเนื้อหา ได้แก่ ด้านความรัก ด้านสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านการให้ความหวังและกำลังใจ และการประกอบสร้างด้านภาษา ได้แก่ การใช้คำ การใช้ถ้อยคำ และการใช้ภาพพจน์

คำสำคัญ : การประกอบสร้างอัตลักษณ์ บทเพลง กลวิธีการสร้างสรรค์บทเพลง สัญญาลักษณ์ ดอนศรี

Abstract

This research article aims to study the construction of musical identity in the songs of Sanyalak Donsri. The data used in this study consists of 206 songs composed by Sanyalak Donsri. The study applies the theoretical framework of the relationship between language and identity proposed by Siriporn Phakdeepasook (2018), as well as the literary critique analysis approach of Worawat Sriyabhaya (2019). The findings reveal two aspects of identity construction: the form of the songs and the creative strategies used. In terms of form, traditional Thai poetic structures, such as klon suphap, kap yanee, and kap chabang, are adapted. Additionally, distinct regional forms from the Southern Isan culture are observed, such as the integration of kantruem melodies and Korat song rhythms. Regarding creative strategies, two main areas are identified: content construction and

language construction. Content construction includes themes of love, social reflection and satire, arts and culture, and offering hope and encouragement. Language construction involves the use of words, expressions, and figurative language.

Keywords: Identity Construction, Songs, Creative Strategies, Sanyalak Donsri

บทนำ

บทเพลงมีบทบาทและความสำคัญต่อมนุษย์อย่างมาก เพราะนอกจากใช้เพื่อความรู้ในเชิงสุนทรียภาพแล้ว ยังใช้สร้างแรงบันดาลใจ ทั้งเป็นเครื่องมือสื่อสารทางสังคมในการสะท้อนภาพสังคมวัฒนธรรมอีกด้วย กล่าวคือ ในยามสุขเพลงช่วยเสริมสร้างอารมณ์ที่ดีและมีความสุขเพิ่มขึ้นได้ ในยามทุกข์เพลงช่วยเยียวยา ปลอบโยนบำรุงขวัญกำลังใจให้คลายจากทุกข์ได้ บทเพลงจึงเป็นเสมือนเพื่อนร่วมทางและมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ บทเพลงมีหลายประเภท คือ เพลงไทยเดิม เป็นเพลงที่มีเอกลักษณ์ในท่วงทำนองและการใช้เครื่องดนตรีไทยเป็นหลัก เพลงพื้นบ้าน เป็นเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิตของผู้คนแต่ละภูมิภาค และเพลงไทยสากล เป็นแนวเพลงที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตกและพัฒนาให้เข้ากับบริบทสังคมไทย เพลงที่จัดอยู่ในประเภทเพลงไทยสากลนี้ ได้แก่ เพลงลูกกรุง เพลงเพื่อชีวิต เพลงสตริง เพลงอินดี้ และเพลงลูกทุ่ง

สภานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่มที่ 15 (2553, น.74) ให้นิยามเพลงลูกทุ่งไว้ว่า เป็นเพลงไทยที่มีลักษณะเฉพาะ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย บรรยายเรื่องราวของวิถีชีวิต สภาพสังคม อุดมคติและวัฒนธรรมไทย ซึ่งเน้นชีวิตของชาวนาชนบท โดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง สีสัณฐานที่เรียบง่ายแบบแผนให้บรรยากาศของความ เป็นลูกทุ่ง ลักษณะการร้องต้องเอื้อนใช้ลูกคอ และสำเนียงการร้องที่แตกต่างกันไปตามท้องถิ่น และลีลาของผู้ขับร้อง โดยทั่วไปคนมักรู้จักผู้ขับร้องมากกว่าผู้ประพันธ์เพลง ทั้งนี้เพราะผู้ประพันธ์เพลงทำหน้าที่เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานอยู่เบื้องหลัง โดยผู้ประพันธ์นั้นต้องใช้ความรู้ อารมณ์ และประสบการณ์อย่างมากในการสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อให้ประทับใจผู้ฟัง Belsey (2022). กล่าวว่า “ภาษาไม่เพียงเป็นเครื่องมือสื่อสารและส่งความหมายเท่านั้น ยังเป็นระบบที่สร้างความหมายด้วย” ธัญญา สังขพัฒน์ (2560, น. 115) กล่าวว่า “ภาษาและตัวบทมีบทบาทต่อการประกอบสร้างความจริงและอัตลักษณ์ของมนุษย์” จากความคิดดังกล่าวนี้ ผู้ประพันธ์จึงมีหน้าที่สะท้อนความคิดเห็นภายใต้ ค่านิยมทางสังคมวัฒนธรรมที่สังกัดอยู่ผ่านการใช้ภาษา ซึ่งจะต้องถูกประกอบสร้างขึ้นอย่างลงตัวทุกองค์ประกอบ อาจนำเสนอในรูปแบบฉันทลักษณ์ตามขนบของไทย อาจนำเสนอลักษณะประยุกต์ทำนองพื้นบ้านที่ตนคุ้นเคย ใช้ทำนอง ดนตรีประกอบที่สอดคล้องกัน รวมถึงเป้าประสงค์ของการนำเสนอแนวคิดบางประการแก่ผู้ฟัง โดยทั้งหมดที่กล่าวมานี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ประพันธ์เป็นสำคัญ ผู้ประพันธ์ที่มีความสามารถสูงจะสามารถแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของคนในสังคม วิถีชีวิต การเปรียบเทียบเหตุการณ์ เรื่องราวที่สะท้อนจากสังคมใน ด้านต่างๆ ทำให้ผู้ฟังติดตามมีอารมณ์ร่วมไปกับบทเพลงด้วย ผู้ประพันธ์เพลงในประเทศไทยที่มีชื่อเสียงในอดีตและปัจจุบัน ได้แก่ ไพญญ์ บุตรจันทร์ พงศ์ มุกดา กานท์ การุณวงศ์ ชลธิ์ ธารทอง ฉลอง ภู่อสง่า ลพ บุรีรัตน์ และสลา คุณวุฒิ อย่างไรก็ตาม ยังมีอีกหลายคนที่มีผลงานโดดเด่น แม้ตัวผู้ประพันธ์มิได้มีชื่อเสียงเหมือนผู้ขับร้อง หากอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของนักร้องหลายคน เช่น วสุ ท้าวหาญ สัญญาลักษณ์ ตอนศรี

สัญญาลักษณ์ ตอนศรี มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านทุ่งสว่าง ตำบลสีเหลี่ยม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้ประพันธ์เพลงที่ประสบความสำเร็จคนหนึ่งที่วงการเพลงลูกทุ่งยอมรับ สัญญาลักษณ์ได้นำความรู้ แนวคิด วัฒนธรรม วิถีชีวิต และเรื่องราวของบ้านเกิดมาถ่ายทอดเป็นบทเพลง ลักษณะดังกล่าวเป็นเสมือนว่าสัญญาลักษณ์ นำเสนอความเป็นตัวตนสู่โลกภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ LaBelle (2011) ที่กล่าวว่า “เราใช้ภาษาหลายลักษณะเพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของเราสู่โลก” ; ศิริพร ภักดีมาสุก (2561) กล่าวว่า “ภาษามีบทบาทสำคัญในการประกอบสร้าง

และนำเสนออัตลักษณ์ในหลายแง่มุม อาจเป็นป้ายฉลากระบุอัตลักษณ์ เป็นตรรกะบังคับข้ออัตลักษณ์ เป็นเครื่องมือในการสื่อและนำเสนออัตลักษณ์ รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการนำเสนอภาพตัวตนและอุดมการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Block (2012) ที่กล่าวว่า “ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างความตระหนักในความแตกต่างทางอัตลักษณ์ เช่น เพศ เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ ; ัญญา สังขพันธานนท์ (2560, น.114) กล่าวว่า “บุคคลถูกประกอบสร้างจากวัฒนธรรม สร้างขึ้นและดำรงอยู่ในปฏิสัมพันธ์ที่เรียกว่า “อัตบุคคล” และได้อธิบายว่า “อัตบุคคล” ถูกสร้างขึ้นผ่านความหมายทางวัฒนธรรมและการปฏิบัติ และมีความหมายทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย” กล่าวคือ ผลงานของเขาจึงเป็นความแปลกใหม่จากนักประพันธ์อื่น มีอัตลักษณ์เฉพาะตนคือใช้ลักษณะเด่นของวัฒนธรรมอีสานได้มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานเพลง มีความงามทางวรรณศิลป์อันประณีตที่ยึดถือตามแบบฉบับฉันทลักษณ์ไทย ให้ความสำคัญกับการใช้คำสัมผัสคล้องจองตลอดเพลง ดังตัวอย่างการประกอบสร้างภาษา วิถีวัฒนธรรม และแนวคิดที่นำเสนอในเพลง “สัญญาณัฏฐ์” ดังเนื้อเพลงต่อไปนี้ “เศษผ้าชิ้นแม่รัดแน่นบนแขนสองข้าง เดินควงกำปั้นสร้างฝันบนผืนผ้าใบ เรียนน้อยต๋อยหนักใช้ความเจ็บปวดแลกเงินเลี้ยงกาย ทุกหยดเหงื่อที่รินไหลเพื่อแม่สบายในภายภาคหน้า ความยากความจนสร้างคนให้เป็นนักร้อง เราต๋อยความรู้ต้องใช้กำลังดั่งว่า เลือดที่กระเซ็นกับรอยแผลเป็นเตือนใจเรื่อยมา ว่าเงินทุกบาทมีค่ากว่าจะได้มายากเย็นแค่ไหน” (เพลงสัญญาณัฏฐ์ : เท็ดดี อาร์สยาม, RsiamMusic, 2556)

เนื้อเพลงข้างต้น เป็นการประกอบสร้างขึ้นด้วยการนำวิถีชาชนบท “เศษผ้าชิ้น” สะท้อนถึงชีวิตผูกพันกับผืนนาที่มีกตัญญูใจเอง เป็นวิถีของผู้หญิงในท้องถิ่นอีสานใต้ การใช้เศษผ้าชิ้นของแม่รัดแน่นบนแขนทั้งสองของลูกชาย คือการนำสิ่งที่เป็นวิถีทางวัฒนธรรมของผู้หญิงชนบท เปรียบเป็นสัญลักษณ์แสดงความห่วงใยที่แม่มีต่อลูก เมื่อเพลงที่ผู้ประพันธ์ประจงเขียนขึ้นอย่างมีจุดหมายเพื่อให้ตัวละครเอกมีพลังใจที่จะสู้กับชีวิตเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ลูกมีศักยภาพในการดูแลแม่ให้มีความสุขได้ นอกจากนั้นยังต้องประกอบสร้างด้วยภาษาถ้อยคำที่ส่งความหมายได้ชัดเจนและกินใจ ทั้งต้องมีความคล้องจอง สอดคล้องกับจังหวะทำนองของเพลง จึงทำให้สัญญาณัฏฐ์ ดอนศรี ผู้ประพันธ์เพลงนี้ได้รับรางวัลชนะเลิศ “เพชรในเพลง” ผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่นในการประพันธ์เพลงลูกทุ่งเนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ในปี 2557 (บันทึก, 2557) และในปี 2548 และ ปี 2558 ได้รับรางวัล “เพชรในเพลง” จากเพลง “เพลงดวงดาวชานา” ขับร้องโดย สันติ ดวงสว่าง และ “เพลงพรจากปากแม่” ขับร้องโดย แมน มณีวรรณ ตามลำดับ (สัญญาธิรักษ์ ดอนศรีรัฐิโต, 2567, น.15)

นอกจากนี้ ในปี 2553 บทเพลง “ดาวมหาลัย” ร้องโดย สาวมาด เมกกะเด็นซ์ ได้รับรางวัลพระพิณเนศ เพลงลูกทุ่งยอดเยี่ยม จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปี 2554 บทเพลง “กันตรึมสกา” ร้องโดย ยิ่งยง ยอดบัวงาม ได้รับรางวัลนักร้องลูกทุ่งยอดเยี่ยม สยามดาราอวอร์ด จากนิตยสารสยามดารา กรุงเทพมหานคร และในปี 2555 สัญญาณัฏฐ์ ดอนศรี ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินมรดกอีสาน สาขาวรรณศิลป์ (ประพันธ์เพลงลูกทุ่ง) จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น (สัญญาธิรักษ์ ดอนศรีรัฐิโต, 2567, น.15)

จะเห็นได้ว่า สัญญาณัฏฐ์ ดอนศรี เป็นผู้มีความโดดเด่นด้านการประพันธ์เพลง และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาวงการเพลงลูกทุ่งให้มีการพัฒนาก้าวหน้าเป็นที่นิยมอย่างสูงในปัจจุบัน และการประพันธ์เพลงจำนวนมากยังสะท้อนให้เห็นผลงานเชิงคุณภาพ ลักษณะเพลงสัญญาณัฏฐ์มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว เนื่องจากได้ประยุกต์ท่วงทำนองพื้นถิ่นอีสาน อีสานใต้ ท่วงทำนองของชาวไทยเชื้อสายเขมรในพื้นที่ที่เป็นบ้านเกิดของตน ทำให้ผลงานมีความหลากหลาย ทั้งช่วยส่งเสริมศิลปะการแสดงของท้องถิ่นด้วย จากเหตุผลที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา “การประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาณัฏฐ์ ดอนศรี”

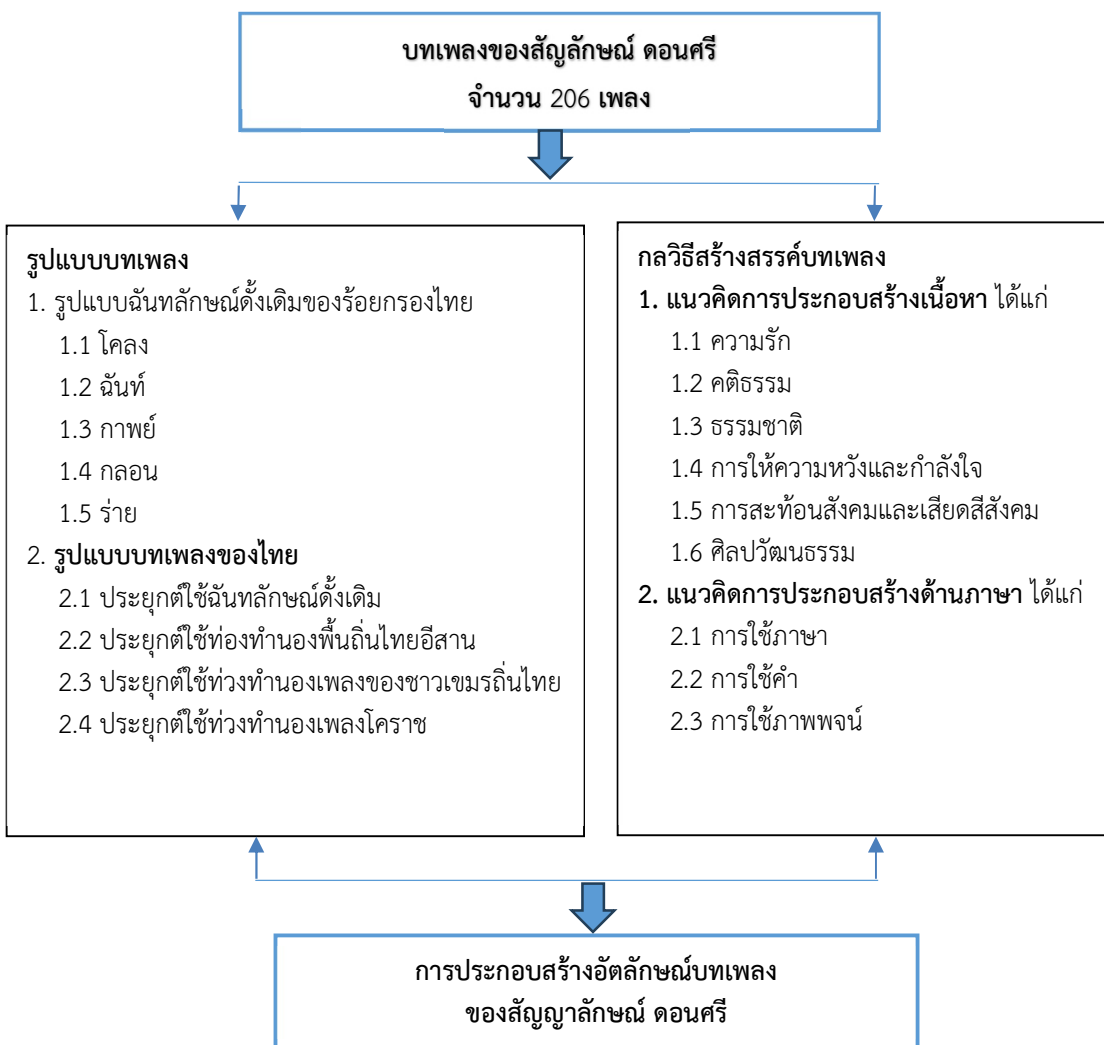
วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาณัฏฐ์ ดอนศรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประยุกต์ใช้แนวคิดในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

- 1) แนวคิดรูปแบบฉันทลักษณ์ไทยของยุทธ โตติเทพย์ และสุธีร์ พุ่มกุมาร (2552, น. 20-28) ; รพีพรรณ เพชรอนุตต์กุล (2558, น. 7-38) ว่าด้วยรูปแบบของฉันทลักษณ์ของวรรณกรรมไทย
- 2) แนวคิดการอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ของวรวรรณ ศรียาภัย (2562, น. 5-27) ว่าด้วยความรู้ของผู้วิเคราะห์วิจารณ์ ประเด็นความรู้ในตัวบท ทั้งรูปแบบการประพันธ์และรูปแบบของตัวบท รวมทั้งแนวคิดความรู้นอกตัวบท ประเด็นประวัติตัวบท ประสบการณ์ชีวิตของผู้อ่าน ผู้แต่งกับสังคมวัฒนธรรม ภาษากับวรรณศิลป์ และแนวคิดการวิเคราะห์วิจารณ์
- 3) แนวคิดโวหาร สมเกียรติ รักขันธ์ (2551, น. 64-98) ว่าด้วยโวหารการประพันธ์และโวหารภาพพจน์
- 4) แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ของ LaBelle (2011) ; ศิริพร ภักดีผาสุก (2561)

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีการเก็บข้อมูล มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี จำนวน 64 อัลบั้ม 206 เพลง มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1 เป็นผลงานเพลงที่เผยแพร่ช่วงปี 2540-2566 และยังการเผยแพร่ทางช่อง YouTube ในปัจจุบันเท่านั้น

1.2 คัดเลือกเฉพาะบทเพลงที่รวมชุดเป็นอัลบั้ม ส่วนเพลงที่แต่งในโอกาสพิเศษที่ไม่เป็นอัลบั้มจะไม่นำมาศึกษา

2. เก็บข้อมูลการวิจัยโดยใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลการวิจัย 5 ชุด ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลฉันทลักษณ์ แบบบันทึกข้อมูลเนื้อหาบทเพลง แบบบันทึกข้อมูลการใช้คำ แบบบันทึกข้อมูลการใช้ถ้อยคำ และแบบบันทึกข้อมูลการใช้ภาพพจน์

3. วิเคราะห์ข้อมูล จะวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ รูปแบบวรรณกรรมเพลง กลวิธีการสร้างสรรค์เนื้อหา การใช้คำ การใช้ถ้อยคำ การใช้ภาพพจน์ และวิเคราะห์อัตลักษณ์โดยใช้แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์

4. นำเสนอผลวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลบทเพลงที่ประพันธ์โดยสัญญาลักษณ์ ดอนศรี ทั้ง 64 อัลบั้ม 206 เพลง พบการประกอบสร้างอัตลักษณ์บทเพลง ได้แก่ รูปแบบของบทเพลง และกลวิธีการสร้างสรรค์บทเพลง โดยมีกลวิธีการสร้างสรรค์วรรณกรรม 2 ประการ คือ การประกอบสร้างเนื้อหา และการประกอบสร้างภาษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

รูปแบบบทเพลง

บทเพลงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งรวมทั้งภาษาและดนตรีเข้าไว้ด้วยกัน ในการประพันธ์นั้นผู้เขียนจะต้องรู้จักเลือกใช้รูปแบบฉันทลักษณ์ที่เข้ากันได้กับท่วงทำนอง จังหวะของเพลง การประพันธ์เพลงของสัญญาลักษณ์ พบการใช้ฉันทลักษณ์คล้ายกลอนสุภาพ มากที่สุด 158 เพลง คิดเป็นร้อยละ 76.67 รูปแบบคล้ายกาพย์ยานี 11 รองลงมา 35 เพลง คิดเป็นร้อยละ 17.02 รูปแบบเพลงกันตรึม 11 เพลง คิดเป็นร้อยละ 5.34 รูปแบบเพลงโคราช 2 เพลง คิดเป็นร้อยละ 0.97 ดังต่อไปนี้

1. **รูปแบบคล้ายกลอนสุภาพ** เป็นรูปแบบของบทเพลงที่คล้ายกลอนสุภาพ แต่ไม่เคร่งครัดเรื่องจำนวนคำสัมผัส และจังหวะ วรรคหนึ่งอาจมี 4-10 คำ หรือมากกว่านั้น สัมผัสระหว่างบทหรือสัมผัสระหว่างวรรค อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ ตัวอย่างบทเพลงที่มีรูปแบบคล้ายกลอนสุภาพ เช่น เพลง **มอเตอร์ไซค์ฮ้าง** (Topline Music Official, 2564) ดังนี้

อ้ายเป็นครูน้อยอ้ายเป็นครูน้อยบรรจุนใหม่
ปิ๊กอัพคันโก้ โตโยต้า มางามแท้
มอเตอร์ไซค์ฮ้างมอเตอร์ไซค์ฮ้างทางลูกรัง
ปิ๊กอัพคันโก้ โตโยต้ามาขับแซง

ขี่มอเตอร์ไซค์คันเก่าเขาไม่แล
มาเที่ยวมาแวะส่งเจ้าทุกเช้าแลง
ฝุ่นเกาะเกราะกรังจับตัวจนหัวแดง
ผู้สาวแถมแดงเคียงคู่ไปกับเขา

2. **รูปแบบคล้ายกาพย์ยานี** รูปแบบบทเพลงของสัญญาลักษณ์ ดอนศรี ที่พบอีกรูปแบบหนึ่ง คือ รูปแบบคล้ายกาพย์ยานี 11 กล่าวคือ ใช้จำนวนคำไม่เคร่งครัด ในวรรคหน้า 5 คำ จะมี 4-6 คำ และวรรคหลัง 6 คำ จะมี

ตั้งแต่ 5-7 คำ หรือ 8 คำ สัมผัสระหว่างวรรคและสัมผัสระหว่างบท อาจมีหรือไม่มีก็ได้ ตัวอย่างบทเพลงที่มีรูปแบบคล้ายกาพย์ยานี 11 เช่นเพลง **อดีตรักไพลาแดก** (Topline Music Official, 2563) ดังนี้

จิกปลาแดก	ยามได้คิดฮอดเจ้าเด
ลมพัดลมเพ	พาน้องไปอยู่หมองได้
เคยสบตา	คนดีที่ข้างคี่ไฟ
จิกปลาแดกในไห	โตใหญ่ใหญ่สิกินนากัน

3. รูปแบบเพลงกันตรึม กันตรึมเป็นการละเล่นพื้นเมืองของชาวไทยเชื้อสายเขมรในเขตอีสานใต้ ซึ่งเป็นชุมชนที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาถิ่น เช่น จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ เนื้อเพลงกันตรึมใช้ภาษาเขมรขับร้องกันตรึมถือเป็นแม่บทของเพลงพื้นบ้าน และการละเล่น พื้นบ้านอื่น ๆ ในแถบอีสานใต้ เป็นการละเล่นที่มีดนตรีประกอบเป็นตัวนำคำร้อง ถือว่าดนตรีประกอบมีความสำคัญและมีบทบาทมาก เช่นเพลง **กันตรึมสกา** (Topline Digital Network, 2554) ดังนี้

โมฟังกันตรึม บองเนือมร้องทำนองสกา	โมเด้อเนียงงา เต้นสกาเนอเนียงเน้อ
เมอบองยั้งยง ยอดบัวงาม นักร้องอินเตอร์	เด้อเด้อเนียงเดอ กกขาขาว ญ่ามันลงไป
เด้อเด้อเนียงเดอ กกขาขาว ญ่ามันลงไป	

4. รูปแบบเพลงโคราช ลักษณะของเพลงโคราช จะนิยมแต่งคำประพันธ์เป็นกาพย์ หรือกลอนสุภาพ ซึ่งนำแบบแผนการประพันธ์ของภาคกลางมาใช้ แต่ลีลาจังหวะในการสัมผัส ผู้แต่งมักจะคิดรูปแบบของตน เวลาจะใช้คำภาษาถิ่นโคราชผสมภาษาไทยภาคกลางประกอบเป็นสำเนียงโคราช ส่วนเพลงโคราชซึ่งหรือเพลงโคราชประยุกต์ซึ่งมีรูปแบบการแต่ง การร้องที่พัฒนามาจากเพลงโคราชแบบดั้งเดิม แต่เพลงโคราชซึ่งเป็นเพลงโคราชสมัยใหม่ เช่นเพลง **อกหักเสมอหรีม** (Topline Digital Network, 2556) ดังนี้

โอมเอย เฮอะเออเอย อีนางเอ้ย เอิงเอย..	หนุ่มโคราชอกหัก ฉันทจิมาร้องเพลงร็อก
อย่าอยู่เฉยให้รับออกมาเต้น เกิดนะแม่มา	อย่ามัวอึดมัวอ่อน คือจั่งปลาช่อนแกน
มาเต้นกันแบบสามช่า ทำหน้าทำตาเสมอหรีม	เฮ้าไชยา ไชยา ไชยาเซะซีไซ ไชยาเซะซีไซ

5. รูปแบบคล้ายกาพย์ฉับ รูปแบบของบทเพลงของสัญญาณลักษณะ อีกหนึ่งรูปแบบ คือ รูปแบบคล้ายกาพย์ฉับ 16 คือ แบ่งออกเป็นวรรค บทหนึ่งมี 3 วรรค มีสัมผัสระหว่างวรรคตรงกับตำแหน่งของกาพย์ฉับ แต่ต่างกันที่จำนวนคำในวรรคและสัมผัส ระหว่างวรรคหรือระหว่างบทตัวอย่างบทเพลงที่มีรูปแบบคล้ายกาพย์ฉับ เช่นเพลง **ปากร้ายแต่ใจรัก** (Topline Digital Network, 2556). ดังนี้

ไอคนรูปหล่อ	ไอคนมาดเซอร์	ไอคนเฟอร์เฟ็ก
ไอคนหน้าเด็ก	ไอคนโดนใจ	เขาไม่รักฉัน
ไอคนซีตั่ว	ไอคนหลายใจ	ผู้ชายคนนั้น
ไอคนหน้าหวาน	ไอคนสมารถ	ไอคนมาดแมน

กลวิธีการสร้างสรรค์บทเพลง

การประกอบสร้างเนื้อหาในบทเพลง พบว่าเนื้อหาในบทเพลง สามารถสะท้อนสารัตถะทางวัฒนธรรมออกมาได้หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านความเป็นอยู่ ความเชื่อ การดำเนินชีวิต ค่านิยมและศาสนาประเพณี รวมถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ชาวอีสานในภาพรวม และชาวอีสานใต้ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ามีเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรัก ด้านสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านให้ความหวังและกำลังใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **ความรัก** บทเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดยสัญลักษณ์ ดอนศรี พบเนื้อหาด้านความรักมากที่สุด คือ 121 บทเพลง คิดเป็นร้อยละ 58.73 อาจจำแนกออกเป็นข้อย่อย ได้แก่ ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากฐานะที่แตกต่าง ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากการรอคอย ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากถูกหลอก ความรักความภูมิใจในถิ่นกำเนิด ความรักที่เกิดจากความห่วงใย รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากฐานะที่แตกต่าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

“เลื้อยสามตัวร้อยใส่เก็บอีเตะมันบ่สมเพิ่น บ่ได้เกิดมาบนกองเงิน อ้ายบ่
นึกถึงลีได้อยู่ไกล...”

(เพลงแอบอ่านทางใจ, สมพงษ์ชาวด Official, 2562)

ตัวอย่างที่ 2

“แม่สาวบ้านนา ชูปดาร์เซระกราว เราไ้หนุ่มเหล้าขาว เธอเป็นสาว
นักศึกษาเรียนราชภัฏ อนาคตปริญญา เราแค่หนุ่มบ้านนา เลยไม่กล้าฝันไกล...”

(เพลงชูปดาร์เซระกราว, Topline Digital Network, 2555)

ตัวอย่างที่ 3

“พี่ก้อขอ กอขอ กอขอ กอขอ แม่ช่อดอกเตยก็เลยไม่รอ มันเป็นน้ำพี่
กอขอคักคักนึ่งสูงเทียบดาวคักคักเฮานี้เตี้ยมมอดอพี่บ่กให้ร่อน้องบ่หัวชา เฮาบ
อยู่ในสายตาเรามันจนเลือกเกิดมาเป็นคนจน...”

(เพลงพี่ก้อขอ, ไ้หนุ่มผมยว ศ.ศิลปะไทย, 2562)

จะตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นได้ว่า บทเพลงของสัญลักษณ์ ยังคงรักษานบของเพลงลูกทุ่ง คือ มักมี
เนื้อหา อ่อนน้อม ถ่อมตน ผิดหวังจากความรัก และมียอมรับความพ่ายแพ้ เนื่องจากมีฐานะไม่เท่าเทียมกับฝ่ายหญิง

1.2 ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากการรอคอย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4

“ปีแล้วปีเล่าเงยเงยไปอยู่ที่ไหน ลืมแล้วหรือใครคนรักเคยเรียนร่วมห้อง
งานคืนสู่เหย้าไม่เห็นแม่เงยเงยนอน อยู่ไหนเนื้อทองขอร้องช่วยส่งข่าวคราว...”

(เพลงดอกคูนบานสัญลักษณ์, A HoyHoy Komm'iizz. 2556)

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า นอกจากความรักที่ต้องพ่ายแพ้เพราะฐานะไม่เท่าเทียมฝ่ายหญิง ยังมี
มิติของการพลัดพราก เนื่องจากกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป หากยังหวนหาสิ่งที่เป็นความรู้สึกที่ดีต่อกันในอดีต

1.3 ความรักที่ไม่สมหวังเนื่องจากถูกหลอก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5

“ไม่ใช่เซเวนอีเลฟเวนของเธอต่อไปที่หัวเมื่อไหร่ก็แวะมา ถ้าคิดแค่เรื่อง
นั้นก็ต้องโทรมาหาไปหาเอาข้างหน้า ถ้ามันจะลงแดงตาย...”

(เพลงฉันไม่ใช่เซเวน, Topline Digital Network, 565)

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า สัญลักษณ์ ได้นำลักษณะเด่นของร้านสะดวกซื้อในปัจจุบัน “เซเวน”
ที่มีแพร่หลายแทบจะทุกถนนในเขตเมือง ที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้ตลอดเวลา ลักษณะเด่นดังกล่าว
มาใช้ในเพลง มาตัดพ้อชายคนรักที่มักมองเธอเป็นคนง่ายเหมือน “ของตาย” (เซเวน) ซึ่งการนำเสนอลักษณะ
ดังกล่าวเป็นการนำเสนอในมุมมองของผู้หญิง

1.4 ความรักความภูมิใจในถิ่นกำเนิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6

“เลดี้ก้าบ้านเพื่อนอยู่อเมริกา แต่ฉันเลดี้ปลาร้าเกิดอยู่หนองบัวลำภูค่า
เขาเป็นซูเปอร์สตาร์ แต่ฉันเป็นซูเปอร์ปลาร้า...”

(เพลงเลดี้ปลาร้า, Topline Digital Network, 2554)

ตัวอย่างที่ 7

“คนบ้านเดียวกัน อีสานบ้านเฮาสงกรานต์บ้านเรา ชะเออ ให้รีบกลับมา
โมโรเมเอริบูไปแย้ตาโมโฮโมประสาสงกรานต์บ้านนาออยซูลเนื้อ เอื้อหะเออ
หะเองเอ๋เอ๋...”

(เพลงสงกรานต์เซราะแอง, Topline Digital Network, 2555)

จากตัวอย่าง จะเห็นว่า บทเพลงที่ประพันธ์โดยสัญญาลักษณ์ มักจะใส่วิถีความเป็นอยู่ ทั้ง
สอดแทรกความรักท้องถิ่นลงไปเพลง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นประการหนึ่ง

1.5 ความรักที่เกิดจากความหวังใย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 8

“ขอบคุณพี่ยาที่คอยห่วงใย กลัวน้องหลงไฟเรียนไม่จบปริญญา จะตั้งใจ
เล่าเรียนพากเพียรวิชา เอาใบปริญญามาฝากกันเลาะชราขอ....”

(เพลงไอ้หนุ่มชราขอ, Topline Digital Network, 2555)

ตัวอย่างที่ 9

“พระเจ้าองค์ใด ในโลกที่ไม่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นมงคลต่อชีวิตน่ากราบเหมือน
อย่างมารดา ก็ฝ่ายผูกแขนไม่สั่ฝ่ายใจแม่ผูกลูกยา คำพรจากใครในหล้าไม่
สมพรปากเหมือนจากแม่เรา...”

(พรจากปากแม่, RsaimMusic, 2557)

จากตัวอย่างที่ 8 คือความหวังใยที่ขึ้นจากทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายหญิงจากหมู่บ้านที่มีโอกาสได้เรียน
ต่อ กับ “หนุ่มชราขอ” เป็นเหมือนตัวแทนของหนุ่มชนบทที่ยากจน เครื่องดื่มที่มีศักยภาพจะซื้อมาดื่มคือ “ชราขอ”
เป็นคำภาษาเขมรถิ่นไทย หมายถึง เหล้าขาว กล่าวโดยสรุป ทั้งฝ่ายชาย-ฝ่ายหญิง ต่างมีความหวังใยกันและกัน จาก
ตัวอย่างที่ 9 คือความรักที่เกิดจากสำนึกของลูกชายที่จะต้องต่อสู้เพื่อให้ตนมีศักยภาพที่จะดูแลแม่ให้ดีกว่าเดิม

2. เนื้อหาเกี่ยวกับการสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม บทเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดยสัญญาลักษณ์ ตอนศรี
พบเนื้อหาด้านการสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม รองลงมาจากความรัก คือ มีจำนวน 46 เพลง คิดเป็นร้อยละ
22.33 บทเพลงเหล่านี้สื่อถึงปัญหาสังคมที่ชัดเจน เช่น ความยากจน การศึกษา และความสัมพันธ์ในครอบครัว
พร้อมกับสะท้อนถึงชีวิตประจำวันของคนอีสานได้ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายและความหวังในการพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 10

“บ้านนอกขาดการพัฒนา มีแต่ทุ่งนาและหมูหมากาไก่ ชาวบ้านก็ด้อย
การศึกษา กินแต่ปลาร้าที่ไม่พลาสเจอร์ไรด์...”

(เพลงตามหาลัย, Topline Digital Network, 2554)

ตัวอย่างที่ 11

“จน เครียด กินเหล้า ยิ่งเมา มันก็ยิ่งจน ชีวิตกระเสือกกระสน ลำบากล้า
บน จน เครียด กินเหล้าคนเราเลือกเกิดไม่ได้ ต้องทำใจบุญใครบุญมัน...”

(เพลงจน เครียด กินเหล้า, DJ Family Music Official, 2561)

จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างที่ 10 แม้จะมุ่งความสนุกสนานแต่ก็แฝงด้วยความเหยียดหยันตัวเอง คือการวิจารณ์ตัวเอง ส่วนตัวอย่างที่ 11 เป็นการเสียดสีสังคม ที่ค่านิยมกระแสหลักมักตัดสินคนกินเหล้าเป็นคนไม่ดี มากกว่าที่จะพยายามเข้าใจในเชิงโครงสร้างที่เสียเปรียบ ที่เป็นตัวกดดันให้คนยากจนต้องแก้ปัญหาด้วยวิธีที่ไม่พึงประสงค์

3. ด้านศิลปวัฒนธรรม บทเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดยสัญลักษณ์ ดอนศรี พบเนื้อหาด้านวัฒนธรรม รองลงมาจากการสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม คือ มีจำนวน 26 เพลง คิดเป็นร้อยละ 12.62 พบเนื้อหาสาระ ด้านวัฒนธรรมที่โดดเด่น ได้แก่ การสร้างความสามัคคี อาหารการกิน ดนตรี การฟ้อนรำ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นอีสาน และอีสานใต้ รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การสร้างความสามัคคี วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน เป็นส่วนหนึ่งสร้างความสามัคคีให้กับชาวอีสานได้เป็นอย่างดี โดยบทเพลงนี้ สัญลักษณ์ ดอนศรี ได้ประพันธ์เป็นเพลงเฉพาะกิจที่จะต้องประพันธ์ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

ตัวอย่างที่ 12

“เป็นคนไทยต้องงามอย่างไทยเป็นคนไทยต้องงามอย่างไทย ต้องรักษาดิน
รักษาศาสนา ต้องรักษาดินรักษาศาสนา ต้องเทิดทูนองค์พระราชา ต้องเทิดทูนองค์
พระราชา ช่วยรักษากันเมืองของไทย...”

(ไทยแลนด์แดนสไมล์, Topline Digital Network, 2556)

จากตัวอย่างที่ 12 จะเห็นได้ว่า แม้จะเป็นเพลงที่แต่งขึ้นเฉพาะกิจ ก็มองเห็นได้ว่า ค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีอิทธิพลต่อผู้ประพันธ์อยู่ไม่น้อย

3.2 อาหารการกิน อาหารพื้นบ้านของชาวอีสาน ที่ถือเป็นเอกลักษณ์และได้รับความนิยมไม่เฉพาะแต่ชาวอีสานเท่านั้น ยังได้รับความนิยมไปทั่วทุกภาคของไทยด้วย เช่น ส้มตำ ก้อย ปลาจ๋า พืชผักที่หากินได้ง่าย แต่มีอาหารบางประเภทไม่เป็นที่นิยมของคนภาคอื่น และแสดงถึง อัตลักษณ์ของอาหารอีสาน เช่น เพลงของผกาแม่ใหญ่ สอน (Topline Digital Network, 2556) ดังนี้

“ผักแพวผักเม็กผักพวยผักเสี้ยนผักไช้เทิงผักลิ้มผั่ว (อันนี้เข้มแข็ง) อ่อมกบหมกชวคน้องจั่วเทิงปลา
แดกบองของมกลูกสาว (ของโปรด) ส่วนผลหมากฮากไม้บักเพียงบักไฟบักเป็นหมากเหมา บักหว่าบักค้อบักพร้าวทั้ง
บักเล็กแมวแมวมักกะมี (อูยผลไม้รวม) ส่วนของกินเล่นยามว่างมีในบักขามควัมาอย่างดี (อูยเป็นตาปวดเขว) เมียง
เข้าตำมาวานนี้กับตำบักมีแนวกินคู่กัน...”

จากตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้ประพันธ์ที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมท้องถิ่นมาก การใช้วิถีชีวิตที่ผูกพันพันท้องถิ่น การหาอาหารกินที่มีอยู่ในท้องถิ่น

3.3 ดนตรี ฟ้อนรำ ชาวอีสานมีศิลปะการดนตรีและการฟ้อนรำที่หลากหลาย ตามอิทธิพลของกลุ่มชนพื้นเมืองในละแวกนั้น ๆ เจริญชัย ชนไฟโรจน์ (2540, หน้า 116-228) ได้เขียนบทความเรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ในหนังสือที่ระลึกงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 28 กล่าวถึงวัฒนธรรมด้านศิลปะ ดนตรี ฟ้อนรำ ของชาวอีสาน สรุปได้ว่า ดนตรีพื้นบ้านอีสาน แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะการแบ่งกลุ่มทางวัฒนธรรม คือ กลุ่มวัฒนธรรมหมอลำ กลุ่มวัฒนธรรมโคราช และกลุ่มวัฒนธรรมกันตรึม ดังนี้

3.3.1 กลุ่มวัฒนธรรมหมอลำ บทเพลงที่สะท้อนวัฒนธรรมหมอลำที่ใช้เครื่องดนตรีเป็นเอกลักษณ์ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 13

“ตั้งลึงตัง **มือพิณ**เฮาหย่าว จ้าวเอ้าจ้าว จ้าว**เข้าหมอแคน**ไหวบไหว
หมอลำฝ่ายชาย หมอลำสาวสู้ตายแปดแสน ขอขอบคุณมิตรรักแฟนฯ ขอ
ตอบแทนด้วยเสียงร้องลำ จ้าเอ้าจ้าว จ้าบ๊ิด จ้าบ๊ิด...”

(เพลงมันต้องซึ้ง, Topline Digital Network, 2554)

ตัวอย่างที่ 14

3.3.2 กลุ่มวัฒนธรรมโคราช เพลงโคราชตั้งแต่โบราณ เมื่อขึ้นเพลงจะต้องใช้มือปองทุ เสียงร้องว่า
“ไซ ชะ ชะ ชิง ชาย...” บางจังหวะรำรุก-ถอย บางจังหวะรำแบบขย่มตัว บางช่วงมีบทมือ ส่วนท่อนสุดท้ายจะเอื้อน
เสียงช้าลงเหมือนเป็นนัยว่า จะจบบทกลอน หากบทกลอนมีเนื้อถูกใจผู้ฟัง ก็จะได้ด้วยเสียง อี๊...ยาว ๆ เพื่อแสดง
ถึงความชอบบอกชอบใจหรือถูกใจ ทำให้เพลงโคราชมี่เสน่ห์ เช่นเพลงเพลงออกหักเสมอหรือ (Topline Digital
Network, 2556) ดังนี้

“โอมเอย เฮอะเออเอย อีนางเอ้ย เอ็งเอย.. หนุ่มโคราชออกหัก ฉันจิมาร้องเพลงร็อค อย่าย่อย
เฉยให้รีบออกมาเต้น เถิดนะแม่มา อย่านมัวอดีตมัวอัน คือนั่งปลาช่อนแกนา มาเดินกันแบบสามช่า ทำหน้าทำตา
เสมอหรือ เอ้าไชยา ไชยา ไชยาชะชะไช ไชยาชะชะไช...”

3.3.3 กลุ่มวัฒนธรรมกันตรึม คนตรีของกลุ่มวัฒนธรรมนี้ มีทั้งดนตรีประเภทขับร้อง ที่เรียกกันว่า
เจเรียง (เจเรียง เป็นคำกริยา หมายถึง ร้องเพลง, ขับร้อง, ขับกล่อม) และดนตรีประเภทบรรเลง เช่น คนตรีของ
กันตรึม วงปี่พาทย์ และวงมโหรี

ตัวอย่างที่ 15

“หะเอ... อาไยกันตรึม โดนตาสรนนี่จำเรียงกับเสียงขอ อ่อนอีอ่อน
ออ อ่อนอี อ่อนออ ขับกล่อมเรือนหอคน เซราะเอง หะเอ...”

(หะเออีสานใต้, หอัครศิลป์, 2556)

จากตัวอย่างที่ 13-15 จะเห็นได้ว่า บทเพลงของสัญลักษณ์ มีอัตลักษณ์เฉพาะจากนักประพันธ์เพลง
แนวลูกทุ่งอีสานทั่วไป คือ สัญลักษณ์อยู่ในสิ่งแวดล้อมภาวะหลากหลายภาษา กล่าวคือ ภาษาเขมร ภาษาไทย
อีสาน ภาษาไทยโคราช บทเพลงของสัญลักษณ์มักใช้ภาษาเขมรถิ่นไทย ภาษาไทยอีสานปะปนกัน และเป็นการ
ปะปนที่ลงตัว

4. เนื้อหาเกี่ยวกับการให้ความหวังและการให้กำลังใจ วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งที่ประพันธ์โดยสัญลักษณ์
ดอนตรี ในขอบเขตวิจัยนี้ พบเนื้อหาเกี่ยวกับการให้ความหวังและการให้กำลังใจน้อยที่สุด จำนวน 10 เพลง
คิดเป็นร้อยละ 4.85 โดยเนื้อหาดังกล่าวมุ่งนำเสนอสภาพความยากจน ที่จะต้องดิ้นรนไปหางานทำที่เมืองหลวง ด้วย
ความอดทนเพื่อต่อสู้กับอุปสรรคที่จะได้พบในอนาคตอย่างไม่ย่อท้อ โดยสื่อความหวังและการให้กำลังใจผ่าน
เสียงเพลง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 16

“ฝากเพลงนี้ให้เป็นแรงใจจากคนจน อยู่แดนแห่งใดช่วยคล ดวงฤทัยให้เธอคำนึง
หากกำลังนอนอวยพรให้หลับฝันดี ความฝันแห่งคำคืนนี้ ให้มีที่พักนิตหนึ่ง หากกำลังตื่น
เพลงช่วยตอกคำย้ำตึง มีคนรักและคิดถึง ทุกยามด้วยความห่วงใย ”

(เพลงดวงดาวขาวนา - สันติ ดวงสว่าง, Nonsan Music, 2563)

การประกอบสร้างด้านภาษา พบการใช้คำ การใช้ถ้อยคำ และการใช้ภาพพจน์ ดังนี้

1. การใช้คำ พบการประกอบสร้างคำ 3 แบบ ได้แก่ ใช้คำภาษาไทย ใช้คำภาษาถิ่น และคำยืมต่างประเทศ

1.1 การใช้คำภาษาไทยมาตรฐานทั้งหมด มักใช้ในเพลงที่มีความมุ่งหมายนำเสนอปัญหาชีวิตจริงจึงเพลงรณรงค์เลือกตั้ง เพลงเฉลิมพระเกียรติ เช่น ดวงดาวชาวนา ฉันไม่ใช่เซเวน ไม่อยากจบเพราะกลัวเจ็บ องค์กรศึกษาศิลปิน โดนใจที่ไม่ใช่เมีย ฯลฯ

1.2 การใช้คำภาษาถิ่น ได้แก่ ภาษาไทยอีสาน ภาษาเขมรถิ่นไทย

1.2.1 ภาษาไทยอีสาน สัญลักษณ์ได้เลทอกใช้ภาษาไทยอีสานมากที่สุด เช่น เฮ็ด (ทำ) คืดฮอด (คิดถึง) จังได้ (ยังไ้) โดน (นาน) พ้อ (เจอ) ย่าน (กลัว) ฯลฯ

1.2.2 ภาษาเขมรถิ่นไทย เช่น บอง (พี่) เนียม (พา) เนียง (น้องสาว) โจนประสา (ลูกสะใภ้) ยู (นาน) แย้ย (ยาย) ด้อล (ถึง) ชูล (สนุก) ฯลฯ

1.3 การใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ เช่น ฟรีเซนต์ ฟรีแลนซ์ อายแซโดว์ ซัมเมอร์ พาสเจอร์ไรด์ เช็คบิล ไอโซ แด็นเซอร์ ทิฟานี ฯลฯ

2. การใช้ถ้อยคำ คำซ้ำ เช่น รีรีรออ ยิก ๆ ยัก ๆ อ้อม ๆ แอ้ม ๆ การใช้คำซ้อน เช่น ขนหมัดขนิติน นรกรสวรรค์ สะทกสะท้าน เล่นหูเล่นตา เดินกริกรากิน ฯลฯ การใช้สำนวน เช่น หัวสูงแต่รายได้ต่ำ คนกินเหล้า อย่าให้เหล้ากินคน ฯลฯ

3. การใช้ภาพพจน์ เป็นกลวิธีการนำเสนอสารโดยการพลิกแพลงภาษาที่ใช้พูดหรือเขียนให้แปลกออกไปจากภาษาตามตัวอักษร ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจ เกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกสะท้อนใจ เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพอย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมเพลงพื้นถิ่นอีสาน พบว่า ผู้ประพันธ์เพลงใช้โวหารดังนี้ อุปมา รูปลักษณ์ บุคลาธิฐาน สัทพจน์ อธิพจน์ และสัญลักษณ์ รายละเอียดต่อไปนี้

3.1 อุปมา (Simile) คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับสิ่งหนึ่งโดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า เหมือน เช่น ดุจ ดัง ราว รวากับ เปรียบ ประดุจ แฉก เล่ห์ ปาน ประหนึ่ง เพียง เพียง พ่าง ปูน ถนัด ระหม้าย แสมอ กล อย่าง ฯลฯ การใช้อุปมา เช่น ในเพลง ลมหัวกุด (Toplevel Digital Network, 2556) “*ลมหัวกุดพัดมาเวลาหน้าแล้งดอกสะแบงหล่นผล้อย ลอยไปไกลด้นดั่งน้องนางเหินห่างพี่ชายไปโดน ลมปากคนบ้านไกลพาใจนางจร*”

3.2 อุปลักษณ์ (Metaphor) คล้ายกับอุปมาโวหารคือเป็นการเปรียบเทียบเหมือนกัน แต่เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง มักจะมีคำ เป็น คือ การใช้อุปลักษณ์ เช่น เพลงกึ่งกึ่งดอกส่าง (Music lover, 2563) “*ชีวิตอ้ายคือกึ่งกึ่งดอกส่าง หงายท้องขาล้างาง*”

3.3 บุคลาธิฐาน (Personification) คือ การกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่มีชีวิตไม่มีความคิด ไม่มีวิญญาณ เช่น โต๊ะ แก้ว อัฐ ปูน หรือสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ เช่น ต้นไม้ สัตว์โดยให้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ แสดงกิริยาอาการและความรู้สึกได้เหมือนมนุษย์ ให้มีคุณลักษณะต่าง ๆ เหมือนสิ่งมีชีวิต การใช้บุคลาธิฐาน เช่น ในเพลงฝากลมบอกสาว (Khun Music Office Original, 2568) “*ฝากลมมาบอกสาว ฝากดาวว่าคิดถึง รู้ไหมใครคนหนึ่งคิดถึงแต่เธอ*”

3.4 สัทพจน์ (Onomatopoeia) หมายถึง ภาพพจน์ที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงสัตว์ เสียงคลื่น เสียงลม เสียงฝนตก เสียงน้ำไหล ฯลฯ การใช้ภาพพจน์ประเภทนี้ จะทำให้เหมือนได้ยินเสียงนั้นจริง ๆ การใช้สัทพจน์เช่นในเพลงอดิตรักปนกบ (Toplevel Digital Network, 2556) “*อ๊ับ อ๊ับ เสียงกบครางครวญคืดฮอดเนื่อนวลแม่มดอ๊กผักตบอ๊ับ อ๊ับ เสียงกบมันฮ้องแต่ในช่องอ้ายบ่มักบ*”

3.5 อธิพจน์ (Hyperbole) คือโวหารที่กล่าวเกินความจริง เพื่อสร้างและมั่นคงความรู้สึกและอารมณ์ ทำให้ให้ผู้ฟังจดจำความรู้สึกที่ลึกซึ้ง ภาพพจน์ชนิดนี้นิยมใช้กันมากเป็นภาษาพูด เพราะเป็นการกล่าวที่ทำให้เห็นภาพได้

ง่ายและแสดงความรู้สึกของกวีได้อย่างชัดเจน การใช้โวหาร เช่น เพลงเพลงลีไปได้อีกน้ำ (สมพงษ์ชาวด์ Office, 2562) “ไปสาลีไปได้จักน้ำ ไปให้มันงมคนงั่ว เชิญตามสบายแช่กันชะสุ ไปขึ้นสวรรค์กันเลย”

3.6 สัญลักษณ์ (symbol) เป็นการเรียกชื่อสิ่งๆ หนึ่งโดยใช้คำอื่นมาแทนไม่เรียกตรงๆ ส่วนใหญ่คำที่นำมาแทนจะเป็นคำที่เกิดจากการเปรียบเทียบและตีความ ซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจและรู้จักกันโดยทั่วไป การใช้สัญลักษณ์เช่น ในเพลงดอกคูณบานสัญญาใจ (A HoyHoy Komm'iizz. 2556) “ดอกคูณเริ่มบานก็ดื้อดื้อเนียง แซร์ย” ดอกคูณ ในเพลงนี้ เป็นสัญลักษณ์แทน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ทั้งนี้เพราะ “ดอกคูณ” เป็นดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย เป็นต้น

อภิปรายผล

ผลการวิจัยในด้านรูปแบบ จะเห็นได้ว่า ผลงานประพันธ์เพลงของสัญลักษณ์ ดอนศรี ในภาพรวม ยังคงนำลักษณะคำประพันธ์ไทยมาใช้ หากนำมาใช้ในลักษณะประยุกต์ บทเพลงเด่นของเขา ยึดถือสัมผัสแบบฉันทลักษณ์ไทยแม้ไม่ได้เคร่งครัด หากแต่ใช้ประโยชน์จากฉันทลักษณ์ที่คุ้นเคยกับคำสัมผัส และจังหวะที่ติดหูคนไทย ทั้งนี้ น่าสังเกตว่า จากการสังเกตประวัติการศึกษาพบว่า สัญลักษณ์จบการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย จากวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ความรู้เรื่องคำประพันธ์ที่แม่นยำ ทำให้เขาสร้างผลงานที่มีคุณภาพ และสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้หลากหลายแนวเพลง หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาไทย กำหนดให้เรียนลักษณะคำประพันธ์ไทยเป็นวิชาบังคับ การได้ผ่านการเรียนการสอนในสถานศึกษาและการฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ทำให้สัญลักษณ์มีความเชี่ยวชาญในการแต่งเพลง สอดคล้องกับการศึกษาของปรีชา ขอวางกลาง (2566) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกิจกรรมวิถีไทย สามารถพัฒนาการแต่งกายพยานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ การศึกษาของ ชมพูนุช พานอัมมะเรง (2566) ได้ผลวิจัยแบบเดียวกัน คือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติการด้านคำประพันธ์ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะได้จริง

การประกอบสร้างด้านเนื้อหา ที่พบลักษณะในด้านความรัก ด้านสะท้อนสังคมและเสียดสีสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านให้ความหวังและกำลังใจ ตามลำดับนั้น ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ พิชญาวี ทองกลาง และจามจุรี นิศยันต์ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง “ภาพแทนผัว-เมีย ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน” พบว่าเพลงลูกทุ่งอีสานได้นำเสนอเกี่ยวกับการใช้ชีวิต ครอบครัวแบบไม่สมหวังและการผิดหวังในความรักเป็นส่วนมาก ภาพแทนผัว-เมียจึงถูกนำเสนอในลักษณะของโคกนาฏกรรมที่สร้างจุดเด่นของเพลง น่าสังเกตว่า สัญลักษณ์ไม่ได้มุ่งเน้นเนื้อหาเพลงในการส่งเสริมให้ผู้คนในสังคมมีศีลธรรม อาจเป็นเพราะบทเพลงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มุ่งเน้นความบันเทิงเป็นหลัก แม้เนื้อหาบทเพลงของสัญลักษณ์ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เนื้อหาบทเพลงส่วนมาก มุ่งเน้นที่การสะท้อนปัญหาชีวิตของชาวบ้าน ประเด็นที่สะท้อนถึงความขัดแย้งในตัวเองของตัวละครในบทเพลง และความขัดแย้งกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนค่านิยมในสังคม และความผิดพลาดในชีวิตของมนุษย์ บทเพลงของสัญลักษณ์มีลักษณะคล้ายกับผู้ประพันธ์เพลงคนอื่นๆ ที่เป็นคนอีสานซึ่งมักให้ภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของสังคมอีสานในภาพใหญ่ สอดคล้องกับผลวิจัยของอัจฉราพร ไครบุตร (2564) ที่ศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์การประกอบสร้างวรรณกรรมเพลงพื้นถิ่นอีสาน และการศึกษาของ สิริชญา คอนกริต (2556) ศึกษาเรื่อง เพลงลูกทุ่งอีสาน : อัตลักษณ์และการเมืองเชิงวัฒนธรรมของคนอีสานพลัดถิ่น กล่าวคือ บทเพลงได้สะท้อนวิถีวัฒนธรรมความเป็นอีสานผ่านภาษา ดนตรี อาหาร ประเพณี รวมทั้งศิลปะการเล่นในท้องถิ่น นอกจากนี้ บทเพลงของสัญลักษณ์ ยังพบความพิเศษ ที่ผู้ประพันธ์ได้นำวิถีของชาวเขมรถิ่นไทยแถบอีสานใต้ (สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ) เข้ามาเป็นลักษณะเด่นในบทเพลง ทั้งได้เผยแพร่วิถีความเป็นอยู่และท่วงทำนองร้อยกรองของชาวเขมรถิ่นไทยให้เผยแพร่ไปอย่างกว้างขวางอีกด้วย

การประกอบสร้างอัตลักษณ์ด้านภาษา นอกจากจะนิยมใช้ภาษาอีสานปะปนกับภาษาไทยกลางเป็นหลักแล้ว ยังนำภาษาเขมรถิ่นไทยมาประกอบใช้กับภาษาไทยกลางและภาษาอีสานอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากสัญลักษณ์ (ชื่อ-นามสกุลจริงคือ สัญญารักษ์ ดอนศรีรัฐโชติ) ตั้งครอบครัวอยู่ที่บ้านทุ่งสว่าง ตำบลสีเหลียม อำเภอบระโคชัย จังหวัดบุรีรัมย์ (สัญญารักษ์ ดอนศรีรัฐโชติ, 2567, น. 1) กล่าวคือ อำเภอบระโคชัยนั้น เป็นอำเภอที่มีประชาชนใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยหนาแน่นที่สุด เขาอยู่ในครอบครัวที่พูดภาษาถิ่นอีสาน แต่ญาติและคนแวดล้อมชีวิตของเขาเป็นชุมชนที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาถิ่น รวมทั้งนักเรียนส่วนใหญ่แถบนั้นที่เขาเป็นครูสอนอยู่ใช้ภาษาเขมรในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การสร้างสรรค์บทเพลงจึงเกิดการผสมผสานวัฒนธรรมภาษา ทั้งด้วยความตั้งใจ และเป็นโดยสภาพแวดล้อมที่มีภาวะหลายภาษา บทเพลงของสัญลักษณ์จึงอัตลักษณ์พิเศษผุดจากผู้ประพันธ์เพลงคนอื่นๆ ที่เป็นชาวอีสาน

จะเห็นได้ว่า สัญลักษณ์ ดอนศรี ได้นำความรู้และทักษะทางภาษามาใช้ในการประพันธ์เพลง ซึ่งมีทักษะสูงในการสร้างสรรค์บทเพลงโดยผสมผสานภาษาไทย ภาษาเขมรถิ่นไทย และภาษาอีสาน ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจลึกซึ้งในวัฒนธรรมของท้องถิ่นตน การใช้ทำนองดนตรีที่หลากหลาย เช่น เพลงไทยเดิม ผสมผสานกับทำนองเพลงของชาวเขมรถิ่นไทย ทำนองเพลงของหมอลำ และทำนองเพลงโคราช ทำให้ผลงานของเขามีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Block (2012) ที่กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างความตระหนักในความแตกต่างทางอัตลักษณ์ เช่น เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ ข้อเด่นอีกประการหนึ่ง การนำวิถีชีวิตพื้นบ้านประสบการณ์ชีวิตของคนชนบท และบุคคลอาชีพต่างๆ มาถ่ายทอดเป็นบทเพลงได้อย่างเห็นภาพจริง ผ่านท่วงทำนอง จังหวะดนตรีที่สนุกสนาน ในขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นถึงความภาคภูมิใจและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ถิ่นของตน สอดคล้องกับการศึกษาของ Jongbloed-Faber (2018) ที่วิเคราะห์การสร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่นในบทเพลงสมัยนิยมที่ใช้ภาษาถิ่น กรณีศึกษา วงดนตรีภาษาฟรีเซียนชื่อ De Hünekop ผลการวิจัยพบว่า วงดนตรี De Hünekop เลือกใช้ภาษาถิ่นในเพลงเพื่อสร้างอัตลักษณ์ และสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่นของตน สอดคล้องกับ Yuan, Jamnongsam & Phansue (2024) ได้ศึกษาบทบาทของเพลงพื้นบ้านฮาก ในบริเวณลุ่มแม่น้ำกานทางตอนใต้ของมณฑลเสฉวน ประเทศจีน ผลวิจัยพบว่าเพลงพื้นบ้านฮากกามีบทบาทในการสร้างและส่งเสริมอัตลักษณ์ของชาวฮากกาในการช่วยถ่ายทอดประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และค่านิยมของชุมชน

ลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งคือ สัญลักษณ์ ดอนศรี มีความสามารถในการวิเคราะห์ศิลปินและประพันธ์บทเพลงให้เข้ากับบุคลิกของศิลปินแต่ละคน ให้มีแนวเพลงและดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น บทเพลงของ สาวมาด เมกกะแต้นซ์ มักสื่อถึงความเป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจในตัวเองสูงและมักแสดงความท้าทายต่อค่านิยมกระแสหลัก ซึ่งสามารถสะท้อนบุคลิกของศิลปินที่น่าเสนอได้เป็นอย่างดี บทเพลงของยิ่งยง ยอดบัวงาม มักเป็นบทเพลงสะท้อนความเป็นเขมรถิ่นไทย มีจังหวะ ทำนอง และดนตรีที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมเขมรถิ่นไทยได้อย่างชัดเจน บทเพลงของปอยฝ้าย มาลัยพร มักเป็นในแนวตลกสนุกสนาน ช่วยเน้นบุคลิกที่เป็นคนตลกที่สื่อถึงความสนุกสนานและการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข บทเพลงของ สันติ ดวงสว่าง มักเป็นบทเพลงที่ประพันธ์ด้วยคำภาษาไทยที่มีความหมายลึกซึ้ง สื่อถึงความหวังและให้กำลังใจในการต่อสู้ชีวิต โดยรวมแล้ว การเลือกประพันธ์เนื้อหาบทเพลงที่เหมาะสมกับบุคลิกของศิลปินจะช่วยให้บทเพลงน่าจดจำมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยนี้ ควรนำไปสู่ชั้นเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในการนำไปศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของฉันทลักษณ์ไทยกับลักษณะของเพลงลูกทุ่ง มีลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และเรียนรู้ลักษณะการประพันธ์ของทั้งสองแบบ

2. ควรมีการศึกษาการประกอบสร้างบทเพลงเชิงเปรียบของนักประพันธ์สองคน หรือการศึกษาเปรียบเทียบการแต่งของนักประพันธ์รุ่นเก่ากับนักประพันธ์รุ่นใหม่ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการไปอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- ชมพูนุช พานอัมมะเริง. (2566). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสี่ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองนครราชสีมา. *วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์*, 5(1), น. 40-50 สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2568 จาก <https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JPPJ/article/view/129>
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2560). *แว่นวรรณคดีทฤษฎีร่วมสมัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปทุมธานี : นาคร.
- บันเทิง. (2557, สิงหาคม 1). ลูกทุ่งดังคว่ำภาษาไทยดีเด่น "เพชรในเพลง" (2557). *คม ชัด ลึก*. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2568 จาก <https://www.komchadluek.net/entertainment/189284>
- ปรีชา ขอวางกลาง. (2566). การพัฒนาความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองกาพย์ยานี 11 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย โดยใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับกิจกรรมวิถีไทย. *วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์*, 5(1), น. 64-75. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2568 จาก <https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JPPJ/article/view/85>
- พิชญาวี ทองกลาง และจามจุรี นิยงค์. (2563). ภาพแทนผิว - เมีย ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งอีสาน. *วชิรวรรณสาร*, 4(3), น.53-85. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2568 จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/wiwitwannasan/article>
- ยุทธ โตคติเทพย์, สุธีร์ พุ่มกุมาร. (2552). *คู่มือเรียนเขียนกลอน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : แม่คำพาง
- รพีพรรณ เพชรอนันต์กุล. (2558). *วิทยากลอน*. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วรวรรณ ศรียาภัย. (2562). หน่วยที่ 5 การอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ *เอกสารการสอนชุดวิชา การอ่านภาษาไทย* นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพร รักดีผาสุก. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเกียรติ รักษมณี. (2551). *ภาษาวรรณศิลป์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สายน้ำใจ.
- สมพงษ์ชาวด์ Official. (2562, มิถุนายน 19). *แอบอ่านทางใจ-ศักดิ์ ภูเวียง*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ffi23GXMtqQ>
- สมพงษ์ชาวด์ Office. (2562, มิถุนายน 16). *เพลงลีไปได้จักน้ำ - ศักดิ์ ภูเวียง*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=iaYayOZXlCa>
- สัญญารักษ์ ดอนศรีจิตโชติ. (2567). *ข้อมูลและผลงานการสร้างสรรคัวรรณกรรมเพลง ของ สัญญาลักษณ์ ดอนศรี*. เอกสารเสนอเพื่อพิจารณาขอยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ ปี 2567. อุดรธานี.
- สราวุธกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่มที่ 15. (2553). กรุงเทพฯ : โครงการสราวุธกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.
- อัศรศิลป์. (2556, พฤศจิกายน 16). *หะเอออีสานใต้ - ยิ่งยง ยอดบัวงาม*. [Music Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=UvDjfZ5W_FA

- อัจฉราพร ไกรบุตร. (2564). *อัตลักษณ์การประกอบสร้างวรรณกรรมเพลงพื้นถิ่นอีสาน* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
ดุขบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา)
- ไอ้หนุ่มผมยาว ศ.ศิลปะไทย. (2562, กันยายน 7). *พี่ก้อขอ-ลูกแพร&ไหมไทย อุไรพร*. [Music Video].
YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Nmpn_oN8ayM
- A HoyHoy Komm'iizz. (2556, ตุลาคม 13). *ดอกคูนบานสัญญาใจ - ยิ่งยง ยอดบัวงาม*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=DnZJ0eCEkOA>
- Belsey, C. (2022). *Poststructuralism: A Very Short Introduction* (2nd ed.). Oxford University Press.
- Block, D. (2012). *Poststructuralism and its Challenges for Applied Linguistics*. *Applied Linguistics*,
33(5), 473–482. <https://doi.org/10.1093/applin/ams055>
- DJ Family Music Official. (2561, มกราคม 29). *จน เครียด กินเหล้า - สายเขียว วงศ์วิโรจน์*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Go6a2rNuoqU>
- Jongbloed-Faber, L. (2018). Local Identity Construction in Dialect Pop Music: Songs, Narratives,
and Social Media Posts. *Us Werk*, 67, 104–136.
- Khun Music Office Original. (2568, มกราคม 6). *ฝากลมบอกสาว - ปอยฟ้า มาลัยพร*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=4tmnKMTk0i4>
- LaBelle, S. (2011). Language and identity. In *Language, Society and Power: An Introduction* (3rd
ed.) Mooney, A. et al. pp. 173–178). London / New York: Routledge
- Music lover. (2563, กันยายน 25). *กึ่งก๊อดก๊อล่าง – ร็อคแอส*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=pbBFZ03svTE>
- Nonsan Music. (2563 ธันวาคม 6). *ดวงดาวชาวนา - สันติ ดวงสว่าง*. [Music Video]. YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=Rid5qAM05-l&list=RDRid5qAM05-l&start_radio=1
- RsaimMusic. (2557, สิงหาคม 6). *พรจากปากแม่ : แมน มณีวรรณ*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=6E36axggeGc>
- RsiamMusic. (2556, ตุลาคม 1). *สัญญานักสู้ : เต็ดดี อาร์สยาม*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=9EV1nT1d83s>
- Topline Music Official. (2564, มีนาคม 17). *มอเตอร์ไซด์ฮ้าง – ร็อคแอส*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=9NvfCn>
- Topline Music Official. (2563, มิถุนายน 12). *อดีตรักไหปลาแดก - ลูกแพร-ไหมไทย อุไรพร*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=5eY-nEmSaFM>
- Topline Digital Network. (2554, มีนาคม 12). *กันตริ้มสกา - ยิ่งยง ยอดบัวงาม*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=fn1PVDDo2lE>
- Topline Digital Network. (2556). *อกหักเสมอหรีม - คำมอด พรชุนเดช*. [Music Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=hgEMgr0YRVw>
- Topline Digital Network. (2556, ตุลาคม 21). *ปากร้ายแต่ใจรัก - สาวมาด เมกะแดนซ์*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=4Qf5BmUvkcQ>
- Topline Digital Network. (2555, มิถุนายน 12). *ซูปตาร์เซรากราว-ตมตย ยอดบัวงาม*. [Music Video].
YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=l8YUowl9D5l>

- Topline Music Official. (2565, ตุลาคม 22). *ฉันไม่ใช่เซเว่น - ดอกกรัก ดวงมาลา*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=5eY-nEmSaFM>
- Topline Digital Network. (2554, มีนาคม 8). *เลดี้ปลาร้า - สาวมาด เมกะแดนซ์*. [Music Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=ql9_ywqzmh8
- Topline Digital Network. (2555, มิถุนายน 14). *สงกรานต์เซราะแอง-ยิ่งยง ยอดบัวงาม*. [Music Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=w_WvAWm0ZKo
- Topline Digital Network. (2555, มิถุนายน 14). *ไอ้หนุ่มสรราช - ปกา ดาวเรือง*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=k9y2fjd8xXg>
- Topline Digital Network. (2554, มีนาคม 8). *ดาวมหาลัย - สาวมาด เมกะแดนซ์*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=yv78GkZZqeM>
- Topline Digital Network, (2556, มกราคม 11). *ไทยแลนด์แดนส์โมล - ดาวน้อยเสียงอีสาน*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=DrBqj-9gQhY>
- Topline Digital Network. (2556, ตุลาคม 21). *ของฝากแม่ใหญ่สอน - สาวมาด เมกะแดนซ์*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-Kdt5wGAI4>
- Topline Digital Network. (2554, มีนาคม 22). *มันต้องซิ่ง - สาวมาด เมกะแดนซ์*. [Music Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=XVsc_GgoFio
- Topline Digital Network. (2556). *อกหักเสมอหริ่ม - คำมอด พรขุนเดช*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=hgEMgr0YRVw>
- Topline Digital Network. (2556, ตุลาคม 8). *ลมหัวกุด - ปอยฝ้าย มาลัยพร*. [Music Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=3EmprMUGt_g
- Topline Digital Network. (2556, ตุลาคม 14). *อดีตรักปนกับ - ยายจิ้นดอกทอชม*. [Music Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=iaYayOZXlCa>
- Yuan, W., Jamnongsarn, S., & Phansue, V. (2024). The Identity of Gannan Hakka Folk Songs in the Southern Gan River Basin in Jiangxi Province. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 7(2), 893–909. https://so04.tcijaijo.org/index.php/jmhs1_s/article/view/269527

ผู้เขียนบทความ

พรนัชชา เศษวงษา นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ อีเมล 640112154030@bru.ac.th

วันวิสา ตีผิว นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ อีเมล 640112154038@bru.ac.th

สุชัยญา ละอองทอง นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ อีเมล 640112154045@bru.ac.th

บุญยเสนอ ตริวิเศษ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ อีเมล bunsanoe.tw.@bru.ac.th

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อลดปัญหาการหย่าร้าง APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES TO REDUCE DIVORCE

สายยนต์ ชาวอุบล

SAIYON CHAO-UBON

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

จังหวัดนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima Province

Received: March 2, 2024

Revised: May 11, 2025

Accepted: May 19, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสาเหตุและผลกระทบของการหย่าร้างในประเทศไทย พร้อมนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อลดปัญหาการหย่าร้าง โดยมุ่งเน้นการสำรวจข้อมูลทางสถิติการหย่าร้าง วิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องพรณนาเชิงสัมพันธ์กับปัญหานามาสรูป ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การหย่าร้าง ได้แก่ ปัญหาการสื่อสาร ปัญหาการนอกใจ และปัญหาทางเศรษฐกิจ การหย่าร้างส่งผลกระทบต่อบุคคลและสังคมในหลายด้าน ทั้งด้านจิตใจ เศรษฐกิจ และการพัฒนาเด็ก ในการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อลดปัญหามี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนการสมรสผ่านหลักศีลธรรม 6 และสมมติธรรม 4 2) การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักฆราวาสธรรม 4 และ 3) การรักษาความรักด้วยสังคหวัตถุธรรม 4 ซึ่งช่วยส่งเสริมความเข้าใจและลดปัญหาความขัดแย้งในชีวิตคู่

การแก้ปัญหาการหย่าร้างตามสาเหตุของการหย่าร้าง ควรเริ่มจากสื่อสารด้วยถ้อยคำดี (ปิยวาจา), ร่วมมือและเสียสละกัน (จาคะ), ซื่อสัตย์และพอใจในคู่ครอง (สัจจะ), ปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนไป (ทมะ), เลือกคู่ที่เข้าใจกันและเรียนรู้ร่วมกัน (ปัญญาสัมปทา, ทมะ), หลีกเลี่ยงอบายมุขและอดทนต่อกัน (ขันติ), รับผิดชอบในการเลี้ยงดูบุตร (จาคะ), และใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน (ทมะ) การประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้ในการดำเนินชีวิตคู่จะช่วยลดปัญหาการหย่าร้างและเสริมสร้างความมั่นคงในความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส

คำสำคัญ : การประยุกต์, หลักพุทธธรรม, การหย่าร้าง

Abstract

This article aims to explore the causes and impacts of divorce in Thailand and propose the application of Buddhist principles to mitigate divorce-related issues. The study examines statistical data, analyzes research findings on causes and consequences of divorce, and explores relevant Buddhist teachings in relation to the problem. The results indicate that key factors contributing to divorce include communication breakdown, infidelity, and financial difficulties. Divorce has wide-

ranging effects on individuals and society, particularly in terms of emotional well-being, economic stability, and child development.

The application of Buddhist principles to reduce divorce problems is proposed in three stages: (1) Marriage preparation through the Six Directions (Disadhāma) and Four Principles for Harmonious Living (Samajīvitadhamma), (2) married life guided by the Four Virtues for Laypeople (Gharavāsadhamma), and (3) nurturing love through the Four Bases of Social Solidarity (Saṅgahavatthu). These principles foster understanding and reduce conflict in relationships.

Solving divorce problems based on their causes should begin with kind communication (Piyavācā), mutual support and selflessness (Cāga), loyalty and contentment with one's partner (Sacca), adaptability to social change (Dama), choosing a compatible partner and learning together (Paṅṅā-sampadā and Dama), avoiding harmful behaviors and practicing patience (Khanti), taking responsibility for child-rearing (Cāga), and using technology wisely (Dama). Applying these teachings in marital life can help reduce divorce rates and strengthen spousal relationships, guided by the principle.

Keyword: Application, Buddhist Principles, Divorce

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน สถาบันครอบครัวกำลังเผชิญกับความท้าทายหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะ "ปัญหาการหย่าร้าง" ซึ่งกลายเป็นหนึ่งในวิกฤตทางสังคมที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก การหย่าร้างไม่เพียงส่งผลกระทบต่อคู่สมรสเท่านั้น แต่ยังส่งผลลึกซึ้งต่อบุตรหลาน เสถียรภาพของครอบครัว และความสงบสุขของสังคมในภาพรวม (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2563 : ออนไลน์)

ปัจจัยที่นำไปสู่การหย่าร้าง มีความหลากหลาย ตั้งแต่ปัญหาการสื่อสารภายในครอบครัว การขาดความเข้าใจกัน ปัญหาเศรษฐกิจ ไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมในสังคมยุคใหม่ ซึ่งส่งผลให้ความอดทนและการให้อภัยในชีวิตคู่นั้นลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด (สุธีรา งามเกียรติทรัพย์, 2564 น. 87-102)

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2562-2566) สถิติการหย่าร้างในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างของครอบครัวที่กำลังเปลี่ยนแปลง งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เน้นการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของการหย่าร้าง แต่ยังขาดการเสนอแนวทางป้องกัน จึงเป็นเหมือนการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ไม่ได้มองที่มาต้นเหตุแห่งปัญหา จึงทำให้ปัญหาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

บทความนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การประยุกต์ใช้ หลักพุทธธรรม ที่ใช้หลักพุทธธรรมเป็นแกนกลางเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตคู่ ผ่านกระบวนการวางแผนก่อนสมรส การบริหารชีวิตครอบครัว และการรักษาความรักและความเข้าใจระหว่างคู่สมรส โดยพิจารณาในมิติของจิตใจและจริยธรรม หลักธรรมในพระพุทธศาสนาได้เสนอแนวทางการดำเนินชีวิตที่ลึกซึ้งและทรงพลัง โดยเฉพาะในบริบทของครอบครัว สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจ การให้อภัย การอดทน และการพัฒนาจิตใจให้เข้าถึงความสงบภายใน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยลดความขัดแย้ง และป้องกันการหย่าร้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระธรรมปิฎก [ป.อ. ปยุตโต], 2540 น. 38 - 45)

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการใช้ชีวิตคู่ จึงไม่เพียงเป็นแนวทางแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ยังเป็นการวางรากฐานเพื่อสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ส่งเสริมคุณธรรมในชีวิตสมรส และเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างคู่ชีวิต ซึ่งนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวในระยะยาว (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2561 น. 39- 47)

นอกจากนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้หลักธรรมในระดับครอบครัวและสถานศึกษา ยังถือเป็นกลยุทธ์เชิงระบบที่มีศักยภาพในการลดอัตราการหย่าร้างในสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน (ธนวัฒน์ รวมสุก, 2560 น. 34-49)

ตามที่กล่าวมาข้างต้น ในยุคปัจจุบัน สถาบันครอบครัวกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาการหย่าร้างซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อทั้งตัวคู่สมรส บุตรหลาน และความมั่นคงของสังคมโดยรวม ปัจจัยที่นำไปสู่การหย่าร้างมีหลายประการ เช่น การขาดการสื่อสาร ความไม่เข้าใจกัน ปัญหาเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมสมัยใหม่

แม้ว่างานวิจัยจะมุ่งเน้นการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของการหย่าร้าง แต่ยังขาดแนวทางเชิงพุทธในการป้องกัน บทความนี้จึงเสนอการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม เพื่อการเสริมสร้างความเข้าใจ ความอดทน และการให้อภัยในชีวิตคู่ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างครอบครัวที่มั่นคง

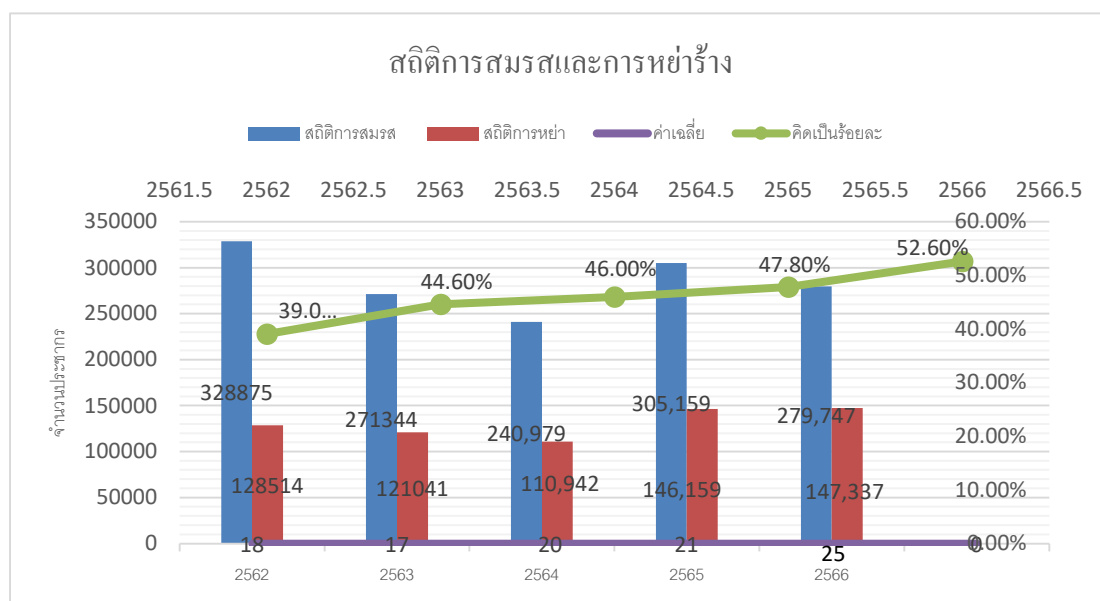
นอกจากนี้ การบูรณาการหลักธรรมในระดับครอบครัวและสถานศึกษา ยังเป็นแนวทางเชิงระบบที่มีศักยภาพในการลดอัตราการหย่าร้างได้อย่างยั่งยืน ช่วยส่งเสริมคุณธรรม ความเข้าใจ และคุณภาพชีวิตครอบครัวในระยะยาวอย่างแท้จริง

สถิติการหย่าร้างในประเทศไทย

การศึกษาลักษณะของการหย่าร้างต่อบุคคลและสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อที่จะหาทางออกในการลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการหย่าร้างในระดับครอบครัวและสังคม จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีรายงานการจดทะเบียนสมรสและการจดทะเบียนหย่าร้างของประเทศไทยสถิติ 5 ปี ตั้งแต่ปี 2562-2566 ประเทศมีสถิติแนวโน้มสูงขึ้น

ในปี 2563 จำนวนการจดทะเบียนสมรสลดลง แต่จำนวนการหย่าร้างกลับเพิ่มขึ้น อาจเป็นผลจากสถานการณ์โควิด-19 ที่ทำให้ผู้คนต้องอยู่ร่วมกันในสภาพแวดล้อมที่จำกัด ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจหย่าร้างมากขึ้น แม้ว่าการสมรสจะลดลงก็ตาม

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการหย่าร้างในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ตามรายงานเป็นกราฟสถิติการจดทะเบียนสมรสและการหย่าร้าง ดังนี้

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง: 2567, ออนไลน์.

จากกราฟแสดงสถิติการสมรสและการหย่าระหว่างปี 2562 ถึง 2566 โดยกราฟประกอบด้วยข้อมูล 3 ประเภท ได้แก่ สถิติการสมรส (แท่งสีน้ำเงิน), สถิติการหย่า (แท่งสีส้ม), และค่าเฉลี่ย (แท่งสีเหลือง) นอกจากนี้ยังมีกราฟเส้นแสดงเปอร์เซ็นต์การคิดเป็นข้างอย่างละเอียด (เส้นสีเทา) จากข้อมูลในกราฟ พบว่าจำนวนการสมรสมีแนวโน้มลดลงจาก 328,875 ในปี 2562 เหลือ 279,747 ในปี 2566 ขณะที่จำนวนการหย่าลดลงเล็กน้อยจาก 128,514 ในปี 2562 เหลือ 147,337 ในปี 2566 อย่างไรก็ตาม เปอร์เซ็นต์การคิดเป็นข้างอย่างละเอียดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 39.07% ในปี 2562 เป็น 52.60% ในปี 2566 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการครองเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ

เมื่อสถานการณ์โควิดคลี่คลายในปี 2564 จำนวนการสมรสลดลง แต่การหย่าร้างกลับเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ในปี 2565 เมื่อการสมรสมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การหย่าร้างก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย และในปี 2566 แม้ว่าจำนวนการสมรสจะลดลง แต่การหย่าร้างยังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึง 52.6% ซึ่งสะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มักนำมาซึ่งการตัดสินใจหย่าร้างที่สูงขึ้นในช่วงที่ผ่านมา

การหย่าร้างตามที่แสดงมาจะเห็นได้ว่าเป็นแนวโน้มที่น่าเป็นห่วงสำหรับสังคมไทย เพราะจะก่อให้เกิดปัญหาต่อบุคคลและสังคมโดยรวม นั่นหมายถึงความไม่มั่นคงทางสังคมที่สมาชิกในสังคมจะได้รับ

สาเหตุและผลกระทบของการหย่าร้าง

การหย่าร้างเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย ทั้งในแง่ของปัญหาภายในความสัมพันธ์และปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบ โดยทั้งหมดนี้สามารถนำไปสู่ผลกระทบที่หลากหลาย ไม่เพียงต่อคู่สมรสเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้อง เมื่อเราพูดถึงสาเหตุและผลกระทบของการหย่าร้าง เราจะสามารถเข้าใจได้มากขึ้นถึงความซับซ้อน และมองเห็นได้ว่า การหย่าร้างเป็นเรื่องที่มีผลต่อทุกคนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแง่ของการปรับตัวใหม่ หรือการฟื้นฟูความสัมพันธ์ที่เคยมี ซึ่งจากผลการวิจัยและการสำรวจ สามารถพบสาเหตุและผลกระทบของการหย่าร้าง ดังนี้ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2563)

1. สาเหตุของการหย่าร้าง

การหย่าร้างในสังคมไทยเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ และได้รับการพูดถึงอย่างกว้างขวางในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2562-2566 สาเหตุสำคัญของการหย่าร้างในประเทศไทยได้รับการศึกษาวิจัยและได้รับความสนใจจากสื่อและนักวิชาการหลายท่าน พบว่ามีหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหย่าร้างที่สำคัญในสังคมไทยในปีต่าง ๆ โดยบางสาเหตุเกิดจากปัจจัยภายในครอบครัว และบางส่วนมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อชีวิตคู่และครอบครัว ดังนี้

1.1 ปัญหาการขาดการสื่อสาร การสื่อสารที่ไม่ดีระหว่างคู่สมรสเป็นสาเหตุหลักของการหย่าร้างในไทย โดยมักเกิดจากการไม่เปิดใจพูดคุย นำไปสู่ความเข้าใจผิด ความเครียดสะสม และการจัดการความขัดแย้งหรือความคาดหวังที่ไม่ตรงกันไม่ได้

1.2 ปัญหาทางการเงิน ค่าครองชีพที่สูงขึ้นและเศรษฐกิจไม่แน่นอนส่งผลให้คู่สมรสเครียดและขัดแย้งเรื่องเงินมากขึ้น การขาดความมั่นคงทางการเงินอาจบั่นทอนความไว้วางใจและความสัมพันธ์ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565: ออนไลน์)

1.3 ปัญหาการประพฤติผิดใจ การนอกใจยังเป็นสาเหตุสำคัญของการหย่าร้างในไทย แม้จะมีความพยายามส่งเสริมความซื่อสัตย์ แต่หลายคู่ยังเผชิญปัญหานี้จนไม่สามารถระงับความสัมพันธ์ไว้ได้ (สุภาวดี มนัสปิยะเลิศ: 2548, น. 67)

1.4 ปัญหาการเปลี่ยนแปลงในบทบาททางสังคมและเศรษฐกิจ ในช่วงปีที่ผ่านมา บทบาททางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการที่ผู้หญิงมีบทบาทในตลาดแรงงานและมีอิสระทางการเงินมากขึ้น ส่งผลต่อการแต่งงานและการหย่าร้าง ความคาดหวังที่เปลี่ยนไป รวมถึงแรงกดดันจากสังคมและครอบครัว ยังอาจก่อให้เกิดปัญหาภายในครอบครัวที่ยากจะแก้ไข (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2563: ออนไลน์)

1.5 ปัญหาความแตกต่างทางการศึกษาและอายุ ความแตกต่างในระดับการศึกษาหรืออายุที่มากเกินไป ก็นำไปสู่ปัญหาความเข้าใจที่ไม่ตรงกันในหลายๆ ด้าน เช่น ความสนใจ, ค่านิยม, หรือวิธีการเลี้ยงดูลูก ซึ่งอาจทำให้เกิดการขัดแย้งในชีวิตคู่และนำไปสู่การหย่าร้าง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564: ออนไลน์)

1.6 ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจยังเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการหย่าร้าง โดยเฉพาะเมื่อเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปัญหาทางจิตใจหรือความขัดแย้งภายใน หากไม่แก้ไข จะบั่นทอนความสัมพันธ์และนำไปสู่การแยกทาง (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2565: ออนไลน์)

1.7 ปัญหาการเลี้ยงดูลูก ปัญหาการเลี้ยงดูลูกเป็นสาเหตุที่อาจทำให้เกิดการขัดแย้งในครอบครัว โดยเฉพาะเมื่อคู่สมรสมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในวิธีการเลี้ยงดูลูก หรือมีความคาดหวังที่แตกต่างกันในการรับผิดชอบในบทบาทนี้ การจัดการปัญหาครอบครัวในเรื่องนี้ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่การตัดสินใจหย่าร้าง (สุภาวดี มั่นสปียะเลิศ: 2548, น. 80)

1.8 ปัญหาความเครียดจากการใช้เทคโนโลยี ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและโซเชียลมีเดียมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยีมากเกินไปอาจส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ของคู่สมรส โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีการใช้สื่อออนไลน์เพื่อหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ในโลกจริง หรือเกิดปัญหาการสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัลที่ไม่เหมาะสม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565: ออนไลน์)

สาเหตุของการหย่าร้างในสังคมไทยของคู่สมรสที่มีการจดทะเบียนรสที่กล่าวมานี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น และมีเปอร์เซ็นต์ สูง โดยที่แต่ละปีจะมีเปอร์เซ็นต์มากและน้อยเปลี่ยนแปลงไปตามความเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม ค่านิยม และเศรษฐกิจ โดยที่สาเหตุหลักของการหย่าร้างมีระดับสูง 4 อันดับแรก คือ ปัญหาการขาดการสื่อสาร ปัญหาทางการเงิน ปัญหาการนอกใจ และปัญหาการเปลี่ยนแปลงในบทบาททางสังคมและเศรษฐกิจ และสาเหตุที่มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นตามมาได้แก่ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และปัญหาหาเสถียร

2. ผลกระทบของการหย่าร้าง

การหย่าร้างเป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบทั้งในระดับบุคคลและสังคม โดยเฉพาะในสังคมที่มีค่านิยมสูงต่อครอบครัว การแยกทางจากกันของคู่สมรสไม่เพียงแต่ทำให้ชีวิตของบุคคลทั้งสองเปลี่ยนแปลงไป แต่ยังมีผลกระทบต่อเด็ก ๆ และสังคมในวงกว้างเช่นกัน ดังนี้ (ฐิติรัตน์ คล่องดี : 2560, น. 29-39)

2.1 ผลกระทบต่อชีวิต การหย่าร้างส่งผลกระทบซึ่งต่อชีวิตคู่และครอบครัว ทั้งด้านอารมณ์ จิตใจ และความสัมพันธ์ โดยเฉพาะการปรับตัวกับชีวิตใหม่ที่อาจเป็นเรื่องยาก

1) ผลกระทบทางจิตใจและอารมณ์การหย่าร้างมักก่อให้เกิดความเศร้า ซึมเศร้า และวิตกกังวลจากการสูญเสียความสัมพันธ์ และทำให้รู้สึกเหงา โดดเดี่ยว

2) การเปลี่ยนแปลงทางการเงิน ทั้งสองฝ่ายอาจต้องเผชิญปัญหาทางการเงินจากการแบ่งทรัพย์สินและต้องพึ่งพาตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะฝ่ายหญิงและบุตร

3) ผลกระทบต่อสุขภาพ การหย่าร้างอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ เช่น ความดันสูง โรคหัวใจ และความเครียด โดยเฉพาะในช่วงที่มีความรู้สึกผิด

4) ผลต่อการเลี้ยงดูเด็ก เด็กอาจรู้สึกไม่มั่นคงจากการเปลี่ยนแปลง เช่น การย้ายบ้านหรืออยู่กับพ่อแม่สลับกัน และอาจส่งผลต่อพฤติกรรมและการเรียน

2.2 ผลกระทบต่อสังคม การหย่าร้างสามารถส่งผลกระทบต่อสังคมในแง่ของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวและความสัมพันธ์ในชุมชน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวและการพัฒนาเชิงสังคมของบุคคลโดยรวม นอกจากนี้ยังอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของคนในสังคมด้วย

1) ผลกระทบต่อโครงสร้างครอบครัว การหย่าร้างเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวและค่านิยมสังคม โดยเฉพาะในสังคมที่ยึดถือครอบครัวแบบดั้งเดิม ซึ่งอาจมองว่าการหย่าร้างคือความล้มเหลวของสถาบันครอบครัว

2) ผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน เด็กจากครอบครัวที่หย่าร้างอาจพัฒนาทักษะทางสังคม อารมณ์ และการเรียนรู้ได้ช้ากว่า มีโอกาสเผชิญปัญหาพฤติกรรม และสุขภาพจิตมากขึ้น

3) ผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจการหย่าร้างเพิ่มภาระค่าใช้จ่าย และลดการแบ่งปันทรัพยากรในครอบครัว อาจทำให้เครือข่ายสังคมอ่อนแอลง และส่งผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่ผ่านการหย่าร้าง

4) ผลกระทบต่อการขยายครอบครัวในระยะยาว การหย่าร้างอาจลดจำนวนสมาชิกในครอบครัว และทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวใหม่ไม่แน่นแฟ้น โดยเฉพาะระหว่างเด็กกับคู่สมรสใหม่ของพ่อแม่

การหย่าร้างเกิดจากหลายปัจจัย เช่น การขาดการสื่อสาร ปัญหาเศรษฐกิจ การนอกใจ และบทบาททางสังคมที่เปลี่ยนไป ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ความสัมพันธ์คู่สมรสบนทอนลงจนยากจะประคองต่อไปผลกระทบที่ตามมา ได้แก่ ความเครียด ความไม่มั่นคงทางอารมณ์และการเงิน รวมถึงปัญหาด้านสุขภาพและลูก นอกจากนี้ยังมีผลต่อโครงสร้างครอบครัวและสังคมในระยะยาว เช่น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยมครอบครัว

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการลดปัญหาการหย่าร้าง

แม้พระพุทธศาสนาไม่ได้กล่าวถึงการสมรสอย่างชัดเจน แต่มีหลักธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อลดปัญหาการหย่าร้างได้อย่างครอบคลุม โดยมองปัญหาจากต้นเหตุ คือความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการสมรส หากแก้ที่ปลายเหตุ จะยิ่งเพิ่มปัญหา การสมรสจึงควรเริ่มจากความเข้าใจและการเตรียมพร้อมของทั้งสองฝ่าย ไม่ใช่แค่เรื่องความต้องการทางกาย ค่านิยม หรือเป้าหมายอื่น แต่ต้องมีหลักใจและการช่วยเหลือกันในการใช้ชีวิตร่วมกัน ซึ่งมีหลักธรรมในพระพุทธศาสนาหลายประการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อลดปัญหาการหย่าร้างได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

1. หลักการวางแผนการสมรส

การวางแผนสมรสที่ดีควรคำนึงถึงการดำเนินชีวิตในระยะยาว แต่ปัจจุบันมักไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าที่ควร การตัดสินใจสมรสมักเกิดจากความพอใจของคู่สมรสโดยไม่ได้รับคำแนะนำจากผู้ปกครองหรือผู้เชี่ยวชาญ ทำให้บางครั้งขาดการเตรียมตัวและเกิดปัญหาการหย่าร้างตามมา ดังนั้น การวางแผนสมรสที่ดีควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านหน้าที่และความรับผิดชอบตามหลักคำสอนของพุทธศาสนา

1.1 บทบาทและหน้าที่ของคู่สมรส ได้แก่ การให้คู่สมรสได้ศึกษาถึงหน้าที่ของตนเองว่าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรต่อกันและกันเมื่อได้รับบทบาทสามีภรรยา เพราะการสมรส คือการเข้าสู่ชีวิตใหม่ที่มีบทบาทและความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น คือหน้าที่ตามบทของสามี-ภรรยา ตามที่ปรากฏในสังคาลสูตร ที่ขกนิบาต ปาฏิภวรรค เล่มที่ 11 ข้อที่ 201 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: 2539, น. 165) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของสามีและภรรยา จะต้องปฏิบัติต่อกัน ดังนี้

1.1.1 หน้าที่ของสามีต่อภรรยา

- 1) ให้ความนับถือ ยอมรับฐานะแห่งภรรยาและคู่ครอง
- 2) ยกย่องให้เกียรติ ไม่แสดงอาการเหยียดหยามดูหมิ่นไม่ดูหมิ่นหรือเหยียดหยามภรรยา
- 3) รักษาความซื่อสัตย์ ไม่หลงไปกับความรักใหม่ ประพฤติตัวอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม
- 4) มอบความสำคัญให้ภรรยาในฐานะผู้ดูแลบ้านในฐานะแม่บ้าน แสดงความไว้วางใจในงานบ้าน

- 5) หาเครื่องประดับเครื่องแต่งตัวมามอบให้เป็นของฝากของขวัญ แสดงน้ำใจรักไม่จืดจาง
- 1.1.2 หน้าที่ของภรรยาต่อสามี
 - 1) ดูแลงานบ้านให้เรียบร้อย
 - 2) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือทั้งครอบครัวของสามีและตัวเอง
 - 3) รักษาความซื่อสัตย์
 - 4) รักษาสมบัติที่สามีหามาได้ ไม่ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย หรือใช้จ่ายทรัพย์สินทางผิด
 - 5) ขยันและไม่เกียจคร้านในทุกด้าน เช่น การบริหารจัดการธุระภายในครอบครัว

1.2 หลักการเลือกสมรส การเลือกคู่ครองเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้ชีวิตคู่ประสบความสำเร็จหรือไม่ หากเลือกผิด อาจนำไปสู่ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งหลายครั้งสาเหตุของการหย่าร้างมาจากการเลือกคู่ที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการเลือกคู่ครองที่ดีจึงต้องพิจารณาคุณสมบัติที่สำคัญ พระพุทธศาสนาได้แนะนำหลักการเลือกคู่ครองควรมีความเหมาะสมกันที่เรียกว่า สมหรือสมมาเสมอกันที่เรียกว่าสมชีวิตธรรม ๔ ประการ ตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก อังคุดตนิคาย จตุกกนิบาต (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: 2539, น. 80) คือ

- 1) สัทธาสัมปทา (ความเชื่อเสมอกัน) มีศรัทธาเหมือนกัน เช่น ความเชื่อในศาสนา หรือคุณค่าที่ดีงาม ช่วยเสริมความกลมกลืนและความเข้าใจกันในชีวิตครอบครัว หากความเชื่อไม่เหมือนกัน ต้องปรับให้เข้าใจกันเพื่อความสมดุลในชีวิตคู่
- 2) สีสสัมปทา (ความประพฤติเสมอกัน) มีความประพฤติที่เข้ากันได้ เช่น ความสุภาพและความสงบ ถ้าคู่ครองมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกัน อาจนำไปสู่ความขัดแย้งและความร้าวฉาน
- 3) จาคสัมปทา (การมีน้ำใจเสมอกัน) มีน้ำใจและการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เช่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หากคู่ครองไม่เสมอกันในน้ำใจ อาจทำให้เกิดความขัดแย้งและชีวิตครอบครัวที่ไม่มั่นคง
- 4) ปัญญาสัมปทา (มีเหตุผลเสมอกัน) มีปัญญาที่สามารถคิดและเข้าใจเหตุผลของกันและกัน ช่วยให้การแก้ปัญหาภายในครอบครัวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

2. หลักการครองเรือน

หลักพุทธธรรมที่เป็นแนวทางการปฏิบัติที่คู่สมรสควรยึดถือในการดำรงชีวิตร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความสุขและความมั่นคงในชีวิตคู่ ซึ่งระบุไว้ในพระไตรปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค เล่มที่ 15 ข้อ 246 โดยใช้หลัก “ฆราวาสธรรม” ซึ่งประกอบด้วย 4 ประการหลัก ดังนี้

2.1 สัจจะ (ความซื่อสัตย์) หมายถึง ความจริงใจในสามด้าน ได้แก่ 1) จริ่งใจ เป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคง 2) จริ่งวาจา การพูดตรงไปตรงมาและซื่อสัตย์ในการสื่อสาร 3) จริ่งการกระทำ การทำตามที่ได้พูดและตั้งใจจริง ความจริงใจช่วยให้ความสัมพันธ์มีความมั่นคงและยั่งยืน

2.2 ทมะ (การปรับและข่มใจ) คือการปรับตัวและฝึกตนให้เข้าใจและสมานฉันท์ในชีวิตคู่ เพราะแต่ละคนมีพื้นฐานและประสบการณ์ต่างกัน การใช้สติในการพิจารณาและการข่มใจช่วยให้สามารถแก้ปัญหาด้วยความสงบและสันติ

2.3 ขันติ (ความอดทน) การอดทนเป็นพลังสำคัญในการรักษาความสัมพันธ์ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งหรืออุปสรรค การอดทนต่อความยากลำบากและการทนต่อความเจ็บปวดทั้งทางกายและใจจะช่วยให้อุปสรรคผ่านพ้นปัญหาต่างๆ ไปได้และมุ่งไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน

2.4 จาคะ (การเสียสละ) คือการเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อผู้อื่น โดยเฉพาะคู่สมรส เช่น การดูแลเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเจ็บป่วย หรือการให้ความสำคัญกับความสุขของอีกฝ่าย การมีน้ำใจและการแบ่งปันนี้ยังสามารถขยายไปถึงการช่วยเหลือผู้อื่นในครอบครัว ญาติพี่น้อง และสังคมได้ด้วย

3. หลักการครองรัก

หลักการครองรักหรือครองใจ เป็นหลักธรรมที่ผูกมัดใจกันระหว่างคู่สมรสเพื่อให้ครองรักหรือรักษาความรักให้เหนียวแน่นไม่เบื่อหน่ายจางคลาย เกิดความรักหวงหาอาหารกัน ตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกวรรค เล่มที่ 21 ข้อ 32 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : 2539, น. 50) เรียกว่า สังคหัตถุธรรม คือ หลักธรรมเพื่อการสังเคราะห์ หรือสร้างสิ่งดี ๆ เพื่อเป็นผูกมัดน้ำใจกันและกัน มี 4 ประการ คือ

3.1 ทาน คือ การเฉลี่ยแบ่งปันทรัพย์สินรายได้ เครื่องอุปโภคบริโภค ไม่เอาเปรียบกันเรื่องทรัพย์สินรายได้

3.2 ปิยวาจา พูดจากันด้วยคำพูดที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดสิ่งที่จริงและปรึกษาหารือกัน

3.3 อตถจริยา ทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์หรือช่วยเหลือกันสิ่งที่ดี ๆ เพื่อกันและกัน

3.4 สมานัตตา สนับสนุนให้กำลังใจ ห่วงหาอาทรกันทั้งยามที่ดีและยามร้าย พร้อมทั้งจะร่วมทุกข์สุข

หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องด้วยการสมรสตามที่กล่าวมาข้างต้น ถือว่าเป็นหลักการที่ดีเมื่อมีการนำสู่การปฏิบัติ เป็นการกล่าวแบบองค์รวมทั้งหมด และยังมีหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับการช่วยลดปัญหาการหย่าร้างตามสาเหตุสามารถปรับให้เกิดการแก้ปัญหาได้ในแต่ละประเด็นของสาเหตุ คือ

1. การขาดการสื่อสาร คู่สมรสควรเปิดใจพูดคุยกันอย่างตรงไปตรงมา โดยไม่ปิดบังความจริง ต้องยึดมั่นในหลักของ "สัจจะ" หรือความจริง และหันหน้าเข้าหากันเพื่อปรึกษาหารืออย่างมีเหตุผล การใช้คำพูดที่สุภาพและไพเราะ (ปิยวาจา) จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและลดความขัดแย้งได้อย่างมาก

2. ปัญหาทางการเงินปัญหาการเงิน เป็นของแสวงหาปัจจัยในการเลี้ยงชีพ การหารายได้ต้องเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทั้งสองฝ่าย (จาคะ) คู่สมรสไม่ควรปล่อยให้ภาระการเงินตกอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ต้องมีความเสียสละทั้งร่างกายและแรงใจเพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเงินในครอบครัว

3. ปัญหาการประพฤติผิดนอกใจ การนอกใจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ความไม่พอใจในพฤติกรรมของคู่รัก ความห่างเหินเนื่องจากอาชีพ หรือความรู้สึกใกล้ชิดกับบุคคลภายนอก คู่สมรสควรยึดหลักความซื่อสัตย์ต่อกัน (สัจจะ) และต้องฝึกควบคุมอารมณ์และจิตใจ (ทมะ) เพื่อป้องกันการหลงผิดจากความอยากได้สิ่งใหม่ ๆ ต้องมียินดีพอใจในคู่ครองของตัวเอง

4. ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ส่งผลต่อบทบาทของคู่สมรสในครอบครัว ทางบทบาทหน้าที่และค่าครองชีพที่เปลี่ยนไป คู่สมรสต้องร่วมมือกันในการประกอบอาชีพและการหารายได้ช่วยเหลือกัน (อตถจริยา) มีใจร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน (สมานัตตา) ไม่ว่าภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจจะเปรียบไป มีการปรับตัวเองต่อการเปลี่ยนแปลงเสมอ (ทมะ)

5. ปัญหาความแตกต่างทางการศึกษาและอายุ ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องทัศนคติไม่ตรงกันในเรื่องต่าง ๆ ของการใช้ชีวิตร่วมกัน และจะกลายเป็นความขัดแย้งทางการกระทำ การพูด และความคิด การแก้ปัญหาในเรื่องนี้เบื้องต้นต้องแก้ด้วยการเลือกคู่ที่มีความเหมาะสมในด้านทัศนคติและความเข้าใจในชีวิตร่วมกันจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการเลือกคู่สมรสที่มีความเหมาะสมกันทั้งการศึกษาและวัย (ปัญญาสัมปทา) อย่าให้ห่างกันจนเกินไปจะทำให้ขาดความสมดุลทางวุฒิภาวะทางความคิด และเมื่อแต่งงานแล้วควรมีการปรับจูนเข้าหากันเกิดความสมดุล (ทมะ)

6. ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว มักเกิดจากปัญหาสะสมที่ไม่ได้รับการแก้ไข เช่น ความหึงหวง การไม่รับฟังเหตุผลของกันและกันต่างฝ่ายถือทิฐิ (ความเห็น) ของตนเป็นใหญ่ จนเป็นเหตุให้ต้องทะเลาะ ทำร้ายกัน ในเรื่องนี้ทั้งสองฝ่ายต้องฝึกความอดทน (ขันติ) และหักห้ามตนเองจากการใช้ความรุนแรงทั้งทางคำพูดและการกระทำ ไม่ควรใช้หรือเสพสิ่งเสพติดที่จะเป็นสาเหตุแห่งการขาดสติต้องประพฤติตนอยู่ในศีลข้อที่ 5 จะช่วยให้เราหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรง

7. ปัญหาการเลี้ยงดูลูก เป็นที่มาของการเพิ่มภาระเรื่องค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ซึ่งคู่สมรสต้องร่วมมือกันอย่างเต็มที่ด้วย ความเสียสละ (จาคะ/ทาน) ในการแบ่งปันหน้าที่และความรับผิดชอบในการเลี้ยงดู ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา ต้องมีความอดทน (ขันติ) ต่อภาระที่เพิ่มขึ้น ทั้งการดูแล และหาค่าครองชีพ

8. ปัญหาความเครียดจากการใช้เทคโนโลยี เป็นเรื่องของการใช้เวลามากเกินไปกับการเสพข้อมูลทางโซเชียลมีเดีย อาจทำให้ความสัมพันธ์หย่อนยาน รวมถึงการเสพข้อมูลข่าวสารทางเทคโนโลยีที่ปราศจากการแยกแยะ ทำให้เกิดภาวะความเครียด และนำมาเป็นเหตุระแวงสงสัยเรื่องการการนอกใจ คู่สมรสควรตั้งสติในการเลือกเสพ และหมั่นพูดคุยกันเพื่อเสริมสร้างความใกล้ชิด (ปิยวาจา) มีการทำกิจกรรมร่วม เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจนการเสพติดเทคโนโลยี (อตัณจริยา)

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อให้การลดสาเหตุของการหย่าร้าง ตามตารางข้างบนนี้เป็นการประยุกต์ใช้ตามสาเหตุของการหย่าร้างโดยนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสาเหตุของปัญหา ก็จะเป็นการช่วยลดปัญหาการหย่าร้างได้

บทสรุป

การหย่าร้างในสังคมไทย: การวิเคราะห์เชิงสังคมและการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสการหย่าร้างในสังคมไทยเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และค่านิยมเกี่ยวกับสถาบันครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา แนวโน้มการหย่าร้างมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามข้อมูลสถิติระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง 2566 แสดงให้เห็นถึงความผันผวนของอัตราการหย่าร้างในแต่ละปี ซึ่งสะท้อนถึงความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสและความเปราะบางของโครงสร้างครอบครัวในยุคปัจจุบัน

จากการศึกษาของนักวิชาการและงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า สาเหตุของการหย่าร้างสามารถจำแนกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ ได้แก่ ปัจจัยภายใน (เชิงจิตวิทยาและพฤติกรรม) เช่น ความขัดแย้งส่วนบุคคล การขาดการสื่อสาร การนอกใจ การใช้ความรุนแรงในครอบครัว และความไม่ลงรอยกันในการเลี้ยงดูบุตร และ ปัจจัยภายนอก (เชิงโครงสร้าง) เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ ความเครียดจากสถานการณ์สังคม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และแรงกดดันจากภายนอกครอบครัว

ผลกระทบของการหย่าร้างสามารถพิจารณาใน 2 ระดับ ได้แก่

1. **ระดับบุคคล** ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและอารมณ์ของคู่สมรส รวมถึงบุตรและสมาชิกในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกโดดเดี่ยว ความเครียด ความไม่มั่นคงทางการเงิน หรือภาวะซึมเศร้า

2. **ระดับสังคม** การเพิ่มขึ้นของอัตราการหย่าร้างก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างครอบครัว ค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งงาน การเลี้ยงดูเยาวชน ตลอดจนผลกระทบทางเศรษฐกิจระดับชุมชนและประเทศ

ในบริบทของสังคมไทยที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมและจริยธรรมจากพระพุทธศาสนา การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมจึงนับเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว และลดอัตราการหย่าร้างได้อย่างยั่งยืน โดยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องสามารถจัดหมวดหมู่ได้เป็น 3 ระยะเวลาสำคัญของชีวิตสมรส ดังนี้

1. หลักการวางแผนการสมรส (ก่อนแต่งงาน)

พระพุทธศาสนาเน้นการเลือกคู่ครองด้วยปัญญา (ปัญญาสัมปทา) โดยพิจารณาจากความสอดคล้องด้านค่านิยม ความประพฤติ อาชีพ และวุฒิภาวะ เพื่อให้เกิดพื้นฐานที่มั่นคงก่อนการเริ่มต้นชีวิตคู่ รวมทั้งการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของสามีภรรยา ซึ่งจะช่วยให้สามารถประคับประคองครอบครัวในระยะยาวได้

2. หลักการครองเรือน (ระหว่างการใช้ชีวิตคู่)

การดำรงชีวิตคู่ให้ราบรื่นจำเป็นต้องยึดมั่นในหลักธรรม เช่น สัจจะ (ความจริงใจ) ทมะ (การควบคุมตนเอง) ขันติ (ความอดทน) และจาคะ (การเสียสละ) ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับตัวเข้าหากันและลดข้อขัดแย้ง

3. หลักการครองรัก (การรักษาความสัมพันธ์ในระยะยาว)

หลักสังคหัตถ์ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา เป็นแนวทางในการธำรงความรัก ความเข้าใจ และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งหากคู่สมรสปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้มั่นคงและยั่งยืน

นอกจากนี้ การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้กับปัญหาที่ก่อให้เกิดการหย่าร้างโดยตรง ยังสามารถจำแนกเป็นแนวทางแก้ไขเชิงรูปธรรมได้ เช่น

1. ปัญหาการขาดการสื่อสาร ใช้หลักสัจจะและปิยวาจา
2. ปัญหาทางการเงิน ใช้หลักจาคะและทมะ
3. ปัญหาการนอกใจ ใช้หลักสัจจะและทมะ
4. ปัญหาความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจ ใช้หลักอตถจริยาและสมานัตตตา
5. ปัญหาความแตกต่างด้านอายุและการศึกษา ใช้หลักปัญญาสัมปทาและทมะ
6. ปัญหาการใช้ความรุนแรง ใช้หลักขันติและการฝึกสติ
7. ปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูลูก ใช้หลักจาคะและขันติ
8. ปัญหาการเสพติดเทคโนโลยี ใช้หลักปิยวาจาและอตถจริยา

การสมรสที่ยั่งยืนในสังคมไทยจำเป็นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการยึดถือในหลักธรรม ไม่ใช่เพียงแค่อารมณ์รักในระยะสั้น หากแต่เป็นการดำรงอยู่ร่วมกันโดยใช้ธรรมเป็นเครื่องมือชี้นำพฤติกรรมและการตัดสินใจในทุกช่วงเวลาของชีวิตคู่ หลักพุทธธรรมจึงไม่เพียงให้ข้อคิดที่ลึกซึ้ง แต่ยังชี้แนะแนวทางสู่การปฏิบัติที่นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่มั่นคง ยั่งยืน และเกื้อกูลกันอย่างแท้จริงในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคมโดยรวม

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). รายงานสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวและการหย่าร้างในประเทศไทย ปี 2563. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.dwf.go.th//storage/55535/6b6cea1f-1b4d-4ec5-9e78-c584e9e434a1-document-5873.pdf> .[20 เมษายน 2568]
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2565). รายงานผลสำรวจการใช้ความรุนแรงในครอบครัว. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.women.go.th. [22 มีนาคม 2567].
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2561). พุทธธรรมกับการแก้ปัญหาครอบครัวในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิติรัตน์ คล่องดี. (2560). การพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในครอบครัวหย่าร้างด้วยการปรึกษาเชิงบูรณาการ ทฤษฎี และเทคนิค โดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน. คุษณินพนธ์ สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนวัฒน์ รวมสุก. (2560). การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนาความสัมพันธ์ของคู่สมรส. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2540). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสิริธรรมานุยิต [อิทธิมัย พลชนะ]. (2562). แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการครองเรือนในครอบครัวไทยปัจจุบัน. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีที่ 6 ฉบับที่ 3* (พฤษภาคม 2562). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อการหย่าร้างในประเทศไทย*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.ipsr.mahidol.ac.th> [9 มีนาคม 2567].
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). *การสำรวจสภาพสังคมและครอบครัวในประเทศไทย*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.nso.go.th>. [9 มกราคม 2567].
- _____. (2565). รายงานถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีอย่างระมัดระวัง และแนะนำว่าการมีสื่อสารที่ดีและการใช้เวลาคุณภาพร่วมกันในโลกจริงนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยลดความเครียดจากการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมได้. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/survey_detail/jj?set_lang=th. [20 มกราคม 2566].
- สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2553). *หลักธรรมเพื่อการปฏิบัติในชีวิต*. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2567). *รายงานสถิติการหย่าร้าง*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/marry/new/stat-gen/static.php?divorce>. [9 มีนาคม 2567].
- สุธีรา งามเกียรติทรัพย์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการหย่าร้างของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 3* (พฤษภาคม 2564). คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาวดี มนัสปิยะเลิศ. (2548). *เมียน้อย: กระบวนการตัดสินใจและการปรับตัว*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: คณะสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไทยรัฐ ออนไลน์. (2565). *สถิติการหย่าร้างในประเทศไทย: ผลกระทบและแนวทางแก้ไข*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th>. [20 ธันวาคม 2567].
- _____. (2566). 4 สาเหตุหลัก คนไทยหย่าร้าง พุ่งเกือบ 50% ของคู่รักจดทะเบียนสมรส. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/scoop/infographic/2659743>. [7 มีนาคม 2567].

ผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายยนต์ ขาวอุบล อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อีเมล: saiyon.c@nrru.ac.th

การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมจีนในสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้จาก 《木兰辞》

A STUDY OF THE REFLECTION OF CHINESE SOCIETY DURING THE NORTHERN AND SOUTHERN DYNASTIES THROUGH THE BALLAD OF MULAN.

อรุณรัตน์ ศรีสุราช, กนกพร แจ่มสวัสดิ์, ปาณินี เพ็งสุข
ARUNRAT SRISURASH, KANOKPORN JANGSAWAT, PANINEE PENGSOOK
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY
จังหวัดนครราชสีมา
NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: April 10, 2024

Revised: April 28, 2025

Accepted: May 1, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชาวจีนในสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้ผ่านบทกวีนิพนธ์มู่หลานหรือ 《木兰辞》 ซึ่งเป็นบทเพลงพื้นบ้านที่แต่งขึ้นในสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้และเป็นบทเพลงพื้นบ้านของชาวเซียนเป่ย์ (鲜卑) ซึ่งการแสดงออกของมู่หลานในบทกวีนิพนธ์นี้ทำให้เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์เอกสาร(Documentary Research) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาความ (Descriptive Analysis) และอธิบายความ (Explanatory Analysis) ผลการวิจัยพบภาพสะท้อนทางสังคมจีนทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปกครอง สะท้อนระบบการปกครองแบบรวมศูนย์และบทบาทของจักรพรรดิในการตัดสินใจ รวมถึงนโยบายที่ใช้ในการบริหารประเทศ 2) ด้านสังคม สะท้อนโครงสร้างชนชั้น 4 ระดับ 3) ด้านเศรษฐกิจ สะท้อนเศรษฐกิจที่ยังคงดำเนินไปได้แม้ในยุคสงคราม 4) ด้านวัฒนธรรม สะท้อนค่านิยมความกตัญญูและบทบาทของสตรีในสังคม 5) ด้านความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง สะท้อนให้เห็นว่าสตรีก็สามารถทำภารกิจต่าง ๆ ได้เทียบเท่ากับบุรุษ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของตัวบุคคลนั้น ๆ

คำสำคัญ: ภาพสะท้อน มู่หลาน ราชวงศ์เหนือ-ใต้ บทกวีนิพนธ์มู่หลาน

ABSTRACT

This research article aims to analyze the reflections of society, lifestyle, and culture in China during the Northern and Southern Dynasties through the *Ballad of Mulan* (《木兰辞》), a folk song originating from the Xianbei (鲜卑) people and composed during that period. The depiction of Mulan in this ballad has gained global recognition. This research adopts the Documentary Research method, utilizing both Descriptive Analysis and Explanatory Analysis to interpret the data. The research findings reveal five key aspects of Chinese society reflected in the ballad: 1) Governance: The ballad illustrates a centralized government structure

and the emperor's role in national decision-making, including administrative policies. 2) Society: It shows a four-tiered social hierarchy. 3) Economy: It indicates that economic activities persisted even during wartime. 4) Culture: It highlights the values of filial piety and the roles of women in society. 5) Gender Equality: It demonstrates that women were capable of undertaking responsibilities equal to those of men, depending on individual abilities.

Keywords: Reflection, Mulan, Northern and Southern Dynasties, Ballad of Mulan

บทนำ

《木兰辞》หรือ“บทกวีนิพนธ์มู่หลาน” เป็นบทกวีเรื่องชื่อที่ได้รับการยกย่องชื่นชมจากนักปราชญ์ทุกยุคทุกสมัยคู่กับ 《孔雀东南飞》 (ข่งเซวียตงหนานเฟย) จนได้ฉายานามว่า “乐府双璧”(เยว่ฝู่ซวงปี้) หมายถึง “อัญมณีคู่แห่งบทกวีเยว่ฝู่” และมีความสำคัญอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์ของวรรณกรรมจีน เนื่องจากบทกวีทั้งสองบทนี้เต็มเปี่ยมไปด้วยความหมายอย่างลึกซึ้งและสะท้อนถึงอุดมการณ์ทางสังคม บทกวีนิพนธ์มู่หลานคือเพลงพื้นบ้านของราชวงศ์เหนือ แต่งขึ้นในสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้ในช่วงปี ค.ศ.420-589 เนื้อหาในบทกวีนิพนธ์มู่หลานได้กล่าวถึงสตรีผู้หนึ่งที่มีความกล้าหาญ และจิตใจที่เด็ดเดี่ยว ซึ่งเริ่มต้นจากความกตัญญูของมู่หลานที่ตัดสินใจออกรบแทนบิดา และแสดงถึงความปรารถนาของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนความกล้าหาญของมู่หลานยังได้สร้างความประทับใจให้กับผู้อ่าน การเล่าเรื่องในบทกวีนิพนธ์ช่วยให้เข้าใจถึงบริบทวิถีชีวิตของผู้คนในยุคหนึ่ง แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างวรรณคดีกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ของจีนโบราณอีกด้วย นอกจากนี้บทกวีนิพนธ์มู่หลานยังเป็นหนึ่งในวรรณกรรมสำคัญที่ช่วยให้เรามองเห็นโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมจีนในช่วงราชวงศ์เหนือ-ใต้ผ่านมุมมองของศิลปะและการเล่าเรื่องของผู้แต่ง Shao (2024, pp. 82-84) กล่าวว่าบทกวีนิพนธ์มู่หลานเป็นเพลงพื้นบ้านของชาวเซียนเป่ย์ (鲜卑) เป็นบทกวีที่ไม่ทราบชื่อผู้แต่ง การที่มู่หลานตัดสินใจออกรบแทนบิดาเป็นจุดเริ่มต้นในการทลายกรอบแนวคิดประเพณีโบราณภายใต้สังคมปิตาธิปไตย (patriarchy) ด้วยเหตุนี้ “บทกวีนิพนธ์มู่หลาน” จึงมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก ดังที่ Du (2019, pp. 165-167) กล่าวว่าในสมัยโบราณบทกวีนิพนธ์มีจำนวนมากมาย แต่มีเพียง 《木兰辞》 เท่านั้นที่บริษัทชื่อดังอย่าง The Walt Disney Company นำมาทำเป็นภาพยนตร์การ์ตูน ความกล้าหาญของมู่หลานโดดเด่นตรงที่แม้ว่ามู่หลานจะเป็นหญิงแต่ก็ไม่ได้แสดงความอ่อนแอออกมา และยังสามารถใช้ชีวิตร่วมกับเหล่าทหารในค่ายได้ อีกทั้งยังต่อสู้ในสนามรบได้เหมือนกับผู้ชาย โดยที่ไม่มีใครรู้ว่ามู่หลานเป็นผู้หญิง เนื่องจากในยุคราชวงศ์เหนือ-ใต้เกิดสงครามอยู่บ่อยครั้งส่งผลให้ประชาชนต่างได้รับผลกระทบมีคำโบราณกล่าวว่าเมื่อใดที่บ้านเมืองเดือดร้อนก็มักจะปรากฏผู้กล้าผู้เสียสละ ดังนั้นเรื่องราวของมู่หลานจึงได้มีคนนำมาเขียนวรรณกรรมขึ้น ทำให้เห็นถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชาวจีนสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้ผ่านบทกวีนิพนธ์มู่หลาน

บททวนวรรณกรรม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้ศึกษาบทกวีนิพนธ์เรื่องนี้ในหมู่นักวิจัยชาวจีนอยู่จำนวนหนึ่ง เช่น Song (1982, pp. 66-69) กล่าวว่าวรรณกรรมคือภาพสะท้อนความเป็นจริงของสังคม ทำหน้าที่ถ่ายทอดวรรณกรรมพื้นบ้านของชาวบ้าน อีกทั้งยังพรรณนาถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านอีกด้วย ดังนั้นจึงอธิบายได้ว่าบทกวีนิพนธ์มู่หลาน 《木兰辞》 เป็นหนึ่งในบทกวีที่มีความหมายที่ลึกซึ้งทางแนวคิด ทางสังคมและเป็นผลงานศิลปะที่ได้รับความนิยมจากนักวรรณคดี ซึ่งเป็นบทประพันธ์กลอนยาวที่ประพันธ์ขึ้นในราชวงศ์เหนือใต้ของจีนที่เล่าถึงผู้หญิงคนหนึ่งนามว่า “มู่หลาน” มู่หลานปลอมตัวเป็นชายไปรบแทนบิดา แสดงให้เห็นถึงจิตใจที่กล้าหาญรักครอบครัวและเป็นผู้เสียสละของมู่หลาน

Shao (2024, pp. 82-84) และ Zheng (2014, pp. 69-71) กล่าวว่าภาพสะท้อนจากบทกวีมู่หลานมีลักษณะเด่นทางด้านแนวคิดสตรีผู้กล้าและด้านวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดของขงจื้อ เช่น ความจงรักภักดี ความกตัญญู ความกล้าหาญและปัญญาชน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกในจิตวิญญาณของจีน

Chen (2010, pp. 93-95) กล่าวว่าจากการเปรียบเทียบระหว่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานกับภาพยนตร์การ์ตูนมู่หลานของตัวละครเอกหญิงในภาพยนตร์ของดิสนีย์เป็นภาพแทนของผู้หญิงยุคใหม่ที่มีความคิดเป็นของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของมุมมองเกี่ยวกับวีรบุรุษระหว่างจีนและตะวันตก ประการแรก มู่หลานของดิสนีย์ไม่ได้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์แบบ เหมือนกับมู่หลานในวรรณกรรมจีน แต่มู่หลานเป็นเพียงคนธรรมดาที่ต้องผ่านกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างยากลำบาก นอกจากนี้ ดิสนีย์ได้สร้างมู่หลานให้เป็นตัวแทนของ “ความมุ่งมั่นและความเป็นอิสระ” ซึ่งสะท้อนแนวคิดวีรบุรุษแบบปัจเจกนิยมของอเมริกา ต่างจากมู่หลานในต้นฉบับที่ร่วมมือกับเพื่อนทหารในการต่อสู้ มู่หลานในภาพยนตร์ดิสนีย์เปรียบเสมือนฮีโร่ที่ต่อสู้เพียงลำพังได้ “มู่หลาน” ของดิสนีย์เป็นตัวอย่างสำคัญของกลยุทธ์การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งช่วยให้เราเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมจีนและตะวันตก รวมถึงลักษณะเฉพาะของสองชนชาติ และเปิดมุมมองใหม่ในการทำมาเข้าใจตัวเองและสำรวจผู้อื่น

นุพงษ์ ภูศรี, ไพศาล เพ็ญส่วยและนพรัตน์ กันทะพิกุล (2023, น. 90-97) กล่าวว่าบทบาทสตรีจีนในภาพยนตร์การ์ตูนมู่หลาน สะท้อนให้เห็นว่าสตรีจีนที่อยู่ภายใต้การปกครองแบบปิตาธิปไตย (patriarchy) ถูกด้อยค่าไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกับบุรุษ จากที่สตรีถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้โอวาทคล้อยตาม 3 ประการ คือ ก่อนแต่งงานเชื่อฟังบิดา หลังแต่งงานเชื่อฟังสามี เมื่อสามีเสียชีวิตต้องเชื่อฟังบุตร นอกจากนี้การมีบุตรเป็นเพศชายยังเป็นเรื่องที่น่ายินดีมากกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นมุมมองเรื่องการสืบทอดวงศ์ตระกูล แต่ตัวละครหญิงมู่หลานในภาพยนตร์การ์ตูน แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญ การค้นหาตัวตนของตัวเอง และยังกล้าแสดงความคิดเห็นของตัวเองต่อบิดา ดังนั้นตัวละครเอกหญิงมู่หลานได้ถูกถ่ายทอดให้เห็นถึงความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง

July Susanti Br Sinuraya, Anang Anas Azhar และ Hasan Sazali (2020, pp. 94-105) กล่าวว่าตัวละครหญิงมู่หลานจากภาพยนตร์มู่หลานที่ฉายในปี 2020 สะท้อนแนวคิดสตรีนิยมผ่านการสังเกตโดยตรงจากการรับชมภาพยนตร์ โดยในภาพยนตร์เรื่องนี้การเป็นตัวแทนของสตรีนิยมถูกถ่ายทอดผ่านตัวละครของหญิงสาวที่แข็งแกร่งและอดทน เป็นผู้หญิงที่มีความกล้าหาญไม่แพ้ผู้ชาย ในแง่ของการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงตัวละครมู่หลานในภาพยนตร์มู่หลานที่ฉายในปี 2020 สะท้อนถึงความเป็นหญิง (femininity) จากพฤติกรรมของตัวมู่หลานเอง ผู้หญิงมีโอกาสมากขึ้น หากไม่ถูกจำกัดด้วยกรอบของปิตาธิปไตย (patriarchy) ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงไม่เพียงแต่เป็นเรื่องราวของการต่อสู้ของมู่หลาน แต่ยังเป็นการทำลายและการเปลี่ยนแปลงความเชื่อเดิมเกี่ยวกับบทบาทและศักยภาพของผู้หญิงในสังคมอีกด้วย

Luo (2024, p. 3) กล่าวว่าในช่วงราชวงศ์เว่ยจิน-เหนือใต้เป็นช่วงที่เกิดสงครามมากที่สุด จึงทำให้ประชาชนรู้ถึงความไม่เที่ยงของชีวิต ผลงานทางด้านวรรณกรรมจึงมีอิสระในการแต่งอย่างเต็มที่ สะท้อนถึงวิถี

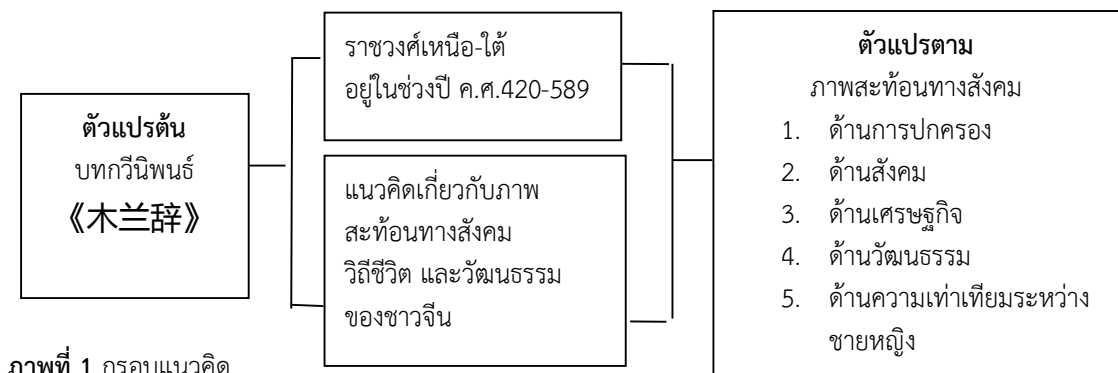
ชีวิตของประชาชนในยุคนี้ค่อนข้างแท้จริง มีการเปลี่ยนแปลงอำนาจมากถึง 35 ครั้งและมีการทำสงครามครั้งใหญ่ที่มีทหารทั้งสองฝ่ายรวมกันหนึ่งหมื่นคนขึ้นไปมากกว่า 500 ครั้ง ทำให้ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมากรวมไปถึงบัณฑิตที่ได้ร่ำเรียนอีกจำนวนไม่น้อยที่ต้องจบชีวิตลง วิถีชีวิตของประชาชนได้รับผลกระทบจากการทำสงครามอย่างมาก

Liang (2023, pp. 85-86) กล่าวว่าจากหลักฐานทางโบราณคดีในช่วงราชวงศ์เว่ยจิ้น-เหนือได้มีเมืองหลวงอยู่หลายแห่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าช่วงเวลานั้นเกิดการแย่งชิงอำนาจและได้เปลี่ยนจักรพรรดิอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากการทำสงครามในพื้นที่ทางเหนือมากที่สุดจึงทำให้เศรษฐกิจย่ำแย่ ซึ่งต่างจากทางใต้ที่เศรษฐกิจเริ่มดีขึ้น แต่ในทางกลับกันในช่วงเวลาที่เกิดสงครามนี้ก็กลับมีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม วรรณกรรม และปรัชญา การทำสงครามทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบอย่างหนัก มีการอพยพย้ายถิ่นฐานและเกิดการรวมวัฒนธรรมจากหลายชนเผ่าเข้าด้วยกัน นอกจากนี้จากหลักฐานทางโบราณคดียังพบร่องรอยการปฏิวัติทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงด้านปรัชญา

Wu, Yadi และ Truong (2024, pp. 539-561) กล่าวว่าในระบบศักดินาที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลเรื่อง 100 ยอดหญิงแห่งประวัติศาสตร์จีน พบภาพแทนของสตรีจีน 3 ประเภท คือ 1) ภาพแทนสตรีจีนในอุดมคติ เป็นสตรีที่มีศีลธรรมสูง เป็นลูกที่ดี ภรรยาและแม่ที่ดี เชื่อฟังสามี สง่างาม เรียบร้อย สอดคล้องกับแนวคิด "สามคัล้อยตาม สี่คุณธรรม" ของขงจื๊อ 2) ภาพแทนการต่อรองกับอุดมคติเป็นสตรีที่มีพฤติกรรมแตกต่างจากอุดมคติ เช่น ปลอมตัวเป็นชาย ไปรบเพื่อชาติ แสวงหาความรู้ และรักอิสระ แม้ยังอยู่ภายใต้กรอบคิดขงจื๊อบางส่วน 3) ภาพแทนสตรีจีนนอกอุดมคติ เป็นสตรีที่ถูกมองในแง่ลบ เช่น ยั่วยวนผู้มีอำนาจ ขาดคุณธรรม มีความทะเยอทะยาน หรือใช้ชีวิตในแนววงโลภี ซึ่งตรงข้ามกับภาพลักษณ์สตรีดีในอุดมคติ

ในประเทศไทยมีงานวิจัยเกี่ยวกับภาพสะท้อนวรรณกรรมจีนหลายเรื่อง ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ เช่น บทบาทสตรี ภาพสะท้อนสังคมจีน ความเชื่อ เป็นต้น แต่ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับบทกวีนิพนธ์มู่หลาน งานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับบทกวีนิพนธ์มู่หลาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าส่วนมากวิเคราะห์ได้ภาพสะท้อนตรงกันหรือใกล้เคียงกันว่ามู่หลานเป็นสตรีที่มีความกตัญญู กล้าหาญ เสียสละ และจงรักภักดี ซึ่งเป็นการวิเคราะห์มุ่งเน้นไปที่ตัวละครมู่หลานเท่านั้น แต่ในส่วนของผู้วิจัยสนใจศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจีนจากบทกวีนิพนธ์นิพนธ์มู่หลาน 《木兰辞》 เพื่อทำความเข้าใจสภาพสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชาวจีนในสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้ และในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นชาวไทยที่ศึกษาเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีน ถึงแม้ประเทศไทยกับประเทศจีนจะมีการติดต่อกันมา มีความสัมพันธ์ทางการทูต แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันมายาวนาน แต่ก็ยังมีช่องว่างในการทำความเข้าใจมุมมอง ความคิด ขนบประเพณีวัฒนธรรมจีน จึงส่งผลให้มองเห็นภาพสะท้อนบางอย่างที่แตกต่างจากงานวิจัยของชาวจีนที่ได้มีการวิเคราะห์ไปแล้วก่อนหน้านี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ผู้วิจัยคัดเลือก 《木兰辞》 หรือที่เรียกว่า “บทกวีนิพนธ์มู่หลาน” จาก 《乐府诗集》 เป็นหนังสือรวบรวมบทกวีโบราณของจีนที่สำคัญที่สุดเล่มหนึ่ง ซึ่งรวบรวมบทกวีที่เรียกว่า “乐府诗” (เยว่ฝูซือ) หรือ กวีนิพนธ์เพลงพื้นบ้านจากยุคต่างๆ ซึ่งเป็นกวีนิพนธ์พื้นบ้านที่สะท้อนชีวิตของประชาชน 《木兰辞》 จัดอยู่ในหมวดเพลงพื้นบ้านยุคราชวงศ์เหนือ ซึ่งแสดงให้เห็นถึง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และความเชื่อของจีนในแต่ละยุคสมัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาความ (Descriptive Analysis) และอธิบายความ (Explanatory Analysis) ตารางจัดประเภทภาพสะท้อนโดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านสังคม 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านวัฒนธรรม 5) ด้านความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารข้อมูลในวรรณกรรมจีน 《木兰辞》 หรือ “บทกวีนิพนธ์มู่หลาน”

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำบทกวีนิพนธ์มู่หลานมาวิเคราะห์ภาพสะท้อนในแต่ละด้าน

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาพสะท้อนทางสังคมจีนจากบทกวีนิพนธ์มู่หลานทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านสังคม 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านวัฒนธรรม 5) ด้านความเท่าเทียมระหว่างชายหญิงชายหญิง มีดังต่อไปนี้

1. ด้านการปกครอง

ราชวงศ์เหนือ-ใต้อยู่ในช่วงปี ค.ศ.420-589 ขนเผ่าเร่ร่อนที่ไม่ใช่ชาวฮั่น ได้รุกรานจีนตอนเหนือ ซึ่งนำไปสู่การล่มสลายของราชวงศ์จิ้นตะวันตก ในปี ค.ศ. 420 ราชวงศ์เหนืออยู่ภายใต้การปกครองของชนเผ่าเซียนเปย (鲜卑) ในระยะแรกของการปกครองราชวงศ์เหนือ เมื่อเปรียบเทียบความแข็งแกร่งของประเทศระหว่างราชวงศ์ได้กับราชวงศ์เหนือแล้ว ราชวงศ์เหนือแข็งแกร่งกว่าราชวงศ์ทางใต้ เนื่องจากชนชั้นสูงชาวฮั่นบางกลุ่มไม่มีอำนาจพอที่จะอพยพไปทางใต้จึงอาศัยอยู่ทางเหนือต่อหลังจากถูกยึดดินแดน แต่ยังคงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ได้ และชนชั้นสูงเหล่านี้ยังถือว่าเป็นผู้ที่มีการศึกษา ดังนั้นเมื่อจักรพรรดิที่มีเชื้อสายชนเผ่าเซียนเปยหรือชาวฮู (胡族) ได้ปกครองดินแดนทางเหนือ เล็งเห็นว่าวัฒนธรรมของชาวฮั่นเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศจึงได้ร่วมมือกับชาวฮั่นส่งเสริมให้ประชาชนศึกษาวัฒนธรรมฮั่น เพื่อพัฒนาประเทศทางด้านการบริหารจัดการ การเมือง การปกครอง การทำเกษตรกรรม รวมไปถึงการศึกษา ส่วนด้านการบริหารประเทศมีการใช้ระบบการทหาร หรือ เรียกว่า “府兵制” (ฝูปิงจื่อ) และระบบจัดสรรที่ดิน หรือ เรียกว่า “均田制” (จวินเถียนจื่อ) นอกจากนี้ยังมีการยกระดับฐานะทางสังคมของกลุ่มพ่อค้าอีกด้วย ดังนั้นเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมจึงค่อย ๆ พื้นตัวขึ้น

ตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานที่ 1

昨夜见军帖，可汗大点兵，军书十二卷，卷卷有爷名。(Guo, 2016, p. 914)

หมายถึง เมื่อคืนได้เห็นหนังสือเรียกตัวไปเป็นทหาร ท่านข่าน (จักรพรรดิ) ได้รวบรวมกองกำลังจำนวนมาก หนังสือเรียกตัวทหารหลายฉบับ แต่ละฉบับก็มีชื่อของบิดาน

จากตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าในช่วงราชวงศ์เหนือ-ใต้ มีการทำสงครามอยู่ตลอด และมีการปกครองแบบรวมศูนย์ (Centralized Government) ซึ่งจักรพรรดิมีอำนาจสูงสุดในแผ่นดิน จึงมี

คำสั่งเกณฑ์ทหาร อีกทั้งยังแสดงถึงภาระหน้าที่ของประชาชนที่ต้องเข้าร่วมการเกณฑ์ทหารเมื่อได้รับคำสั่ง ซึ่งระบบการเกณฑ์ทหารนี้ก็เป็นหน้าที่ของผู้ชายเท่านั้น จึงทำให้มู่หลานต้องปลอมตัวเป็นชายเข้าไปแฝงตัวอยู่ในกองกำลังทหาร อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าการเกณฑ์ทหารไม่ได้เป็นเพียงหน้าที่ของขุนนางหรือกองทัพประจำการ แต่เป็นภาระหน้าที่ของประชาชนทั่วไปที่ต้องเสียสละเพื่อประเทศชาติอีกด้วย Song (1982, p. 66-69) กล่าวว่าในสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้ได้ใช้ระบบที่เรียกว่า 府兵制 คือผู้ที่รับราชการทหารไม่ต้องเสียภาษี แต่ต้องเตรียมอาวุธของตัวเองเมื่อต้องเป็นตัวแทนไปรบ หากไม่ต้องการเป็นทหารก็ต้องเสียภาษีให้กับราชสำนัก แม้ว่าครอบครัวของมู่หลานจะพอมีฐานะอยู่บ้างแต่ก็ไม่มีกำลังพอที่จะจ่ายภาษีให้กับราชสำนัก จะเห็นสภาพฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวมู่หลานได้จากบทกวีนิพนธ์ที่กล่าวว่า “开我东阁门，坐我西阁床” (Guo, 2016, p. 915) คำว่า “开我东阁门” (เปิดประตูห้องทางทิศตะวันออก) และ “坐我西阁床” (นั่งลงบนเตียงทางทิศตะวันตก) ซึ่งบ่งบอกถึงโครงสร้างบ้านเรือนของครอบครัวมู่หลานบ้านของมู่หลานมีห้องนอนส่วนตัว ซึ่งเป็นลักษณะของบ้านของชาวจีนแบบดั้งเดิม ที่มีม้านกกลางบ้าน (庭院) และห้องพักอาศัยที่แบ่งเป็นปีกตะวันออกและตะวันตก การที่มู่หลานมีห้องของตนเองสะท้อนว่าครอบครัวมู่หลานมีฐานะพอสมควร มิใช่คนยากจนถึงขนาดไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง

ตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานที่ 2

将军百战死，壮士十年归。归来见天子，天子坐明堂。策勋十二转，赏赐百千强。可汗问所欲，木兰不用尚书郎，愿驰千里足，送儿还故乡。(Guo, 2016, p. 915)

หมายถึง เวลาผ่านไปหลายปีทั้งแม่ทัพและทหารบางคนตายในสนามรบ บางคนมีชีวิตรอดกลับมา เมื่อกลับมาได้เข้าเฝ้าจักรพรรดิในท้องพระโรง จักรพรรดิพระราชทานโล่เกียรติยศและเงินรางวัลมากมายให้กับทหารทุกคนและยังถามมู่หลานอีกว่าต้องการสิ่งใดหรือไม่ มู่หลานตอบกลับว่าไม่ต้องการตำแหน่งอะไร ต้องการเพียงม้าเร็วส่งตนกลับบ้านก็พอ

จากตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ คือจักรพรรดิมีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจเรื่องการมอบตำแหน่งหรือรางวัลให้กับผู้ที่สร้างคุณความดีความชอบและแสดงให้เห็นถึงระบบการปกครองที่ให้ความสำคัญกับคุณความดีความชอบทางการทหารและระบบราชการที่มีการให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจระบบนี้ช่วยกระตุ้นให้ทหารมีความภักดีต่อจักรพรรดิและประเทศชาติ จักรพรรดิได้เปิดโอกาสให้มู่หลานร้องขอรางวัลอื่นได้อีก แม้กระทั่งการรับราชการที่เป็นตำแหน่งอันทรงเกียรติต่อวงศ์ตระกูล แต่มู่หลานเลือกที่จะขอม้าเร็วกลับบ้านแทน ซึ่งสะท้อนถึงค่านิยมของสตรีในราชบัลลังก์ผู้มีความดีความชอบที่ไม่ได้แสวงหาอำนาจทางการเมือง

2. ด้านสังคม

โครงสร้างทางสังคมในยุคราชวงศ์เหนือ-ใต้ค่อนข้างซับซ้อน แบ่งได้เป็น 4 ชั้นดังนี้

2.1) ชั้นสูง หรือ “士” (ชือ) คือผู้ที่มีความรู้รับผิดชอบการบริหารประเทศ และการเผยแพร่วัฒนธรรม เช่น ขุนนาง ครูหรืออาจารย์

2.2) สามัญชนที่ขึ้นทะเบียนกับราชสำนัก ซึ่งสามัญชนนี้เป็นผู้รับผิดชอบภาษีและบริการแรงงานหลักของประเทศ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงคนเร่ร่อนที่หนีภัยสงครามมาตั้งถิ่นฐาน และยังได้รับการช่วยเหลือจากราชสำนักโดยการเสียภาษีในอัตราที่ลดลง กลุ่มชนชั้นสามัญชนยังแบ่งออกเป็น 3 อาชีพ

2.2.1) “农” (หนง) คืออาชีพเกษตรกร ผู้ที่ผลิตพืชผลทางการเกษตร เพื่อเป็นอาหารให้กับประชาชนในประเทศ ซึ่งเป็นกำลังหลักในการประกอบประเทศ

2.2.2) “工” (กง) คืออาชีพช่างและทำงานฝีมือ งานเย็บปักถักร้อย

2.2.3) “商”(ซาง) คืออาชีพพ่อค้า หมุนเวียนสินค้าและการดำเนินเศรษฐกิจ ในสมัยโบราณชาวจีนยังได้มีการแบ่งชนชั้นตามอาชีพ เรียกว่า “士农工商”(ชื่อ หง กง ซาง) ซึ่งหมายถึงอาชีพทั้ง 4 อาชีพดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น และเป็นการแบ่งสถานะทางสังคมตามลำดับ แต่ Li (2019, pp. 23-39) กล่าวว่าช่วงปลายราชวงศ์ฉิน อาชีพพ่อค้าได้เป็นที่ยอมรับจากราชสำนักและประชาชนในระดับหนึ่ง ซึ่งใน 《史记·货殖列传》 หรือ “บันทึกประวัติศาสตร์: บทว่าด้วยการค้าและเศรษฐกิจ” ของ ซือหม่า เซียน (司马迁) มีข้อความระบุว่า “หากผู้ยากจนแสวงหาความร่ำรวย การทำเกษตรก็มีผู้งานหัตถกรรม งานหัตถกรรมก็มีผู้การค้า งานฝีมือเย็บปักถักร้อยก็มีผู้การค้าขายที่ตลาด” (夫用贫求富，农不如工，工不如商，刺绣文不如倚市门) แสดงให้เห็นว่าหากจะเปรียบเทียบอาชีพที่สร้างรายได้ได้มากที่สุดอาชีพใดก็คงไม่สู้อาชีพทำการค้า

2.3) ขนชั้นผู้พึ่งพา คือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ต้องการความช่วยเหลือจากชนชั้นสูง โดยใช้แรงงานเพื่อแลกกับค่าตอบแทนซึ่งอาจเป็นเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม อาหารและที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ยังมีบุคคลที่ต้องพึ่งพิงขุนนางและตระกูลที่มีอำนาจ พวกเขาทำหน้าที่เป็นทหาร และไม่มีเสรีภาพส่วนบุคคล หลังจากเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นบริวารของชนชั้นสูงแล้ว พวกเขาจะได้รับการคุ้มครองและได้รับการยกเว้นจากการทำงานแรงงานของราชสำนัก ดังนั้น ชาวบ้านจำนวนมากจึงแย่งชิงเป็นบริวารของชนชั้นสูง ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งอย่างต่อเนื่องระหว่างราชสำนักกับชนชั้นสูงเกี่ยวกับ “การจดทะเบียนพลเรือน” นอกจากนี้ ยังมีประชาชนที่ขึ้นตรงกับราชสำนักจำนวนมาก รวมถึงครัวเรือนของทหารหรือเรียกอีกอย่างว่าครัวเรือนทหาร ซึ่งรับราชการทหารและทำหน้าที่ต่างๆ ให้กับราชสำนัก เช่น เป็นช่างฝีมือในราชสำนัก และทหารรักษาพระองค์

2.4) ขนชั้นทาส เป็นชนชั้นที่ไม่มีอิสรภาพใด ๆ ทั้งสิ้น

ตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานที่ 1

爷娘闻女来，出郭相扶将；阿姊闻妹来，当户理红妆；小弟闻姊来，磨刀霍霍向猪羊。(Guo, 2016, p. 915)

หมายถึงเมื่อบิดามารดาได้ยินว่าลูกสาวกลับมา ก็พยุงกันออกไปต้อนรับที่หน้าประตูเมือง ส่วนพี่สาวได้ยินว่าน้องสาวกลับมา ก็รีบแต่งหน้าแต่งตัวรอต้อนรับ และน้องชายได้ยินว่าพี่กลับมา ก็ลับมีดเตรียมเชือดหมูแกะเพื่อฉลอง

จากตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงสายใยรักและความผูกพันในครอบครัวที่แต่ละคนแสดงออกแตกต่างกัน เช่น บิดามารดาแสดงความรักที่มีต่อลูกสาว เมื่อรู้ข่าวว่าลูกสาวกลับมาแล้ว โดยการพยุงกันออกไปรับลูกสาวที่หน้าประตูเมืองด้วยความคิดถึง หวังจะได้เห็นหน้าลูกเป็นคนแรก ๆ เมื่อกลับถึงบ้าน ยังสะท้อนให้เห็นถึงสถานะของลูกสาวว่า มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าลูกชายเลย และพี่สาวแต่งหน้าแต่งตัวให้สวยงามด้วยความดีอกดีใจแสดงถึงความปิติยินดีที่น้องสาวกลับมา ส่วนน้องชายแสดงถึงความปิติยินดีโดยการลับมีดเตรียมฆ่าหมู ฆ่าแกะในการประกอบอาหาร เพื่อเลี้ยงต้อนรับฉลองการกลับมาของพี่สาว และยังสะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวของมู่หลานเป็นเกษตรกรมีการเลี้ยงหมูและแกะ แม้กระทั่งตัวมู่หลานที่ก็แสดงความรักความคิดถึงที่มีต่อครอบครัวในคราวที่ จักรพรรดิเปิดโอกาสให้ร้องขอรางวัลอื่นเพิ่ม แต่มู่หลานตอบกลับว่าไม่ต้องการตำแหน่งอะไรต้องการเพียงแค่ม้าเร็วส่งตนกลับบ้านก็พอ แสดงให้เห็นถึงการออกรบในครั้งนี้มู่หลานได้ทำความดีความชอบอย่างมาก หากต้องการเป็นขุนนางย่อมสามารถร้องขอได้ทันที แต่มู่หลานแสดงความรักต่อคนในครอบครัวโดยการขอเพียงม้าเร็วเพื่อที่จะกลับบ้านมาอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากับคนในครอบครัว อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าการอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากับคนในครอบครัวสำคัญกว่าลายศเงินทองอีกด้วย อาจเป็นเพราะอยู่ในกองทัพเป็นเวลานาน เห็นผู้คนบาดเจ็บล้มตายเป็นมากมาย จะมีสิ่งใดที่จะเป็นความสุขมากกว่าการใช้ชีวิตอยู่กับคนที่เรารัก แต่ละคนก็มีการแสดงออกถึงความรักที่มีให้กับสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกันไป สะท้อนให้เห็นถึงครอบครัวมู่หลานมีฐานะที่ดีในระดับหนึ่ง มีความรักความผูกพันที่ดีต่อสมาชิกในครอบครัว ถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่อบอุ่น

3. ด้านเศรษฐกิจ

ตั้งแต่อดีตแผ่นดินจีนเป็นดินแดนที่มีการก่อตั้งรกรากของหลากหลายชนเผ่า จนกระทั่งเข้าสู่ยุคราชวงศ์เว่ยจิ้น-เหนือใต้ เป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วได้มีการหลอมรวมวัฒนธรรมของชนเผ่ากลุ่มน้อยเข้ากับวัฒนธรรมของชาวจีน นอกจากนี้ยังมีการขับเคลื่อนทางการเมืองกับชนชาติต่างๆทางตะวันออก เช่น มีความสัมพันธ์กับอาณาจักรโคกูรยอ (高句麗) เป็นต้น ส่วนทางเหนือมีความสัมพันธ์กับชนเผ่าโหรวหราน (柔然) เป็นต้น Liang (2023, p. 85-86) กล่าวว่าในราชวงศ์เว่ยจิ้น-เหนือใต้ ผู้คนแต่ละเมืองในสมัยนั้นได้มีการติดต่อทำการค้าจากการเจริญสัมพันธ์ไมตรีทางการทูตระหว่างแว่น จึงทำให้เศรษฐกิจมั่นคงมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนสินค้าต่างๆในการค้าขาย รวมไปถึงมีการเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่อีกด้วย

ตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานที่ 1

东市买骏马，西市买鞍鞞，南市买辔头，北市买长鞭。(Guo, 2016, p. 913)

หมายถึง มู่หลานไปซื้อม้า บังเหียน แส้และอานม้าตามจุดต่าง ๆ ในตลาด

จากตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าเศรษฐกิจในสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้ นอกจากจะมีความเกี่ยวพันกับการดำรงชีวิตแล้ว ยังมีการเชื่อมโยงกับระบบการปกครองทางการทหารที่เรียกว่า “ผู้ปิงจื่อ” (府兵制) ซึ่งระบบนี้กำหนดให้ประชาชนในประเทศทุกครัวเรือนต้องส่งตัวแทนมาเกณฑ์ทหารอย่างน้อยหนึ่งคน จึงทำให้การค้าในยุคนี้มีสิ่งของจำพวก ม้า บังเหียน แส้และอานม้าที่เป็นอุปกรณ์สำคัญในการทำสงครามที่หาซื้อได้โดยทั่วไป นอกจากนี้ในบทกวีนิพนธ์มีการใช้คำ “东市、西市、南市、北市” ไม่ได้หมายถึงตลาดที่อยู่ทางทิศตะวันออก ทิศตะวันตก ทิศใต้ และทิศเหนือ แต่หมายถึงตลาดมีพื้นที่กว้างขวางพอสมควรจึงต้องใช้เวลาในการเดินทางไปซื้ออุปกรณ์แต่ละอย่าง สะท้อนให้เห็นถึงเศรษฐกิจมีความเจริญพอสมควร

4. ด้านวัฒนธรรม

การอพยพของประชากรจำนวนมากตลอดหลายร้อยปี การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างภาคเหนือและภาคใต้จึงมากยิ่งขึ้น และวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นชาวฮั่นหรือชาวจีน ค่อยๆรวมวัฒนธรรมของหลายชนเผ่าเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัฒนธรรม ปรัชญา และวรรณกรรม Song (1982, p. 66) กล่าวว่าในยุคราชวงศ์เหนือ-ใต้มีความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม วรรณกรรมและปรัชญาเป็นอย่างมาก เนื่องจากบ้านเมืองอยู่ในสถานการณ์ไม่สงบ ประชาชนดิ้นรนเพื่อเอาชีวิตรอด Zhang และ Jia (2009, pp. 85-86) พระเจ้าเซี่ยวเหวินตี้ (孝文帝) มีพระนามว่าถั่วปาหง (拓跋宏) เป็นจักรพรรดิที่ก่อตั้งราชวงศ์เว่ยเหนือ พระองค์พัฒนาประเทศโดยการปฏิรูปประเพณีที่ล้าสมัยของชาวเซียนเปย และส่งเสริมให้ประชาชนเลียนแบบวัฒนธรรมของชาวจีน กระทั่งได้ทรงกำหนดนโยบายให้เรียนรู้และปฏิบัติตามวัฒนธรรมชาวจีน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแต่งกาย การแต่งงานกับชาวจีน การเลือกใช้นามสกุลชาวจีน การที่ให้ข้าราชการที่อายุต่ำกว่า 30 ปีพูดภาษาฮั่น และยังปราบปรามผู้ที่คัดค้านนโยบายนี้อย่างเด็ดขาด พระเจ้าเซี่ยวเหวินตี้ยังสนพระทัยการทรงอักษร และมีการบริหารประเทศตามแนวคิดของลัทธิขงจื๊อ มีการส่งเสริมการเผยแพร่ลัทธิขงจื๊อและก่อตั้งโรงเรียนจึงได้รับการต้อนรับจากปัญญาชนชาวจีน

4.1 ด้านวัฒนธรรมความกตัญญู

ในด้านวัฒนธรรมของชาวจีนได้รับอิทธิพลอย่างมากจากปรัชญาขงจื๊อ (Confucianism) วรรณกรรมเรื่องราวเกี่ยวกับมู่หลานไม่ว่าจะเป็น บทกวีนิพนธ์มู่หลาน ภาพยนตร์การ์ตูนมู่หลาน ตัวละครเอกมู่หลาน การแสดงออกถึงความจงรักภักดี ความกตัญญู ความกล้าหาญ เป็นต้น ดังที่ Shao (2024, pp. 82-84) ได้กล่าวไว้

ว่ามู่หลานเป็นสตรีจีนดั้งเดิมที่เพียบพร้อมทั้งความจงรักภักดี ความกตัญญู สติปัญญา และความกล้าหาญ มู่หลานได้แบกรับชะตาชีวิตของทุกคนในบ้าน ทลายข้อจำกัดทางเพศเข้าสู่สมรภูมิรบได้อย่างกล้าหาญ

ตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานที่ 1

“阿爷无大儿，木兰无长兄，愿为市鞍马，从此替爷征。” (Guo, 2016, p. 913)

หมายถึงบิดามีได้บุตรชายคนโต มู่หลานไม่มีพี่ชาย จึงต้องการออกไปซื้อ鞍ม้าที่ตลาด เพื่อออกรบแทนบิดา

จากตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าในสังคมจีนโบราณ การรับราชการทหารถือเป็นหน้าที่ของลูกชายในการปกป้องครอบครัวและประเทศชาติ แต่เมื่อครอบครัวไม่มีลูกชายที่สามารถทำหน้าที่ได้ มู่หลานในฐานะลูกสาวไม่อาจทนเห็นบิดาต้องไปออกรบในวัยชรา จึงเลือกทำหน้าที่นี้แทน โดยการปลอมตัวเป็นชายเข้าไปอยู่ในค่ายทหารท่ามกลางสังคมที่ไม่ยอมรับให้สตรีเข้าร่วมสงคราม แม้ว่าตามขนบธรรมเนียมแล้ว เพศหญิงจะไม่ได้รับการคาดหวังให้เข้าร่วมสงคราม แต่ความเสียสละของมู่หลานแสดงให้เห็นถึง ค่านิยมด้านความกตัญญู โดยไม่มีการแบ่งแยกเพศ ซึ่งเป็นแก่นสำคัญของปรัชญาขงจื้อ (Confucianism) ที่สอนให้ลูกต้องรับผิดชอบดูแลพ่อแม่ เป็นการสะท้อนแนวคิดของจีนที่มองว่า ความกตัญญูเป็นรากฐานของคุณธรรมทั้งหมด ผู้ที่สามารถเสียสละเพื่อลูกหลานและครอบครัวได้ ย่อมเป็นผู้มีคุณธรรมอันสูงส่ง สะท้อนความเชื่อที่ว่า ลูกหลานต้องตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ แม้จะต้องเสียสละตนเองก็ตาม จากความกตัญญู ซึ่งเป็นคุณธรรมหลักของวัฒนธรรมจีนนี้ มู่หลานได้แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูและความรับผิดชอบต่อครอบครัวโดยการเสียสละตนเองเพื่อปกป้องพ่อของมู่หลาน ซึ่งเป็นค่านิยมสำคัญในสังคมจีนโบราณที่ยังคงได้รับการยกย่องมาจนถึงปัจจุบัน

4.2 วัฒนธรรมการแต่งกาย

ตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานที่ 1

“唧唧复唧唧，木兰当户织。不闻机杼声，惟闻女叹息。” (Guo, 2016, p. 913)

หมายถึง มู่หลานได้ถอนหายใจในขณะที่ทอผ้าอยู่ ทำให้ไม่ได้ยินเสียงที่ทอผ้า ได้ยินเพียงเสียงถอนหายใจของมู่หลาน

จากตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าสตรีในยุคโบราณมีหน้าที่หลักอยู่ในบ้าน คือการดูแลครอบครัว ทำงานฝีมือ งานเย็บปักถักร้อย เป็นต้น และถึงแม้ว่าจะอยู่ในช่วงสงครามแต่สตรีในยุคนั้นก็ยังคงดูแลตัวเองในเรื่องของความสวยความงามเป็นสำคัญ ดังที่บทกวีนิพนธ์มู่หลาน “当窗理云鬓，对镜贴花黄。” (Guo, 2016, p. 915) หมายถึงหันไปที่กระจกเพื่อจัดแต่งทรงผมให้เป็นทรงเกล้ายกขึ้นไว้บนศีรษะ ซึ่งบทกวีข้างต้นปรากฏคำว่า “云鬓” (หมายถึงทรงผมที่มวยเหมือนก้อนเมฆ) และติดหรือวาดดอกไม้สีเหลืองไว้บนหน้าผาก “贴花黄” Zhao (2024, p. 22) กล่าวว่า ทรงผมมวยของสตรีที่มีบันทึกในประวัติศาสตร์มีหลากหลาย ได้แก่ มวยผมปลอม (假髻) มวยงู (灵蛇髻) มวยเหินฟ้า (飞天髻) มวยทะยานเมฆ (凌云髻) มวยตามเมฆ (随云髻) เป็นต้น สำหรับผู้คนในอดีต เส้นผมไม่เพียงแต่เป็นสัญลักษณ์ของขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี แต่ยังสะท้อนถึงมาตรฐานความงามอีกด้วย ในวัฒนธรรมจีน ศีรษะเป็นส่วนที่สูงที่สุดของร่างกาย และเส้นผมอยู่ในจุดที่สูงที่สุดของศีรษะ ดังนั้นในฐานะส่วนหนึ่งของการตกแต่งร่างกาย เส้นผมจึงมีความสำคัญมากกว่าส่วนอื่นๆ และแสดงถึงความสง่างามอย่างเด่นชัด Zhang (2020, p. 65) กล่าวว่าที่มาของการแต่งหน้าติดหรือวาดดอกไม้สีเหลืองไว้บนหน้าผากนั้น ได้รับอิทธิพลจากการปิดทองลงบนพระพุทธรูป ในช่วงยุคนานเป่ย์เฉา (南北朝, ราชวงศ์เหนือ-ใต้) ศาสนาพุทธเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุดในประเทศจีน ส่งผลให้เกิดกระแสศรัทธาในพระพุทธรูปอย่าง

แพร่หลาย วัฒนธรรม ศิลปะ และขนบธรรมเนียมจากแถบเอเชียตะวันตก (ซีอี่, 西域) ถูกนำเข้ามาสู่แผ่นดินจีนตามไปด้วย หนึ่งในนั้นคือวิธีการตกแต่งพระพุทธรูป โดยการลงทองบนใบหน้า ซึ่งภายหลังกลายเป็นแรงบันดาลใจให้หญิงสาวนำมาประยุกต์ใช้ในการแต่งหน้า เรียกว่า佛妆 (ฟอจวง - การแต่งหน้าแบบพุทธ) ต่อมาจึงเกิดเป็นธรรมเนียมใช้สีย้อมสีเหลืองทาบริเวณหน้าผาก เนื่องจากสีที่ใช้เป็นสีเหลือง จึงเรียกกันว่า额黄 (เอ๋อหวาง - แป้งแต้มหน้าผากสีเหลือง)

ฉะนั้นคำว่า“云鬓”ที่ปรากฏในบทกวีนิพนธ์มู่หลาน สะท้อนให้เห็นว่าวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีในยุคราชวงศ์เหนือ-ใต้ ทรงผมที่มวยเหมือนก้อนเมฆเป็นที่นิยมอย่างมาก และยังสะท้อนถึงค่านิยมความงามของสตรีจีนโบราณ ที่ให้ความสำคัญกับ เส้นผมยาว ดำขลับ และมีความอ่อนนุ่ม ส่วนคำว่า“贴花黄”(ติดหรือวาดดอกไม้สีเหลืองบนหน้าผาก) เป็นการแต่งหน้าที่นิยมในยุคราชวงศ์เหนือ-ใต้ (ค.ศ. 420-589) และราชวงศ์ถัง (ค.ศ. 618-907) ซึ่งทั้งทรงผมมวยเหมือนก้อนเมฆและการติดหรือวาดดอกไม้สีเหลืองบนหน้าผากแสดงถึงค่านิยมในการประดับตกแต่งเพื่อความงามของสตรีในยุคสมัยนั้น

5. ด้านความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง

Gong (2021, pp. 11-13) กล่าวว่าสตรีในราชวงศ์เว่ยจิน มีลักษณะเด่น คือ ดูใจกล้า ไม่เกรงกลัวผู้ชาย มีวาทีศิลป์ ฉลาดเฉียบแหลม แสวงหาความสุข และรักอิสระเสรี กล่าวหาญมีแผนการ และยังมีโอกาสในการศึกษาทั้งผู้ชายและผู้หญิง โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับการเขียนพู่กัน ซึ่งมีหวังซีจื่อ (王羲之) ผู้ซึ่งเป็นนักอักษรศาสตร์หญิงที่มีชื่อเสียงของจีน ในสมัยเว่ยจิน ได้มีสตรีจำนวนไม่น้อยที่เรียนรู้ศิลปะการต่อสู้และแตกฉานในตำราพิชัยสงคราม และยังศึกษาด้านวรรณกรรมคลาสสิก ในหนังสือ“列女传”(เหลียนีว่จ้วน) หรือ“ชีวประวัติสตรีผู้เป็นแบบอย่าง”กำหนดไว้ชัดเจนว่าสตรีควรมีความเข้าใจหลักเหตุผลและมีความรู้กว้างขวางทั้งอดีตและปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสังคมในสมัยนั้นให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาด้านกวีนิพนธ์และวรรณกรรมสำหรับสตรี Song (1982, pp. 66-69) กล่าวว่าลักษณะเด่นของผู้หญิงทางภาคเหนือเป็นคนที่มีความเข้มแข็งและกล้าหาญ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ไม่ได้มีเพียงแค่ผู้หญิงคนเดียวเท่านั้น มู่หลานถือว่าเป็นตัวแทนภาพลักษณ์ของผู้หญิงทางภาคเหนือ และตัวมู่หลานเอง มีความสามารถทางด้านการขี่ม้าและยิงธนูตั้งแต่เด็ก อีกทั้งยังไม่เกรงกลัวภัยอันตรายใดๆ จะเห็นได้ว่าสตรีในราชวงศ์เหนือ-ใต้ อาจจะมีลักษณะที่คล้ายกับสตรีในราชวงศ์เว่ยจิน เนื่องจากได้รับอิทธิพลมาจากราชวงศ์เว่ยจิน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ห่างกันไม่นาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว และค่านิยมในด้านการศึกษาที่มีความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง

ตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานที่ 1

“出门看火伴，火伴皆惊忙：同行十二年，不知木兰是女郎。雄兔脚扑朔，雌兔眼迷离；双兔傍地走，安能辨我是雄雌？”(Guo, 2016, pp. 915-916)

หมายถึง ออกมาพบเพื่อนที่ร่วมทำสงครามด้วยกัน เพื่อนๆ ต่างตกใจ รวบรวมด้วยกันเป็นเวลาหลายปี ไม่รู้ว่ามู่หลานเป็นหญิง เปรียบเสมือนกระต่ายตัวผู้ขยับเท้ากระโดดไปมา กระต่ายตัวเมียกระพริบตาขึ้นลง หากกระต่ายทั้งสองวิ่งไปพร้อมกัน ใครจะบอกได้ว่าตัวใดเป็นตัวผู้หรือตัวเมีย?

จากตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าสตรีสามารถทำภารกิจเช่นเดียวกับบุรุษได้โดยไม่มีข้อแตกต่างชัดเจน มู่หลานแสดงให้เห็นว่าสตรีสามารถเดินทางออกรบ เคลื่อนพลไปพร้อมๆ กับบุรุษได้ และใช้ชีวิตในกองทัพได้ไม่ต่างจากเพศชาย ซึ่งในสังคมจีนโบราณ ผู้หญิงถูกมองว่ามีบทบาทจำกัดอยู่ในครอบครัวเท่านั้น การที่มู่หลานต้องปลอมตัวเป็นชายสะท้อนว่าการเป็นหญิงในยุคนั้นมีข้อจำกัดในการแสดงศักยภาพ ซึ่งมักมองว่าไม่น้อยกว่าผู้ชาย ทหารที่ร่วมรบกับมู่หลานไม่เคยสงสัย เพราะพวกเขามีภาพจำว่า“ทหารต้องเป็นชาย” แสดงให้เห็นว่าเพศสภาพสัมพันธ์กับบทบาททางสังคมมากกว่าความสามารถที่แท้จริง และจากตัวอย่างบทกวีนิพนธ์มู่หลานตอนสุดท้ายที่กล่าวว่า“雄兔脚扑朔，雌兔眼迷离；双兔傍地走，安能辨我是雄雌？”(Guo,

2016, p. 916) หมายถึง กระจายตัวผู้ขยับขา กระจายตัวเมียกะพริบตา เมื่อทั้งสองวิ่งไปด้วยกัน จะบอกได้อย่างไรว่าตัวไหนเป็นตัวผู้หรือตัวเมีย? ในบทกวีได้ใช้กระจายในการเปรียบเทียบเนื่องจากเป็นสัตว์ที่ตัวผู้และตัวเมียคล้ายกันมากจนแยกไม่ออกกว่าเป็นตัวผู้หรือตัวเมีย แสดงให้เห็นว่าเพศไม่ควรเป็นข้อจำกัดในการตัดสินความสามารถหรือคุณค่าของบุคคล และยังสะท้อนให้เห็นว่าความสามารถไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศสภาพ หากแต่เป็นคุณสมบัติและศักยภาพของแต่ละบุคคล แม้ว่าสังคมจะมีกรอบความคิดและข้อจำกัดเกี่ยวกับเพศ แต่ความเป็นจริงแสดงให้เห็นว่าเมื่อคนสองคนกระทำสิ่งเดียวกัน ความแตกต่างทางเพศอาจไม่มีผลกระทบต่อศักยภาพในการทำสิ่งต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชาวจีนผ่านบทกวีนิพนธ์มู่หลานพบว่าปรากฏภาพสะท้อนทั้งหมด 5 ด้านดังต่อไปนี้ 1.ด้านการปกครอง บทกวีนิพนธ์มู่หลานสะท้อนให้เห็นถึงระบบการปกครองแบบรวมศูนย์ (Centralized Government) ในสมัยราชวงศ์เหนือใต้ที่จักรพรรดิมีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจ แต่หากใครได้สร้างผลงาน มีคุณงามความดีก็จะสามารถพลิกชีวิตของตนเองได้ แต่มู่หลานไม่ได้เป็นคนที่ทะเยอทะยานจึงเลือกที่จะไม่ขอตำแหน่งอะไรจากจักรพรรดิ 2. ด้านสังคม โครงสร้างทางสังคมในยุคนั้นมีการแบ่งชนชั้นหลักอยู่ 4 ชนชั้น ได้แก่ 1) ชนชั้นสูง (Aristocracy) 2) ชนชั้นสามัญชน (Commoners) 3) ชนชั้นผู้พึ่งพา (Dependents) 4) ชนชั้นทาส (Slaves) จากการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยเห็นว่าครอบครัวของมู่หลานจัดอยู่ในชั้นสามัญชน โดยเห็นได้จากครอบครัวของมู่หลานไม่มีเงินมากพอที่จะจ่ายภาษีให้กับราชสำนัก เพื่อแลกกับการที่บิดาของมู่หลานไม่ต้องไปเกณฑ์ทหารจึงทำให้มู่หลานต้องตัดสินใจออกรบแทน และครอบครัวมู่หลานยังรักใคร่กลมเกลียว เป็นครอบครัวที่อบอุ่นและมีบ้านเป็นหลักแหล่ง สามารถเลี้ยงดูตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาใคร 3. ด้านเศรษฐกิจ ระบบการปกครองในสมัยราชวงศ์เหนือใต้มีผลอย่างมากต่อเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบผู้พิงจ้อ (府兵制) ที่กระตุ้นให้เกิดการซื้อขาย แสดงให้เห็นถึงเศรษฐกิจที่มีการเจริญเติบโตขึ้นทำให้เกิดการหมุนเวียนรายได้ 4. ด้านวัฒนธรรม จากบทกวีนิพนธ์มู่หลานในตอนแรกสะท้อนให้เห็นว่า วิถีชีวิตของสตรีในยุคโบราณมีหน้าที่หลักอยู่ในบ้านคือการดูแลครอบครัว ทำงานฝีมือ งานเย็บปักถักร้อย เป็นต้น ส่วนด้านความกตัญญูจัดว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งซึ่งได้รับอิทธิพลจากหลักปรัชญาขงจื้อ (Confucianism) มู่หลานแสดงออกถึงความกตัญญูที่มีต่อบิดา ด้วยการออกรบแทนโดยไม่ได้คำนึงถึงความปลอดภัยของตัวเอง ขอแค่เพียงบิดาของตนปลอดภัยก็เพียงพอแล้ว ความกตัญญูยังแสดงถึงผู้ที่มีคุณธรรมอันสูงส่ง และเป็นหลักคุณธรรมประการแรกของปรัชญาขงจื้อซึ่งเป็นรากฐานในวัฒนธรรมจีน 5. ด้านความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง จากบทกวีนิพนธ์มู่หลาน ตัวมู่หลานเองสะท้อนให้เห็นว่าสตรีก็สามารถทำภารกิจต่างๆ ได้เทียบเท่ากับบุรุษ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของตัวบุคคลนั้น ๆ

จากการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมจีนในบทกวีนิพนธ์มู่หลาน มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทกวีนิพนธ์มู่หลานส่วนมากมุ่งเน้นภาพสะท้อนไปที่บทบาทของสตรีที่สะท้อนจากตัวละครมู่หลาน โดยเฉพาะค่านิยมความกตัญญูและความจงรักภักดีที่เป็นแก่นของปรัชญาขงจื้อ และด้านความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง งานวิจัยของ Song (1982), Shao (2024), Zheng (2014), และ Chen (2010) ต่างชี้ให้เห็นว่ามู่หลานเป็นตัวแทนของสตรีผู้กล้าหาญที่ทลายกรอบความคิดดั้งเดิมในสังคมปิตาธิปไตย (patriarchy) และแสดงให้เห็นว่าสตรีมีศักยภาพไม่ต่างจากบุรุษ ส่วนงานวิจัยชิ้นนี้พบว่าจากการศึกษาภาพสะท้อนในด้านต่างๆ ข้างต้น ซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นไปที่บทบาทและภาพลักษณ์ของสตรีในวรรณกรรม จึงพบความแตกต่างในบางด้าน ได้แก่ ภาพสะท้อนทางด้านสังคม ได้สะท้อนให้เห็นถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมู่หลานและความอบอุ่นของคนในครอบครัว ส่วนภาพสะท้อนด้านการปกครองในสมัยนั้นมีการใช้ระบบทหารหรือการเกณฑ์ทหารในลักษณะพลเรือน และระบบจัดสรรที่ดิน โดยที่ราชสำนักจัดสรรที่ดินให้

เกษตรกรรมตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว เพื่อส่งเสริมการเกษตรและเพื่อเก็บภาษีให้ได้เพิ่มขึ้น จึงส่งผลโดยตรงต่อการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจในสมัยนั้น แม้ว่าสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้จะมีช่วงระยะเวลาสั้นๆ และเต็มไปด้วยสงครามก็ตาม อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้ประชาชนทำการค้า โดยเป็นการยกระดับสถานะทางสังคมของผู้ที่ทำการค้าให้สูงขึ้น นอกจากนี้ด้านวัฒนธรรมการแต่งกาย สตรีในสมัยนั้นนิยมทำทรงผมมัดขึ้นเหนือศีรษะให้เหมือนก้อนเมฆ และได้รับอิทธิพลการแต่งหน้าจากการลงทองพระพุทธรูปอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์ เป็นสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน และการวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมจีน
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป สามารถศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมจากวรรณกรรมเรื่องอื่น เช่น 《孔雀东南飞》《陌上桑》《秦妇吟》 วรรณกรรมข้างต้นนี้เป็นหนึ่งใน “บทกวีเย็บผ้า” ซึ่งอาจได้ผลเป็นภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม ประเพณี ของผู้คนในยุคหนึ่งที่เหมือนหรือต่างออกไป

เอกสารอ้างอิง

- บุพงษ์ ภูศรี, ไพศาล เฟื่องสวย, และนพรัตน์ กันทะพิกุล. (2567). บทบาทสตรีจีนในภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง “มู่หลาน” ของดิสนีย์. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 15(1), น. 89-97.
- Chen, S. (2010). A Heroine with Two Cultural Identities: The Ballad of Mulan V.S Its Cartoon Version. *Journal of UESTC (Social Sciences Edition)*, 11(1), pp. 93-96.
- Sinuraya, J. S. B., Azhar, A. A., & Sazali, H. (2021). Analysis of semiotics representation of feminism in the Mulan film 2020. *International Journal of Cultural and Social Science*, 6(1), pp. 92-105.
- Wu Xiaoyi, Supawadi Yadi and Truong Thi Hang. (2024). ภาพแทนของสตรีจีนระบอบศักดินาในวรรณกรรมแปลเรื่อง 100 ยอดหญิงแห่งประวัติศาสตร์จีน. *วารสารวิชาการภาษาและวัฒนธรรมจีน*, 11(2), น. 539-561.
- 杜婕瑜. (2019). 迪士尼电影对《木兰辞》的文化接受与创造. *智库时代* (25), pp. 165-167.
- 陈思宇. (2010). 两种文化背景下的女英雄——《木兰辞》与好莱坞卡通片《木兰》的对比研究. *电子科技大学学报(社科版)*, 12(01), pp. 93-96.
- 郭茂倩. (2016). 《乐府诗集》. 上海: 上海古籍出版社.
- 龚羽盈. (2021). 论教育视野下魏晋时期女子自我意识的觉醒. *开封文化艺术职业学院学报*, 41 (6), pp. 11-13.
- 李治安. (2019). 中近古“士农工商”较自由发展政策模式探研. *文史哲* (1), pp. 23-39+165.
- 李爽. (2020). 柔然与北魏的使者往来研究. *地域文化研究* (05), pp. 116-123+156
- 刘人锋. (2022). 刘向《列女传》女性观的当代价值. *湖南人文科技学院学报* (04), 36-42.
- 梁晗清. (2023). 从地区考古视角探析魏晋南北朝时期的社会特点与城市遗址. *学术品读*, (23), pp. 85-86.
- 罗晓莉. (2024). *魏晋南北朝乱离诗研究* (硕士学位论文). 兰州: 西北师范大学.

- 宋振. (1982). 《木兰辞》所反映的时代特征. *东北师大学报*, (3), pp. 66-69.
- 邵纪万. (2009). 《魏晋南北朝史》. 北京: 九州出版社.
- 邵春华. (2024). 《木兰辞》中的女性英雄主义与文化遗产. *轻松语文*, (7), pp.82-84.
- 赵艳亮. (2024). *河西魏晋十六国墓室壁画所见人物发式与发饰研究* (硕士学位论文). 兰州: 西北师范大学.
- 张玉安. (2020). 六朝诗歌中所见女子面妆管窥. *艺术设计研究*, (4), pp. 63-67.
- 张轶和贾宇. (2009). 《中国历史常识》 (中泰对照) (第6版). 北京: 高等教育出版社.
- 郑朝琳. (2014). 结构主义叙事学视野下《木兰辞》中的木兰形象. *文学教育(上)* (01), pp. 69-71.
- 魏存成. (2025). 高句丽的兴亡及其历史定位再探讨. *地域文化研究*, (01), pp. 54-62.

ผู้เขียนบทความ

นางสาวอรุณรัตน์ ศรีสุราษ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อีเมล Arunrat.srisurash@gmail.com

นางสาวกนกพร แจ้งสวัสดิ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อีเมล ammyjkanokpon115@gmail.com

นางสาวภาณินี เพ็งสุข อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อีเมล ohm.pp19@gmail.com

The K-pop Music Industry Strategy for the Development of the T-pop Music Industry for Chinese audience: A case of GMM Grammy

Zenghui Shen, Suppakorn Disatapundhu

Department of Creative Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University,
Bangkok

Received: April 21, 2025

Revised: May 12, 2025

Accepted: May 14, 2025

Abstract

This study examines the impact of K-pop's business model on T-pop's development, focusing on its growing fan base and cultural identity. While T-pop incorporates traditional Thai elements into modern pop music, it faces challenges in expanding its influence. This study will analyze these challenges and propose solutions through interviews with music industry experts and a questionnaire survey of Chinese students at Thai universities. By engaging experts and audiences, this study aims to understand market trends and the evolving relationship between producers and audiences.

This study aims to develop a strategic business model for the Thai music market to guide T-pop's expansion to Chinese audiences. The study aims to identify T-pop's target Chinese demographic and analyze K-pop's key success factors to help T-pop attract Chinese youth in Thailand.

Keyword: T-pop music industry, Chinese audience, development, business model

Introduction

The K-pop wave, also known as the "Hallyu (한류)", is a musical and cultural phenomenon that involves the intentional spread of K-pop to a global audience (Laffan, 2021). K-pop music is now the 7th largest music industry in the world (shou, 2023.03.21).

The success of K-pop music is mainly realized through these 5 aspects. 1)cultural proximity 2)hybridity 3)state cultural policies 4) fandom and 5) SNS (Parc & Kim, 2020).

Korean entertainment companies have a very complete system. In the literature, they have turned stardom into a working mechanism, with very strict planning from selecting stars, training, taking classes, and then becoming a professional artist (Negus, 2015). There are 5 significant parts in this stage. These are producers, casting, training, producing, and promotion. Government support has played a large part in the development of the Korean Wave. The Korean government believes that K-pop is not only culture, but also a way to open other markets. So the Korean government invests a lot of money in K-pop (ยี่มัสชา, 2023.12.28). The Korean government is described as playing

an important role in the cultural exhibition industry, and it is also shown that the Korean government has made the cultural industry part of its national strategy (Negus, 2015). K-pop music has never stopped innovating as it has evolved, and the music industry innovates new content as the times change. The importance of innovativeness such as AI technology and the meta-universe can be seen in the literature. Lee Soo Man, the founder of South Korea's SM Entertainment, began to advocate creating his own metaverse worldview in 2021 (이민지, 2021.06.29).

The business model of K-pop music has heavily influenced the development of T-pop music (mag&partners, 2023). The success of K-pop has inspired Thai music producers to experiment with new musical styles and visual aesthetics, creating new job opportunities in Thailand's entertainment industry, such as artist management, event planning, and production (mag&partners, 2023). "T-pop fans are still "small, but the numbers climbing steadily in the last two years"(Lim, 2023). Judging from the trends in recent years, T-pop music culture is gradually going global.

Compared with K-pop, T-pop still has many imperfections. This is firstly due to the many restrictions in Thailand. and the THACCA organization was only established in 2023 (ไลฟ์สไตล์, 2023.3.20). This means that the Thai government's management of the development of music culture has just begun. Lack of funds is also a factor affecting Thai music today (ไลฟ์สไตล์, 2023.3.20). Secondly, the lack of copyright awareness is also a big problem in the development of Thai music(CEA, 2022). Unlike K-pop, Thai music incorporates many traditional Thai elements into its production. Although influenced by K-pop, it still retains its unique Thai characteristics. Today, Thai music has largely adopted the marketing and business strategies of Korean pop music(CEA, 2022).

However, Thailand has gained a lot of attention in the international market through BL dramas. It is getting a lot of attention in all sorts of areas including music, movies, and TV nowadays. The hot trend of Thai music in China is rising year by year (中国音乐财经, 2023.11.23). the main consumer group of Thai stars is "shipper" a group that has strong consumption power but is not popularized (中国音乐财经, 2023.11.23). "Shipper" means a fan who likes to watch homo-erotic themed TV series and movies. But various laws in China prevented it from growing rapidly within the country. China's views on LGBTQ are very unclear. And maintain an official attitude of silence and general restrictions, that is, "no support, no opposition, no promotion." (Mountford, 2010). the State Administration of Radio, Film and Television (国家广播电视总局-SARFT) also opposes the dissemination of this type of film and TV series(Mountford, 2010).

In most of the literatures related to Thai music business oversea, only the history of Thai music, the types of Thai music, and the development process are written. Few literatures have examined the specific development of the Thai music industry in a very competitive way. From the study indicated that Korean pop music has developed rapidly mainly with the government's support, while in Thailand there is no direct support from the government yet (Xiaoli et al., 2022). A study of current T-pop music is missing in most of the studies. There is difficult to find literature written about the business model of the Thai music industry for oversea market. As Xiaoli (Xiaoli

et al., 2022). stated that the development and marketing strategies of T-pop are influenced by the K-pop industry, but the successful business model and producer-audience relationship is still limited. With the success of the K-pop industry, this study aims to identify a T-pop development business strategy model suitable for Chinese audiences, determine the characteristics of Chinese audiences' exposure to T-pop music, and explore the key success factors of K-pop in attracting Chinese young people. Through these methods, an effective business strategy model for the growth of T-pop in the Chinese market can be established.

Research objective

1. To Identify an appropriate Business strategy model for the development/guideline for T-pop for the Chinese audience.
2. To identify the Chinese audience for T-pop music.
3. To identify the success factor of K-pop to motivate T-pop Music to attract Chinese Youth in Thailand.

Research Methodology

This study is conducted on Chinese students in Thailand, with an average age between 14-40 years. The Data collection was divided into two parts: the questionnaire and the in-depth interviews. The questionnaire developed by the researcher with IOC validity was administered to Chinese youth who study at high schools and universities in Thailand. The in-depth interviews with structured questions were developed by researchers with the Delphi technique for the reliability of the questions. Then, the questions will be conducted by 5 interviewees.

The data collection was conducted via online through a questionnaire disseminated via QR code to Chinese students currently study in high school and universities in Thailand, using the Yamane sampling method. The sample size will be determined using a 95% confidence level. The calculated sample size is 392. However, they were 196 returned with completion. According to data from China's Ministry of Higher Education, there are currently 21,429 Chinese students studying in Thailand (go, 2023), of which 20000 are included in the overall sample. The interviews were also applied to 5 experts related to the music industry, these including dancers, music company executives, and music project planners. Due to legal protections, their age and occupation may not be disclosed. The in-depth interviews with the structured questions develop by researchers with Delphi technique for the reliability of the questions. Then, the questions will be conducted 5 interviewees.

Then, the questionnaire collected were analyzed using SPSS.28 For Interview, the interview data were analyzed through textual analysis. In accordance with legal requirements, certain experts' names and positions will be anonymized.

Data analysis

The result of the study indicated in tables as follows:

Table 1: Chinese audience information

Study participants			
Characteristics		No.	(n=) %
Gender	Man	36	18.4
	Women	157	80.1
	other	3	1.5
Age	14-19	28	14.3
	20-25	102	52.0
	26-30	53	27.0
	31-35	10	5.1
	36-40	3	1.5
Marital status	Married	6	3.1
	Single	188	95.9
	Divorced	2	1.0
Education level	high school graduate	26	13.3
	technical college graduate	19	9.7
	college graduate	89	45.4
	graduate school graduate	62	31.6
Occupation	government officer	16	8.2
	student	127	64.8
	professor	7	3.6
	producers	7	3.6
	marketing manager	39	19.9

Source: Zenghui Shen

According to the Table 1 the numbers of the return questionnaire were 193 out of 392. Data indicated that the demographic characteristics of the study participants, including gender, age, marital status, education level, and occupation. Many respondents were female (80.1%), while males accounted for only 18.4%, and 1.5% identifying as other. This suggests that the study sample was dominated by females, which may affect the opinions and preferences reflected in the study results. The largest age group was 20-25 years old (52.0%), followed by 26-30 years old (27.0%). Younger participants (14-19 years old) accounted for 14.3%, while the older age groups (31-35 years old and 36-40 years old) accounted for significantly smaller proportions, at 5.1% and 1.5%, respectively. This suggests that the study mainly represents the views of young people, especially those in their early twenties.

Many participants were single (95.9%), with only a small number of married (3.1%) or divorced (1.0%). This is consistent with the age distribution, as younger age groups are less likely to be married. Most participants had a higher education background, with 45.4% being college graduates and 31.6% holding graduate degrees. A small percentage had completed high school (13.3%) or technical college (9.7%), indicating that the sample was composed primarily of well-educated individuals.

Most respondents, 64.8%, were students, further confirming the youth-focused nature of the sample. Other notable occupational groups included marketing managers (19.9%), government officials (8.2%), professors (3.6%), and producers (3.6%). Most participants were still in education, with a small percentage working in creative or professional fields related to media and entertainment.

Given the predominance of young, educated women in the sample, these findings are particularly relevant to T-pop's core audience, which is composed of young female consumers who are highly engaged in media and entertainment. Additionally, the high percentage of students suggests that T-pop's marketing strategy should prioritize social media and digital platforms to effectively reach its target audience. This could impact its expansion and branding efforts in China. According to data collected for questionnaire the participants could answer more than one question, then the data are analyzed as follows:

Table 2: The important part in the music industry

	Responses N	Percent	Ranking
Producer	125	15.1%	4
Casting	143	17.2%	3
Training	125	15.1%	4
Producing	147	17.7%	2
Contents	173	20.9%	1
Social media	116	14.0%	5
Total	829	100.0%	

Source: Zenghui Shen

Table 2 provides valuable insights into audience preferences for key elements of the Thai music industry. As the question allowed for multiple responses, the total percentage exceeded 100%; therefore, the ranking was used as a more accurate indicator of perceived importance.

“Content” ranked first, confirming that high-quality music content is the most critical factor in attracting and maintaining audience engagement. “Production” and “Casting” ranked second and third, respectively, highlighting the need for effective production execution and artist selection. “Producers” and “Training” tied for fourth, indicating that while they are important, they are considered slightly less important than content and production among respondents. Finally, “Social Media” ranked last at fifth, meaning it is viewed more as a promotional tool than a core aspect of music creation.

This suggests that the T-pop music industry should prioritize content quality and production standards while maintaining a solid system of artist training. Although social media ranked lowest, it is still a powerful tool for marketing, audience interaction, and music distribution. T-pop should use Chinese platforms to effectively attract a wider Chinese audience.

To expand its influence in China, the T-pop industry should prioritize content excellence, strengthen production and casting efforts, establish a systematic artist training program, and use social media for promotion. By integrating these strategies, T-pop can enhance its appeal and competitiveness in the Chinese market.

To effectively implement these strategies, it is crucial to understand the platforms on which Chinese listeners consume music. Digital platforms play a vital role in shaping music trends and audience engagement, making them a key channel for T-pop’s expansion. By analyzing the preferences of Chinese audiences for different streaming and social media platforms, it is possible to improve its marketing approach and optimize content distribution. The next section will explore the most popular media platforms among Chinese listeners and provide insights into how T-pop should leverage these channels to maximize its reach.

Table 3: The media the audience uses to listen to the music

	Responses N	Percent	Ranking
YouTube	78	12.7%	4
TikTok	135	22.0%	1
Spotify	61	9.9%	5
Bilibili	108	17.6%	2
QQ-music	101	16.4%	3
Facebook	31	5.0%	6
Instagram	101	16.4%	3
Total	615	100.0%	

Source: Zenghui Shen

Table 3 shows the ranking of media platforms used by audiences to consume music. Because the questionnaire allows multiple responses and the total percentage exceeds 100%, the “Rank” column more accurately reflects the relative importance of the platforms.

TikTok ranks first, indicating its dominance as the most popular music listening platform for Chinese audiences. Its popularity highlights the growing importance of short video apps in music consumption. Bilibili, ranked second, also received strong preference, indicating that visual-based platforms with integrated community features are essential for music discovery and engagement. QQ Music and Instagram tied for third, showing a balance between localized streaming services and global social media platforms. YouTube ranked fourth, indicating that audiences also use the platform frequently to follow T-pop, but slightly behind newer platforms. Spotify and Facebook ranked fifth and sixth, respectively, indicating lower usage, which may be due to localization restrictions or the audience’s preference for the platform.

These results suggest that to effectively reach Chinese audiences, T-pop should focus on video-dominated platforms such as TikTok and Bilibili, while integrating music into social interaction tools such as Instagram and QQ Music. Traditional streaming services can be supplementary but may not be core to the market strategy.

Given the dominance of TikTok and Bilibili, T-pop artists and record labels should strengthen their presence on platforms commonly used by Chinese audiences to maximize exposure. Bilibili and QQ Music should also be used to promote music. The strong preference for music suggests that Thai artists who need to expand in the Chinese market should optimize their presence through localized marketing strategies and collaborations with Chinese influencers. YouTube’s high engagement rates highlight the importance of producing high-quality music videos and visual content to enhance audience reach and retention. While Instagram and Facebook play a minor role in direct music consumption, they are still valuable for artist branding, fan engagement, and cross-platform promotion.

To maximize its presence in the Chinese market, the Thai music industry should adopt a multi-platform strategy, prioritize mainstream social platforms, strengthen its presence on Chinese streaming services, and incorporate T-pop’s unique identity into social media-driven promotions.

To ensure T-pop’s long-term success in China, it is important not only to build a strong presence on digital platforms, but also to understand how Chinese audiences interact with music and support their favorite artists. Analyzing Chinese audience behavior can provide industry stakeholders with valuable insights to improve promotional strategies, enhance fan loyalty, and strengthen overall market influence in China.

Table 4: The way to support artist

	Responses N	Percent	Ranking
Appreciate works	147	27.5%	1
Join fan groups	103	19.3%	3
Fan meeting	87	16.3%	4
Buy albums	117	21.9%	2
Gain popularity	43	8.1%	6
Other	37	6.9%	5
Total	534	100.0%	

Source: Zenghui Shen

Table 4 shows how audiences support their favorite artists, based on responses to multiple-choice questions. Since participants could select multiple options, cumulative percentages exceed 100%. Therefore, this analysis relies on ranked columns to accurately interpret audience preferences.

“Appreciating works” ranked first, indicating that consuming music, videos, and creative output remains the most direct and widespread way to support artists. “Buy album” ranked second, reflecting that fans still value physical or digital purchases as a form of support and emotional connection. “Joining fan group” ranked third, demonstrating the role of community and collective identity in fan culture. “Fan meeting” followed closely at fourth, showing a moderate but relevant desire for direct artist interaction. Interestingly, the “other” option ranked fifth, meaning that a minority of fans support artists through other means. Finally, “gain popularity” ranked sixth, indicating that while behaviors that increase popularity are appreciated, they are not a priority for most fans.

Given that “appreciating works” is the main interaction method, T-pop artists should prioritize high-quality music and visually compelling content to keep audiences interested. The fact that people buy albums suggests that expanding merchandise and exclusive album versions for Chinese fans can increase revenue and improve fan loyalty. As “joining fan groups” and “fan meetings” are important interaction channels, T-pop artists should cultivate strong online and offline fan engagement, such as dedicated Chinese fan clubs, exclusive content, and interactive events. Although “gain popularity” ranks low, T-pop can still implement strategies to encourage fan-driven promotion, such as marketing campaigns using platforms such as TikTok and Bilibili.

Beyond fan engagement, T-pop’s broader promotion and expansion in China requires a well-structured marketing approach. While strategies such as exclusive merchandise and interactive fan communities can help reinforce loyalty, they must be complemented by a larger digital push. Given the growing dominance of social media and streaming platforms, leveraging digital marketing

campaigns and cross-platform collaborations will be critical to expanding T-pop's visibility. To succeed in the Chinese market, T-pop must take a more strategic approach that combines content creation with systematic promotion and audience targeting. This view is reinforced by insights from industry professionals, who emphasize the role of digital platforms and structured marketing efforts in driving music trends.

The interviews provided valuable perspectives on the development of the T-pop industry and its relationship to K-pop's structured business model. While many interviewees acknowledged the success of K-pop's marketing strategies, rigorous training system, and government support, they also highlighted the cultural differences between the two industries and the need for T-pop to find its own unique approach.

Ling (dancer) noted that K-pop's success is not only due to its music, but also to its well-developed marketing strategies and media operations, which have played a vital role in its influence. She noted that Korean entertainment companies place a heavy emphasis on an artist's appearance, stage presence, and overall brand, while the Thai industry places a greater emphasis on individuality and talent. Similarly, Art argued that while some aspects of the Korean training system may be beneficial to T-pop, the intensive training structure used in Korea may not be entirely suitable for the Thai market, as Thai artists and audiences value artistic freedom more than a rigid system.

Rinrana Sonanta (singer) observed that the Thai music industry has begun to incorporate certain K-pop elements, but she believes that the rapid development of the Thai music market makes long-term training plans more difficult to implement compared to Korea. She noted that while T-pop borrows some stylistic and performance elements from K-pop, it still lacks a mature training infrastructure that can produce internationally competitive artists, which is a major reason that limits its development in China.

Regarding promotion in the Chinese market, JunMing Chen (musician) stressed that for T-pop to succeed in China, cultural integration, digital platform involvement, and deep market cooperation must be prioritized. He stressed the growing importance of social media and streaming platforms such as TikTok (Douyin) and Bilibili, which have played a vital role in shaping music consumption trends in China. He suggested that T-pop should optimize its presence on these platforms to maximize its popularity among Chinese audiences.

Lilian, who has extensive experience in the Chinese fashion industry, expressed a similar view, saying that Thailand's entertainment industry has similarities to South Korea in some respects, but needs a stronger digital presence. She suggested that T-pop artists should focus on using short video platforms such as TikTok (Douyin) and Bilibili to attract young audiences.

Art also stressed that T-pop could learn from some aspects of K-pop's digital marketing success by improving content production and audience engagement strategies. He noted that

YouTube and Instagram remain valuable to international brands, but in China, the most effective engagement strategies involve localized platforms such as QQ Music and Weibo.

JunMing Chen (musician) stressed that Thailand should learn from K-pop's success but not copy its business model completely. Instead, he argued that T-pop needs to incorporate Thai cultural characteristics into its strategy to drive innovation and differentiation. Ling added that Thai music industry leaders should invest in artist training and marketing in China to strengthen T-pop's influence in China.

Overall, respondents agreed that T-pop should strategically absorb elements of K-pop while maintaining its cultural authenticity. They stressed that structured artist training programs, improved production standards, and a well-planned digital marketing strategy are key factors in expanding T-pop's influence in China and beyond. These approaches could expand T-pop's music market in China.

Finding

This study aims to identify an appropriate business strategy model for the development of T-pop tailored to Chinese audiences, determine the characteristics of Chinese audiences who engage with T-pop music, and explore key success factors from K-pop that can be adapted to attract Chinese youth in Thailand. The study shows that K-pop's business model, strong government support, and effective use of digital platforms have had a significant impact on T-pop's development. Thai pop music has adopted many of K-pop's production and marketing strategies, but it faces several challenges, including a lack of systematic artist training, limited government support, and funding constraints. In addition, legal and regulatory restrictions have also become a significant barrier to T-pop's expansion in the Chinese market. A notable example is the Chinese authorities' strict censorship of BL content, which has been a key driver of T-pop's popularity influenced by Thai BL dramas. According to (Mountford, 2010), the State Administration of Radio, Film and Television (国家广播电影电视总局-SARFT) discourages the dissemination of LGBTQ+ themed media, adhering to a policy of "no support, no opposition, no promotion". This official stance has severely limited T-pop's ability to leverage its strong BL fan base in China.

Challenges in copyright awareness and the lack of a clear positioning strategy for Chinese audiences have also hindered T-pop's rapid development. Despite the growing attention of Chinese fans, especially those attracted to BL-related content, these legal and institutional restrictions have greatly weakened its market potential. Therefore, through the study, the researchers made a business model diagram suitable for the development of T-pop in China.

Strategic Business Model for T-pop music industry

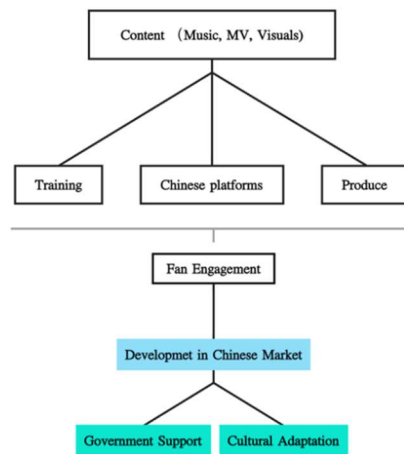

Figure 2: Strategic Business Model for T-pop music industry
Source: Zenghui Shen

The researchers analyzed the strategic business model as figure 2 developed for T-pop's development in the Chinese market and highlighted a multi-layered approach centered on content quality, audience engagement, and long-term sustainability.

1. At the top of the model, high-quality content which is positioned as the foundational driver of T-pop's success. This content is the main factor that attracts young Chinese audiences.

2. To support this content-driven strategy, three key elements were identified: artist training, Chinese digital platforms, and professional production. A well-structured training system is essential to enhance the skills, image, and professionalism of Thai artists. Distribution through widely used Chinese platforms such as TikTok, Bilibili, and QQ Music ensures that T-pop content effectively reaches its target audience. At the same time, investment in high-quality production and branding enhances T-pop's visual and sonic appeal, improving its competitive value in the music market.

2.1. These supporting elements converge into a focus on fan engagement, which plays a vital role in maintaining audience loyalty and driving interaction. Fan engagement includes activities such as joining fan groups, attending fan meetings, and purchasing exclusive merchandise, which can deepen the emotional connection between fans and artists.

2.2 As fan engagement increases, it provides T-pop with a strong foundation for the future of the industry. The broader goal of developing in the Chinese market is supported by this model and the goal of this study.

2.3 This market expansion is further supported by two driving factors: government support and cultural adaptation. Policy supports and investment provide the structural resources needed for the T-pop industry to develop, while the integration of Thai and Chinese cultural elements ensures local relevance and appeal.

The researchers believe that T-pop's path to success in China depends not only on content, but also on a strategically interconnected system of training, distribution, production, fan loyalty, policy coordination and cultural sensitivity. These elements must work in synergy to achieve sustainable growth and differentiate from K-pop.

Conclusion and discussion

This study examines the impact of K-pop business models on the development of T-pop and aims to establish a strategic business framework for the T-pop industry to guide T-pop's entry into the Chinese market.

The main objectives of this study are to identify T-pop's target audience in China, analyze the key success factors that K-pop can adapt to the Thai music industry, and develop a business strategy that will enable T-pop to attract and retain young Chinese people in Thailand and beyond.

1. The results of the study show that one of the biggest challenges facing T-pop is the lack of a structured artist training system. This finding is consistent with (Negus, 2015), who described K-pop's success as being rooted in a rigorous selection, training, taking classes and branding process. To address this issue, a systematic training model suitable for the Thai entertainment industry should be implemented. Ensure that artists are fully prepared while maintaining the personality of T-pop.

2. In addition, leveraging digital platforms such as TikTok (Douyin), Bilibili, QQ Music, and Weibo is essential to penetrate the Chinese market as these platforms play a leading role in shaping music consumption habits. The findings of this study align with previous literature that emphasizes the promotional power of digital platforms such as YouTube, TikTok, and Weibo (Laffan, 2021; Parc & Kim, 2020). T-pop's promotion strategy should focus on increasing content visibility, optimizing social media engagement, and leveraging multi-platform distribution channels to maximize audience reach.

3. In addition, content excellence and cultural adaptability are essential to increase T-pop's appeal. The finding aligns with (CEA, 2022), which emphasized the hybridization of Thai music under the influence of K-pop. By investing in high-quality music production, incorporating Chinese cultural elements, and diversifying musical styles, T-pop can differentiate itself from K-pop while resonating with Chinese audiences.

4. The lack of Thai government support highlighted in the literature (Xiaoli et al., 2022; ไผ่ สไตส์, 2023.3.20) is also reflected in this study's findings. Achieving sustainable success requires more than just industry-driven efforts—government support and cross-border collaboration are

essential to providing the financial infrastructure needed for long-term growth. Public-private partnerships, targeted financing programs, and alliances with Chinese entertainment companies can accelerate T-pop's expansion and enhance its market competitiveness.

5. While K-pop fandom has been extensively analyzed in the literature as a key driver of market expansion (Parc & Kim, 2020), this study reveals that T-pop significantly lags in the development of structured fan communities. Data shows that Chinese audiences support artists by purchasing albums, joining fan communities, and participating in interactive events through online platforms. The researchers believe that establishing exclusive fan networks for Chinese fans, organizing digital fan meetings, and offering limited-edition merchandise will be key to cultivating strong audience loyalty and increasing revenue sources.

6. Invest in high-quality production and branding. To compete with the international music industry, Thailand needs to improve its production quality, from music creation to music videos and stage performances. Investing in professional production teams and advanced recording technology will help enhance T-pop's global appeal.

Ultimately, to achieve the research objectives, T-pop must develop a sustainable business strategy that integrates structured artist training, digital marketing innovation, content excellence, and strategic audience engagement. By effectively adapting the commercial elements of K-pop's success while maintaining its unique identity, T-pop can expand its influence in China, solidify its position in the international music industry, and establish itself as a long-term competitor in the Chinese music market.

Reference

- 中国音乐财经. (2023.11.23). T- Pop流量观察：泰国流行音乐和BL的全球新增长. <https://www.163.com/dy/article/IKCU4H2M0517HP9B.html>
- CEA. (2022). CEA.Music.Report. <https://resource.tcdc.or.th/ebook/CEA.Music.Report.pdf>
- go, t. (2023). *Statistics on popular majors for international students studying in Thailand*. https://thailand.go.th/issue-focus-detail/001_06_012?hl=cn
- Laffan, D. A. (2021). Positive psychosocial outcomes and fanship in K-pop fans: A social identity theory perspective. *Psychological Reports*, 124(5), 2272-2285.
- Lim, A. J. K. (2023). *As Asia embraces Thailand's 'T-wave', is the tide turning against K-pop?* Retrieved 2023-02-22 from https://www.scmp.com/week-asia/lifestyle-culture/article/3226949/asia-embraces-thailands-t-wave-tide-turning-against-k-pop?campaign=3226949&module=perpetual_scroll_0&pgtype=article
- mag&partners, o. c. (2023). *How K-Pop is Transforming the Thai Music Scene*. Retrieved 2023-02-22 from <https://ourculturemag.com/2023/02/22/how-k-pop-is-transforming-the-thai-music-scene/>

- Mountford, T. (2010). The legal status and position of lesbian, gay, bisexual and transgender people in the People's Republic of China. *International Gay and Lesbian Human Rights Commission*.
- Negus, K. (2015). The South Korean Music Industry: A Literature Review. *CREATE Working Paper Series*.
- Parc, J., & Kim, S. D. (2020). The digital transformation of the Korean music industry and the global emergence of K-pop. *Sustainability*, 12(18), 7790. Retrieved 2023-03-21 from https://www.sohu.com/a/657397015_100278526
- Xiaoli, Y., Yan, J., & Jia, L. (2022). Nationalism In Popular Music In Thailand. *Multicultural Education*, 8 (6).
- Adaymagazine. (2023). ถอดสูตรความสำเร็จ K-POP สู่ T-POP เป้าหมายระยะยาวที่มีประชากรไทยเป็นปัจจัยสำคัญ. Retrieved 2023-03-21 from. <https://adaymagazine.com/kpop-tpop-soft-power-kwave-hallyu/>
- Thairath. (2023). รู้จัก 10 บอยแบนด์ไทยแห่งวงการ T-POP เจ้าของเพลงฮิตติดชาร์ต TikTok. Retrieved 2023-03-21 from <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/2607826>
- 이민지. (2021). 이수만 “에스파 세계관, 할리우드 영화화 이야기 오가고 있어”. Retrieved 2023-03-21. form https://www.newsen.com/news_view.php?uid=202106291059192410.

ผู้เขียนบทความ

Zenghui Shen. Department of Creative Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, email: szh981019@gmail.com

Professor Dr. Suppakorn Disatapundhu. Department of Creative Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Corresponding Author e-mail: suppakorn.d@chula.ac.th

หลักเกณฑ์การส่งบทความตีพิมพ์

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ได้เปลี่ยนชื่อจากวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตามประกาศคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ 26/2563 วันที่ 30 ธันวาคม 2563 เปลี่ยนเป็น **วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ Jayaphruekpirom** โดยเผยแพร่ตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องจากวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2562 ซึ่งบทความทุกเรื่องจะได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อย่างน้อย 3 คน โดยมีรูปแบบการกลั่นกรองบทความก่อนตีพิมพ์ (Peer review) ซึ่งผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับการนำเสนอผลงานวิจัย งานวิชาการหรือความเห็นทางวิชาการใหม่ ๆ เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้ ความคิดเห็นจากการศึกษาค้นคว้า การวิจัย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในบริบทต่าง ๆ ของวิทยาการที่หลากหลาย รวมทั้งเป็นข้อมูลในการศึกษา การค้นคว้าทางวิชาการของชุมชนท้องถิ่นที่สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีขอบเขตสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ทั่วไป (General Social Sciences) ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ (General Arts and Humanities) รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (Political Science and Public Administration) ภาษาและวรรณกรรม (Language and Literature) และการศึกษา (Education) และหรือที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นี้
2. เพื่อเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สำหรับคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และนักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
3. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

การพิจารณาบทความ

1. บทความที่ตีพิมพ์ลงวารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์ต้องเป็นบทความใหม่ที่อยู่ในขอบเขตสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ทั่วไป (General Social Sciences) ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ (General Arts and Humanities) รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (Political Science and Public Administration) ภาษาและวรรณกรรม (Language and Literature) และการศึกษา (Education) และหรือที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นี้
2. บทความต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ๆ
3. บทความต้องผ่านการพิจารณาและประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาอย่างน้อย 3 คน ซึ่งผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review)

4. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นข้อคิดของผู้เขียนเท่านั้น และผู้เขียนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากบทความนั้น

5. บทความที่ตีพิมพ์ มี 3 ประเภท ดังนี้

5.1 บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่มีการนำเสนอผลการศึกษา หรือการค้นคว้าอย่างมีระบบ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.2 บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความที่มีการนำเสนอความรู้ทั่วไปที่เขียนขึ้นจากการสังเคราะห์ พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นของผู้เขียนที่มีประโยชน์แก่ผู้อ่าน ประกอบด้วยบทนำ เนื้อหา และสรุป

5.3 บทความวิจารณ์ (Review Article) เป็นบทความที่วิจารณ์หนังสือและการนำเสนอความคิดเห็นของผู้เขียนที่มีประโยชน์แก่ผู้อ่าน ประกอบด้วยภาพปกหนังสือ ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหนังสือ เนื้อหา และข้อเสนอแนะแนวทางการเลือกหนังสือ

การส่งบทความ

ผู้เขียนบทความต้องส่งแบบรับรองประกอบการพิจารณาบทความมาพร้อมกับบทความ ดังนี้

1. แบบเสนอต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ (เอกสาร 4)

2. แบบรับรองบทความวิจัยของอาจารย์ที่ปรึกษา (เอกสาร 5 กรณีนักศึกษา)

3. แบบตรวจสอบบทความ (เอกสาร 6 หรือ เอกสาร 7 หรือ เอกสาร 8 ตามลักษณะบทความ)

หากรูปแบบการพิมพ์บทความไม่เป็นไปตามกำหนดของการเตรียมต้นฉบับและแบบฟอร์มบทความวิจัยหรือบทความวิชาการ รวมทั้งไม่นำส่งแบบรับรองดังกล่าว กองบรรณาธิการจะไม่รับพิจารณาบทความ

การติดต่อวารสาร

กองบรรณาธิการวารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

340 ถนนสุรนายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

โทรศัพท์: 044-009009 ต่อ 3620-3624 และ 3628

โทรสาร: 044-254103 E-Mail: jppj@nrru.ac.th

การเตรียมต้นฉบับ

การเตรียมต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ในวารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์บทความต้องพิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด (Microsoft word) ใช้อักษร TH SarabhanPSK กระดาษขาว B5 ตั้งค่ากระดาษหน้าเดียว โดยเว้นหัวกระดาษ 2 เซนติเมตร ท้ายกระดาษ 2.5 เซนติเมตร กั้นซ้าย 2 เซนติเมตร กั้นขวา 1.5 เซนติเมตร พิมพ์เว้นวรรคหรือช่องว่าง 1 เคาะ ระยะห่างบรรทัด 1 เท่าปกติ และจัดข้อความกระจายแบบไทย (Thai Distributed)

วารสารชัยพฤกษ์ภิรมย์กำหนดให้บทความมีความยาวอยู่ระหว่าง 8-15 หน้ากระดาษ โดยมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 8 หน้า และไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ B5 โดยเนื้อหา รูปภาพและตาราง กรณีที่บทความไม่เป็นไปตามกำหนด กองบรรณาธิการจะไม่รับพิจารณา

องค์ประกอบและการเรียงลำดับหัวข้อในบทความ

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่และหนาทั้งหมด โดยชื่อเรื่องภาษาไทยใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 18 point ส่วนชื่อเรื่องภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และหนาขนาด 16 point

2. **ชื่อผู้เขียน (Author)** มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ระบุชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์เฉพาะชื่อ-นามสกุลเท่านั้น กรณีที่มีผู้ร่วมวิจัยมากกว่า 6 คน ให้ระบุชื่อผู้วิจัยคนแรก และตามด้วยคำว่า “และคณะ” ชื่อผู้เขียนภาษาไทยใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 16-point ส่วนชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และหนาขนาด 14-point

2.2 ระบุชื่อหน่วยงาน โดยระบุรายละเอียดของผู้เขียนแต่ละคน ประกอบด้วยหน่วยงานที่สังกัดและจังหวัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยชื่อหน่วยงานและจังหวัดภาษาไทยใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 14-point ส่วนชื่อหน่วยงานและจังหวัดภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และหนาขนาด 12-point

3. **บทคัดย่อ (Abstract)** มีรายละเอียดดังนี้

3.1 บทความต้องนำเสนอบทคัดย่อภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ กำหนดให้มีจำนวนคำระหว่าง 200-300 คำ โดยเรียงลำดับการเขียนบทคัดย่อตามความสำคัญ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย

3.2 คำว่า “บทคัดย่อ” ใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 16-point ชิดขอบด้านซ้าย

3.3 คำว่า ABSTRACT ใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และหนาขนาด 16-point ชิดขอบด้านซ้าย

3.4 รายละเอียดเนื้อหาในบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษรพิมพ์ปกติขนาด 14 point

4. **คำสำคัญ (Keywords)** มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ระบุคำสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง จำนวน 3-5 คำ ใช้ตัวอักษรพิมพ์ปกติขนาด 14-point

4.2 คำว่า “คำสำคัญ” ใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 14-point ชิดขอบด้านซ้าย ตามด้วยเครื่องหมาย (:) หลังเครื่องหมาย (:) ให้เว้นวรรค 1 ส่วนระหว่างคำให้เว้นวรรค 2 วรรค

4.3 คำว่า “Keywords” ใช้ตัวอักษรพิมพ์หนาขนาด 14-point ชิดขอบด้านซ้าย ตามด้วยเครื่องหมาย (:) หลังเครื่องหมาย (:) ให้เว้นวรรค 1 ส่วนระหว่างคำใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่น หลังเครื่องหมายจุลภาคให้เว้นวรรค 1 วรรค

5. เนื้อหา (Text) หัวข้อใหญ่ใช้ตัวอักษรพิมพ์หนา TH SarabunPSK 16-point ส่วนรายละเอียดของเนื้อหาใช้ตัวอักษรพิมพ์ปกติ TH SarabunPSK 14-point ส่วนประกอบการเขียนแบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

5.1 บทความวิจัย มีส่วนประกอบดังนี้

- 5.1.1 บทนำ
- 5.1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย
- 5.1.3 สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
- 5.1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย (การทบทวนวรรณกรรม หรือภาพประกอบกรอบแนวคิด)
- 5.1.5 วิธีดำเนินการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้การวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์)
- 5.1.6 ผลการวิจัย (หากมีตารางควรระบุตารางที่ใช้อักษรหนาขีดขอบด้านซ้าย ส่วนภาพประกอบควรเป็นภาพชัดเจนและใช้เฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น โดยระบุภาพที่ และที่มาของภาพ)
- 5.1.7 อภิปรายผล
- 5.1.8 ข้อเสนอแนะ (ระบุข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป)
- 5.1.9 กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี ต้องระบุชื่อทุน หรือแหล่งทุนหรือผู้ให้การสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย)
- 5.1.10 เอกสารอ้างอิง (ใช้การอ้างอิงตามรูปแบบ APA แบบระบบนาม-ปี การอ้างอิงในเนื้อหาให้ระบุชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ไว้ข้างหน้าหรือท้ายข้อความที่ต้องการอ้าง ส่วนการอ้างอิงท้ายบทความผู้เขียนจะต้องรวบรวมเอกสารทั้งหมดที่อ้างอิงและจัดเรียงตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง)

5.2 บทความวิชาการ มีส่วนประกอบดังนี้

- 5.2.1 บทนำ (หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ขอบเขต คำนิยามศัพท์)
- 5.2.2 เนื้อหา (การสังเคราะห์)
- 5.2.3 สรุป
- 5.2.4 เอกสารอ้างอิง

5.3 บทความวิจารณ์ มีส่วนประกอบดังนี้

- 5.3.1 ภาพปกหนังสือ
- 5.3.2 ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหนังสือ (เนื้อหาควรเขียนให้ชัดเจนเกี่ยวกับชื่อหนังสือ ชื่อผู้เขียนหนังสือ จัดพิมพ์โดย จำนวนหน้า ปีที่พิมพ์ และเลข ISBN)
- 5.3.3 บทนำ
- 5.3.4 เนื้อหา (การวิจารณ์หนังสือ)
- 5.3.5 ข้อเสนอแนะ
- 5.3.6 เอกสารอ้างอิง

รูปแบบการเขียนอ้างอิงในบทความ

กองบรรณาธิการวารสารชัยพฤกษ์กสิกรรมได้กำหนดรูปแบบการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style และรูปแบบการเขียนอ้างอิงแบบระบบนาม-ปี (Name-Year System) โดยจะแสดงไว้ในหน้ารายการอ้างอิง รวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนใช้อ้างอิงเฉพาะที่ปรากฏในบทความเท่านั้น และจัดเรียงรายการตามลำดับชื่ออักษรผู้แต่ง

การอ้างอิงในเนื้อหา

การอ้างอิงผู้แต่ง 1-2 คนให้ระบุทุกคน หากมีผู้แต่งตั้งแต่ 3-6 คน การเขียนอ้างอิงครั้งแรกจะต้องเขียนให้ครบทุกคนโดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยคำว่า “และ” ส่วนการอ้างอิงในครั้งต่อมาให้เขียนย่อ ชื่อผู้แต่ง 1 คน ตามด้วยคำว่า “และคณะ” คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาคและตามด้วยปีพิมพ์ ดังนี้

1. การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ

ตัวอย่าง

จิรวุฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ (2556)

พิชญาวี ทองกลาง (2560, น. 66-72)

ชุมชนวิจัย (สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2562)

Fairclough (1995, p. 59)

Gersten, Baker and Loyed (2000, pp. 9-10)

2. การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ

ตัวอย่าง

(เรไร สุวีรานนท์, 2562, น. 98)

(อภิรักษ์ สุวรรณรักษ์, 2554, น. 76-77)

(ชุมชนวิจัย, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2562)

(Cronbach, 1990, pp. 202-204)

(Interview, June 19, 2019)

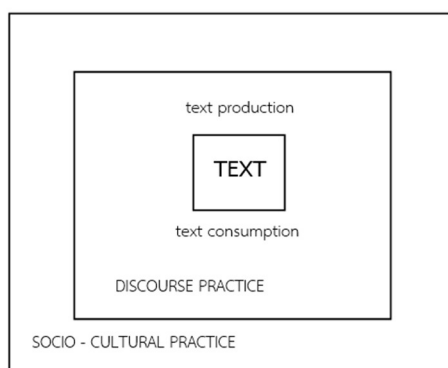
การอ้างอิงให้เพิ่มเครื่องหมายจุลภาคต่อจากปีพิมพ์ตามด้วยตัวอักษรย่อของหน้า โดยใช้อักษรย่อ น. และ p. (อ้างหน้าเดียว) และ pp. (อ้างมากกว่า 1 หน้า) อยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ

การอ้างอิงที่มาของภาพประกอบ

ภาพประกอบอาจเป็นภาพที่ผู้เขียนจัดทำขึ้นเองหรือนำมาจากแหล่งอื่น ๆ ให้จัดภาพประกอบกึ่งกลางกระดาษ ส่วนคำว่า “ภาพที่” ให้พิมพ์อักษรหนาขีดขอบด้านซ้าย หากชื่อภาพยาวเกินกว่า 1 บรรทัด ให้พิมพ์บรรทัดที่สองตรงกับคำแรกของชื่อภาพ ดังนี้

1. การอ้างอิงภาพประกอบที่นำมาจากแหล่งอื่น ให้ระบุแหล่งที่มา แล้วนำไปเขียนรายการอ้างอิงท้ายบทความ

ตัวอย่าง

ภาพที่ 1 กรอบมิติทั้งสามของวาทกรรม (the three dimensional framework)

ที่มา: Fairclough (1995b, 59)

2. การอ้างอิงภาพประกอบที่ผู้เขียนถ่าย หรือวาด หรือสร้างสรรค์ขึ้นเอง ให้ระบุที่มาว่าถ่ายเมื่อวันที่เท่าไร ณ สถานที่ใด เพื่อแสดงความเป็นลิขสิทธิ์ โดยไม่ต้องนำไปเขียนรายการอ้างอิงท้ายบทความ

ตัวอย่าง

ภาพที่ 2 ชื่อภาพตัวอักษรปกติ

ที่มา: พิชญาวี ทองกลาง ถ่ายเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2563 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

การอ้างอิงท้ายบทความ

อ้างอิงตามรูปแบบ APA Style โดยบรรทัดแรกของแต่ละรายการต้องพิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หากรายการอ้างอิงนั้นพิมพ์ไม่จบในบรรทัดเดียวให้พิมพ์ต่อบรรทัดที่ 2 โดยเว้นระยะเข้าไป 7-9 อักษรหรือเยื้องประมาณ 1.5 ซม. การเว้นวรรคตามเครื่องหมายทับ (/) ส่วนการเรียงบรรณานุกรมให้หลักการเดียวกับการเรียงคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยคำที่มีตัวสะกดจัดเรียงไว้ก่อนคำที่มีรูปสระตามลำดับตั้งแต่ กก-กข และภาษาอังกฤษ A-Z ดังนี้

1. การอ้างอิงหนังสือ

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).//ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่).//สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

กำชัย ทองหล่อ. (2550). *หลักภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น (1977).

โชษิตา มณีใส (2553). *การใช้ภาษาไทยเพื่อประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ผจงวาด พูลแก้ว, พัทธณี ปิไธเราะ และสุวรรณี โสประดิษฐ์. (2551). *การเขียนเรียงความจดหมาย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (3th ed.). New York: Harper & Collings.

Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London: longman.

2. การอ้างอิงวารสาร

2.1 วารสารฉบับพิมพ์

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร, /เลขปีที่(เลขฉบับที่), /น. หรือ p. หรือ pp./เลขหน้า.

2.2 วารสารฉบับอิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร, /เลขปีที่(เลขฉบับที่), /น. หรือ p. หรือ pp./เลขหน้า.// สืบค้นเมื่อ
วัน/เดือน/ปี, จาก/http://www.xxxxxxxx

ตัวอย่าง

วิภาดา รัตนติลลิก ณ ภูเก็ต. (2559). ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างความเป็นชาย-ความเป็นหญิงในหนังสือชุด
“เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก”. *รวมสาร*, 14(3), น. 29-33.

ชำนาญ ชูรัตน์. (2561). ประสิทธิภาพการให้บริการโรงพยาบาลพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. *วารสาร
นวัตกรรมการบริหารและการจัดการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*, 6(2), น. 16-24.

Al-Matari, E. M., Swidi, A. K., & Fadzil, F. H. (2014). The Measurement of Firm Performance's
Dimension. *Asian Journal of Finance & Accounting*, 6(1), pp. 24-49.

Choorat, C. (2017). Efficiency in Service Operation of Phatthalung Hospital. *Journal of
Administrative and Management*, 6(2), pp. 16-24.

3. การอ้างอิงรายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อเรื่อง(รายงานผลการวิจัย).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

กุลสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). *รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร* (รายงาน
ผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

JabJone, S., Jabjone, S., & Tawkaew, P. (2018). *The study of demand and supply factors that
influence to Buddhist art tourism in amphur Pak Thong Chai, Nakhon Ratchasima
province* (Research report). NakhonRatchasima: NakhonratchasimaRajabhat University.

Khantikun, P. (2010). *Political participation patterns of people in Dusit district, Bangkok*

(Research report). Bangkok: SuanSunandhaRajabhat University.

4. การอ้างอิงเอกสารการประชุมวิชาการ

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อบทความหรือชื่อเรื่องของบท./ใน หรือ In/ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.).// ชื่อการประชุม/(น. หรือ p. หรือ pp./เลขหน้า).//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

เฉลิมชัย มนูเสวต. (2560). ครูผู้นำ: บทบาทเชิงก้าวหน้าของครู. ใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และนักรบ ภูมิแสน (บ.ก.), *ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ* (น. 63-78). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
นพรัตน์ น้อยเจริญ. (2558). “ครูคือใคร” : มโนอุปถัมภ์ครูในบทเพลงไทย. ใน *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 53* (น. 933-941) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

5. การอ้างอิงวิทยานิพนธ์

5.1 การอ้างอิงแบบรูปเล่ม

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อเรื่อง/วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย).

5.2 การอ้างอิงแบบอิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อเรื่อง/วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย).//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี,/จาก/<http://www.xxxxxxxx>

ตัวอย่าง

ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2558). *ภาษากับอัตลักษณ์เมียฝรั่งในวาทกรรมสาธารณะ* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

บุญยแสนอ ตริวิเศษ. (2559). *พลังภาษาในวาทกรรมของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์). สืบค้นเมื่อ 28 ธันวาคม 2564, จาก https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=91&RecId=67676&obj_id=371807&showmenu=no

Boonarkas, W. (2013). *The Effects of the STAD Cooperative Learning Technique towards Learning Achievement and Critical Thinking Skills in Mathematics of Pratomsuksa6 Students* (Master of Education, Rambhai Barni Rajabhat University).

6. การอ้างอิงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อเรื่อง.//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี,/จาก/<http://www.xxxxxxxx>

ตัวอย่าง

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). *การพัฒนาการศึกษาสู่ Thailand 4.0*. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2560, จาก http://www.moe.go.th/mobile1/viewNews.php?nCid=news_act&moe_mod_news_ID=46900

Charoensethasil, T. (2016). *Student development to Thailand 4.0*. Retrieved 4 March 2017, from http://www.moe.go.th/mobile1/viewNews.php?nCateId=news_act&moe_mod_news_ID=46900 (In Thai)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา 30000 โทรศัพท์ 044-256103

